

Univerzitet u Beogradu
Matematički fakultet

Milena Vujošević Janićić, Jelena Graovac, Ana Spasić,
Mirko Spasić, Anđelka Zečević, Nina Radojičić

Zbirka programa

Beograd, 2015.

Predgovor

U okviru kursa *Programiranje 2* na Matematičkom fakultetu vežbaju se zadaci koji imaju za cilj da studente nauče rekurzivnom pristupu rešavanju problema, ispravnom radu sa pokazivačima i dinamički alociranom memorijom, osnovnim algoritmima pretraživanja i sortiranja, kao i radu sa dinamičkim strukturama podataka, poput listi i stabala. Zadaci koji se nalaze u ovoj zbirci predstavljaju objedinjen skup zadataka sa vežbi i praktikuma ovog kursa, kao i primere zadataka sa kolokvijuma i ispita. Elektronska verzija zbirke, dostupna je u okviru strane kursa www.programiranje2.matf.bg.ac.rs, a tu je dostupan i radni repozitorijum elektronskih verzija rešenja zadataka.

Autori velikog broja zadataka ove zbirke su ujedno i autori same zbirke, ali postoje i zadaci za koje se ne može tačno utvrditi ko je originalni autor jer su zadacima davali svoje doprinose različiti asistenti koji su držali vežbe iz ovog kursa u prethodnih desetak godina, pomenimo tu, pre svega, Milana Bankovića i doc dr Filipa Marića. Zbog toga smatramo da je naš osnovni doprinos što smo objedinili, precizno formulisali i rešili sve najvažnije zadatke koji su potrebni za uspešno savlađivanje koncepata koji se obrađuju u okviru kursa.

Zahvaljujemo se recenzentima na ..., kao i studentima koji su svojim aktivnim učešćem u nastavi pomogli i doprineli u obličavanju ovog materijala.

Autori

Sadržaj

1	Uvodni zadaci	3
1.1	Podela koda po datotekama	3
1.2	Algoritmi za rad sa bitovima	6
1.3	Rekurzija	12
1.4	Rešenja	19
2	Pokazivači	61
2.1	Pokazivačka aritmetika	61
2.2	Višedimenzioni nizovi	64
2.3	Dinamička alokacija memorije	69
2.4	Pokazivači na funkcije	73
2.5	Rešenja	74
3	Algoritmi pretrage i sortiranja	113
3.1	Pretraživanje	113
3.2	Sortiranje	118
3.3	Bibliotečke funkcije pretrage i sortiranja	128
3.4	Rešenja	134
4	Dinamičke strukture podataka	209
4.1	Liste	209
4.2	Stabla	221
4.3	Rešenja	230
5	Ispitni rokovi	327
5.1	Programiranje 2, praktični deo ispita, jun 2015.	327
5.2	Programiranje 2, praktični deo ispita, jul 2015.	329
5.3	Rešenja	331

Glava 1

Uvodni zadaci

1.1 Podela koda po datotekama

Zadatak 1.1 Napisati program za rad sa kompleksnim brojevima.

- (a) Definirati strukturu `KompleksanBroj` koja predstavlja kompleksan broj i sadrži realan i imaginarni deo kompleksnog broja.
- (b) Napisati funkciju `ucitaj_kompleksan_broj` koja učitava kompleksan broj sa standardnog ulaza.
- (c) Napisati funkciju `ispisi_kompleksan_broj` koja ispisuje kompleksan broj na standardni izlaz u odgovarajućem formatu (npr. broj čiji je realni deo 2 a imaginarni -3 ispisati kao $(2 - 3i)$ na standardni izlaz).
- (d) Napisati funkciju `realan_deo` koja računa vrednosti realnog dela broja.
- (e) Napisati funkciju `imaginarni_deo` koja računa vrednosti imaginarnog dela broja.
- (f) Napisati funkciju `moduo` koja računa moduo kompleksnog broja.
- (g) Napisati funkciju `konjugovan` koja računa konjugovano-kompleksni broj svog argumenta.
- (h) Napisati funkciju `saberi` koja sabira dva kompleksna broja.
- (i) Napisati funkciju `oduzmi` koja oduzima dva kompleksna broja.
- (j) Napisati funkciju `mnozi` koja množi dva kompleksna broja.

1 Uvodni zadaci

(k) Napisati funkciju `argument` koja računa argument kompleksnog broja.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije za dva kompleksna broja z_1 i z_2 koja se unose sa standardnog ulaza i ispisuje:

- (a) realni deo, imaginarni deo i moduo kompleksnog broja z_1 ,
- (b) konjugovano kompleksan broj i argument broja z_2 ,
- (c) zbir, razliku i proizvod brojeva z_1 i z_2 .

Test 1

```
Ulaz:  Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: 1 -3
       Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: -1 4
Izlaz:  (1.00 - 3.00 i)
        realan_deo: 1
        imaginaran_deo: -3.000000
        moduo 3.162278

        (-1.00 + 4.00 i)
        Njegov konjugovano kompleksan broj: (-1.00 - 4.00 i)
        Argument kompleksnog broja: 1.815775

        (1.00 - 3.00 i) + (-1.00 + 4.00 i) = (1.00 i)

        (1.00 - 3.00 i) - (-1.00 + 4.00 i) = (2.00 - 7.00 i)

        (1.00 - 3.00 i) * (-1.00 + 4.00 i) = (11.00 + 7.00 i)
```

[Rešenje 1.1]

Zadatak 1.2 Uraditi prethodni zadatak tako da su sve napisane funkcije za rad sa kompleksnim brojevima zajedno sa definicijom strukture `KompleksanBroj` izdvojene u posebnu biblioteku. Test program treba da koristi tu biblioteku da za kompleksan broj unet sa standardnog ulaza ispiše polarni oblik unetog broja.

Test 1

```
Ulaz:  Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: -5 2
Izlaz:  Polarni oblik kompleksnog broja je 5.39 * e^i * 2.76
```

[Rešenje 1.2]

Zadatak 1.3 Napisati malu biblioteku za rad sa polinomima.

- (a) Definisati strukturu `Polinom` koja predstavlja polinom (stepena najviše 20). Struktura sadrži stepen i niz koeficijenata. Redosled navođenja koeficijenata u nizu treba da bude takav da na nultoj poziciji u nizu bude koeficijent uz slobodan član, na prvoj koeficijent uz prvi stepen, itd.

- (b) Napisati funkciju koja ispisuje polinom na standardni izlaz u što lepšem obliku.
- (c) Napisati funkciju koja učitava polinom sa standardnog ulaza.
- (d) Napisati funkciju za izračunavanje vrednosti polinoma u datoj tački koristeći Hornerov algoritam.
- (e) Napisati funkciju koja sabira dva polinoma.
- (f) Napisati funkciju koja množi dva polinoma.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije tako što se najpre unosi polinom p (stepen polinoma, a zatim i koeficijenti) i ispisuje na standardan izlaz u odgovarajućem obliku. Nakon toga se od korisnika traži da unese tačku u kojoj se računa vrednost tog polinoma a zatim se ispisuje izračunata vrednost zaokružena na dve decimale. Nakon toga se unosi polinom q , a potom se ispisuju zbir i proizvod polinoma p i q . Na kraju se sa standardnog ulaza unosi broj n , a potom se ispisuje n -ti izvod polinoma p .

Upotreba programa 1

```
Unesite polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od najvećeg stepena do nultog):
Unesite tacku u kojoj racunate vrednost polinoma
5
Vrednost polinoma u tacki je 194.00
Unesite drugi polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od najvećeg stepena do nultog):
2 1 0 1
Zbir polinoma je: 1.00x3+3.00x2+3.00x+5.00
Prozvod polinoma je: 1.00x5+2.00x4+4.00x3+6.00x2+3.00x+4.00
Unesite izvod polinoma koji zelite:
2
2. izvod prvog polinoma je: 6.00x+4.00
```

[Rešenje 1.3]

Zadatak 1.4 Napraviti biblioteku za rad sa razlomcima.

- (a) Definirati strukturu za reprezentovanje razlomaka.
- (b) Napisati funkcije za učitavanje i ispis razlomaka.
- (c) Napisati funkcije koje vraćaju brojilac i imenilac.
- (d) Napisati funkciju koja vraća vrednost razlomka kao `double` vrednost.
- (e) Napisati funkciju koja izračunava recipročnu vrednost razlomka.
- (f) Napisati funkciju koja skraćuje dati razlomak.

1 Uvodni zadaci

(g) Napisati funkcije koje sabiraju, oduzimaju, množe i dele dva razlomka.

Napisati program koji testira prethodne funkcije tako što se sa standardnog ulaza unose dva razlomka **r1** i **r2** i na standardni izlaz se ispisuju skraćene vrednosti razlomaka koji koji su dobijeni kao zbir, razlika, proizvod i količnik razlomka **r1** i recipročne vrednosti razlomka **r2**.

Test 1

```

Ulaz:  Unesite imenilac i brojilac prvog razlomka: 1 2
        Unesite imenilac i brojilac drugog razlomka: 3 1
Izlaz:  Zbir je 5/6
        Razlika je 1/6
        Proizvod je 1/6
        Kolicnik je 3/2

```

1.2 Algoritmi za rad sa bitovima

Zadatak 1.5 Napisati funkciju `print_bits` koja štampa bitove u binarnom zapisu neoznačenog celog broja x . Napisati program koja testira funkciju `print_bits` za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekaskom formatu.

Test 1

```
|| Ulaz:    0x7F  
|| Izlaz:   000000000000000000000000000000000000000000000000000
```

Test 2

```
Ulaz:    0x80  
Izlaz:   00000000000000000000000000000000000000000000000000000
```

Test 3

```
Ulaz: 0x00FF00FF
Izlaz: 00000000111111111000000001111111
```

Test 4

```
Ulaz:      0xFFFFFFFF
Izlaz:     111111111111111111111111111111111111
```

Test

```
Ulaz: 0xABCDE123
Izlaz: 10101011110011011110000100100011
```

[Rešenje 1.5]

Zadatak 1.6 Napisati funkciju koja broji bitove postavljene na 1 u zapisu celog broja x , tako što se pomeranje vrši nad

- (a) maskom,
- (b) brojem x .

Napisati program koji testira tu funkciju za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekaskom formatu.

Test 1

```

|| Ulaz:  0x7F
|| Izlaz:
||   Broj jedinica u zapisu je  7
    
```

Test 2

```

|| Ulaz:  0x80
|| Izlaz:
||   Broj jedinica u zapisu je  1
    
```

Test 3

```

|| Ulaz:  0x00FF00FF
|| Izlaz:
||   Broj jedinica u zapisu je 16
    
```

Test 4

```

|| Ulaz:  0xFFFFFFFF
|| Izlaz:
||   Broj jedinica u zapisu je 32
    
```

Test 4

```

|| Ulaz:  0xABCDE123
|| Izlaz:
||   Broj jedinica u zapisu je 17
    
```

[Rešenje 1.6]

Zadatak 1.7 Napisati funkciju **najveci** koja određuje najveći broj koji se može zapisati istim binarnim ciframa kao dati broj i funkciju **najmanji** koja određuje najmanji broj koji se može zapisati istim binarnim ciframa kao dati broj.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije tako što prikazuje binarnu reprezentaciju brojeva koji se dobijaju nakon poziva funkcije **najveci**, odnosno **najmanji** za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekaskom formatu.

Test 1

```

|| Ulaz:  0x7F
|| Izlaz:
|| Najveci:
|| 111111100000000000000000000000000000
|| Najmanji:
|| 000000000000000000000000000000000000111111
    
```

Test 2

```

|| Ulaz:  0x80
|| Izlaz:
|| Najveci:
|| 100000000000000000000000000000000000
|| Najmanji:
|| 0000000000000000000000000000000000001
    
```

1 Uvodni zadaci

Test 3

```
|| Ulaz:  0x00FF00FF
|| Izlaz:
|| Najveci:
|| 11111111111111111000000000000000
|| Najmanji:
|| 00000000000000000111111111111111
```

Test 4

```
|| Ulaz:  0xFFFFFFFF
|| Izlaz:
|| Najveci:
|| 11111111111111111111111111111111
|| Najmanji:
|| 11111111111111111111111111111111
```

Test 4

```
|| Ulaz:  0xABCDE123
|| Izlaz:
|| Najveci:
|| 11111111111111111000000000000000
|| Najmanji:
|| 00000000000000000111111111111111
```

[Rešenje 1.7]

Zadatak 1.8 Napisati program za rad sa bitovima.

- (a) Napisati funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p postave na 0.
- (b) Napisati funkciju koja određuje broj koji se dobija kada se n bitova datog broja, počevši od pozicije p postave na 1.
- (c) Napisati funkciju koja određuje broj koji se dobija od n bitova datog broja, počevši od pozicije p i vraća ih kao bitove najmanje težine rezultata.
- (d) Napisati funkciju koja vraća broj koji se dobija upisivanjem poslednjih n bitova broja y u broj x , počevši od pozicije p .
- (e) Napisati funkciju koja vraća broj koji se dobija invertovanjem n bitova broja x počevši od pozicije p .
- (f) Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije.

Program treba da testira prethodno napisane funkcije nad neoznačenim celim brojem koji se unosi sa standardnog ulaza. *Napomena: pozicije se broje počev od pozicije bita najmanje težine, pri čemu je pozicija bita najmanje težine nula.*

Test 1

```
Ulaz:      235 5 10 127
Izlaz:
  Broj      235          = 000000000000000000000000000011101011
  reset(    235,      5,    10) = 000000000000000000000000000000101011
  set(      235,      5,    10) = 00000000000000000000000000001111101011
  get_bits( 235,      5,    10) = 000000000000000000000000000000000011
  y =                                127 = 000000000000000000000000000000111111
  set_n_bits( 235,      5,    10, 127) = 00000000000000000000000000001111101011
  invert(    235,      5,    10) = 00000000000000000000000000001100101011
```

[Rešenje 1.8]

Zadatak 1.9 Rotiranje ulevo podrazumeva pomeranje svih bitova za jednu poziciju ulevo, s tim što se bit sa pozicije najviše težine pomera na poziciju najmanje težine. Analogno, rotiranje udesno podrazumeva pomeranje svih bitova za jednu poziciju udesno, s tim što se bit sa pozicije najmanje težine pomera na poziciju najviše težine.

- Napisati funkciju `rotate_left` koja određuje broj koji se dobija rotiranjem `k` puta u levo datog celog broja `x`.
- Napisati funkciju `rotate_right` koja određuje broj koji se dobija rotiranjem `k` puta u desno datog celog neoznačenog broja `x`.
- Napisati funkciju `rotate_right_signed` koja određuje broj koji se dobija rotiranjem `k` puta u desno datog celog broja `x`.

Napisati program koji testira prethodno napisane funkcije za broj x i broj k koji se sa standardnog ulaza unose u heksadekaskom formatu.

Test 1

```

Ulaz:    B10011A7 5
Izlaz:
  x      = 10110001000000000001000110100111
  rotate_left(2969571751,    5)  = 001000000000000100011010011110110
  rotate_right(2969571751,    5)  = 00111101000100000000000010001101
  rotate_right_signed(2969571751, 5) = 0011110100010000000000010001101

```

[Rešenje 1.9]

Zadatak 1.10 Napisati funkciju `mirror` koja određuje ceo broj čiji je binarni zapis slika u ogledalu binarnog zapisa argumenta funkcije. Napisati i program koji testira datu funkciju za brojeve koji se sa standardnog ulaza zadaju u heksadekaskom formatu, tako što najpre ispisuje binarnu reprezentaciju unetog broja,

1 Uvodni zadaci

a potom i binarnu reprezentaciju broja dobijenog nakon poziva funkcije `mirror` za uneti broj.

Test 1

[illegible]

[Rešenje 1.10]

Zadatak 1.11 Napisati funkciju `int Broj01(unsigned int n)` koja za dati broj `n` vraća 1 ako u njegovom binarnom zapisu ima više jedinica nego nula, a inače vraća 0. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz: 10
|| Izlaz: 0
```

Test 2

```
Ulaz: 1024
Izlaz: 0
```

Test 3

```
Ulaz: 2147377146
Izlaz: 1
```

Test 4

```
Ulaz:  111111115
Izlaz:  0
```

[Rešenje 1.11]

Zadatak 1.12 Napisati funkciju koja broji koliko se puta kombinacija 11 (dve uzastopne jedinice) pojavljuje u binarnom zapisu celog neoznačenog broja x . Tri uzastopne jedinice se broje dva puta. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz: 11
|| Izlaz: 1
```

Test 2

```
|| Ulaz: 1024
|| Izlaz: 0
```

Test 3

```
Ulaz: 2147377146
Izlaz: 22
```

Test 4

```
Ulaz: 111111115
Izlaz: 6
```

[Rešenje 1.12]

Zadatak 1.13 ++ Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava pozitivan ceo broj, a na standardni izlaz ispisuje vrednost tog broja sa razmenjenim vrednostima bitova na pozicijama i , j . Pozicije i , j se učitavaju kao parametri komandne linije. Smatrati da je krajnji desni bit binarne reprezentacije 0-ti bit. Pri rešavanju nije dozvoljeno koristiti pomoćni niz niti aritmetičke operatore $+$, $-$, $/$, $*$, $\%$.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>	<i>Test 3</i>
Poziv: ./a.out 1 2	Poziv: ./a.out 1 2	Poziv: ./a.out 12 12
Ulaz: 11	Ulaz: 1024	Ulaz: 12345
Izlaz: 13	Izlaz: 1024	Izlaz: 12345

Zadatak 1.14 Napisati funkciju koja na osnovu neoznačenog broja x formira nisku s koja sadrži heksadekadni zapis broja x , koristeći algoritam za brzo prevođenje binarnog u heksadekadni zapis (svake 4 binarne cifre se zamenjuju jednom odgovarajućom heksadekadnom cifrom). Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>	<i>Test 3</i>
Ulaz: 11	Ulaz: 1024	Ulaz: 12345
Izlaz: 0000000B	Izlaz: 00000400	Izlaz: 00003039

[Rešenje 1.14]

Zadatak 1.15 ++ Napisati funkciju koja za dva data neoznačena broja x i y invertuje u podatku x one bitove koji se poklapaju sa odgovarajućim bitovima u broju y . Ostali bitovi ostaju nepromenjeni. Napisati program koji tu funkciju testira za brojeve koji se zadaju sa standardnog ulaza.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>	<i>Test 3</i>
Ulaz: 123 10	Ulaz: 3251 0	Ulaz: 12541 1024
Izlaz: 4294967285	Izlaz: 4294967295	Izlaz: 4294966271

Zadatak 1.16 ++ Napisati funkciju koja računa koliko petica bi imao ceo neoznačen broj x u oktalnom zapisu. Napisati program koji tu funkciju testira za broj koji se zadaje sa standardnog ulaza.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>	<i>Test 3</i>
<pre> Ulaz: 123 Izlaz: 0</pre>	<pre> Ulaz: 3245 Izlaz: 2</pre>	<pre> Ulaz: 100328 Izlaz: 1</pre>

1.3 Rekurzija

Zadatak 1.17 Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava x^k , za dati ceo broj x i prirodan broj k . Napisati program koji testira napisanu funkciju za vrednosti koje se unose sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz: 2 10
|| Izlaz: 1024
```

[Rešenje 1.17]

Zadatak 1.18 Koristeći uzajamnu (posrednu) rekurziju napisati naredne dve funkcije:

- funkciju **paran** koja proverava da li je broj cifara nekog broja paran i vraća 1 ako jeste, a 0 inače;
- i funkciju **neparan** koja vraća 1 ukoliko je broj cifara nekog broja neparan, a 0 inače.

Napisati program koji testira napisanu funkciju tako što se za heksadekadnu vrednost koja se unosi sa standardnog ulaza ispisuje da li je paran ili neparan.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>
<pre> Ulaz: 11 Izlaz: Uneti broj ima paran broj cifara</pre>	<pre> Ulaz: 123 Izlaz: Uneti broj ima neparan broj cifara</pre>

[Rešenje 1.18]

Zadatak 1.19 Napisati repno-rekurzivnu funkciju koja izračunava faktorijel broja n . Napisati program koji testira napisanu funkciju za proizvoljan broj n ($n \leq 12$) unet sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz:   Unesite n (<= 12): 5
|| Izlaz:  5! = 120
```

[Rešenje 1.19]

Zadatak 1.20 Elementi funkcije F izračunavaju se na osnovu sledećih rekurentnih relacija:

$$F(0) = 0$$

$$F(1) = 1$$

$$F(n) = a * F(n - 1) + b * F(n - 2)$$

Napisati rekurzivnu funkciju koja računa n -ti element u nizu F ali tako da se problemi manje dimenzije rešavaju samo jedan put. Napisati program koji testira napisane funkcije za poizvoljan broj n ($n \in \mathbb{N}$) unet sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz:   Unesi koeficijente
||         2 3
||         Unesi koji clan niza racunamo
||         5
|| Izlaz:  F(5) = 61
```

[Rešenje 1.20]

Zadatak 1.21 Napisati rekurzivnu funkciju koja sabira dekadne cifre datog celog broja x . Napisati program koji testira ovu funkciju, za broj koji se unosi sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz:   123
|| Izlaz:  6
```

Test 2

```
|| Ulaz:   23156
|| Izlaz:  17
```

Test 3

```
|| Ulaz:   1432
|| Izlaz:  10
```

Test 4

```
|| Ulaz:  1
|| Izlaz: 1
```

Test 5

```
|| Ulaz:  0
|| Izlaz: 0
```

[Rešenje 1.21]

1 Uvodni zadaci

Zadatak 1.22 Napisati rekurzivnu funkciju koja sumira elemente niza celih brojeva. Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \leq 100$) celobrojnog niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije nad učitanim nizom.

Test 1

```
|| Ulaz: 5 1 2 3 4 5
|| Izlaz: Suma elemenata je 15
```

[Rešenje 1.22]

Zadatak 1.23 Napisati rekurzivnu funkciju koja određuje maksimum niza celih brojeva. Napisati program koji testira ovu funkciju za niz koji se unosi sa standardnog ulaza. Niz neće imati više od 256 elemenata, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz: 3 2 1 4 21
|| Izlaz: 21
```

Test 2

```
|| Ulaz: 2 -1 0 -5 -10
|| Izlaz: 2
```

Test 3

```
|| Ulaz: 1 11 3 5 8 1
|| Izlaz: 11
```

Test 4

```
|| Ulaz: 5
|| Izlaz: 5
```

[Rešenje 1.23]

Zadatak 1.24 Napisati rekurzivnu funkciju **skalarno** koja izračunava skalarni proizvod dva data vektora. Napisati program koji testira ovu funkciju, za nizove koji se unose sa standardnog ulaza. Nizovi neće imati više od 256 elemenata. Prvo se unosi dimenzija nizova, a zatim i sami njihovi elementi.

Test 1

```
|| Ulaz: 3 1 2 3 1 2 3
|| Izlaz: 14
```

Test 2

```
|| Ulaz: 2 3 5 2 6
|| Izlaz: 36
```

Test 3

```
|| Ulaz: 0
|| Izlaz: 0
```

[Rešenje 1.24]

Zadatak 1.25 Napisati rekurzivnu funkciju `br_pojave` koja računa broj pojavljivanja elementa x u nizu a dužine n . Napisati program koji testira ovu funkciju, za x i niz koji se unose sa standardnog ulaza. Niz neće imati više od 256 elemenata. Prvo se unosi x , a zatim elementi niza sve do kraja ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz: 4 1 2 3 4
|| Izlaz: 1
```

Test 2

```
|| Ulaz: 11 3 2 11 14 11 43 1
|| Izlaz: 2
```

Test 3

```
|| Ulaz: 1 3 21 5 6
|| Izlaz: 0
```

[Rešenje 1.25]

Zadatak 1.26 Napisati rekurzivnu funkciju `tri_uzastopna_clana` kojom se proverava da li su tri zadata broja uzastopni članovi niza. Potom, napisati program koji je testira. Sa standardnog ulaza se unose najpre tri tražena broja, a zatim elementi niza, sve do kraja ulaza. Pretpostaviti da neće biti uneto više od 256 brojeva.

Test 1

```
|| Ulaz: 1 2 3 4 1 2 3 4 5
|| Izlaz: da
```

Test 2

```
|| Ulaz: 1 2 3 11 1 2 4 3 6
|| Izlaz: ne
```

Test 3

```
|| Ulaz: 1 2 3 1 2
|| Izlaz: ne
```

[Rešenje 1.26]

Zadatak 1.27 Napisati rekurzivnu funkciju koja vraća broj bitova koji su postavljeni na 1, u binarnoj reprezentaciji njenog celobrojnog argumenta. Napisati program koji testira napisanu funkciju za broj koji se učitava sa standardnog ulaza u heksadekadnom formatu.

Test 1

```
|| Ulaz: 0x7F
|| Izlaz: 7
```

Test 2

```
|| Ulaz: 0x80
|| Izlaz: 1
```

Test 3

```
|| Ulaz: 0x00FF00FF
|| Izlaz: 16
```

1 Uvodni zadaci

Test 4

```
Ulaz: 0xFFFFFFFF
Izlaz: 32
```

[Rešenje 1.27]

Zadatak 1.28 Napisati rekurzivnu funkciju koja štampa bitovsku reprezentaciju neoznačenog celog broja, i program koji je testira za vrednost koja se zadaje sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:      10
Izlaz:     000000000000000000000000000000001010
```

Zadatak 1.29 Napisati rekurzivnu funkciju za određivanje najveće cifre u oktalnom zapisu neoznačenog celog broja korišćenjem bitskih operatora. *Uputstvo: binarne cifre grupisati u podgrupe od po tri cifre, počev od bitova najmanje težine.*

Test 1

```
Ulaz: 5
Izlaz: 5
```

Test 2

```
|| Ulaz: 125
|| Izlaz: 7
```

Test 3

```
Ulaz: 8
Izlaz: 1
```

Test 4

```
Ulaz: 10
Izlaz: 2
```

[Rešenje 1.29]

Zadatak 1.30 Napisati rekurzivnu funkciju za određivanje (dekadne vrednosti) najveće cifre u heksadekadnom zapisu neoznačenog celog broja korišćenjem bitskih operatora. *Uputstvo: binarne cifre grupisati u podgrupe od po četiri cifre, počev od bitova najmanje težine.*

Test 1

```
Ulaz: 5
Izlaz: 5
```

Test 2

```
Ulaz: 16
Izlaz: 1
```

Test 3

```
Ulaz: 18
Izlaz: 2
```

Test 4

```
|| Ulaz: 165
|| Izlaz: 10
```

[\[Rešenje 1.30\]](#)

Zadatak 1.31 Napisati rekurzivnu funkciju **palindrom** koja ispituje da li je data niska palindrom. Napisati program koji testira ovu funkciju. Pretpostaviti da niska neće imati više od 31 karaktera, i da se unosi sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz:  programiranje
|| Izlaz:  ne
```

Test 2

```
|| Ulaz:  anavolimilovana
|| Izlaz:  da
```

Test 3

```
|| Ulaz:  a
|| Izlaz:  da
```

Test 4

```
|| Ulaz:  aba
|| Izlaz:  da
```

Test

```
|| Ulaz:  aa
|| Izlaz:  da
```

[\[Rešenje 1.31\]](#)

* **Zadatak 1.32** Napisati rekurzivnu funkciju koja prikazuje sve permutacije skupa $\{1, 2, \dots, n\}$. Napisati program koji testira napisanu funkciju za poizvoljan prirodan broj n ($n \leq 50$) unet sa standardnog ulaza.

Test 1

```
|| Ulaz:  Unesite duzinu permutacije: 3
|| Izlaz:  1 2 3
||         1 3 2
||         2 1 3
||         2 3 1
||         3 1 2
||         3 2 1
```

[\[Rešenje 1.32\]](#)

* **Zadatak 1.33** Paskalov trougao se dobija tako što mu je svako polje (izuzev jedinica po krajevima) zbir jednog polja levo i jednog polja iznad.

```
      1
     1 1
    1 2 1
   1 3 3 1
```

1 Uvodni zadaci

```
    1   4   6   4   1
  1   5  10  10   5   1
```

- (a) Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava vrednost binomnog koeficijenta $\binom{n}{k}$, tj. vrednost polja (n, k) , gde je n redni broj hipotenuze, a k redni broj elementa u tom redu (na toj hipotenuzi). Brojanje počinje od nule. Na primer vrednost polja $(4, 2)$ je 6.
- (b) Napisati rekurzivnu funkciju koja izračunava d_n kao sumu elemenata n -te hipotenuze Paskalovog trougla.

Napisati program koji za unetu veličinu Paskalovog trougla i hipotenuzu najpre iscrtava Paskalov trougao a zatim sumu elemenata hipotenuze.

Test 1

```
Ulaz:  5 3
Izlaz:
      1
     1 1
    1 2 1
   1 3 3 1
  1 4 6 4 1
 1 5 10 10 5 1
8
```

Test 2

```
Ulaz:  6 5
Izlaz:
      1
     1 1
    1 2 1
   1 3 3 1
  1 4 6 4 1
 1 5 10 10 5 1
1 6 15 20 15 6 1
32
```

[Rešenje 1.33]

Zadatak 1.34 Napisati rekurzivnu funkciju koja prikazuje sve varijacije sa ponavljanjem dužine n skupa $\{a, b\}$, i program koji je testira, za n koje se unosi sa standardnog ulaza.

Test 1

```
Ulaz:  3
Izlaz:
a a a
a a b
a b a
a b b
b a a
b a b
b b a
b b b
```

Zadatak 1.35 *Hanojske kule*: Data su tri vertikalna štapa, na jednom se nalazi n diskova poluprečnika 1,2,3,... do n , tako da se najveći nalazi na dnu, a najmanji na vrhu. Ostala dva štapa su prazna. Potrebno je premestiti diskove na

drugi štap tako da budu u istom redosledu, pri čemu se ni u jednom trenutku ne sme staviti veći disk preko manjeg, a preostali štap se koristi kao pomoćni štap prilikom premeštanja.

Napisati program koji za proizvoljnu vrednost n , koja se unosi sa standardnog ulaza, prikazuje proces premeštanja diskova.

Zadatak 1.36 *Modifikacija Hanojskih kula:* Data su četiri vertikalna štapa, na jednom se nalazi n diskova poluprečnika 1,2,3,... do n , tako da se najveći nalazi na dnu, a najmanji na vrhu. Ostala tri štapa su prazna. Potrebno je premestiti diskove na drugi štap tako da budu u istom redosledu, premestajući jedan po jedan disk, pri čemu se ni u jednom trenutku ne sme staviti veći disk preko manjeg, pri čemu se preostala dva štapa koriste kao pomoćni štapovi prilikom premeštanja.

Napisati program koji za proizvoljnu vrednost n , koja se unosi sa standardnog ulaza, prikazuje proces premeštanja diskova.

1.4 Rešenja

Rešenje 1.1

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <math.h>

4  /* Struktura kojom predstavljamo kompleksan broj, cuvajuci
     njegov realan i imaginaran deo */
6  typedef struct {
7      float real;
8      float imag;
9  } KompleksanBroj;

10 /* Funkcija ucitava sa standardnog ulaza realan i imaginara deo
11 kompleksnog broja i smesta ih u strukturu cija adresa je
12 argument funkcije */
14 void ucitaj_kompleksan_broj(KompleksanBroj * z)
15 {
16     printf("Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: ");
17     scanf("%f", &z->real);
18     scanf("%f", &z->imag);
19 }

20 /* Funkcija ispisuje na standardan izlaz kompleksan broj z koji
21 joj se salje kao argument u obliku (x + y i) Ovoj funkciji se
22 kompleksan broj prenosi po vrednosti, jer za ispis nam nije
23 neophodno da imamo adresu */
24 void ispisi_kompleksan_broj(KompleksanBroj z)
25 {

```

```
printf("(");
28 if (z.real != 0) {
    printf("%.2f", z.real);
30
    if (z.imag > 0)
32         printf(" + %.2f i", z.imag);
    else if (z.imag < 0)
34         printf(" - %.2f i", -z.imag);
    } else
36         printf("%.2f i", z.imag);

38 if (z.imag == 0 && z.real == 0)
    printf("0");
40
42 printf(")");
}

44 /* Funkcija vraca vrednosti realnog dela kompleksnog broja */
float realan_deo(KompleksanBroj z)
46 {
    return z.real;
48 }

50 /* Funkcija vraca vrednosti imaginarnog dela kompleksnog broja */
float imaginaran_deo(KompleksanBroj z)
52 {
    return z.imag;
54 }

56 /* Funkcija vraca vrednost modula kompleksnog broja koji joj se
    salje kao argument */
58 float moduo(KompleksanBroj z)
{
60     return sqrt(z.real * z.real + z.imag * z.imag);
}

62
64 /* Funkcija vraca vrednost konjugovano kompleksnog broja koji
    odgovara kompleksnom broju poslatom kao argument */
KompleksanBroj konjugovan(KompleksanBroj z)
66 {
    KompleksanBroj z1 = z;
68     z1.imag *= -1;
    return z1;
70 }

72 /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka zbiru
    argumenata funkcije */
74 KompleksanBroj saberi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2)
{
76     KompleksanBroj z = z1;

78     z.real += z2.real;
```



```

    z.imag += z2.imag;
80
    return z;
82
}

84 /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka
    razlici argumenata funkcije */
86 KompleksanBroj oduzmi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2)
{
88     KompleksanBroj z = z1;

90     z.real -= z2.real;
    z.imag -= z2.imag;
92
    return z;
94
}

96 /* Funkcija vraca kompleksan broj cija vrednost je jednaka
    proizvodu argumenata funkcije */
98 KompleksanBroj mnozi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2)
{
100     KompleksanBroj z;

102     z.real = z1.real * z2.real - z1.imag * z2.imag;
    z.imag = z1.real * z2.imag + z1.imag * z2.real;
104
    return z;
106
}

108 /* Funkcija vraca argument kompleksnog broja koji je funkciji
    poslat kao argument */
110 float argument(KompleksanBroj z)
{
112     return atan2(z.imag, z.real);
}
114

116 /* U main() funckiji testiramo sve funckije koje smo definisali */
int main()
{
118     /* deklariseemo promenljive tipa KompleksanBroj */
120     KompleksanBroj z1, z2;

122     /* Ucitavamo prvi kompleksan broj */
    ucitaj_kompleksan_broj(&z1);
124
    /* Ucitavamo i drugi kompleksan broj */
126     ucitaj_kompleksan_broj(&z2);

128     /* Ispisujemo prvi kompleksan broj, a zatim i njegov realan i
        imaginaran deo, kao i moduo kompleksnog broja z1 */
130     ispisi_kompleksan_broj(z1);

```

```

132 printf("\nrealan_deo: %.f\nimaginaran_deo: %.f\nmoduo %.f\n",
    realan_deo(z1), imaginaran_deo(z1), moduo(z1));
134 printf("\n");
136 /* Ispisujemo drugi kompleksan broj, a zatim i racunamo i
    ispisujemo konjugovano kompleksan broj od z2 */
138 ispisi_kompleksan_broj(z2);
139 printf("\nNjegov konjugovano kompleksan broj: ");
140 ispisi_kompleksan_broj(konjugovan(z2));
142 /* Testiramo funkciju koja racuna argument kompleksnih brojeva
    */
143 printf("\nArgument kompleksnog broja: %.f\n", argument(z2));
144 printf("\n");
146 /* Testiramo sabiranje kompleksnih brojeva */
147 ispisi_kompleksan_broj(z1);
148 printf(" + ");
149 ispisi_kompleksan_broj(z2);
150 printf(" = ");
151 ispisi_kompleksan_broj(saberi(z1, z2));
152 printf("\n");
154 /* Testiramo oduzimanje kompleksnih brojeva */
155 printf("\n");
156 ispisi_kompleksan_broj(z1);
157 printf(" - ");
158 ispisi_kompleksan_broj(z2);
159 printf(" = ");
160 ispisi_kompleksan_broj(oduzmi(z1, z2));
161 printf("\n");
162 /* Testiramo mnozenje kompleksnih brojeva */
163 printf("\n");
164 ispisi_kompleksan_broj(z1);
165 printf(" * ");
166 ispisi_kompleksan_broj(z2);
167 printf(" = ");
168 ispisi_kompleksan_broj(mnozi(z1, z2));
169 printf("\n");
170 /* Program se zavrшава uspesno, tj, bez greske */
172 return 0;
}

```

Rešenje 1.2

```

2 /* Uključujemo zaglavlje neophodno za rad sa kompleksnim brojevima
   * Ovdje je to neophodno jer nam je neophodno da bude poznata
     definicija tipa KompleksanBroj
   * i da budu uključena zaglavlja standardne biblioteke koja smo već
     naveli u complex.h

```

```
4  */
   #include "complex.h"
6
   /* Funkcija ucitava sa standardnog ulaza realan i imaginaran deo
      kompleksnog broja i smesta ih u strukturu cija adresa je argument
      funkcije */
8  void ucitaj_kompleksan_broj(KompleksanBroj* z) {
   printf("Unesite realan i imaginaran deo kompleksnog broja: ");
10  scanf("%f", &z->real);
   scanf("%f", &z->imag);
12  }

14  /* Funkcija ispisuje na standardan izlaz kompleksan broj z koji joj
      se salje kao argument u obliku (x + y i)
      Ovoj funkciji se kompleksan broj prenosi po vrednosti, jer za
      ispis nam nije neophodno da imamo adresu
16  */
   void ispisi_kompleksan_broj(KompleksanBroj z) {
18     printf("(");
     if(z.real != 0) {
20         printf("%.2f", z.real);

22         if(z.imag > 0)
             printf(" + %.2f i", z.imag);
24         else if(z.imag < 0)
             printf(" - %.2f i", -z.imag);
26         }
     else
28         printf("%.2f i", z.imag);

30     if(z.imag == 0 && z.real == 0 )
         printf("0");
32
     printf(")");
34  }

36  /* Funkcija vraca vrednosti realnog dela kompleksnog broja */
   float realan_deo(KompleksanBroj z) {
38     return z.real;
   }

40
   /* Funkcija vraca vrednosti imaginarnog dela kompleksnog broja */
42  float imaginaran_deo(KompleksanBroj z) {
     return z.imag;
44  }

46  /* Funkcija vraca vrednost modula kompleksnog broja koji joj se salje
      kao argument */
   float moduo(KompleksanBroj z) {
48     return sqrt(z.real* z.real + z.imag* z.imag);
   }
50
```

1 Uvodni zadaci

```
/* Funkcija vraća vrednost konjugovano kompleksnog broja koji
   odgovara kompleksnom broju poslatom kao argument */
52 KompleksanBroj konjugovan(KompleksanBroj z) {
    KompleksanBroj z1 = z;
54     z1.imag *= -1;
    return z1;
56 }

58 /* Funkcija vraća kompleksan broj čija vrednost je jednaka zbiru
   argumenata funkcije */
KompleksanBroj saberi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2) {
60     KompleksanBroj z = z1;

62     z.real += z2.real;
    z.imag += z2.imag;
64
    return z;
66 }

68 /* Funkcija vraća kompleksan broj čija vrednost je jednaka razlici
   argumenata funkcije */
KompleksanBroj oduzmi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2) {
70     KompleksanBroj z = z1;

72     z.real -= z2.real;
    z.imag -= z2.imag;
74
    return z;
76 }

78 /* Funkcija vraća kompleksan broj čija vrednost je jednaka proizvodu
   argumenata funkcije */
KompleksanBroj mnozi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2) {
80     KompleksanBroj z;

82     z.real = z1.real * z2.real - z1.imag * z2.imag;
    z.imag = z1.real * z2.imag + z1.imag * z2.real;
84
    return z;
86 }

88 /* Funkcija vraća argument kompleksnog broja koji je funkciji poslat
   kao argument */
float argument(KompleksanBroj z) {
90     return atan2(z.imag, z.real);
}

1 /*
   Zaglavlje complex.h sadrži definiciju tipa KompleksanBroj i
   deklaracije funkcija za rad sa kompleksnim brojevima.
3   Zaglavlje nikada ne treba da sadrži definicije funkcija.
```

```

    Bilo koji program koji bi hteo da koristi ove brojeve i funkcije iz
    ove biblioteke, neophodno je da ukljuci ovo zaglavlje
5  */

7  /* Ovim pretprocesorskim direktivama zakljucavamo zaglavlje i time
    onemogucujemo da se sadrzaj zaglavlja vise puta ukljuci.
    Niska posle kljucne reci ifndef je proizvoljna ali treba da se
    ponovi u narednoj pretprocesorskoj define direktivi
9  */
11 #ifndef _COMPLEX_H
13 #define _COMPLEX_H

13 /* Zaglavlja standardne biblioteke koje sadrže deklaracije funkcija
    koje se koriste u definicijama funkcija koje smo naveli u complex
    .c */
15 #include <stdio.h>
15 #include <math.h>

17 /* struktura kojom predstavljamo kompleksan broj, cuvajuci njegov
    realan i imaginaran deo */
19 typedef struct {
19     float real;
19     float imag;
21 } KompleksanBroj;

23 /* Deklaracije funkcija za rad sa kompleksnim brojevima.
    Sve one su definisane u complex.c */
25 void ucitaj_kompleksan_broj(KompleksanBroj* z) ;

27 void ispisi_kompleksan_broj(KompleksanBroj z) ;

29 float realan_deo(KompleksanBroj z) ;

31 float imaginaran_deo(KompleksanBroj z);

33 float moduo(KompleksanBroj z);

35 KompleksanBroj konjugovan(KompleksanBroj z) ;

37 KompleksanBroj saberi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2 ) ;

39 KompleksanBroj oduzmi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2 ) ;

41 KompleksanBroj mnozi(KompleksanBroj z1, KompleksanBroj z2 ) ;

43 float argument(KompleksanBroj z) ;

45 /* Kraj zakljucanog dela */
    #endif

2  /*
    * Koristimo korektno definisanu biblioteku kompleksnih brojeva.

```

1 Uvodni zadaci

```

2  * U zaglavlju complex.h nalazi se definicija kompleksnog broja i
3  * popis deklaracija podrzanih funkcija
4  * a u complex.c se nalaze njihove definicije.
5  *
6  * Ovde pisemo i main() funkciju drugaciju od prethodnog zadatka.
7  *
8  * I dalje kompilacija programa se najjednostavnije postize naredbom
9  * gcc -Wall -lm -o izvrsni complex.c main.c
10
11  Kompilaciju mozemo uraditi i na sledeci nacin:
12  gcc -Wall -c -o complex.o complex.c
13  gcc -Wall -c -o main.o main.c
14  gcc -lm -o complex complex.o main.o
15  */
16
17
18  #include <stdio.h>
19  /* Ukljuujemo zaglavlje neophodno za rad sa kompleksnim brojevima */
20  #include "complex.h"
21
22  /* U main funkciji za uneti kompleksan broj ispisujemo njegov polarni
23  * oblik */
24  int main() {
25      KompleksanBroj z;
26
27      /* Ucitavamo kompleksan broj */
28      ucitaj_kompleksan_broj(&z);
29
30      printf("Polarni oblik kompleksnog broja je %.2f * e~i * %.2f\n",
31             moduo(z), argument(z));
32
33      return 0;
34  }
```

Rešenje 1.3

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include "polinom.h"
4
5
6  /* Funkcija koja ispisuje polinom na standardan izlaz u citljivom
7  * obliku.
8  * Kako bi uštedeli kopiranje cele strukture, polinom prenosimo po
9  * adresi */
10 void ispisi(const Polinom * p)
11 {
12     int i;
13     for (i = p->stepen; i >= 0; i--) {
14         if (p->koeff[i]) {
15             if (p->koeff[i] >= 0 && i != p->stepen)

```

```

15     putchar('+');
16     if (i > 1)
17         printf("%.2fx^%d", p->koef[i], i);
18     else if (i == 1)
19         printf("%.2fx", p->koef[i]);
20     else
21         printf("%.2f", p->koef[i]);
22 }
23 }
24 putchar('\n');
25 }
26
27 /* Funkcija koja ucitava polinom sa tastature */
28 Polinom ucitaj()
29 {
30     int i;
31     Polinom p;
32
33     /* Ucitavamo stepen polinoma */
34     scanf("%d", &p.stepen);
35
36     /* Ponavljamo ucitavanje stepena sve dok ne unesemo stepen iz
37     dozvoljenog opsega */
38     while (p.stepen > MAX_STEPEN || p.stepen < 0) {
39         printf("Stepen polinoma pogresno unet, pokusajte ponovo: ");
40         scanf("%d", &p.stepen);
41     }
42
43     /* Unosimo koeficijente polinoma */
44     for (i = p.stepen; i >= 0; i--)
45         scanf("%lf", &p.koef[i]);
46     return p;
47 }
48
49 /* Funkcija racuna vrednost polinoma p u tacki x Hornerovim
50 algoritmom */
51 /*  $x^4 + 2x^3 + 3x^2 + 2x + 1 = ((x+2)x + 3)x + 2)x + 1$  */
52 double izracunaj(const Polinom * p, double x)
53 {
54     double rezultat = 0;
55     int i = p->stepen;
56     for (; i >= 0; i--)
57         rezultat = rezultat * x + p->koef[i];
58     return rezultat;
59 }
60
61 /* Funkcija koja sabira dva polinoma */
62 Polinom saberi(const Polinom * p, const Polinom * q)
63 {
64     Polinom rez;
65     int i;

```

```
        rez.stepen = p->stepen > q->stepen ? p->stepen : q->stepen;
65
        for (i = 0; i <= rez.stepen; i++)
67            rez.koef[i] =
                (i > p->stepen ? 0 : p->koef[i]) + (i >
69                    q->stepen ? 0 : q->
                        koef[i]);
71        return rez;
73    }

75    /* Funkcija mnozi dva polinoma p i q */
    Polinom pomnozi(const Polinom * p, const Polinom * q)
77    {
        int i, j;
79        Polinom r;

81        r.stepen = p->stepen + q->stepen;
        if (r.stepen > MAX_STEPEN) {
83            fprintf(stderr, "Stepen proizvoda polinoma izlazi iz opsega\n");
            exit(EXIT_FAILURE);
85        }

87        for (i = 0; i <= r.stepen; i++)
            r.koef[i] = 0;

89        for (i = 0; i <= p->stepen; i++)
91            for (j = 0; j <= q->stepen; j++)
                r.koef[i + j] += p->koef[i] * q->koef[j];

93        return r;
95    }

97    /* Funkcija racuna izvod polinoma p */
    Polinom izvod(const Polinom * p)
99    {
        int i;
101        Polinom r;

103        if (p->stepen > 0) {
            r.stepen = p->stepen - 1;
105
            for (i = 0; i <= r.stepen; i++)
107                r.koef[i] = (i + 1) * p->koef[i + 1];
            } else
109            r.koef[0] = r.stepen = 0;

111        return r;
    }

113
115    /* Funkcija racuna n-ti izvod polinoma p */
    Polinom nIzvod(const Polinom * p, int n)
```



```

{
117     int i;
        Polinom r;
119
        if (n < 0) {
121             fprintf(stderr, "U n-tom izvodu polinoma, n mora biti >=0 \n");
            exit(EXIT_FAILURE);
123         }

        if (n == 0)
125             return *p;
127
        r = izvod(p);
129         for (i = 1; i < n; i++)
            r = izvod(&r);
131
        return r;
133 }

```

```

1
/* Ovim preprocesorskim direktivama zakljucavamo zaglavlje i time
   onemogucujemo
3   da se sadrzaj zaglavlja vise puta ukljuci
*/
5 #ifndef _POLINOM_H
#define _POLINOM_H
7
#include <stdio.h>
9 #include <stdlib.h>

11 /* Maksimalni stepen polinoma */
#define MAX_STEPEN 20
13

15 /* Polinome predstavljamo strukturom koja cuva
   koeficijente (koef[i] je koeficijent uz clan x^i)
   i stepen polinoma */
17 typedef struct {
19     double koef[MAX_STEPEN + 1];
    int stepen;
21 } Polinom;

23 /* Funkcija koja ispisuje polinom na stdout u citljivom obliku
   Polinom prenosimo po adresi, da bi ustedeli kopiranje cele
   strukture,
25     vec samo prenosimo adresu na kojoj se nalazi polinom kog
   ispisujemo */
void ispisi(const Polinom * p);
27

/* Funkcija koja ucitava polinom sa tastature */
29 Polinom ucitaj();

```

1 Uvodni zadaci

```
31 /* Funkcija racuna vrednost polinoma p u tacki x Hornerovim
    algoritmom */
    /*  $x^4+2x^3+3x^2+2x+1 = ((x+2)*x + 3)*x + 1$  */
33 double izracunaj(const Polinom * p, double x);

35 /* Funkcija koja sabira dva polinoma */
    Polinom saberi(const Polinom * p, const Polinom * q);
37
    /* Funkcija mnozi dva polinoma p i q */
39 Polinom pomnozi(const Polinom * p, const Polinom * q);

41 /* Funkcija racuna izvod polinoma p */
    Polinom izvod(const Polinom * p);
43
    /* Funkcija racuna n-ti izvod polinoma p */
45 Polinom nIzvod(const Polinom * p, int n);
    #endif

#include <stdio.h>
2 #include "polinom.h"

4 /*
    Prevodjenje:
6 gcc -o test-polinom polinom.c main.c

8 ili:
    gcc -c polinom.c
10 gcc -c main.c
    gcc -o test-polinom polinom.o main.o
12 */

14 int main(int argc, char **argv)
    {
16         Polinom p, q, r;
            double x;
18         int n;

20         /* Unos polinoma */
            printf
22         ("Unesite polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od najveceg
            stepena do nultog):\n");
            p = učitaj();
24
            /* Ispis polinoma */
26         ispisi(&p);

28         printf("Unesite tacku u kojoj racunate vrednost polinoma\n");
            scanf("%lf", &x);
30
            /* Ispisujemo vrednost polinoma u toj tacki */
32         printf("Vrednost polinoma u tacki je %.2f\n", izracunaj(&p, x));
```

```

34      /* Unesimo drugi polinom */
      printf
36      ("Unesite drugi polinom (prvo stepen, pa zatim koeficijente od
      najveceg stepena do nultog):\n");
      q = ucitaj();

38

      /* Sabiramno polinome i ispisujemo zbir ta dva polinoma */
40      r = saberi(&p, &q);
      printf("Zbir polinoma je: ");
42      ispisi(&r);

      /* Mnozimo polinome i ispisujemo proizvod ta dva polinoma */
44      r = pomnozi(&p, &q);
46      printf("Prozvod polinoma je: ");
      ispisi(&r);

48

      /* Izvod polinoma */
50      printf("Unesite izvod polinoma koji zelite:\n");
      scanf("%d", &n);
52      r = nIzvod(&p, n);
      printf("%d. izvod prvog polinoma je: ", n);
54      ispisi(&r);

56      /* Uspesno završavamo program */
      return 0;
58 }

```

Rešenje 1.5

```

#include <stdio.h>

2

/* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
4      celog broja u memoriji. Bitove u zapisu broja treba da
      ispisujemo sa leva na desno, tj. od bita najvece tezine ka
6      bitu najmanje tezine. Iz tog razloga, za pocetnu vrednost
      maske uzimamo vrednost ciji binarni zapis je takav da je bit
8      najvece tezine 1, a svi ostali nule. Nakon toga, u svakoj
      iteraciji cemo tu jedinicu pomerati u desno, kako bismo
10     ocitali naredni bit, gledano s leva na desno. Odgovarajuci
      karakter, ('0' ili '1'), ispisuje se na ekranu. Zbog
12     siftovanja maske u desno koja na pocetku ima najvisi bit
      postavljen na 1, neophodno je da maska bude neoznacena ceo
14     broj i da se siftovanjem u desno ova 1 ne bi smatrala znakom
      i prepisivala, vec da bi nam se svakim siftovanjem sa levog
16     kraja binarnog zapisa pojavljivale 0. */
void print_bits(unsigned x)
18 {

20     /* broj bitova celog broja */
    unsigned velicina = sizeof(unsigned) * 8;
22     /* maska koju cemo koristiti za "ocitavanje" bitova */

```

1 Uvodni zadaci

```
    unsigned maska;

24     for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
26         putchar(x & maska ? '1' : '0');

28     putchar('\n');
29 }

30

32 int main()
33 {
34     int broj;
35     scanf("%x", &broj);
36     print_bits(broj);

38     return 0;
39 }
```

Rešenje 1.6

```
1  #include <stdio.h>

3  /* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
   celog broja u memoriji */
5  void print_bits(int x)
6  {
7      unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
8      unsigned maska;

9

10     for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
11         putchar(x & maska ? '1' : '0');

13     putchar('\n');
14 }

15
16 /* Funkcija vraća broj jedinica u binarnoj reprezentaciji broja
   x pomeranjem broja x */
17 int count_bits(int x)
18 {
19     int br = 0;
20     unsigned wl = sizeof(unsigned) * 8 - 1;

21

22     /* Formiramo masku 100000...0000000, koja služi za očitavanje
   bita najveće težine. U svakoj iteraciji maska se pomera u
   desno za 1 mesto, i očitavamo sledeći bit. Petlja se
   završava kada više nema jedinica tj. kada maska postane
   nula. */
23     unsigned maska = 1 << wl;
24     for (; maska != 0; maska >>= 1)
25         x & maska ? br++ : 1;

26
27     return br;
28 }

31
```

```

    return br;
33 }

35
37 int main()
39 {
    int x;
    scanf("%x", &x);
    printf("Broj jedinica u zapisu je %d.\n", count_bits(x));
41
    return 0;
43 }

```

```

1 #include <stdio.h>

3 /* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
   celog broja u memoriji */
5 void print_bits(int x)
6 {
7     /* broj bitova celog broja */
8     unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
9
10    /* maska koju cemo koristiti za "ocitavanje" bitova */
11    unsigned maska;
12
13    /* Bitove u zapisu broja treba da ispisujemo sa leva na desno,
       tj. od bita najvece tezine ka bitu najmanje tezine. Iz tog
15    razloga, za pocetnu vrednost maske uzimamo vrednost ciji
       binarni zapis je takav da je bit najvece tezine 1, a svi
17    ostali nule. Nakon toga, u svakoj iteraciji cemo tu
       jedinicu pomerati u desno, kako bismo ocitali naredni bit,
19    gledano s leva na desno. Odgovarajuci karakter, ('0' ili
       '1'), ispisuje se na ekranu.
21
       Zbog siftovanja maske u desno koja na pocetku ima najvisi
23    bit postavljen na 1, neophodno je da maska bude neoznacena
       ceo broj i da se siftovanjem u desno ova 1 ne bi smatrala
25    znakom i prepisivala, vec da bi nam se svakim siftovanjem
       sa levog kraja binarnog zapisa pojavljivale 0. */
27
28    for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
29        putchar(x & maska ? '1' : '0');
31
32    putchar('\n');
33 }
34
35 /* Funkcija vraca broj jedinica u binarnoj reprezentaciji broja
   x pomeranjem broja x */
36 int count_bits1(int x)
37 {
38     int br = 0;
39     unsigned wl = sizeof(int) * 8 - 1;

```

1 Uvodni zadaci

```
41  /* Kako je argument funkcije oznacen ceo broj x ne mozemo da
43     siftujemo x u desno. naredba x>>=1 vrsila bi aritmeticki
45     sift u desno, tj. bitove sa desne strane bi bili
47     popunjavani bitom znaka. Npr. -3 bit znaka je 1. U tom
49     slucaju nikad nece biti ispunjen uslov x!=0 i program ce
51     biti zarobljen u beskonacnoj petlji. */

53  /* Formiramo masku 100000...0000000, koja služi za očitavanje
55     bita najveće težine. U svakoj iteraciji x se pomera u levo
57     za 1 mesto, i očitavamo sledeći bit. Petlja se završava
59     kada više nema jedinica tj. kada x postane nula. */
61  unsigned maska = 1 << wl;
63  for (; x != 0; x <<= 1)
65      x & maska ? br++ : 1;
67  return br;
}

int main()
{
    int x;
    scanf("%x", &x);
    printf("Broj jedinica u zapisu je %d.\n", count_bits1(x));

    return 0;
}
```

Rešenje 1.7

```
#include <stdio.h>

2  /* Funkcija vraca najveći neoznaceni broj sastavljen iz istih
4     bitova kao i x */
5  unsigned najveći(unsigned x)
6  {
7      unsigned velicina = sizeof(unsigned) * 8;
8
9      /* Formiramo masku 100000...0000000 */
10     unsigned maska = 1 << (velicina - 1);
11
12     /* Inicijalizujemo rezultat na 0 */
13     unsigned rezultat = 0;
14
15     /* Dokle god postoje jedinice u binarnoj reprezentaciji broja
16        x (tj. dokle god je x različit od nule) pomeramo ga ulevo. */
17     for (; x != 0; x <<= 1) {
18         /* Za svaku jedinicu, potiskujemo jednu novu jedinicu sa
19            leva u rezultat */
20         if (x & maska) {
```

```

    rezultat >>= 1;
22     rezultat |= maska;
    }
24 }

26     return rezultat;
    }
28

/* Funkcija vraca najmanji neoznaceni broj sa istim binarnim
30     ciframa kao i x */
unsigned najmanji(unsigned x)
32 {
    /* Inicijalizujemo rezultat na 0 */
34     unsigned rezultat = 0;

    /* Dokle god imamo jedinice u broju x, pomeramo ga udesno. */
36     for (; x != 0; x >>= 1) {
        /* Za svaku jedinicu, potiskujemo jednu novu jedinicu sa
38         desna u rezultat */
        if (x & 1) {
40             rezultat <<= 1;
42             rezultat |= 1;
        }
44     }

46     return rezultat;
    }
48

/* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
50     celog broja u memoriji */
void print_bits(int x)
52 {
    unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
54     unsigned maska;

    for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
56         putchar(x & maska ? '1' : '0');

58     putchar('\n');
60 }

62 int main()
    {
64     int broj;
        scanf("%x", &broj);
66

        printf("Najveci:\n");
68         print_bits(najveci(broj));

        printf("Najmanji:\n");
70         print_bits(najmanji(broj));
72 
```

1 Uvodni zadaci

```
    return 0;
74 }
```

Rešenje 1.8

```
1  #include <stdio.h>

3  /* Funkcija postavlja na nulu n bitova pocev od pozicije p.
   Pozicije se broje pocev od pozicije najnizeg bita, pri cemu
5  se broji od nule . Npr, za n=5, p=10 1010 1011 1100 1101 1110
   1010 1110 0111 1010 1011 1100 1101 1110 1000 0010 0111 */
7  unsigned reset(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
   {
9     /* Cilj nam je da samo zeljene bitove anuliramo, a da ostali
       ostanu nepromenjeni. Formiramo masku koja ima n bitova
11    postavljenih na 0 pocev od pozicije p, dok su svi ostali
       postavljeni na 1.

13        Na primer, za n=5 i p=10 formiramo masku oblika 1111 1111
15        1111 1111 1111 1000 0011 1111 To postizemo na sledeci
       nacin: ~0 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 (~0 << n)
17        1111 1111 1111 1111 1111 1111 1110 0000 ~(~0 << n) 0000
       0000 0000 0000 0000 0000 0001 1111 (~(~0 << n) << ( p-n+1))
19        0000 0000 0000 0000 0000 0111 1100 0000 ~(~0 << n) << (
       p-n+1)) 1111 1111 1111 1111 1111 1000 0011 1111 */
21    unsigned maska = ~(~(~0 << n) << (p - n + 1));

23    return x & maska;
   }

25

27  /* Funkcija postavlja na 1 n bitova pocev od pozicije p.
   Pozicije se broje pocev od pozicije najnizeg bita, pri cemu
   se broji od nule . Npr, za n=5, p=10 1010 1011 1100 1101 1110
29  1010 1110 0111 1010 1011 1100 1101 1110 1110 1111 0111 */
   unsigned set(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
   {
31     /* Kako zelimo da samo odredjenih n bitova postavimo na 1, dok
       ostali treba da ostanu netaknuti. Na primer, za n=5 i p=10
       formiramo masku oblika 0000 0000 0000 0000 0000 0111 1100
33        0000 prateci vrlo slican postupak kao za prethodnu funkciju
       */
35        unsigned maska = ~(~0 << n) << (p - n + 1);

37        return x | maska;
   }

39

41

43  /* Funkcija vraca celobrojno polje bitova, desno poravnato, koje
   predstavlja n bitova pocev od pozicije p u binarnoj
   reprezentaciji broja x, pri cemu se pozicija broji sa desna
45  ulevo, gde je pocetna pozicija 0. Na primer za n = 5 i p = 10
   i broj 1010 1011 1100 1101 1110 1010 1110 0111 0000 0000 0000
```



```

47     0000 0000 0000 0000 1011 */
unsigned get_bits(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
49 {
    /* Kreiramo masku kod kod koje su poslednjih n bitova 1, a
51     ostali su 0. Na primer za n=5 0000 0000 0000 0000 0000 0000
       0001 1111 */
53     unsigned maska = ~(~0 << n);

55     /* Pomeramo sadrzaj u desno tako da trazeno polje bude uz
       desni kraj. Zatim maskiramo ostale bitove, sem zeljenih n i
57     vratamo vrednost */
    return maska & (x >> (p - n + 1));
59 }

61
/* Funkcija vraca broj x kome su n bitova pocev od pozicije p
63 postavljene na vrednosti n bitova najnize tezine binarne
   reprezentacije broja y */
65 unsigned set_n_bits(unsigned x, unsigned n, unsigned p,
                       unsigned y)
67 {
    /* Kreiramo masku kod kod koje su poslednjih n bitova 1, a
69     ostali su 0. Na primer za n=5 0000 0000 0000 0000 0000 0000
       0001 1111 */
71     unsigned last_n_1 = ~(~0 << n);

73     /* Kao ranije u funkciji reset, kreiramo masku koja ima n
       bitova postavljenih na 0 pocevsi od pozicije p, dok su
75     ostali bitovi 1. Na primer za n=5 i p =10 1111 1111 1111
       1111 1111 1000 0011 1111 */
77     unsigned middle_n_0 = ~(~0 << n) << (p - n + 1);

79     /* x sa resetovanih n bita na pozicijama pocev od p */
    unsigned x_reset = x & middle_n_0;

81     /* y cijih je n bitova najnize tezine pomereno tako da stoje
       pocev od pozicije p. Ostali bitovi su nule. (y & last_n_1)
83     resetuje sve bitove osim najnižih n */
    unsigned y_shift_middle = (y & last_n_1) << (p - n + 1);

85     return x_reset ^ y_shift_middle;
87 }
89

91 /* Funkcija invertuje bitove u zapisu broja x pocevsi od
   pozicije p njih n */
93 unsigned invert(unsigned x, unsigned n, unsigned p)
{
95     /* Formiramo masku sa n jedinica pocev od pozicije p Na primer
       za n=5 i p=10 0000 0000 0000 0000 0000 0111 1100 0000 */
97     unsigned maska = ~(~0 << n) << (p - n + 1);

```

```
99  /* Operator ekskluzivno ili invertuje sve bitove gde je
    odgovarajuci bit maske 1. Ostali bitovi ostaju
101  nepromenjeni. */
    return maska ^ x;
103 }

105 /* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
    celog broja u memoriji */
107 void print_bits(int x)
109 {
    unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
111    unsigned maska;

113    for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
        putchar(x & maska ? '1' : '0');

115    putchar('\n');
117 }

119

121 int main()
    {
123     unsigned broj, p, n, y;
        scanf("%u%u%u%u", &broj, &n, &p, &y);
125     printf("Broj %5u %25s= ", broj, "");
        print_bits(broj);

127

129     printf("reset(%5u,%5u,%5u)%11s = ", broj, n, p, "");
        print_bits(reset(broj, n, p));

131

133     printf("set(%5u,%5u,%5u)%13s = ", broj, n, p, "");
        print_bits(set(broj, n, p));

135     printf("get_bits(%5u,%5u,%5u)%8s = ", broj, n, p, "");
        print_bits(get_bits(broj, n, p));

137

139     printf("y = %31u = ", y);
        print_bits(y);
        printf("set_n_bits(%5u,%5u,%5u,%5u) = ", broj, n, p, y);
141     print_bits(set_n_bits(broj, n, p, y));

143     printf("invert(%5u,%5u,%5u)%10s = ", broj, n, p, "");
        print_bits(invert(broj, n, p));

145     return 0;
147 }
```

Rešenje 1.9

```

#include <stdio.h>

2
/* Funkcija broj x rotira u levo za n mesta Na primer za n =5 i
4   x cija je interna reprezentacija 1010 1011 1100 1101 1110
   0001 0010 0011 0111 1001 1011 1100 0010 0100 0111 0101 */
6 unsigned rotate_left(int x, unsigned n)
{
8   unsigned first_bit;
   /* Maska koja ima samo najvisi bit postavljen na 1 neophodna
10   da bismo pre siftovanja u levo za 1 sacuvali najvisi bit. */
   unsigned first_bit_mask = 1 << (sizeof(unsigned) * 8 - 1);
12   int i;

14   /* n puta vrsimo rotaciju za jedan bit u levo. U svakoj
   iteraciji odredimo prvi bit, a potom pomeramo sadrzaj broja
16   x u levo za 1 i potom najnizi bit postavljamo na vrednost
   koju je imao prvi bit koji smo istisnuli siftovanjem */
18   for (i = 0; i < n; i++) {
       first_bit = x & first_bit_mask;
20       x = x << 1 | first_bit >> (sizeof(unsigned) * 8 - 1);
   }
22   return x;
}

24
/* Funkcija neoznaceni broj x rotira u desno za n Na primer za n
26   =5 i x cija je interna reprezentacija 1010 1011 1100 1101
   1110 0001 0010 0011 0001 1101 0101 1110 0110 1111 0000 1001 */
28 unsigned rotate_right(unsigned x, unsigned n)
{
30   unsigned last_bit;
   int i;

32   /* n puta ponavljamo rotaciju u desno za jedan bit. U svakoj
   iteraciji odredjujemo bit najmanje tezine broja x, zatm
34   tako odredjeni bit siftujemo u levo tako da najnizi bit
   dode do pozicije najviseg bita i nakon siftovanja x za 1 u
36   desno postavljamo x-ov najvisi bit na vrednost najnizeg
   bita. */
38   for (i = 0; i < n; i++) {
       last_bit = x & 1;
40       x = x >> 1 | last_bit << (sizeof(unsigned) * 8 - 1);
   }
42

44   return x;
}

46
/* Verzija funkcije koja broj x rotira u desno za n mesta, gde
48   je x oznaceni broj */
int rotate_right_signed(int x, unsigned n)
50 {
   unsigned last_bit;

```

1 Uvodni zadaci

```
52  int i;

54

56  /* U svakoj iteraciji odredjujemo bit najmanje tezine tj.
57     last_bit. Kako je x oznacen ceo broj, tada se prilikom
58     siftovanja u desno vrši aritmeticki sift i cuva se znak
59     broja. Iza tog razloga imamo dva slucaja u zavisnosti od
60     znaka od x. Nije dovoljno da se ova provera izvrši pre
61     petlje, jer rotiranjem u desno na mesto najviseg bita moze
62     doci i 0 i 1, nezavisno od pocetnog znaka x. */
63  for (i = 0; i < n; i++) {
64     last_bit = x & 1;

65
66     if (x < 0)
67         /* Siftovanjem u desno broja koji je negativan dobijamo 1
68            na najvisoj poziciji. Na primer ako je x 1010 1011
69            1100 1101 1110 0001 0010 001b (sa b oznacavamo u
70            primeru 1 ili 0 na najnižoj poziciji) last_bit je 0000
71            0000 0000 0000 0000 0000 000b nakon Siftovanja za
72            1 u desno 1101 0101 1110 0110 1111 0000 1001 0001 da
73            bismo najvisu 1 u x postavili na b nije dovoljno da ga
74            siftujemo na najvisu poziciju jer bi se time dobile 0,
75            a nama su potrebne 1 zbog bitovskog & zato prvo
76            komplementiramo, pa tek onda siftujemo ~last_bit <<
77            (sizeof(int)*8 -1) B000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
78            0000 (B oznacava ~b ) i ponovo komplementiramo da bismo
79            imali b na najvisoj poziciji i sve 1 na ostalim
80            pozicijama ~(~last_bit << (sizeof(int)*8 -1)) b111 1111
81            1111 1111 1111 1111 1111 1111 */
82     x = (x >> 1) & ~(~last_bit << (sizeof(int) * 8 - 1));
83     else
84         x = (x >> 1) | last_bit << (sizeof(int) * 8 - 1);
85 }

86 return x;
87 }

88

89 /* Funkcija prikazuje na standardni ekran binarnu reprezentaciju
90    celog broja u memoriji */
91 void print_bits(int x)
92 {
93     unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
94     unsigned maska;
95     for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
96         putchar(x & maska ? '1' : '0');
97
98     putchar('\n');
99 }

100

101 int main()
102 {
```

```

104 unsigned x, k;
    scanf("%x%x", &x, &k);
106 printf("x %36s = ", "");
    print_bits(x);
108 printf("rotate_left(%7u,%6u)%8s = ", x, k, "");
    print_bits(rotate_left(x, k));
110
    printf("rotate_right(%7u,%6u)%7s = ", x, k, "");
112 print_bits(rotate_right(x, k));
114
    printf("rotate_right_signed(%7u,%6u) = ", x, k);
    print_bits(rotate_right_signed(x, k));
116
    return 0;
118 }

```

Rešenje 1.10

```

#include <stdio.h>
2
/* Funkcija vraća vrednost čija je binarna reprezentacija slika
4 u ogledalu binarne reprezentacije broja x. Na primer za x
   čija binarna reprezentacija izgleda ovako
6 101010111100110111100100100100011 funkcija treba da vrati
   broj čija binarna reprezentacija izgleda:
8 11000100100001111011001111010101 */
unsigned mirror(unsigned x)
10 {
    unsigned najnizi_bit;
12 unsigned rezultat = 0;
14
    int i;
    /* Krecemo od najnižeg bita u zapisu broja x i dodajemo ga u
16 rezultat */
    for (i = 0; i < sizeof(x) * 8; i++) {
18         najnizi_bit = x & 1;
        x >>= 1;
20         /* Potiskujemo trenutni rezultat ka levom kraju. Tako svi
           prethodno postavljeni bitovi dobijaju vecu poziciju. Novi
           bit postavljamo na najnizu poziciju */
        rezultat <<= 1;
22         rezultat |= najnizi_bit;
24     }
    return rezultat;
26 }
28
30 /* Funkcija prikazuje na standardni izlaz binarnu reprezentaciju
   celog broja u memoriji */
32 void print_bits(int x)
{

```

1 Uvodni zadaci

```
34 unsigned velicina = sizeof(int) * 8;
   unsigned maska;
36 for (maska = 1 << (velicina - 1); maska != 0; maska >>= 1)
   putchar(x & maska ? '1' : '0');

38   putchar('\n');
40 }

42 int main()
43 {
44   int broj;
   scanf("%x", &broj);

46   /* Ispisujemo binarnu reprezentaciju unetog broja */
48   print_bits(broj);

50   /* Ispisujemo binarnu reprezentaciju broja dobijenog pozivom
   funkcije mirror */
52   print_bits(mirror(broj));

54   return 0;
}
```

Rešenje 1.11

```
#include <stdio.h>

2
/* Funkcija vraca 1 ukoliko je u binarnoj reprezentaciji broja n
4 broj jedinica veci od broja nula. U suprotnom funkcija vraca
0 */
6 int Broj01(unsigned int n)
7 {
8
9   int broj_nula, broj_jedinica;
10  unsigned int maska;

12  broj_nula = 0;
   broj_jedinica = 0;

14  /* Postavljamo masku tako da pocinjemo sa analiziranjem bita
   najvece tezine */
16  maska = 1 << (sizeof(unsigned int) * 4 - 1);

18  /* Dok ne obidjemo sve bitove u zapisu broj n */
20  while (maska != 0) {

22     /* Proveravamo da li se na poziciji koju odredjuje maska
       nalazi 0 ili 1 i uvecavamo odgovarajuci brojac */
24     if (n & maska) {
       broj_jedinica++;
26     } else {
```

```
    broj_nula++;
28 }

    /* Pomeramo masku u desnu stranu tako da mozemo da očitamo
    vrednost narednog bita */
30     maska = maska >> 1;
32 }

34     /* Ako je broj jedinica veci od broja nula vracamo 1, u
    suprotnom vracamo 0 */
36     return (broj_jedinica > broj_nula) ? 1 : 0;
38 }

40 int main()
42 {
    unsigned int n;
44
    /* Ucitavamo broj */
46     scanf("%u", &n);

    /* Ispisujemo vrednost funkcije */
48     printf("%d\n", Broj01(n));
50
    return 0;
52 }
```

Rešenje 1.12

```
#include <stdio.h>

2 int broj_parova(unsigned int x)
4 {

6     int broj_parova;
    unsigned int maska;

8     /* Postavljamo broj parova na 0 */
10     broj_parova = 0;

12     /* Postavljamo masku tako da mozemo da procitamo da li su dva
    najmanja bita u zapisu broja x 11 */
14     /* broj 3 je binarno 000...00011 */
    maska = 3;
16

18     /* Dok ne obidjemo sve parove bitova u zapisu broja x */
20     while (x != 0) {

22         /* Proveravamo da li se na najmanjim pozicijama broj x
```

1 Uvodni zadaci

```

    nalazi 11 par */
24     if ((x & maska) == maska) {
        broj_parova++;
26     }

28     /* Pomeramo broj u desnu stranu tako da mozemo da ocitamo
        vrednost sledeceg para bitova */
30     x = x >> 1;
    }

32

34     return broj_parova;
36 }

38 int main()
39 {
40     unsigned int x;

42     /* Ucitavamo broj */
43     scanf("%u", &x);
44
45     /* Ispsujemo vrednost funkcije */
46     printf("%d\n", broj_parova(x));
47
48     return 0;
49 }
```

Rešenje 1.13

Rešenje 1.14

```

#include <stdio.h>

2
/*
4     Niska koju formiramo je duzine (sizeof(unsigned int)*8)/4 +1
    jer za svaku heksadekadnu cifru nam trebaju 4 binarne cifre i
6     jedna dodatna pozicija nam treba za terminirajucu nulu.

8     Prethodni izraz je identican sa sizeof(unsigned int)*2+1.

10    Na primer, ako je duzina unsigned int 4 bajta onda je
    MAX_DUZINA 9 */

12
13 #define MAX_DUZINA sizeof(unsigned int)*2 +1
14

15 void prevod(unsigned int x, char s[])
16 {
17
18 }
```



```
int i;
20 unsigned int maska;
int vrednost;

22 /* Heksadekadni zapis broja 15 je 000...0001111 - ovo nam
24 odgovara ako hocemo da citamo 4 uzastopne cifre */
maska = 15;

26
/*
28 Broj cemo citati od pozicije najmanje tezine ka poziciji
najvece tezine; npr. za broj
30 00000000001101000100001111010101 u prvom koraku cemo
procitati bitove: 0000000000110100010000111101<0101>
32 (bitove izdvojene sa <...>) u drugom koraku cemo procitati:
000000000011010001000011<1101>0101 u trecem koraku cemo
34 procitati: 00000000001101000100<0011>11010101 i tako redom

36 indeks i oznacava poziciju na koju smestamo vrednost

38 */
for (i = MAX_DUZINA - 2; i >= 0; i--) {
40 /* Vrednost izdvojene cifre */
vrednost = x & maska;

42
/* Ako je vrednost iz opsega od 0 do 9 odgovarajuci karakter
44 dobijamo dodavanjem ASCII koda '0' Ako je vrednost iz
opsega od 10 do 15 odgovarajuci karakter dobijamo tako
46 sto prvo oduzmemo 10 (dobijamo vrednosti od 0 do 5) pa
dodamo ASCII kod 'A' (time dobijamo slova 'A', 'B', ...
48 'F') */
if (vrednost < 10) {
50 s[i] = vrednost + '0';
} else {
52 s[i] = vrednost - 10 + 'A';
}

54
/* Broj pomeramo za 4 bita u desnu stranu tako da mozemo da
56 procitamo sledecu cifru */
x = x >> 4;

58 }

60 s[MAX_DUZINA - 1] = '\\0';
}

62
int main()
64 {

66 unsigned int x;
char s[MAX_DUZINA];

68
/* Ucitavamo broj */
70 scanf("%u", &x);
```

```
72  /* Pozivamo funkciju */
    prevod(x, s);
74
    /* Ispisujemo dobijenu nisku */
76    printf("%s\n", s);
78    return 0;
}
```

Rešenje 1.17

```
#include <stdio.h>

2
/* Iskomentarisan je deo koji se ispisuje svaki put kad se udje
4  u funkciju. Odkomentarisati pozive printf funkcije u obe
   funkcije da uocite razliku u broju rekurzivnih poziva obe
6  verzije. */

8  /* Linearno resenje se zasniva na cinjenici:  $x^0 = 1$   $x^k = x * x^{(k-1)}$  */
int stepen(int x, int k)
{
12     // printf("Racunam stepen (%d, %d)\n", x, k);
    if (k == 0)
14         return 1;

16     return x * stepen(x, k - 1);

18     /* Celo telo funkcije se moze ovako kratko zapisati return k
       == 0 ? 1 : x * stepen(x,k-1); */
20 }

22 /* Druga verzija prethodne funkcije. Obratiti paznju na
   efikasnost u odnosu na prvu verziju! */
24

26 /* Logaritamsko resenje je zasnovano na cinjenicama: -  $x^0 = 1$ ; -
    $x^k = x * (x^2)^{(k/2)}$ , za neparno k -  $x^k = (x^2)^{(k/2)}$ ,
28   za parno k

   Ovom resenju ce biti potrebno manje rekurzivnih poziva da bi
   doslo do rezultata, i stoga je efikasnije. */
32 int stepen2(int x, int k)
{
34     // printf("Racunam stepen2 (%d, %d)\n", x, k);
    if (k == 0)
36         return 1;

38     /* Ako je stepen paran */
    if ((k % 2) == 0)
```

```

40     return stepen2(x * x, k / 2);
    /* Inace (ukoliko je stepen neparan) */
42     return x * stepen2(x * x, k / 2);
}

44
45 int main()
46 {
47     int x, k;
48     scanf("%d%d", &x, &k);

50     printf("%d", stepen(2, 10));
    // printf("\n-----\n");
52     // printf("%d\n", stepen2(2, 10));
    return 0;
54 }

```

Rešenje 1.18

```

1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>

3

   #define MAX 100

5
   /* NAPOMENA: Ovaj problem je iskoriscen da ilustruje uzajamnu
7     (posrednu) rekurziju. */

9
   /* Deklaracija funkcije neparan mora da bude navedena jer se ta
   funkcija koristi u telu funkcije paran, tj. koristi se pre
11  svoje definicije. Funkcija je mogla biti deklarirana i u telu
   funkcije paran. */

13
   unsigned neparan(unsigned n);

15
   /* Funkcija vraca 1 ako broj n ima paran broj cifara inace
   vraca 0. */
17   unsigned paran(unsigned n)
19   {
       if (n >= 0 && n <= 9)
21       return 0;
       else
23       return neparan(n / 10);
   }

25
   /* Funkcija vraca 1 ako broj n ima neparan broj cifara inace
   vraca 0. */
27   unsigned neparan(unsigned n)
29   {
       if (n >= 0 && n <= 9)
31       return 1;
       else
33       return paran(n / 10);
   }

```

```

}
35
/* Glavna funkcija za testiranje */
37 int main()
{
39     int n;
    scanf("%d", &n);
41     printf("Uneti broj ima %sparan broj cifara\n",
            (paran(n) == 1 ? "" : "ne"));
43     return 0;
}
```

Rešenje 1.19

```

#include <stdio.h>
2   /* Repno-rekurzivna (eng. tail recursive) je ona funkcija
    Cije se telo završava rekurzivnim pozivom, pri čemu taj
4   rekurzivni poziv ne učestvuje u nekom izrazu.

6   Kod ovih funkcija se po završetku za tekuci rekurzivni
    poziv umesto skoka na adresu povratka skace na adresu
8   povratka za prethodni poziv, odnosno za poziv na manjoj
    dubini. Time se stedi i prostor i vreme.

10   Ovakve funkcije se mogu lako zameniti odgovarajućom
12   iterativnom funkcijom, čime se smanjuje prostorna
    složenost algoritma. */
14   /* Pomoćna funkcija koja izračunava n! * result. Koristi
    repnu rekurziju. */
16   /* Result je argument u kom ćemo akumulirati do tada
    izračunatu vrednost faktoriijela. Kada završimo, tj. kada
18   dodjemo do izlaza iz rekurzije potrebno je da vratimo
    result. */
20   int faktoriijelRepna(int n, int result)
    {
22       if (n == 0)
            return result;
24       return faktoriijelRepna(n - 1, n * result);
26   }

28   /* Sada želimo da se oslobodimo repne rekurzije koja postoji u
    funkciji faktoriijelRepna, koristeći algoritam sa predavanja.

30   Najpre ćemo vrednost argumenta funkcije postaviti na vrednost
32   koja bi se prosledjivala rekurzivnom pozivu i pomoću goto
    naredbe vratiti se na početak tela funkcije. */
34   int faktoriijelRepna_v1(int n, int result)
36   {
    pocetak:
```

```

38     if (n == 0)
39         return result;
40
41     result = n * result;
42     n = n - 1;
43     goto pocetak;
44 }
45
46 /* Pisanje bezuslovnih skokova (goto naredbi) nije dobra
47    programerska praksa. Iskoristicemo prethodni medjukorak da
48    bismo dobili iterativno resenje bez bezuslovnih skokova. */
49 int faktorijelRepna_v2(int n, int result)
50 {
51     while (n != 0) {
52         result = n * result;
53         n = n - 1;
54     }
55
56     return result;
57 }
58
59 /* Nasim gore navedenim funkcijama pored n, mora da se salje i 1
60    za vrednost drugog argumenta u kome ce se akumulirati
61    rezultat. Funkcija faktorijel(n) je ovde radi udobnosti
62    korisnika, jer je sasvim prirodno da za faktorijel zahteva
63    samo 1 parametar. Funkcija faktorijel izracunava n!, tako Sto
64    odgovarajucoj gore navedenoj funkciji koja zaista racuna
65    faktorijel, salje ispravne argumente i vraca rezultat koju
66    joj ta funkcija vrati. Za testiranje, zameniti u telu
67    funkcije faktorijel poziv faktorijelRepna sa pozivom
68    faktorijelRepna_v1, a zatim sa pozivom funkcije
69    faktorijelRepna_v2. */
70 int faktorijel(int n)
71 {
72     return faktorijelRepna(n, 1);
73 }
74
75 /* Test program */
76 int main()
77 {
78     int n;
79
80     printf("Unesite n (<= 12): ");
81     scanf("%d", &n);
82     printf("%d! = %d\n", n, faktorijel(n));
83
84     return 0;
85 }

```

Rešenje 1.20

Rešenje 1.21

Rešenje 1.22

```
1  #include <stdio.h>
2  #define MAX_DIM 1000
3
4  /*
5   * Ako je n==0, onda je suma(a,0) = 0 Ako je n>0, onda je
6   * suma(a,n) = a[n-1] + suma(a,n-1) Suma celog niza je jednaka
7   * sumi prvih n-1 elementa uvecenoj za poslednji element celog
8   * niza. */
9
10 int sumaNiza(int *a, int n)
11 {
12     /* Ne stavljamo strogu jednakost n==0, za slucaj da korisnik
13     * prilikom prvog poziva, posalje negativan broj za velicinu
14     * niza. */
15     if (n <= 0)
16         return 0;
17
18     return a[n - 1] + sumaNiza(a, n - 1);
19 }
20
21 /*
22 * n==0, suma(a,0) = 0 n >0, suma(a,n) = a[0]+suma(a+1,n-1) Suma
23 * celog niza je jednaka zbiru prvog elementa niza i sume
24 * preostalih n-1 elementa. */
25
26 int sumaNiza2(int *a, int n)
27 {
28     if (n <= 0)
29         return 0;
30
31     return a[0] + sumaNiza2(a + 1, n - 1);
32 }
33
34 int main()
35 {
36     int a[MAX_DIM];
37     int n, i = 0;
38
39     /* Ucitavamo broj elemenata niza */
40     scanf("%d", &n);
41
42     /* Ucitavamo n elemenata niza. */
43     for (i = 0; i < n; i++)
44         scanf("%d", &a[i]);
45
46     printf("Suma elemenata je %d\n", sumaNiza(a, n));
47     // printf("Suma elemenata je %d\n", sumaNiza2(a, n));
48
49     return 0;
50 }
```

48 }

Rešenje 1.23

```

#include <stdio.h>
#define MAX_DIM 256

/* Rekurzivna funkcija koja odredjuje maksimum celobrojnog niza
   niz dimenzije n */
int maksimum_niza(int niz[], int n)
{
    /* Izlazak iz rekurzije: ako je niz dimenzije jedan, najveći
       je ujedno i jedini element niza */
    if (n == 1)
        return niz[0];

    /* Rešavamo problem manje dimenzije */
    int max = maksimum_niza(niz, n - 1);

    /* Ako nam je poznato rešenje problema dimenzije n-1, rešavamo
       problem dimenzije n */
    return niz[n - 1] > max ? niz[n - 1] : max;
}

int main()
{
    int brojevi[MAX_DIM];
    int n;

    /* Sve dok ne dodjemo do kraja ulaza, učitavamo brojeve u niz;
       i predstavlja indeks tekućeg broja. */
    int i = 0;
    while (scanf("%d", &brojevi[i]) != EOF) {
        i++;
    }
    n = i;

    /* Stampamo maksimum unetog niza brojeva */
    printf("%d\n", maksimum_niza(brojevi, n));
    return 0;
}

```

Rešenje 1.24

```

#include <stdio.h>
#define MAX_DIM 256

int skalarno(int a[], int b[], int n)
{

```

```
6  /* Izlazak iz rekurzije */
   if (n == 0)
8     return 0;

10 /* Na osnovu rešenja problema dimenzije n-1, resavamo problem
   dimenzije n */
12 else
   return a[n - 1] * b[n - 1] + skalarno(a, b, n - 1);
14 }

16 int main()
   {
18     int i, a[MAX_DIM], b[MAX_DIM], n;

20     /* Unosimo dimenziju nizova, */
   scanf("%d", &n);

22     /* a zatim i same nizove. */
24     for (i = 0; i < n; i++)
       scanf("%d", &a[i]);

26     for (i = 0; i < n; i++)
28         scanf("%d", &b[i]);

30     /* Ispisujemo rezultat skalarnog proizvoda dva učitana niza. */
   printf("%d\n", skalarno(a, b, n));

32     return 0;
34 }
```

Rešenje 1.25

```
#include<stdio.h>
2 #define MAX_DIM 256

4 int br_pojave(int x, int a[], int n)
   {
6     /* Izlazak iz rekurzije */
   if (n == 1)
8     return a[0] == x ? 1 : 0;

10     int bp = br_pojave(x, a, n - 1);
   return a[n - 1] == x ? 1 + bp : bp;
12 }

14 int main()
   {
16     int x, a[MAX_DIM];
   int n, i = 0;

18     /* UCitavamo broj koji se trazi */
```



```
20  scanf("%d", &x);

22  /* Sve dok ne dodjemo do kraja ulaza, učitavamo brojeve u niz;
    i predstavlja indeks tekućeg broja */
24  i = 0;
    while (scanf("%d", &a[i]) != EOF) {
26      i++;
    }
28  n = i;

30  /* Ispisujemo broj pojave broja x u niz a */
    printf("%d\n", br_pojave(x, a, i));
32  return 0;
}
```

Rešenje 1.26

```
#include<stdio.h>
2  #define MAX_DIM 256

4  int tri_uzastopna_clana(int x, int y, int z, int a[], int n)
    {
6      /* Ako niz ima manje od tri elementa izlazimo iz rekurzije */
        if (n < 3)
8          return 0;

10     else
        return ((a[n - 3] == x) && (a[n - 2] == y)
12             && (a[n - 1] == z))
            || tri_uzastopna_clana(x, y, z, a, n - 1);
14 }

16 int main()
    {
18     int x, y, z, a[MAX_DIM];
        int n;

20     /* Učitavaju se tri cela broja za koje se ispituje da li su
        uzastopni članovi niza */
22     scanf("%d%d%d", &x, &y, &z);

24     /* Sve dok ne dodjemo do kraja ulaza, učitavamo brojeve u niz */
        int i = 0;
        while (scanf("%d", &a[i]) != EOF) {
26            i++;
        }
30     n = i;

32     if (tri_uzastopna_clana(x, y, z, a, i))
        printf("da\n");
34     else
```

```
    printf("ne\n");
36
    return 0;
38 }
```

Rešenje 1.27

```
#include <stdio.h>

2
/* funkcija koja broji bitove svog argumenta */
/*
4
    ako je x ==0, onda je count(x) = 0 inace count(x) =
6    najvisi_bit +count(x<<1)

8    Za svaki naredni rekurzivan poziv prosledjuje se x<<1. Kako se
siftovanjem sa desne strane uvek dopisuju 0, argument x ce u
10    nekom rekurzivnom pozivu biti bas 0 i izacicemo iz rekurzije. */

12 int count(int x)
{
14     /* izlaz iz rekurzije */
    if (x == 0)
16         return 0;

18     /* Dakle, neki bit je postavljen na 1. */
    /* Proveravamo vrednost najviseg bita Kako za rekurzivni poziv
20    moramo slati siftovano x i x je oznacen ceo broj, onda ne
smemo koristiti siftovanje desno, jer funkciji moze biti
22    prosleden i negativan broj. Iz tog razloga, odlucujemo se
da proveramo najvisi, umesto najnizeg bita */
24    if (x & (1 << (sizeof(x) * 8 - 1)))
        return 1 + count(x << 1);
26    /* Najvisi bit je 1. Sacekacemo da završi poziv koji racuna
koliko ima jedinica u ostatku binarnog zapisa x i potom
28    uvecati taj rezultat za 1. */
    else
30        /* Najvisi bit je 0. Stoga je broj jedinica u zapisu x isti
kao broj jedinica u zapisu broja x<<1, jer se siftovanjem
32    u levo sa desne strane dopisuju 0. */
        return count(x << 1);
34

    /* jednolinijska return naredba sa proverom i rekurzivnim
36    pozivom return ((x& (1<<(sizeof(x)*8-1))) ? 1 : 0) +
count(x<<1); */
38 }

40 int main()
{
42     int x;
    scanf("%x", &x);
44     printf("%d\n", count(x));
}
```

```
46     return 0;
}
```

Rešenje 1.29

```
#include<stdio.h>

2
/* Rekurzivna funkcija za odredjivanje najveće heksadekadne
4     cifre u broju */
int max_oktalna_cifra(unsigned x)
6 {
    /* izlazak iz rekurziije */
8     if (x == 0)
        return 0;
10    /* Odredjivanje poslednje heksadekadne cifre u broju */
    int poslednja_cifra = x & 7;
12    /* Odredjivanje maksimalne oktalne cifre u broju kada se iz
        njega izbrise poslednja oktalna cifra */
14    int max_bez_poslednje_cifre = max_oktalna_cifra(x >> 3);
    return poslednja_cifra >
16         max_bez_poslednje_cifre ? poslednja_cifra :
        max_bez_poslednje_cifre;
18 }

20 int main()
{
22     unsigned x;
    scanf("%u", &x);
24     printf("%d\n", max_oktalna_cifra(x));
    return 0;
26 }
```

Rešenje 1.30

```
#include<stdio.h>

2
/* Rekurzivna funkcija za odredjivanje najveće oktalne cifre u
4     broju */
int max_heksadekadna_cifra(unsigned x)
6 {
    /* Izlazak iz rekurziije */
8     if (x == 0)
        return 0;
10    /* Odredjivanje poslednje heksadekadne cifre u broju */
    int poslednja_cifra = x & 15;
12    /* Odredjivanje maksimalne heksadekadne cifre broja kada se iz
        njega izbrise poslednja heksadekadna cifra */
14 }
```

```
    int max_bez_poslednje_cifre = max_heksadekadna_cifra(x >> 4);
16    return poslednja_cifra >
        max_bez_poslednje_cifre ? poslednja_cifra :
18        max_bez_poslednje_cifre;
}

20
22    int main()
23    {
24        unsigned x;
25        scanf("%u", &x);
26        printf("%d\n", max_heksadekadna_cifra(x));
27        return 0;
28    }
```

Rešenje 1.31

```
#include<stdio.h>
#include<string.h>
/* niska moze imati najviše 32 karaktera + 1 za terminalnu nulu */
#define MAX_DIM 33

6    int palindrom(char s[], int n)
7    {
8        if ((n == 1) || (n == 0))
9            return 1;
10       return (s[n - 1] == s[0]) && palindrom(s + 1, n - 2);
11    }

12
13    int main()
14    {
15        char s[MAX_DIM];
16        int n;

17
18        /* Ucitavamo nisku sa ulaza */
19        scanf("%s", s);

20
21        /* Odredjujemo duzinu niske */
22        n = strlen(s);

23
24        /* Ispisujemo na izlazu poruku da li je niska palindrom ili
25           nije */
26        if (palindrom(s, n))
27            printf("da\n");
28        else
29            printf("ne\n");

30
31        return 0;
32    }
```

Rešenje 1.32

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #define MAX_DUZINA_NIZA 50
4
5 void ispisiNiz(int a[], int n)
6 {
7     int i;
8
9     for (i = 1; i <= n; i++)
10         printf("%d ", a[i]);
11     printf("\n");
12 }
13
14 /* Funkcija proverava da li se x vec nalazi u permutaciji na
15    prethodnih 1...n mesta */
16 int koriscen(int a[], int n, int x)
17 {
18     int i;
19     for (i = 1; i <= n; i++)
20         if (a[i] == x)
21             return 1;
22
23     return 0;
24 }
25
26 /* F-ja koja ispisuje sve permutacije od skupa {1,2,...,n} a[]
27    je niz u koji smesta permutacije m - oznacava da se na m-tu
28    poziciju u permutaciji smesta jedan od preostalih celih
29    brojeva n- je velicina skupa koji se permutuje Funkciju
30    pozivamo sa argumentom m=1 jer krecemo da formiramo
31    permutaciju od 1. pozicije i nikada ne koristimo a[0]. */
32 void permutacija(int a[], int m, int n)
33 {
34     int i;
35
36     /* Izlaz iz rekurzije: Ako je pozicija na koju treba smestiti
37        broj premasila velicinu skupa, onda se svi brojevi vec
38        nalaze u permutaciji i ispisujemo permutaciju. */
39     if (m > n) {
40         ispisiNiz(a, n);
41         return;
42     }
43
44     /* Ideja: pronalazimo prvi broj koji mozemo da postavimo na
45        m-to mesto u nizu (broj koji se do sada nije pojavio u
46        permutaciji). Zatim, rekurzivno pronalazimo one permutacije
47        koje odgovaraju ovako postavljenom pocetku permutacije.
48        Kada to zavravimo, proveravamo da li postoji jos neki broj
49        koji moze da se stavi na m-to mesto u nizu (to se radi u
50        petlji). Ako ne postoji, funkcija je zavrSila sa radom.
```

```
51     Ukoliko takav broj postoji, onda ponovo pozivamo rekurzivno
52     pronalazenje odgovarajucih permutacija, ali sada sa
53     drugacije postavljenim prefiksom. */
54
55     for (i = 1; i <= n; i++) {
56         /* Ako se broj i nije do sada pojavio u permutaciji od 1 do
57         m-1 pozicije, onda ga stavljamo na poziciju m i pozivamo
58         funkciju da napravi permutaciju za jedan vece duzine, tj.
59         m+1. Inace, nastavljamo dalje, trazeci broj koji se nije
60         pojavio do sada u permutaciji. */
61         if (!koriscen(a, m - 1, i)) {
62             a[m] = i;
63             /* Pozivamo ponovo funkciju da dopuni ostatak permutacije
64             posle upisivanja i na poziciju m. */
65             permutacija(a, m + 1, n);
66         }
67     }
68 }
69
70 int main(void)
71 {
72     int n;
73     int a[MAX_DUZINA_NIZA];
74
75     printf("Unesite duzinu permutacije: ");
76     scanf("%d", &n);
77     if (n < 0 || n >= MAX_DUZINA_NIZA) {
78         fprintf(stderr,
79             "Duzina permutacije mora biti broj veci od 0 i manji od %
80             d!\n",
81             MAX_DUZINA_NIZA);
82         exit(EXIT_FAILURE);
83     }
84
85     permutacija(a, 1, n);
86
87     exit(EXIT_SUCCESS);
88 }
```

Rešenje 1.33

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3
4 /* Rekurzivna funkcija za racunanje binomnog koeficijenta. */
5 /* ako je k=0 ili k=n, onda je binomni koeficijent 0 ako je k
6    izmedju 0 i n, onda je bk(n,k) = bk(n-1,k-1) + bk(n-1,k) */
7 int binomniKoeficijent(int n, int k)
8 {
9     return (0 < k
```

```

11         && k < n) ? binomniKoeficijent(n - 1,
12                                     k - 1) +
13         binomniKoeficijent(n - 1, k) : 1;
14     }
15     /* Iterativno izracunavanje datog binomnog koeficijenta.
16
17     int binomniKoeficijent (int n, int k) { int i, j, b; for
18         (b=i=1, j=n; i<=k; b=b*j--/i++); return b; }
19
20     */
21
22     /* Prostim opaZanjem se uocava da se svaki element n-te
23     hipotenuze (osim ivicnih 1) dobija kao zbir 2 elementa iz n-1
24     hipotenuze. Uz pomenute dve nove ivicne jedinice lako se
25     zakljucuje da ce suma elementa n-te hipotenuze biti tacno 2
26     puta veca. */
27     int sumaElemenataHipotenuze(int n)
28     {
29         return n > 0 ? 2 * sumaElemenataHipotenuze(n - 1) : 1;
30     }
31
32     int main()
33     {
34         int n, k, i, d;
35
36
37         scanf("%d %d", &d, &n);
38
39         /* Ispisivanje Paskalovog trougla */
40         putchar('\n');
41         for (n = 0; n <= d; n++) {
42             for (i = 0; i < d - n; i++)
43                 printf(" ");
44             for (k = 0; k <= n; k++)
45                 printf("%4d", binomniKoeficijent(n, k));
46             putchar('\n');
47         }
48
49         if (n < 0) {
50             fprintf(stderr,
51                 "Redni broj hipotenuze mora biti veci ili jednak od 0!\n"
52             );
53             exit(EXIT_FAILURE);
54         }
55         printf("%d\n", sumaElemenataHipotenuze(n));
56
57         exit(EXIT_SUCCESS);
58     }

```


Glava 2

Pokazivači

2.1 Pokazivačka aritmetika

Zadatak 2.1 Milen: ovako definisan zadatak zahteva dva programa kao resenja, a ne jedan sa definisane dve funkcije. Za dati celobrojni niz dimenzije n , napisati funkciju koja obrće njegove elemente:

- (a) korišćenjem indeksne sintakse,
- (b) korišćenjem pokazivačke sintakse.

Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju niza n ($0 < n \leq 100$), a zatim elemente niza. Prikazati sadržaj niza posle poziva funkcije za obrtanje elemenata niza.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>
<pre> Ulaz: 3 1 -2 3 Izlaz: 3 -2 1</pre>	<pre> Ulaz: 0 Izlaz: Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.</pre>

Zadatak 2.2 Dat je niz realnih brojeva dimenzije n .

- (a) Napisati funkciju `zbir` koja izračunava zbir elemenata niza.
- (b) Napisati funkciju `proizvod` koja izračunava proizvod elemenata niza.
- (c) Napisati funkciju `min_element` koja izračunava najmanji elemenat niza.
- (d) Napisati funkciju `max_element` koja izračunava najveći elemenat niza.

2 Pokazivači

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \leq 100$) realnog niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati zbir, proizvod, minimalni i maksimalni element učitano niza.

Test 1

```
|| Ulaz: 3
||      -1.1 2.2 3.3
|| Izlaz: zbir = 4.400
||        proizvod = -7.986
||        min = -1.100
||        max = 3.300
```

Zadatak 2.3 Korišćenjem pokazivačke sintakse, napisati funkciju koja vrednosti elemenata u prvoj polovini niza povećava za jedan, a u drugoj polovini smanjuje za jedan. Ukoliko niz ima neparan broj elemenata, onda vrednost srednjeg elementa niza ostaviti nepromenjenim. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju n ($0 < n \leq 100$) celobrojnog niza, a zatim i elemente niza. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije nad učitanim nizom. **Jelena: Sta kazete na to da prekoracenja dimenzije niza u razlicitim zadacima razlicito obradjujemo. Na primer, mozemo da unosimo dimenziju niza sve dok se ne unese broj koji je u odgovarajucem opsegu, ili mozemo da dimenziju postavimo na 1 ako je korisnik uneo broj manji od 1, a na MAX ako je korisnik uneo broj veci od MAX, itd?**

Test 1

```
|| Ulaz: 5
||      1 2 3 4 5
|| Izlaz: 2 3 3 3 4
```

Test 2

```
|| Ulaz: 4
||      4 -3 2 -1
|| Izlaz: 5 -2 1 -2
```

Test 3

```
|| Ulaz: 0
|| Izlaz: Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.
```

Test 4

```
|| Ulaz: 101
|| Izlaz: Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.
```

Zadatak 2.4 Napisati program koji ispisuje broj prihvaćenih argumenata komandne linije, a zatim i same argumente kojima prethode njihovi redni brojevi. Nakon toga ispisati prve karaktere svakog od argumenata. Zadatak rešiti:

- (a) korišćenjem indeksne sintakse,
- (b) korišćenjem pokazivačke sintakse.

Jelena: Da li je ok da ovaj zadatak pod a i b resim na nacin na koji sam resila, odnosno, da jedno od ta dva resenja iskomentarisem? Milena: Meni se cini da je bolje bez komentarisanja, vec da su oba prisutna.

Test 1

```
|| Poziv: ./a.out prvi 2. treci -4
|| Izlaz: 5
||      0 ./a.out
||      1 prvi
||      2 2.
||      3 treci
||      4 -4
||      . p 2 -
```

Test 2

```
|| Poziv: ./a.out
|| Izlaz: 1
||      0 ./a.out
||      .
```

Zadatak 2.5 Korišćenjem pokazivačke sintakse, napisati funkciju koja za datu nisku ispituje da li je palindrom. Napisati program koji vrši prebrojavanje argumenata komandne linije koji su palindromi.

Test 1

```
|| Poziv: ./a.out programiranje anavolimilovana topot ana anagram t
|| Izlaz: 4
```

Test 2

```
|| Poziv: ./a.out a b 11 212
|| Izlaz: 4
```

Test 3

```
|| Poziv: ./a.out
|| Izlaz: 0
```

Zadatak 2.6 Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prihvata putanju do datoteke za koju treba proveriti koliko reči ima n karaktera, gde se n zadaje kao drugi argument komandne linije. Smatrati da reč ne sadrži više od 100 karaktera. U zadatku ne koristiti ugrađene funkcije za rad sa niskama, već implementirati svoje koristeći pokazivačku sintaksu.

Test 1

```
|| Poziv: ./a.out ulaz.txt 1
|| ulaz.txt: Ovo je sadrzaj datoteke i u njoj ima reci koje imaju
||           1 karakter
|| Izlaz: 3
```

Test 2

```
|| Poziv: ./a.out ulaz.txt
|| Izlaz: Greska: Nedovoljan broj argumenata komandne linije.
||        Program se poziva sa ./a.out ime_dat br_karaktera.
```

Test 3

```
Poziv:      ./a.out ulaz.txt 2
(ne postoji datoteka ulaz.txt)
Izlaz:  Greska: Neuspesno otvaranje datoteke ulaz.txt.
```

Zadatak 2.7 Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prihvata putanju do datoteke za koju treba proveriti koliko reči ima zadati sufiks (ili prefiks), koji se zadaje kao drugi argument komandne linije. Smatrati da reč ne sadrži više od 100 karaktera. Program je neophodno pozvati sa jednom od opcija `-s` ili `-p` u zavisnosti od čega treba proveriti koliko reči ima zadati sufiks (ili prefiks). U zadatku ne koristiti ugrađene funkcije za rad sa niskama, već implementirati svoje koristeći pokazivačku sintaksu.

Milena: Umesto komentara -Funkcija `strcpy` iz standardne biblioteke- i ostalih sličnih, napisati -Implementacije funkcije `strcpy` iz standardne biblioteke-

Test 1

```
Poziv:      ./a.out ulaz.txt ke -s
ulaz.txt:  Ovo je sadržaj datoteke i u njoj ima reci koje se
           završavaju na ke
Izlaz:      2
```

Test 2

```
Poziv:      ./a.out ulaz.txt sa -p
ulaz.txt:  Ovo je sadržaj datoteke i u njoj ima reci koje
           pčinju sa sa
Izlaz:      3
```

Test 3

```
Poziv:      ./a.out ulaz.txt sa -p
(ne postoji datoteka ulaz.txt)
Izlaz:  Greska: Neuspesno otvaranje datoteke ulaz.txt.
```

Test 3

```
Poziv:      ./a.out ulaz.txt
Izlaz:  Greska: Nedovoljan broj argumenata komandne linije.
           Program se poziva sa ./a.out ime_dat suf/pref -s/-p.
```

2.2 Višedimenzioni nizovi

Zadatak 2.8 Data je kvadratna matrica dimenzije n .

- Napisati funkciju koja izračunava trag matrice (sumu elemenata na glavnoj dijagonali).
- Napisati funkciju koja izračunava euklidsku normu matrice (koren sume kvadrata svih elemenata).
- Napisati funkciju koja izračunava gornju vandijagonalnu normu matrice (sumu apsolutnih vrednosti elemenata iznad glavne dijagonale).

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimanziju kvadratne matrice n ($0 < n \leq 100$), a zatim i elemente matrice. Na standardni izlaz ispisati učitane matricu a zatim trag, euklidsku normu i vandijagonalnu normu učitane matrice.

Test 1

```

Ulaz:  3 1 -2 3 4 -5 6 7 -8 9
Izlaz: 1 -2 3
        4 -5 6
        7 -8 9
        trag = 5
        euklidska norma = 16.88
        vandijagonalna norma = 11

```

Test 2

```

Ulaz:  0
Izlaz: Greska: neodgovarajuca dimenzija matrice.

```

Zadatak 2.9 Date su dve kvadratne matrice istih dimenzija n .

- Napisati funkciju koja proverava da li su matrice jednake.
- Napisati funkciju koja izračunava zbir matrica.
- Napisati funkciju koja izračunava proizvod matrica.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dimanziju kvadratnih matrica n ($0 < n \leq 100$), a zatim i elemente matrica. Na standardni izlaz ispisati „da“ ako su matrice jednake, „ne“ ako nisu a zatim ispisati zbir i proizvod učitanih matrica.

Test 1

```
Ulaz: 3
      1 2 3 1 2 3 1 2 3
      1 2 3 1 2 3 1 2 3
Izlaz: da
      Zbir matrica je:
      2 4 6
      2 4 6
      2 4 6
      Proizvod matrica je:
      6 12 18
      6 12 18
      6 12 18
```

Zadatak 2.10 Relacija se može predstaviti kvadratnom matricom nula i jedinica na sledeći način: dva elementa i i j su u relaciji ukoliko se u preseku i -te vrste i j -te kolone matrice nalazi broj 1, a nisu u relaciji ukoliko se tu nalazi broj 0.

- (a) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom refleksivna.
- (b) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom simetrična.
- (c) Napisati funkciju koja proverava da li je relacija zadata matricom tranzitivna.
- (d) Napisati funkciju koja određuje refleksivno zatvorenje relacije (najmanju refleksivnu relaciju koja sadrži datu).
- (e) Napisati funkciju koja određuje simetrično zatvorenje relacije (najmanju simetričnu relaciju koja sadrži datu).
- (f) Napisati funkciju koja određuje refleksivno-tranzitivno zatvorenje relacije (najmanju refleksivnu i tranzitivnu relaciju koja sadrži datu)(Napomena: koristiti Varšalov algoritam).

Napisati program koji učitava matricu iz datoteke čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije. U prvoj liniji datoteke nalazi se dimenzija matrice n ($0 < n \leq 64$), a potom i sami elementi matrice. Na standardni izlaz ispisati rezultat testiranja napisanih funkcija.

Test 1

```

Poziv: ./a.out ulaz.txt
ulaz.txt: 4
          1 0 0 0
          0 1 1 0
          0 0 1 0
          0 0 0 0
Izlaz:    Refleksivnost: ne
          Simetricnost: ne
          Tranzitivnost: da
          Refleksivno zatvorenje:
          1 0 0 0
          0 1 1 0
          0 0 1 0
          0 0 0 1
          Simetricno zatvorenje:
          1 0 0 0
          0 1 1 0
          0 1 1 0
          0 0 0 0
          Refleksivno-tranzitivno zatvorenje:
          1 0 0 0
          0 1 1 0
          0 0 1 0
          0 0 0 0

```

Zadatak 2.11 Data je kvadratna matrica dimenzije n .

- Napisati funkciju koja određuje najveći element matrice na sporednoj dijagonali.
- Napisati funkciju koja određuje indeks kolone koja sadrži najmanji element matrice.
- Napisati funkciju koja određuje indeks vrste koja sadrži najveći element matrice.
- Napisati funkciju koja određuje broj negativnih elemenata matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati elemente celobrojne kvadratne matrice čija se dimenzija n ($0 < n \leq 32$) zadaje kao argument komandne linije. Na standardni izlaz ispisati najveći element matrice na sporednoj dijagonali, indeks kolone koja sadrži najmanji element, indeks vrste koja sadrži najveći element i broj negativnih elemenata učitane matrice.

Milena: Izbegavala bih komentare koji ulaze u kod i na taj način narušavaju citljivost koda, kao što je to npr u funkciji `indeks_min` i `indeks_max`. Resenje 2.15 - izbacila bih napomenu iz komentara. Slicno mi se čini i za zadatak 2.17. Zadatak 2.17 - čini mi se da je resenje bez koriscenja biblioteckih funkcija visak? Zadatak 2.19 — izvuci komentare za učitaj i ispisi ispred funkcija, umesto što su

unutar funkcija. Zadatak 2.21 - cini mi se da komentari unutar funkcije izmeni narušavaju citljivost koda. Resenje 2.26 — izbaciti nasa slova iz komentara, izbaciti mozda napomenu sa pocetka jer je suvisna

Test 1

```
Poziv: ./a.out 3
Ulaz:  1 2 3
      -4 -5 -6
      7 8 9
Izlaz: 7 2 2 3
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out 4
Ulaz:  -1 -2 -3 -4
      -5 -6 -7 -8
      -9 -10 -11 -12
      -13 -14 -15 -16
Izlaz: -4 3 0 16
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out
Izlaz: Greska: Nedovoljan broj argumenata komandne linije.
      Program se poziva sa ./a.out dim_matrice.
```

Zadatak 2.12 Napisati funkciju kojom se proverava da li je zadata kvadratna matrica dimenzije n ortonormirana. Matrica je ortonormirana ako je skalarni proizvod svakog para različitih vrsta jednak nuli, a skalarni proizvod vrste sa samom sobom jednak jedinici. Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju celobrojne kvadratne matrice n ($0 < n \leq 32$), a zatim i njene elemente. Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije na učitanoj matrici.

Test 1

```
Ulaz: 4
      1 0 0 0
      0 1 0 0
      0 0 1 0
      0 0 0 1
Izlaz: da
```

Test 2

```
Ulaz: 3
      1 2 3
      5 6 7
      1 4 2
Izlaz: ne
```

Test 3

```
Ulaz: 33
Izlaz: Greska: neodgovarajuca dimenzija matrice.
```

Zadatak 2.13 Data je matrica dimenzije $n \times m$.

- (a) Napsiati funkciju koja učitava elemente matrice sa standardnog ulaza
- (b) Napsiati funkciju koja na standardni izlaz spiralno ispisuje elemente matrice.

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati

2.3 Dinamička alokacija memorije

dimenzije matrice n ($0 < n \leq 10$) i m ($0 < m \leq 10$), a zatim i elemente matrice (pozivom gore napisane funkcije). Na standardni izlaz spiralno ispisati elemente učitane matrice.

```
Test 1
|| Ulaz:  3 3
||        1 2 3
||        4 5 6
||        7 8 9
|| Izlaz: 1 2 3 6 9 8 7 4 5

Test 2
|| Ulaz:  3 4
||        1 2 3 4
||        5 6 7 8
||        9 10 11 12
|| Izlaz: 1 2 3 4 8 12 11 10 9 5 6 7

Test 3
|| Ulaz:  11 4
|| Izlaz: Greska: neodgovarajuće dimenzije matrice.
```

Zadatak 2.14 Napisati funkciju koja izračunava k -ti stepen kvadratne matrice dimenzije n ($0 < n \leq 32$). Napisati program koji testira napisanu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenziju celobrojne matrice n , elemente matrice i stepen k ($0 < k \leq 10$). Na standardni izlaz ispisati rezultat primene napisane funkcije. Napomena: voditi računa da se prilikom stepenovanja matrice izvrši što manji broj množenja.

```
Test 1
|| Ulaz:  3
||        1 2 3
||        4 5 6
||        7 8 9
||        8
|| Izlaz: 510008400 626654232 743300064
||        1154967822 1419124617 1683281412
||        1799927244 2211595002 2623262760
```

2.3 Dinamička alokacija memorije

Zadatak 2.15 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava dimenziju niza celih brojeva a zatim i njegove elemente. Ne praviti nikakve pretpostavke o dimenziji niza. Na standardni izlaz ispisati ove brojeve u obrnutom poretku.

```
Test 1
|| Ulaz:  3
||        1 -2 3
|| Izlaz: 3 -2 1

Test 2
|| Ulaz:  -1
|| Izlaz: malloc(): neuspela alokacija memorije.
```

Zadatak 2.16 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava niz celih brojeva. Brojevi se unose sve dok se ne unese nula. Ne praviti nikakve pretpostavke o dimenziji niza. Na standardni izlaz ispisati ovaj niz brojeva u obrnutom poretku. Zadatak uraditi na dva načina:

- (a) realokaciju memorije niza vršiti korišćenjem `malloc()` funkcije,
- (b) realokaciju memorije niza vršiti korišćenjem `realloc()` funkcije.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>
<pre> Ulaz: 1 -2 3 -4 0 Izlaz: -4 3 -2 1</pre>	<pre> Ulaz: 0 Izlaz:</pre>

Zadatak 2.17 Napisati funkciju koja kao rezultat vraća nisku koja se dobija nadovezivanjem dve niske, bez promene njihovog sadržaja. Napisati program koji testira rad napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati dve niske karaktera (pretpostaviti da niske nisu duže od 1000 karaktera i da ne sadrže praznine). Na standardni izlaz ispisati nisku koja se dobija njihovim nadovezivanjem. Za rezultujuću nisku dinamički alocirati memoriju.

<i>Test 1</i>
<pre>   Ulaz: Jedan Dva   Izlaz: JedanDva</pre>

Zadatak 2.18 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava matricu celih brojeva. Prvo se učitavaju dimenzije matrice n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), a zatim i elementi matrice. Na standardni izlaz ispisati trag matrice.

<i>Test 1</i>
<pre>   Ulaz: 2 3   1.2 2.3 3.4   4.5 5.6 6.7   Izlaz: 6.80</pre>

Zadatak 2.19 Data je celobrojna matrica dimenzije $n \times m$ napisati:

- (a) Napisati funkciju koja vrši učitavanje matrice sa standardnog ulaza.
- (b) Napisati funkciju koja ispisuje elemente ispod glavne dijagonale matrice (uključujući i glavnu dijagonalu).

Napisati program koji testira napisane funkcije. Sa standardnog ulaza učitati n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), zatim učitati elemente matrice i na standardni izlaz ispisati elemente ispod glavne dijagonale matrice.

Test 1

```
|| Ulaz:  2 3
||       1 -2 3
||       -4 5 -6
|| Izlaz: 1
||       -4 5
```

Zadatak 2.20 Za zadatu matricu dimenzije $n \times m$ napisati funkciju koja izračunava redni broj kolone matrice čiji je zbir maksimalan. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza učitati dimenzije matrice n i m (ne praviti nikakve pretpostavke o njihovoj veličini), a zatim elemente matrice. Na standardni izlaz ispisati redni broj kolone matrice sa maksimalnim zbirom.

Test 1

```
|| Ulaz:  Unesite dimenzije matrice:
||       2 3
||       Unesite elemente matrice:
||       1 2 3
||       4 5 6
|| Izlaz: Kolona pod rednim brojem 3 ima najveći zbir.
```

Zadatak 2.21 Data je kvadratna realna matrica dimenzije n .

- Napisati funkciju koja izračunava zbir apsolutnih vrednosti matrice ispod sporedne dijagonale.
- Napisati funkciju koja menja sadržaj matrice tako što polovi elemente iznad glavne dijagonale, duplira elemente ispod glavne dijagonale, dok elemente na glavnoj dijagonali ostavlja nepromenjene.

Napisati program koji testira ove funkcije za matricu koja se učitava iz datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. U datoteci se nalazi prvo dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice.

Test 1

```
Poziv: ./a.out matrica.txt
matrica.txt: 3
              1.1 -2.2 3.3
              -4.4 5.5 -6.6
              7.7 -8.8 9.9
Izlaz: Zbir apsolutnih vrednosti ispod sporedne dijagonale je 25.30.
Transformisana matrica je:
1.10 -1.10 1.65
-8.80 5.50 -3.30
15.40 -17.60 9.90
```

Zadatak 2.22 Petar sakuplja sličice igrača za predstojeće Svetsko prvenstvo u fudbalu. U datoteci „slicice.txt“ se nalaze informacije o sličicama koje mu nedostaju u formatu: `redni_broj_sličice ime_reprezentacije_kojoj_sličica_pripada`. Pomozite Petru da otkrije koliko mu sličica ukupno nedostaje, kao i da pronade ime reprezentacije čijih sličica ima najmanje. Dobijene podatke ispisati na standardni izlaz. Napomena: za realokaciju memorije koristiti `realloc()` funkciju. **Jelena: treba dodati test primer.**

Zadatak 2.23 U datoteci „temena.txt“ se nalaze tačke koje predstavljaju temena nekog n -tougla. Napisati program koji na osnovu sadržaja datoteke na standardni izlaz ispisuje o kom n -touglu je reč, a zatim i vrednosti njegovog obima i površine. Pretpostavka je da će mnogougao biti konveksan. **Jelena: treba dodati test primer.**

Zadatak 2.24 Napisati program koji na osnovu dve matrice dimenzija $m \times n$ formira matricu dimenzije $2 \cdot m \times n$ tako što naizmenično kombinuje jednu vrstu prve matrice i jednu vrstu druge matrice. Matrice su zapisane u datoteci „matrice.txt“. U prvom redu se nalaze dimenzije matrica m i n , u narednih m redova se nalaze vrste prve matrice, a u narednih m redova vrste druge matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz. **Jelena: treba dodati test primer.**

Zadatak 2.25 Na ulazu se zadaje niz celih brojeva čiji se unos završava nulom. Napisati funkciju koja od zadatog niza formira matricu tako da prva vrsta odgovara unetom nizu, a svaka naredna se dobija cikličkim pomeranjem elemenata niza za jednu poziciju ulevo. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unosi dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardni izlaz. **Jelena: treba dodati test primer.**

2.4 Pokazivači na funkcije

Zadatak 2.26 Napisati program koji tabelarno štampa vrednosti proizvoljne realne funkcije sa jednim realnim argumentom, odnosno izračunava i ispisuje vrednosti date funkcije na diskretnoj ekvidistantnoj mreži od n tačaka intervala $[a, b]$. Realni brojevi a i b ($a < b$) kao i ceo broj n ($n \geq 2$) se učitavaju sa standardnog ulaza. Ime funkcije se zadaje kao argument komandne linije (`sin`, `cos`, `tan`, `atan`, `acos`, `asin`, `exp`, `log`, `log10`, `sqrt`, `floor`, `ceil`, `sqr`).

Test 1

```
Poziv: ./a.out sin
Ulaz: Unesite krajeve intervala:
      -0.5 1
      Koliko tacaka ima na ekvidistantnoj mrezi (ukljucujuci krajeve intervala)?
      4
Izlaz:
      x          sin(x)
-----
| -0.50000 | -0.47943 |
|  0.00000 |  0.00000 |
|  0.50000 |  0.47943 |
|  1.00000 |  0.84147 |
-----
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out cos
Ulaz: Unesite krajeve intervala:
      0 2
      Koliko tacaka ima na ekvidistantnoj mrezi (ukljucujuci krajeve intervala)?
      4
Izlaz:
      x          cos(x)
-----
|  0.00000 |  1.00000 |
|  0.66667 |  0.78589 |
|  1.33333 |  0.23524 |
|  2.00000 | -0.41615 |
-----
```

Zadatak 2.27 Napisati funkciju koja izračunava limes funkcije $f(x)$ u tački a . Adresa funkcije f čiji se limes računa se prenosi kao parametar funkciji za računanje limesa. Limes se računa sledećom aproksimacijom (vrednosti n i a uneti sa standardnog ulaza kao i ime funkcije):

$$\lim_{x \rightarrow a} f(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f\left(a + \frac{1}{n}\right)$$

Test 1

```
|| Ulaz:   tan 1.570795 10000
|| Izlaz:  -10134.5
```

Test 2

```
|| Ulaz:   log 0 1000000
|| Izlaz:  -13.81551
```

Zadatak 2.28 Napisati funkciju koja određuje integral funkcije $f(x)$ na intervalu $[a, b]$. Adresa funkcije f se prenosi kao parametar. Integral se računa prema formuli:

$$\int_a^b f(x) = h \cdot \left(\frac{f(a) + f(b)}{2} + \sum_{i=1}^n f(a + i \cdot h) \right)$$

Vrednost h se izračunava po formuli $h = (b - a)/n$, dok se vrednosti n , a i b unose sa standardnog ulaza kao i ime funkcije iz zaglavlja `math.h`. Na standardni izlaz ispisati vrednost integrala. **Jelena: treba dodati test primer.**

Zadatak 2.29 Napisati funkciju koja približno izračunava integral funkcije $f(x)$ na intervalu $[a, b]$. Funkcija f se prosleđuje kao parametar, a integral se procenjuje po Simpsonovoj formuli:

$$I = \frac{h}{3} \left(f(a) + 4 \sum_{i=1}^{n/2} f(a + (2i - 1)h) + 2 \sum_{i=1}^{n/2-1} f(a + 2ih) + f(b) \right)$$

Granice intervala i n su argumenti funkcije. Napisati program, koji kao argumente komandne linije prihvata ime funkcije iz zaglavlja `math.h`, krajeve intervala pretrage i n , a na standardni izlaz ispisuje vrednost odgovarajućeg integrala.

Jelena: treba dodati test primer.

2.5 Rešenja

Rešenje 2.1

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3
4 #define MAX 100
5
6 /* Funkcija obrne elemente niza koriscenjem indekse sintakse */
7 void obrni_niz_v1(int a[], int n)
8 {
9     int i, j;
10 }
```

```
12     for (i = 0, j = n - 1; i < j; i++, j--) {
13         int t = a[i];
14         a[i] = a[j];
15         a[j] = t;
16     }

18     /* Funkcija obrće elemente niza koriscenjem pokazivacke
19        sintakse. Umesto "void obrni_niz(int *a, int n)" potpis
20        metode bi mogao da bude i "void obrni_niz(int a[], int n)". U
21        oba slucaja se argument funkcije "a" tumaci kao pokazivac,
22        ili tacnije, kao adresu prvog elementa niza. U odnosu na
23        njega se odredjuju adrese ostalih elemenata u nizu */
24 void obrni_niz_v2(int *a, int n)
25 {
26     /* Pokazivaci na elemente niza a */
27     int *prvi, *poslednji;
28
29     for (prvi = a, poslednji = a + n - 1;
30          prvi < poslednji; prvi++, poslednji--) {
31         int t = *prvi;
32         *prvi = *poslednji;
33         *poslednji = t;
34     }
35 }

38 /* Funkcija obrće elemente niza koriscenjem pokazivacke sintakse
39    - modifikovano koriscenje pokazivaca */
40 void obrni_niz_v3(int *a, int n)
41 {
42     /* Pokazivaci na elemente niza a */
43     int *prvi, *poslednji;
44
45     /* Obrćemo niz */
46     for (prvi = a, poslednji = a + n - 1; prvi < poslednji;) {
47         int t = *prvi;
48
49         /* Na adresu na koju pokazuje pokazivac "prvi" postavlja se
50            vrednost koja se nalazi na adresi na koju pokazuje
51            pokazivac "poslednji". Nakon toga se pokazivac "prvi"
52            uvecava za jedan sto za posledicu ima da "prvi" pokazuje
53            na sledeci element u nizu */
54         *prvi++ = *poslednji;
55
56         /* Vrednost promenljive "t" se postavlja na adresu na koju
57            pokazuje pokazivac "poslednji". Ovaj pokazivac se zatim
58            umanjuje za jedan, sto za posledicu ima da pokazivac
59            "poslednji" sada pokazuje na element koji mu prethodi u
60            nizu */
61         *poslednji-- = t;
62     }
```

```

}
64
int main()
66 {
    /* Deklaracija niza a od najviše MAX elemenata */
68     int a[MAX];

70     /* Broj elemenata niza a */
    int n;

72     /* Pokazivac na elemente niza a */
74     int *p;

76     /* Unosimo dimenziju niza */
    scanf("%d", &n);

78     /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje dimenzije */
80     if (n <= 0 || n > MAX) {
        fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.\n");
82         exit(EXIT_FAILURE);
    }

84     /* Unosimo elemente niza */
86     for (p = a; p - a < n; p++)
        scanf("%d", p);

88     obrni_niz_v1(a, n);
90     // obrni_niz_v2(a,n);
    // obrni_niz_v3(a,n);

92     /* Prikazujemo sadrzaj niza nakon obrtanja */
94     for (p = a; p - a < n; p++)
        printf("%d ", *p);
96     printf("\n");

98     return 0;
}

```

Rešenje 2.2

```

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>

4  #define MAX 100

6  /* Funkcija racuna zbir elemenata niza */
double zbir(double *a, int n)
8  {
    double s = 0;
10     int i;

```



```
12     for (i = 0; i < n; s += a[i++]);
13
14     return s;
15 }
16
17 /* Funkcija racuna proizvod elemenata niza */
18 double proizvod(double a[], int n)
19 {
20     double p = 1;
21
22     for (; n; n--)
23         p *= *a++;
24
25     return p;
26 }
27
28 /* Funkcija racuna najmanji element niza */
29 double min(double *a, int n)
30 {
31     /* Za najmanji element se najpre postavlja prvi element */
32     double min = a[0];
33     int i;
34
35     /* Ispitujemo da li se medju ostalim elementima niza nalazi
36        najmanji */
37     for (i = 1; i < n; i++)
38         if (a[i] < min)
39             min = a[i];
40
41     return min;
42 }
43
44 /* Funkcija racuna najveći element niza */
45 double max(double *a, int n)
46 {
47     /* Za najveći element se najpre postavlja prvi element */
48     double max = *a;
49
50     /* Ispitujemo da li se medju ostalim elementima niza nalazi
51        najveći */
52     for (a++, n--; n > 0; a++, n--)
53         if (*a > max)
54             max = *a;
55
56     return max;
57 }
58
59 int main()
60 {
61     double a[MAX];
62     int n, i;
```

```
64      /* Ucitavamo dimenziju niza */
65      scanf("%d", &n);

66      /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje dimenzije */
67      if (n <= 0 || n > MAX) {
68          fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.\n");
69          exit(EXIT_FAILURE);
70      }

71      /* Unosimo elemente niza */
72      for (i = 0; i < n; i++)
73          scanf("%lf", a + i);

74      /* Testiramo definisane funkcije */
75      printf("zbir = %5.3f\n", zbir(a, n));
76      printf("proizvod = %5.3f\n", proizvod(a, n));
77      printf("min = %5.3f\n", min(a, n));
78      printf("max = %5.3f\n", max(a, n));

79      return 0;
80  }
```

Rešenje 2.3

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#define MAX 100

/* Funkcija povecava za jedan sve elemente u prvoj polovini niza
   a smanjuje za jedan sve elemente u drugoj polovini niza.
   Ukoliko niz ima neparan broj elemenata, srednji element ostaje
   nepromenjen */
void povecaj_smanji(int *a, int n)
{
    int *prvi = a;
    int *poslednji = a + n - 1;

    while (prvi < poslednji) {

        /* Povecava se vrednost elementa na koji pokazuje pokazivac
           prvi */
        (*prvi)++;

        /* Pokazivac prvi se pomera na sledeci element */
        prvi++;

        /* Smanjuje se vrednost elementa na koji pokazuje pokazivac
           poslednji */
        (*poslednji)--;
    }
}
```

```

28     /* Pokazivac poslednji se pomera na prethodni element */
    poslednji--;
30 }
}

32 void povecaj_smanji_sazetije(int *a, int n)
{
34     int *prvi = a;
    int *poslednji = a + n - 1;

36     while (prvi < poslednji) {
38         (*prvi++)++;
        (*poslednji--)--;
40     }
}

42
44 int main()
{
46     int a[MAX];
    int n;
    int *p;

48     /* Unosimo broj elemenata */
50     scanf("%d", &n);

52     /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje dimenzije */
    if (n <= 0 || n > MAX) {
54         fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija niza.\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
56     }

58     /* Unosimo elemente niza */
    for (p = a; p - a < n; p++)
60         scanf("%d", p);

62     povecaj_smanji(a, n);
    /* povecaj_smanji_sazetije(a,n); */

64     /* Prikaz niza nakon modifikacije */
    for (p = a; p - a < n; p++)
66         printf("%d ", *p);
    printf("\n");
68

70     return 0;
}

```

Rešenje 2.4

```

#include <stdio.h>

2
/* Argumenti funkcije main mogu da budu broj argumenta komandne

```

2 Pokazivači

```
4     linije (int argc) i niz argumenata komandne linije (niz
      niski) (char *argv[] => char** argv) */
6 int main(int argc, char *argv[])
{
8     int i;

10    /* Ispisujemo broj argumenata komandne linije */
    printf("%d\n", argc);

12
14    /* Ispisujemo argumente komandne linije */
    /* koristeći indeksnu sintaksu */
    for (i = 0; i < argc; i++) {
16        printf("%d %s\n", i, argv[i]);
    }

18
20    /* koristeći pokazivačku sintaksu */
    i = argc;
    for (; argc > 0; argc--)
22        printf("%d %s\n", i - argc, *argv++);

24
26    /* Nakon ove petlje "argc" će biti jednako nuli a "argv" će
      pokazivati na polje u memoriji koje se nalazi iza
      poslednjeg argumenta komandne linije. Kako smo u
28    promenljivoj "i" sacuvali vrednost broja argumenta komandne
      linije to sada možemo ponovo da postavimo "argv" da
30    pokazuje na nulti argument komandne linije */
    argv = argv - i;
32    argc = i;

34    /* Ispisujemo 0-ti karakter svakog od argumenata komandne
      linije */

36
38    /* koristeći indeksnu sintaksu */
    for (i = 0; i < argc; i++)
        printf("%c ", argv[i][0]);
40    printf("\n");

42    /* koristeći pokazivačku sintaksu */

44    for (i = 0; i < argc; i++)
        printf("%c ", **argv++);

46
48    return 0;
}
```

Rešenje 2.5

```
#include<stdio.h>
2 #include<string.h>
#define MAX 100
```

```

4  /* Funkcija ispituje da li je niska palindrom */
6  int palindrom(char *niska)
{
8      int i, j;
      for (i = 0, j = strlen(niska) - 1; i < j; i++, j--)
10         if (*(niska + i) != *(niska + j))
            return 0;
12     return 1;
}

14
16 int main(int argc, char **argv)
{
      int i, n = 0;

18     /* Multi argument komandne linije je ime izvrsnog programa */
20     for (i = 1; i < argc; i++)
        if (palindrom(*(argv + i)))
22         n++;

24     printf("%d\n", n);
    return 0;
26 }

```

Rešenje 2.6

```

1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3
   #define MAX_KARAKTERA 100
5
   /* Funkcija strlen() iz standardne biblioteke */
7  int duzina(char *s)
{
9      int i;
      for (i = 0; *(s + i); i++);
11     return i;
}

13
15 int main(int argc, char **argv)
{
      char rec[MAX_KARAKTERA];
      int br = 0, i = 0, n;
      FILE *in;

19
      /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljujemo
21         gresku */
      if (argc < 3) {
23         printf("Greska: ");
         printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
         printf("Program se poziva sa %s ime_dat br_karaktera.\n",
25

```

```
        argv[0]);
27     exit(EXIT_FAILURE);
    }

29     /* Otvaramo datoteku sa imenom koje se zadaje kao prvi
31     argument komandne linije. */
    in = fopen(*(argv + 1), "r");
33     if (in == NULL) {
        fprintf(stderr, "Greska: ");
35         fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
            argv[1]);
37         exit(EXIT_FAILURE);
    }

39     n = atoi(*(argv + 2));

41     /* Broje se reci cija je duzina jednaka broju zadatom drugim
43     argumentom komandne linije */
    while (fscanf(in, "%s", rec) != EOF)
45         if (duzina(rec) == n)
            br++;

47     printf("%d\n", br);

49     /* Zatvaramo datoteku */
51     fclose(in);
    return 0;
53 }
```

Rešenje 2.7

```
1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>

3

5  #define MAX_KARAKTERA 100

   /* Funkcija strcpy() iz standardne biblioteke */
7  void kopiranje_niske(char *dest, char *src)
   {
9      int i;
      for (i = 0; *(src + i); i++)
11         *(dest + i) = *(src + i);
   }

13

   /* Funkcija strcmp() iz standardne biblioteke */
15 int poredjenje_niski(char *s, char *t)
   {
17     int i;
     for (i = 0; *(s + i) == *(t + i); i++)
19         if (*(s + i) == '\0')
            return 0;
```

```
21     return *(s + i) - *(t + i);
22 }
23
24 /* Funkcija strlen() iz standardne biblioteke */
25 int duzina_niske(char *s)
26 {
27     int i;
28     for (i = 0; *(s + i); i++);
29     return i;
30 }
31
32 /* Funkcija ispituje da li je niska zadata drugim argumentom
33    funkcije sufiks niske zadate prvi argumentom funkcije */
34 int sufiks_niske(char *niska, char *sufiks)
35 {
36     if (duzina_niske(sufiks) <= duzina_niske(niska) &&
37         poredjenje_niski(niska + duzina_niske(niska) -
38                         duzina_niske(sufiks), sufiks) == 0)
39         return 1;
40     return 0;
41 }
42
43 /* Funkcija ispituje da li je niska zadata drugim argumentom
44    funkcije prefiks niske zadate prvi argumentom funkcije */
45 int prefiks_niske(char *niska, char *prefiks)
46 {
47     int i;
48     if (duzina_niske(prefiks) <= duzina_niske(niska)) {
49         for (i = 0; i < duzina_niske(prefiks); i++)
50             if (*(prefiks + i) != *(niska + i))
51                 return 0;
52         return 1;
53     } else
54         return 0;
55 }
56
57 int main(int argc, char **argv)
58 {
59     /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljujemo
60        gresku */
61     if (argc < 4) {
62         printf("Greska: ");
63         printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
64         printf("Program se poziva sa %s ime_dat suf/pref -s/-p.\n",
65             argv[0]);
66         exit(EXIT_FAILURE);
67     }
68
69     FILE *in;
70     int br = 0, i = 0, n;
71     char rec[MAX_KARAKTERA];
```

```
73  in = fopen(*(argv + 1), "r");
74  if (in == NULL) {
75      fprintf(stderr, "Greska: ");
76      fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
77              argv[1]);
78      exit(EXIT_FAILURE);
79  }

81  /* Proveravamo kojom opcijom je pozvan program a zatim
82     učitavamo reci iz datoteke brojimo koliko reci zadovoljava
83     trazeni uslov */
84  if (!(poredjenje_niski(*(argv + 3), "-s")))
85      while (fscanf(in, "%s", rec) != EOF)
86          br += sufiks_niske(rec, *(argv + 2));
87  else if (!(poredjenje_niski(*(argv + 3), "-p")))
88      while (fscanf(in, "%s", rec) != EOF)
89          br += prefiks_niske(rec, *(argv + 2));

91  printf("%d\n", br);
92  fclose(in);
93  return 0;
}
```

Rešenje 2.8

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>

#define MAX 100

/* Deklarisemo funkcije koje cemo kasnije da definisemo */
double euklidska_norma(int M[][MAX], int n);
int trag(int M[][MAX], int n);
int gornja_vandijagonalna_norma(int M[][MAX], int n);

int main()
{
    int A[MAX][MAX];
    int i, j, n;

    /* Unosimo dimenziju kvadratne matrice */
    scanf("%d", &n);

    /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje */
    if (n > MAX || n <= 0) {
        fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
        fprintf(stderr, "matrice.\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
    }
}
```



```

28  /* Popunjavamo vrstu po vrstu matrice */
    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
30          scanf("%d", &A[i][j]);

32  /* Ispis elemenata matrice koriscenjem indeksne sintakse.
    Ispis vrsimo vrstu po vrstu */
34  for (i = 0; i < n; i++) {
    /* Ispisujemo elemente i-te vrste */
36    for (j = 0; j < n; j++)
        printf("%d ", A[i][j]);
38    printf("\n");
    }

40  /* Ispis elemenata matrice koriscenjem pokazivacke sintakse.
    Kod ovako definisane matrice, elementi su uzastopno
    smesteni u memoriju, kao na traci. To znaci da su svi
44    elementi prve vrste redom smesteni jedan iza drugog. Odmah
    iza poslednjeg elementa prve vrste smesten je prvi element
46    druge vrste za kojim slede svi elementi te vrste i tako
    dalje redom */
48  /*
    for( i = 0; i<n; i++) { for ( j=0 ; j<n; j++) printf("%d ",
50    *(A+i+j)); printf("\n"); } */

52  int tr = trag(A, n);
    printf("trag = %d\n", tr);

54  printf("euklidska norma = %.2f\n", euklidska_norma(A, n));
    printf("vandijagonalna norma = %d\n",
56    gornja_vandijagonalna_norma(A, n));

58  return 0;
60 }

62 /* Definisemo funkcije koju smo ranije deklarirali */

64 /* Funkcija izracunava trag matrice */
int trag(int M[][MAX], int n)
66 {
    int trag = 0, i;
68    for (i = 0; i < n; i++)
        trag += M[i][i];
70    return trag;
    }

72  /* Funkcija izracunava euklidsku normu matrice */
double euklidska_norma(int M[][MAX], int n)
74 {
    double norma = 0.0;
76    int i, j;
78

```

```
80     for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
            norma += M[i][j] * M[i][j];
82
        return sqrt(norma);
84    }

86    /* Funkcija izracunava gornju vandijagonalnu normu matrice */
    int gornja_vandijagonalna_norma(int M[][MAX], int n)
88    {
        int norma = 0;
        int i, j;

        for (i = 0; i < n; i++) {
            for (j = i + 1; j < n; j++)
            94                norma += abs(M[i][j]);
            }
        96
        return norma;
        98    }
```

Rešenje 2.9

```
#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>

4  #define MAX 100

6  /* Funkcija ucitava elemente kvadratne matrice dimenzije n sa
    standardnog ulaza */
8  void ucitaj_matricu(int m[][MAX], int n)
    {
        10     int i, j;

        12     for (i = 0; i < n; i++)
            for (j = 0; j < n; j++)
            14         scanf("%d", &m[i][j]);
        }

        16
        /* Funkcija ispisuje elemente kvadratne matrice dimenzije n na
        standardni izlaz */
        18     void ispisi_matricu(int m[][MAX], int n)
        {
            20         int i, j;

            22         for (i = 0; i < n; i++) {
                for (j = 0; j < n; j++)
                24                     printf("%d ", m[i][j]);
                printf("\n");
                26         }
        }
        28    }
```

```
30 /* Funkcija proverava da li su zadate kvadratne matrice a i b
    dimenzije n jednake */
32 int jednake_matrice(int a[][MAX], int b[][MAX], int n)
33 {
34     int i, j;
35
36     for (i = 0; i < n; i++)
37         for (j = 0; j < n; j++)
38             /* Nasli smo elemente na istim pozicijama u matricama koji
                se razlikuju */
39             if (a[i][j] != b[i][j])
40                 return 0;
41
42     /* Prosli je provera jednakosti za sve parove elemenata koji
        su na istim pozicijama sto znaci da su matrice jednake */
43     return 1;
44 }
45
46 /* Funkcija izracunava zbir dve kvadratne matrice */
47 void saberi(int a[][MAX], int b[][MAX], int c[][MAX], int n)
48 {
49     int i, j;
50
51     for (i = 0; i < n; i++)
52         for (j = 0; j < n; j++)
53             c[i][j] = a[i][j] + b[i][j];
54 }
55
56 /* Funkcija izracunava proizvod dve kvadratne matrice */
57 void pomnozi(int a[][MAX], int b[][MAX], int c[][MAX], int n)
58 {
59     int i, j, k;
60
61     for (i = 0; i < n; i++)
62         for (j = 0; j < n; j++) {
63             /* Mnozimo i-tu vrstu prve sa j-tom kolonom druge matrice */
64             c[i][j] = 0;
65             for (k = 0; k < n; k++)
66                 c[i][j] += a[i][k] * b[k][j];
67         }
68 }
69
70 int main()
71 {
72     /* Matrice ciji se elementi zadaju sa ulaza */
73     int a[MAX][MAX], b[MAX][MAX], c[MAX][MAX];
74
75     /* Matrice zbira i proizvoda */
76     int zbir[MAX][MAX], proizvod[MAX][MAX];
77
78     /* Dimenzija matrica */
```

```
int n;
82 int i, j;

84 /* Ucitavamo dimenziju kvadratnih matrica i proveravamo njenu
   korektnost */
86 scanf("%d", &n);

88 /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje */
if (n > MAX || n <= 0) {
90     fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
91     fprintf(stderr, "matrica.\n");
92     exit(EXIT_FAILURE);
93 }

94 /* Ucitavamo matrice */
96 ucitaj_matricu(a, n);
97 ucitaj_matricu(b, n);

98 /* Izracunavamo zbir i proizvod matrica */
100 saberi(a, b, zbir, n);
101 pomnozi(a, b, proizvod, n);

102 /* Ispisujemo rezultat */
104 if (jednake_matrice(a, b, n) == 1)
105     printf("da\n");
106 else
107     printf("ne\n");

108 printf("Zbir matrica je:\n");
109 ispisi_matricu(zbir, n);

112 printf("Proizvod matrica je:\n");
113 ispisi_matricu(proizvod, n);

114 return 0;
116 }
```

Rešenje 2.10

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>

4 #define MAX 64

6 /* Funkcija proverava da li je relacija refleksivna. Relacija je
   refleksivna ako je svaki element u relaciji sam sa sobom,
8   odnosno ako se u matrici relacije na glavnoj dijagonali nalaze
   jedinice */
10 int refleksivnost(int m[][MAX], int n)
11 {
12     int i;
```

```

14  /* Obilazimo glavnu dijagonalu matrice. Za elemente na glavnoj
    dijagonali vazi da je indeks vrste jednak indeksu kolone */
16  for (i = 0; i < n; i++) {
    if (m[i][i] != 1)
18      return 0;
    }
20
    return 1;
22 }

24 /* Funkcija odredjuje refleksivno zatvorenje zadate relacije.
    Ono je odredjeno matricom koja sadrzi sve elemente polazne
    matrice dopunjene jedinicama na glavnoj dijagonali */
26 void ref_zatvorenje(int m[][MAX], int n, int zatvorenje[][MAX])
28 {
    int i, j;

30
    /* Prepisujemo vrednosti elemenata matrice pocetne matrice */
32  for (i = 0; i < n; i++)
    for (j = 0; j < n; j++)
34      zatvorenje[i][j] = m[i][j];

36  /* Postavljamo na glavnoj dijagonali jedinice */
    for (i = 0; i < n; i++)
38      zatvorenje[i][i] = 1;
    }

40
    /* Funkcija proverava da li je relacija simetricna. Relacija je
    simetricna ako za svaki par elemenata vazi: ako je element
    "i" u relaciji sa elementom "j", onda je i element "j" u
    relaciji sa elementom "i". Ovakve matrice su simetricne u
    odnosu na glavnu dijagonalu */
46  int simetricnost(int m[][MAX], int n)
    {
48      int i, j;

50      /* Obilazimo elemente ispod glavne dijagonale matrice i
        uporedjujemo ih sa njima simetricnim elementima */
52      for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < i; j++)
54          if (m[i][j] != m[j][i])
            return 0;

56      return 1;
58  }

60 /* Funkcija odredjuje simetricno zatvorenje zadate relacije. Ono
    je odredjeno matricom koja sadrzi sve elemente polazne
    matrice dopunjene tako da matrica postane simetricna u odnosu
    na glavnu dijagonalu */
62
64 void sim_zatvorenje(int m[][MAX], int n, int zatvorenje[][MAX])

```

```
{
66   int i, j;

68   /* Prepisujemo vrednosti elemenata matrice m */
   for (i = 0; i < n; i++)
       for (j = 0; j < n; j++)
           zatvorenje[i][j] = m[i][j];

72   /* Odredjujemo simetricno zatvorenje matrice */
   for (i = 0; i < n; i++)
       for (j = 0; j < n; j++)
           if (zatvorenje[i][j] == 1)
               zatvorenje[j][i] = 1;
78 }

80
82 /* Funkcija proverava da li je relacija tranzitivna. Relacija je
   tranzitivna ako ispunjava sledece svojstvo: ako je element
   "i" u relaciji sa elementom "j" i element "j" u relaciji sa
   elementom "k", onda je i element "i" u relaciji sa elementom
   "k" */
84
86 int tranzitivnost(int m[][MAX], int n)
   {
88     int i, j, k;

90     for (i = 0; i < n; i++)
         for (j = 0; j < n; j++)
             /* Pokušavamo da pronadjemo element koji narušava *
               tranzitivnost */
92             for (k = 0; k < n; k++)
                 if (m[i][k] == 1 && m[k][j] == 1 && m[i][j] == 0)
94                     return 0;

96     return 1;
98 }

100
102 /* Funkcija odredjuje refleksivno-tranzitivno zatvorenje zadate
   relacije koriscenjem Varsalovog algoritma */
104 void tran_zatvorenje(int m[][MAX], int n, int zatvorenje[][MAX])
   {
106     int i, j, k;

108     /* Kopiramo pocetnu matricu u matricu rezultata */
   for (i = 0; i < n; i++)
       for (j = 0; j < n; j++)
           zatvorenje[i][j] = m[i][j];

112   /* Primenom Varsalovog algoritma odredjujemo
   refleksivno-tranzitivno zatvorenje matrice */
   for (k = 0; k < n; k++)
       for (i = 0; i < n; i++)
           for (j = 0; j < n; j++)
               if (zatvorenje[i][k] && zatvorenje[k][j])
                   zatvorenje[i][j] = 1;
116 }
```

```
118     for (j = 0; j < n; j++)
119         if ((zatvorenje[i][k] == 1) && (zatvorenje[k][j] == 1)
120             && (zatvorenje[i][j] == 0))
121             zatvorenje[i][j] = 1;
122 }
123
124 /* Funkcija ispisuje elemente matrice */
125 void pisi_matricu(int m[][MAX], int n)
126 {
127     int i, j;
128
129     for (i = 0; i < n; i++) {
130         for (j = 0; j < n; j++)
131             printf("%d ", m[i][j]);
132         printf("\n");
133     }
134 }
135
136 int main(int argc, char *argv[])
137 {
138     FILE *ulaz;
139     int m[MAX][MAX];
140     int pomocna[MAX][MAX];
141     int n, i, j, k;
142
143     /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljujemo
144        gresku */
145     if (argc < 2) {
146         printf("Greska: ");
147         printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
148         printf("Program se poziva sa %s ime_dat.\n", argv[0]);
149         exit(EXIT_FAILURE);
150     }
151
152     /* Otvaramo datoteku za citanje */
153     ulaz = fopen(argv[1], "r");
154     if (ulaz == NULL) {
155         fprintf(stderr, "Greska: ");
156         fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
157             argv[1]);
158         exit(EXIT_FAILURE);
159     }
160
161     /* Ucitavamo dimenziju matrice */
162     fscanf(ulaz, "%d", &n);
163
164     /* Proveravamo da li je prekoraceno ogranicenje */
165     if (n > MAX || n <= 0) {
166         fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
167         fprintf(stderr, "matrice.\n");
168         exit(EXIT_FAILURE);
169     }
170 }
```

```
170  /* Ucitavamo element po element matrice */
171  for (i = 0; i < n; i++)
172      for (j = 0; j < n; j++)
173          fscanf(ulaz, "%d", &m[i][j]);
174
175  /* Ispisujemo trazene vrednosti */
176  printf("Refleksivnost: %s\n",
177         refleksivnost(m, n) == 1 ? "da" : "ne");
178
179  printf("Simetricnost: %s\n",
180         simetricnost(m, n) == 1 ? "da" : "ne");
181
182  printf("Tranzitivnost: %s\n",
183         tranzitivnost(m, n) == 1 ? "da" : "ne");
184
185  printf("Refleksivno zatvorenje:\n");
186  ref_zatvorenje(m, n, pomocna);
187  pisi_matricu(pomocna, n);
188
189  printf("Simetricno zatvorenje:\n");
190  sim_zatvorenje(m, n, pomocna);
191  pisi_matricu(pomocna, n);
192
193  printf("Refleksivno-tranzitivno zatvorenje:\n");
194  tran_zatvorenje(m, n, pomocna);
195  pisi_matricu(pomocna, n);
196
197  /* Zatvaramo datoteku */
198  fclose(ulaz);
199
200  return 0;
}
```

Rešenje 2.11

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3
4  #define MAX 32
5
6  int max_sporedna_dijagonala(int m[][MAX], int n)
7  {
8      int i, j;
9      /* Trazimo najveći element na sporednoj dijagonali. Za
10         elemente sporedne dijagonale vazi da je zbir indeksa vrste
11         i indeksa kolone jednak n-1. Za pocetnu vrednost maksimuma
12         uzimamo element u gornjem desnom uglu */
13      int max_na_sporednoj_dijagonali = m[0][n - 1];
14      for (i = 1; i < n; i++)
15          if (m[i][n - 1 - i] > max_na_sporednoj_dijagonali)
```



```

    max_na_sporednoj_dijagonali = m[i][n - 1 - i];
17
    return max_na_sporednoj_dijagonali;
19 }

/* Funkcija izracunava indeks kolone najmanjeg elementa */
21 int indeks_min(int m[][MAX], int n)
23 {
    int i, j;
25     /* Za pocetnu vrednost minimuma uzimamo element u gornjem
        levom uglu */
27     int min = m[0][0], indeks_kolone = 0;

    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
31             /* Ako je tekuci element manji od minimalnog */
            if (m[i][j] < min) {
33                 /* cuvamo njegovu vrednost */
                min = m[i][j];
35                 /* i cuvamo indeks kolone u kojoj se nalazi */
                indeks_kolone = j;
37             }
    return indeks_kolone;
39 }

/* Funkcija izracunava indeks vrste najveceg elementa */
41 int indeks_max(int m[][MAX], int n)
43 {
    int i, j;
45     /* Za maksimalni element uzimamo gornji levi ugao */
    int max = m[0][0], indeks_vrste = 0;
47

    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
49             /* Ako je tekuci element manji od minimalnog */
            if (m[i][j] > max) {
51                 /* cuvamo njegovu vrednost */
                max = m[i][j];
53                 /* i cuvamo indeks vrste u kojoj se nalazi */
                indeks_vrste = i;
55             }
    return indeks_vrste;
57 }

/* Funkcija izracunava broj negativnih elemenata matrice */
59 int broj_negativnih(int m[][MAX], int n)
61 {
    int i, j;
63

    int broj_negativnih = 0;
65

    for (i = 0; i < n; i++)
67

```

```

    for (j = 0; j < n; j++)
        if (m[i][j] < 0)
            broj_negativnih++;
    return broj_negativnih;
}

int main(int argc, char *argv[])
{
    int m[MAX][MAX];
    int n;
    int i, j;

    /* Proveravamo broj argumenata komandne linije */
    if (argc < 2) {
        printf("Greska: ");
        printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
        printf("Program se poziva sa %s dim_matrice.\n", argv[0]);
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    /* Ucitavamo vrednost dimenzije i proveravamo njenu korektnost */
    n = atoi(argv[1]);

    if (n > MAX || n <= 0) {
        fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
        fprintf(stderr, "matrice.\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    /* Ucitavamo element po element matrice */
    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
            scanf("%d", &m[i][j]);

    int max_sd = max_sporedna_dijagonala(m, n);
    int i_min = indeks_min(m, n);
    int i_max = indeks_max(m, n);
    int bn = broj_negativnih(m, n);

    /* Ispisujemo rezultat */
    printf("%d %d %d %d\n", max_sd, i_min, i_max, bn);

    /* Prekidamo izvršavanje programa */
    return 0;
}

```

Rešenje 2.12

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

```

```
4 #define MAX 32

6 /* Funkcija učitava elemente kvadratne matrice sa standardnog
   ulaza */
8 void ucitaj_matricu(int m[][MAX], int n)
{
10     int i, j;

12     for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
14         scanf("%d", &m[i][j]);
}

16 /* Funkcija ispisuje elemente kvadratne matrice na standardni
   izlaz */
18 void ispisi_matricu(int m[][MAX], int n)
20 {
    int i, j;

22     for (i = 0; i < n; i++) {
        for (j = 0; j < n; j++)
24             printf("%d ", m[i][j]);
        printf("\n");
26     }
28 }

30 /* Funkcija proverava da li je zadata matrica ortonormirana */
int ortonormirana(int m[][MAX], int n)
32 {
    int i, j, k;
34     int proizvod;

36     /* Proveravamo uslov normiranosti, odnosno da li je proizvod
       svake vrste matrice sa samom sobom jednak jedinici */
38     for (i = 0; i < n; i++) {

40         /* Izracunavamo skalarni proizvod vrste sa samom sobom */
        proizvod = 0;

42         for (j = 0; j < n; j++)
44             proizvod += m[i][j] * m[i][j];

46         /* Ako proizvod bar jedne vrste nije jednak jedinici, odmah
           zakljucujemo da matrica nije normirana */
48         if (proizvod != 1)
            return 0;
50     }

52     /* Proveravamo uslov ortogonalnosti, odnosno da li je proizvod
       dve bilo koje razlicite vrste matrice jednak nuli */
54     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
```

```

56     for (j = i + 1; j < n; j++) {
57         /* Izracunavamo skalarni proizvod */
58         proizvod = 0;
59
60         for (k = 0; k < n; k++)
61             proizvod += m[i][k] * m[j][k];
62
63         /* Ako proizvod dve bilo koje razlicite vrste nije jednak
64            nuli, odmah zakljucujemo da matrica nije ortogonalna */
65         if (proizvod != 0)
66             return 0;
67     }
68 }
69
70 /* Ako su oba uslova ispunjena, vracamo jedinicu kao rezultat */
71 return 1;
72 }
73
74 int main()
75 {
76     int A[MAX][MAX];
77     int n;
78
79     /* Ucitavamo vrednost dimenzije i proveravamo njenu korektnost
80        */
81     scanf("%d", &n);
82
83     if (n > MAX || n <= 0) {
84         fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuca dimenzija ");
85         fprintf(stderr, "matrice.\n");
86         exit(EXIT_FAILURE);
87     }
88
89     /* Ucitavamo matricu */
90     ucitaj_matricu(A, n);
91
92     /* Ispisujemo rezultat rada funkcije */
93     if (ortonormirana(A, n))
94         printf("da\n");
95     else
96         printf("ne\n");
97
98     return 0;
99 }

```

Rešenje 2.13

```

#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>

```

```
4 #define MAX_V 10
5 #define MAX_K 10
6
7 /* Funkcija proverava da li su ispisani svi elementi iz matrice,
8    odnosno da li se nariusio prirodan poredak medju granicama */
9 int krajIspisa(int top, int bottom, int left, int right)
10 {
11     return !(top <= bottom && left <= right);
12 }
13
14 /* Funkcija spiralno ispisuje elemente matrice */
15 void ispisi_matricu_spiralno(int a[][MAX_K], int n, int m)
16 {
17     int i, j, top, bottom, left, right;
18
19     top = left = 0;
20     bottom = n - 1;
21     right = m - 1;
22
23     while (!krajIspisa(top, bottom, left, right)) {
24         /* Ispisuje se prvi red */
25         for (j = left; j <= right; j++)
26             printf("%d ", a[top][j]);
27
28         /* Spustamo prvi red */
29         top++;
30
31         if (krajIspisa(top, bottom, left, right))
32             break;
33
34         for (i = top; i <= bottom; i++)
35             printf("%d ", a[i][right]);
36
37         /* Pomeramo desnu kolonu za naredni krug ispisa blize levom
38            kraju */
39         right--;
40
41         if (krajIspisa(top, bottom, left, right))
42             break;
43
44         /* Ispisujemo donju vrstu */
45         for (j = right; j >= left; j--)
46             printf("%d ", a[bottom][j]);
47
48         /* Podizemo donju vrstu za naredni krug ispisa */
49         bottom--;
50
51         if (krajIspisa(top, bottom, left, right))
52             break;
53
54         /* Ispisujemo prvu kolonu */
55         for (i = bottom; i >= top; i--)
```

```
56     printf("%d ", a[i][left]);

58     /* Pripremamo levu kolonu za naredni krug ispisa */
    left++;
60 }
    putchar('\n');
62 }

64 void ucitaj_matricu(int a[][MAX_K], int n, int m)
{
66     int i, j;

68     for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < m; j++)
70         scanf("%d", &a[i][j]);
72 }

74 int main()
{
76     int a[MAX_V][MAX_K];
    int m, n;

78     /* Ucitaj broj vrsta i broj kolona matrice */
    scanf("%d", &n);
80     scanf("%d", &m);

82     if (n > MAX_V || n <= 0 || m > MAX_K || m <= 0) {
        fprintf(stderr, "Greska: neodgovarajuće dimenzije ");
84         fprintf(stderr, "matrice.\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
86     }

88     ucitaj_matricu(a, n, m);
    ispisi_matricu_spiralno(a, n, m);
90
    return 0;
92 }
```

Rešenje 2.14

Rešenje 2.15

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>

4 /* NAPOMENA: Primer demonstrira dinamičku alokaciju niza od n
    elemenata. Dovoljno je alocirati n * sizeof(T) bajtova, gde
6     je T tip elemenata niza. Povratnu adresu malloc()-a treba
    pretvoriti iz void * u T *, kako bismo dobili pokazivac koji
8     pokazuje na prvi element niza tipa T. Na dalje se elementima
```

```

10     moze pristupati na isti nacin kao da nam je dato ime niza
      (koje se tako i ponasa - kao pokazivac na element tipa T koji
      je prvi u nizu) */
12 int main()
13 {
14     int *p = NULL;
15     int i, n;
16
17     /* Unosimo dimenziju niza. Ova vrednost nije ogranicena bilo
18        kakvom konstantom, kao sto je to ranije bio slucaj kod
19        staticke alokacije gde je dimenzija niza bila unapred
20        ogranicena definisanim prostorom. */
21     scanf("%d", &n);
22
23     /* Alociramo prostor za n celih brojeva */
24     if ((p = (int *) malloc(sizeof(int) * n)) == NULL) {
25         fprintf(stderr, "malloc(): ");
26         fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
27         exit(EXIT_FAILURE);
28     }
29
30     /* Od ovog trenutka pokazivac "p" mozemo da koristimo kao da
31        je ime niza, odnosno i-tom elementu se moze pristupiti sa
32        p[i] */
33
34     /* Unosimo elemente niza */
35     for (i = 0; i < n; i++)
36         scanf("%d", &p[i]);
37
38     /* Ispisujemo elemente niza unazad */
39     for (i = n - 1; i >= 0; i--)
40         printf("%d ", p[i]);
41     printf("\n");
42
43     /* Oslobadjamo prostor */
44     free(p);
45
46     return 0;
47 }

```

Rešenje 2.16

```

1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #define KORAK 10
4
5 int main(void)
6 {
7     /* Adresa prvog alociranog bajta */
8     int *a = NULL;

```

```
10  /* Velicina alocirane memorije */
    int alocirano;

12

14  /* Broj elemenata niza */
    int n;

16  /* Broj koji se učitava sa ulaza */
    int x;
18  int i;
    int *b = NULL;

20

22  /* Inicijalizacija */
    alocirano = n = 0;

24  /* Unosimo brojeve sa ulaza */
    scanf("%d", &x);

26

28  /* Sve dok je procitani broj razlicit od nule... */
    while (x != 0) {

30        /* Ako broj ucitanih elemenata niza odgovara broju
           alociranih mesta, za smestanje novog elementa treba
32        obezbediti dodatni prostor. Da se ne bi za svaki sledeci
           element pojedinačno alocirala memorija, prilikom
34        alokacije se vrsi rezervacija za jos KORAK dodatnih mesta
           za buduće elemente */
36        if (n == alocirano) {
            /* Povecava se broj alociranih mesta */
38            alocirano = alocirano + KORAK;

40            /* Vrsi se realokacija memorije sa novom velicinom */
            /******
42            /* Resenje sa funkcijom malloc() */
            /******
44            /* Vrsi se alokacija memorije sa novom velicinom, a adresa
           pocetka novog memorijskog bloka se cuva u promenljivoj
46            b */
            b = (int *) malloc(alocirano * sizeof(int));

48

50            /* Ako prilikom alokacije dodje do neke greske */
            if (b == NULL) {
                /* poruku ispisujemo na izlaz za greske */
52                fprintf(stderr, "malloc(): ");
                fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");

54

56                /* Pre kraja programa moramo svu dinamicki alociranu
                   memoriju da oslobodimo. U ovom slucaju samo memoriju
                   na adresi a */
58                free(a);

60                /* Završavamo program */
                exit(EXIT_FAILURE);
            }
        }
    }
}
```



```
62     }
63
64     /* Svih n elemenata koji pocinju na adresi a prepisujemo
        na novu adresu b */
65     for (i = 0; i < n; i++)
66         b[i] = a[i];
67
68     /* Posle prepisivanja oslobadjamo blok memorije sa
        pocetnom adresom u a */
69     free(a);
70
71     /* Promenljivoj a dodeljujemo adresu pocetka novog, veceg
        bloka koji je prilikom alokacije zapamcen u
        promenljivoj b */
72     a = b;
73
74     /******
        /* Resenje sa funkcijom realloc() */
        /******
75     /* Zbog funkcije realloc je neophodno da i u prvoj
        iteraciji "a" bude inicijalizovano na NULL */
76     /*
77     a = (int*) realloc(a,alocirano*sizeof(int));
78
79     if(a == NULL) { fprintf(stderr, "realloc(): ");
        fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
        exit(EXIT_FAILURE); } */
80     }
81
82     /* Smestamo element u niz */
83     a[n++] = x;
84
85     /* i učitavamo sledeći element */
86     scanf("%d", &x);
87 }
88
89 /* Ispisujemo brojeve u obrnutom poretku */
90 for (n--; n >= 0; n--)
91     printf("%d ", a[n]);
92 printf("\n");
93
94 /* Oslobadjamo dinamički alociranu memoriju */
95 free(a);
96
97 /* Program se završava */
98 exit(EXIT_SUCCESS);
99 }
100
101 }
```

Rešenje 2.17

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include <string.h>
4
5  #define MAX 1000
6
7  /* NAPOMENA: Primer demonstrira "vracanje nizova iz funkcije".
8   Ovako nesto se moze improvizovati tako sto se u funkciji
9   dinamicki kreira niz potrebne velicine, popuni se potrebnim
10  informacijama, a zatim se vrati njegova adresa. Imajuci u
11  vidu cinjenicu da dinamicki kreiran objekat ne nestaje kada
12  se izađe iz funkcije koja ga je kreirala, vraceni pokazivac
13  se kasnije u pozivajucoj funkciji moze koristiti za pristup
14  "vracenom" nizu. Medjutim, pozivajuca funkcija ima
15  odgovornost i da se brine o dealokaciji istog prostora */
16
17  /* Funkcija dinamicki kreira niz karaktera u koji smesta
18   rezultat nadovezivanja niski. Adresa niza se vraca kao
19   povratna vrednost. */
20  char *nadovezi(char *s, char *t)
21  {
22      /* Dinamicki kreiramo prostor dovoljne velicine */
23      char *p = (char *) malloc((strlen(s) + strlen(t) + 1)
24                               * sizeof(char));
25
26      /* Proveravamo uspeh alokacije */
27      if (p == NULL) {
28          fprintf(stderr, "malloc(): ");
29          fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
30          exit(EXIT_FAILURE);
31      }
32
33      /* Kopiramo i nadovezujemo stringove */
34
35      /* Resenje bez koriscenja biblioteckih funkcija */
36      /*
37       int i,j; for(i=j=0; s[j]!='\0'; i++, j++) p[i]=s[j];
38
39       for(j=0; t[j]!='\0'; i++, j++) p[i]=t[j];
40
41       p[i]='\0'; */
42
43      /* Resenje sa koriscenjem biblioteckih funkcija iz zaglavlja
44       string.h */
45      strcpy(p, s);
46      strcat(p, t);
47
48      /* Vracamo pokazivac p */
49      return p;
50  }
51
52  int main()
```

```

{
54  char *s = NULL;
    char s1[MAX], s2[MAX];
56
    /* Ucitavamo dve niske koje cemo da nadovezemo */
58  scanf("%s", s1);
    scanf("%s", s2);
60
    /* Pozivamo funkciju da nadoveze stringove */
62  s = nadovezi(s1, s2);
64
    /* Prikazujemo rezultat */
    printf("%s\n", s);
66
    /* Oslobadjamo memoriju alociranu u funkciji nadovezi() */
68  free(s);
70
    return 0;
}

```

Rešenje 2.18

```

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
    #include <math.h>
4
int main()
6  {
    int i, j;
8
    /* Pokazivac na dinamicki alociran niz pokazivaca na vrste
       matrice */
10  double **A = NULL;
12
    /* Broj vrsta i broj kolona */
14  int n = 0, m = 0;
16
    /* Trag matice */
    double trag = 0;
18
    /* Unosimo dimenzije matrice */
20  scanf("%d%d", &n, &m);
22
    /* Dinamicki alociramo prostor za n pokazivaca na double */
    A = malloc(sizeof(double *) * n);
24
    /* Proveramo da li je doslo do greske pri alokaciji */
26  if (A == NULL) {
        fprintf(stderr, "malloc(): ");
28  }
    fprintf(stderr, "greska pri alokaciji memorije.\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
}

```

```
30 }

32 /* Dinamicki alociramo prostor za elemente u vrstama */
33 for (i = 0; i < n; i++) {
34     A[i] = malloc(sizeof(double) * m);

36     if (A[i] == NULL) {
37         /* Alokacija je neuspesna. Pre zavrsetka programa moramo
38            da oslobodimo svih i-1 prethodno alociranih vrsta, i
39            alociran niz pokazivaca */
40         for (j = 0; j < i; j++)
41             free(A[j]);
42         free(A);

44         exit(EXIT_FAILURE);
45     }
46 }

48 /* Unosimo sa standardnog ulaza brojeve u matricu. Popunjavamo
49    vrstu po vrstu */
50 for (i = 0; i < n; i++)
51     for (j = 0; j < m; j++)
52         scanf("%lf", &A[i][j]);

54 /* Racunamo trag matrice, odnosno sumu elemenata na glavnoj
55    dijagonali */
56 trag = 0.0;

58 for (i = 0; i < n; i++)
59     trag += A[i][i];

60 printf("%.2f\n", trag);

62 /* Oslobadjamo prostor rezervisan za svaku vrstu */
63 for (j = 0; j < n; j++)
64     free(A[j]);

66 /* Oslobadjamo memoriju za niz pokazivaca na vrste */
67 free(A);

70 return 0;
}
```

Rešenje 2.19

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #include <math.h>

5 void ucitaj_matricu(int **M, int n, int m)
6 {
```

```

7   int i, j;

9   /* Popunjavamo matricu vrstu po vrstu */
   for (i = 0; i < n; i++)
11  /* Popunjavamo i-tu vrstu matrice */
   for (j = 0; j < m; j++)
13      scanf("%d", &M[i][j]);
   }

15 void ispisi_elemente_ispod_dijagonale(int **M, int n, int m)
17 {
   int i, j;

19   for (i = 0; i < n; i++) {
21       /* Ispisujemo elemente ispod glavne dijagonale matrice */
       for (j = 0; j <= i; j++)
23           printf("%d ", M[i][j]);
       printf("\n");
25   }
   }

27 int main()
29 {
   int m, n, i, j;
31   int **matrica = NULL;

33   /* Unosimo dimenzije matrice */
   scanf("%d %d", &n, &m);

35   /* Alociramo prostor za niz pokazivaca na vrste matrice */
   matrica = (int **) malloc(n * sizeof(int *));
37   if (matrica == NULL) {
       fprintf(stderr, "malloc(): Neuspela alokacija\n");
39       exit(EXIT_FAILURE);
   }

41   /* Alociramo prostor za svaku vrstu matrice */
   for (i = 0; i < n; i++) {
43       matrica[i] = (int *) malloc(m * sizeof(int));

45       if (matrica[i] == NULL) {
           fprintf(stderr, "malloc(): Neuspela alokacija\n");
47           for (j = 0; j < i; j++)
               free(matrica[j]);
           free(matrica);
           exit(EXIT_FAILURE);
51       }
53   }

55   ucitaj_matricu(matrica, n, m);

57   ispisi_elemente_ispod_dijagonale(matrica, n, m);

```

2 Pokazivači

```
59      /* Oslobadjamo dinamički alociranu memoriju za matricu. Prvo
61         oslobadjamo prostor rezervisan za svaku vrstu */
62      for (j = 0; j < n; j++)
63          free(matrica[j]);
64
65      /* Zatim oslobadjamo memoriju za niz pokazivaca na vrste
66         matrice */
67      free(matrica);
68
69      return 0;
70  }
```

Rešenje 2.20

```
#include<stdio.h>
2
3 int main()
4 {
5     printf("Hello pokazivaci!\n");
6     return 0;
7 }
```

Rešenje 2.21

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #include <math.h>
4
5 /* Funkcija izvršava tražene transformacije nad matricom */
6 void izmeni(float **a, int n)
7 {
8     int i, j;
9
10    for (i = 0; i < n; i++)
11        for (j = 0; j < n; j++)
12            /* Ako je indeks vrste manji od indeksa kolone */
13            if (i < j)
14                /* element se nalazi iznad glavne dijagonale pa ga
15                   polovimo */
16                a[i][j] /= 2;
17            else
18                /* Ako je indeks vrste veći od indeksa kolone */
19                if (i > j)
20                    /* element se nalazi ispod glavne dijagonale pa ga
21                       dupliramo */
22                    a[i][j] *= 2;
23 }
24
```

```
26  /* Funkcija izracunava zbir apsolutnih vrednosti elemenata ispod
    sporedne dijagonale */
float zbir_ispod_sporedne_dijagonale(float **m, int n)
28  {
    int i, j;
    float zbir = 0;

    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
            /* Ukoliko je zbir indeksa vrste i indeksa kolone elementa
               veci od n-1, to znaci da se element nalazi ispod
               sporedne dijagonale */
            if (i + j > n - 1)
                zbir += fabs(m[i][j]);

    return zbir;
40  }

42  /* Funkcija ucitava elemente kvadratne matrice dimenzije n iz
    zadate datoteke */
void ucitaj_matricu(FILE * ulaz, float **m, int n)
44  {
    int i, j;

    for (i = 0; i < n; i++)
        for (j = 0; j < n; j++)
            fscanf(ulaz, "%f", &m[i][j]);
52  }

54  /* Funkcija ispisuje elemente kvadratne matrice dimenzije n na
    standardni izlaz */
void ispisi_matricu(float **m, int n)
56  {
    int i, j;

    for (i = 0; i < n; i++) {
        for (j = 0; j < n; j++)
            printf("%.2f ", m[i][j]);
        printf("\n");
64  }
}

66  /* Funkcija alocira memoriju za kvadratnu matricu dimenzije n */
float **alociraj_memoriju(int n)
68  {
    int i, j;
    float **m;

72  m = (float **) malloc(n * sizeof(float *));
    if (m == NULL) {
        fprintf(stderr, "malloc(): Neuspela alokacija\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
76  }
```

```
    }
78
    /* Za svaku vrstu matrice */
80    for (i = 0; i < n; i++) {
        /* Alociramo memoriju */
82        m[i] = (float *) malloc(n * sizeof(float));

84        /* Proveravamo da li je doslo do greske pri alokaciji */
        if (m[i] == NULL) {
86            /* Ako jeste, ispisujemo poruku */
            printf("malloc(): neuspela alokacija memorije!\n");
88
            /* Oslobadjamo memoriju zauzetu do ovog koraka */
90            for (j = 0; j < i; j++)
                free(m[j]);
92            free(m);
            exit(EXIT_FAILURE);
94        }
    }
96    return m;
98}

/* Funkcija oslobadja memoriju zauzetu kvadratnom matricom
100   dimenzije n */
void oslobodi_memoriju(float **m, int n)
102{
    int i;
104
    for (i = 0; i < n; i++)
106        free(m[i]);
    free(m);
108}

110 int main(int argc, char *argv[])
{
112     FILE *ulaz;
    float **a;
114     int n;

116     /* Ako korisnik nije uneo trazene argumente, prijavljujemo
        gresku */
118     if (argc < 2) {
        printf("Greska: ");
120        printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
        printf("Program se poziva sa %s ime_dat.\n", argv[0]);
122        exit(EXIT_FAILURE);
    }

124
    /* Otvaramo datoteku za citanje */
126    ulaz = fopen(argv[1], "r");
    if (ulaz == NULL) {
128        fprintf(stderr, "Greska: ");
```



```
130     fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s.\n",
        argv[1]);
132     exit(EXIT_FAILURE);
}

134 /* citamo dimenziju matrice */
fscanf(ulaz, "%d", &n);

136 /* Alociramo memoriju */
138 a = alociraj_memoriju(n);

140 /* Ucitavamo elemente matrice */
ucitaj_matricu(ulaz, a, n);

142 float zbir = zbir_ispod_sporodne_dijagonale(a, n);

144 /* Pozivamo funkciju za modifikovanje elemenata */
146 izmeni(a, n);

148 /* Ispisujemo rezultat */
printf("Zbir apsolutnih vrednosti ispod sporedne dijagonale ");
150 printf("je %.2f.\n", zbir);

152 printf("Transformisana matrica je:\n");
ispisi_matricu(a, n);

154 /* Oslobadjamo memoriju */
156 oslobodi_memoriju(a, n);

158 /* Zatvaramo datoteku */
fclose(ulaz);

160 /* i prekidamo sa izvrsavanjem programa */
162 return 0;
}
```

Rešenje 2.22

Rešenje 2.23

Rešenje 2.24

Rešenje 2.25

Rešenje 2.26

```
2 #include <stdio.h>
3 #include <stdlib.h>
4 #include <math.h>
5 #include <string.h>
6
7 /* NAPOMENA: Zaglavlje math.h sadrzi deklaracije raznih
8  matematičkih funkcija. d izmeu ostalog, to su čsledee
9  funkcije: double sin(double x); double cos(double x); double
10 tan(double x); double asin(double x); double acos(double x);
11 double atan(double x); double atan2(double y, double x);
12 double sinh(double x); double cosh(double x); double
13 tanh(double x); double exp(double x); double log(double x);
14 double log10(double x); double pow(double x, double y);
15 double sqrt(double x); double ceil(double x); double
16 floor(double x); double fabs(double x); */
17
18 /* Funkcija tabela() prihvata granice intervala a i b, broj
19 ekvidistantnih čtaaka n, kao i čpokaziva f koji pokazuje na
20 funkciju koja prihvata double argument, i čvraa double
21 vrednost. Za tako datu funkciju ispisuje njene vrednosti u
22 intervalu [a,b] u n ekvidistantnih čtaaka intervala */
23 void tabela(double a, double b, int n, double (*fp) (double))
24 {
25     int i;
26     double x;
27
28     printf("-----\n");
29     for (i = 0; i < n; i++) {
30         x = a + i * (b - a) / (n - 1);
31         printf("| %8.5f | %8.5f |\n", x, (*fp) (x));
32     }
33     printf("-----\n");
34 }
35
36 /* Umesto da koristimo stepenu funkciju iz zaglavlja math.h ->
37 pow(a,2) čpozivaemo čkorisniku sqr(a) */
38 double sqr(double a)
39 {
40     return a * a;
41 }
42
43 int main(int argc, char *argv[])
44 {
45     double a, b;
46     int n;
47     /* Imena funkcija koja čemo navoditi su čkraa ili čtano
48     duga 5 karaktera */
49     char ime_fje[6];
50     /* Pokazivac na funkciju koja ima jedan argument tipa double i
51     povratnu vrednost istog tipa */
52     double (*fp) (double);
```

```
54  /* Ako korisnik nije uneo žtraene argumente, prijavljujemo
    šgreku */
56  if (argc < 2) {
    printf("Greska: ");
58    printf("Nedovoljan broj argumenata komandne linije.\n");
    printf("Program se poziva sa %s ime_funkcije iz math.h.\n",
60        argv[0]);
    exit(EXIT_FAILURE);
62  }

64  /* Niska ime_fje žsadri ime žtraene funkcije koja je
    navedena u komandnoj liniji */
66  strcpy(ime_fje, argv[1]);

68  /* Inicijalizujemo čpokaziva na funkciju koja treba da se
    tabelira */
70  if (strcmp(ime_fje, "sin") == 0)
    fp = &sin;
72  else if (strcmp(ime_fje, "cos") == 0)
    fp = &cos;
74  else if (strcmp(ime_fje, "tan") == 0)
    fp = &tan;
76  else if (strcmp(ime_fje, "atan") == 0)
    fp = &atan;
78  else if (strcmp(ime_fje, "acos") == 0)
    fp = &acos;
80  else if (strcmp(ime_fje, "asin") == 0)
    fp = &asin;
82  else if (strcmp(ime_fje, "exp") == 0)
    fp = &exp;
84  else if (strcmp(ime_fje, "log") == 0)
    fp = &log;
86  else if (strcmp(ime_fje, "log10") == 0)
    fp = &log10;
88  else if (strcmp(ime_fje, "sqrt") == 0)
    fp = &sqrt;
90  else if (strcmp(ime_fje, "floor") == 0)
    fp = &floor;
92  else if (strcmp(ime_fje, "ceil") == 0)
    fp = &ceil;
94  else if (strcmp(ime_fje, "sqr") == 0)
    fp = &sqr;
96  else {
    printf("Program jos uvek ne podrzava trazenu funkciju!\n");
98    exit(EXIT_SUCCESS);
    }

100
102  printf("Unesite krajeve intervala:\n");
    scanf("%lf %lf", &a, &b);

104  printf("Koliko tacaka ima na ekvidistantnoj mrezi ");
    printf("(ukljucujuci krajeve intervala)?\n");
```

```
106  scanf("%d", &n);

108  /* Mreza mora da čukljuuje bar krajeve intervala, tako da se
    mora uneti broj veci od 2 */
110  if (n < 2) {
112      fprintf(stderr, "Broj čtaaka žmree mora biti bar 2!\n");
      exit(EXIT_FAILURE);
114  }

    /* Ispisujemo ime funkcije */
116  printf("      x %10s(x)\n", ime_fje);

118  /* dProsleujemo funkciji tabela() funkciju zadatu kao
    argument komandne linije */
120  tabela(a, b, n, fp);

122  exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Rešenje [2.27](#)

Rešenje [2.28](#)

Rešenje [2.29](#)

Glava 3

Algoritmi pretrage i sortiranja

3.1 Pretraživanje

Zadatak 3.1 Napisati iterativne funkcije pretraga nizova. Svaka funkcija treba da vrati indeks pozicije na kojoj je pronađen traženi element ili broj -1 ukoliko element nije pronađen.

- (a) Napisati funkciju koja vrši linearnu pretragu niza celih brojeva $\mathbf{a}$, dužine $\mathbf{n}$, tražeći u njemu broj $\mathbf{x}$.
- (b) Napisati funkciju koja vrši binarnu pretragu sortiranog niza $\mathbf{a}$, dužine $\mathbf{n}$, tražeći u njemu broj $\mathbf{x}$.
- (c) Napisati funkciju koja vrši interpoacionu pretragu sortiranog niza $\mathbf{a}$, dužine $\mathbf{n}$, tražeći u njemu broj $\mathbf{x}$.

Napisati i program koji generiše slučajni rastući niz dimenzije $\mathbf{n}$ (prvi argument komandne linije, ne veći od 1000000), i u njemu već napisanim funkcijama traži element $\mathbf{x}$ (drugi argument komandne linije). Potrebna vremena za izvršavanje ovih funkcija upisati u fajl `vremena.txt`.

Test 1

```
Poziv: ./a.out 1000000 235423
```

```
Izlaz:
```

```
Linearna pretraga  
Element nije u nizu
```

```
-----  
Binarna pretraga  
Element nije u nizu
```

```
-----  
Interpolaciona pretraga  
Element nije u nizu  
-----
```

[Rešenje 3.1]

Zadatak 3.2 Napisati rekurzivne funkcije algoritama linearne, binarne i interpolacione pretrage i program koji ih testira za brojeve koji se unose sa standardnog ulaza. Linearnu pretragu implementirati na dva načina, svodenjem pretrage na prefiks i na sufiks niza. Pretpostaviti da niz brojeva koji se unosi neće biti duži od 1024 elemenata. Prvo se unosi broj koji se traži, a zatim sortirani elementi niza sve do kraja ulaza.

Test 1

```
Ulaz: 11 2 5 6 8 10 11 23
```

```
Izlaz:
```

```
Linearna pretraga  
Pozicija elementa je 5.
```

```
Binarna pretraga  
Pozicija elementa je 5.
```

```
Interpolaciona pretraga  
Pozicija elementa je 5.
```

Test 2

```
Ulaz: 14 10 32 35 43 66 89 100
```

```
Izlaz:
```

```
Linearna pretraga  
Element se ne nalazi u nizu.
```

```
Binarna pretraga  
Element se ne nalazi u nizu.
```

```
Interpolaciona pretraga  
Element se ne nalazi u nizu.
```

[Rešenje 3.2]

Zadatak 3.3 Napisati program koji preko argumenta komandne linije dobija ime datoteke koja sadrži sortirani spisak studenta po broju indeksa rastuće. Za svakog studenta u jednom redu stoje informacije o indeksu, imenu i prezimenu. Program učitava spisak studenata u niz i traži od korisnika indeks studenta čije informacije se potom prikazuju na ekranu. Zatim, korisnik učitava prezime studenta i prikazuju mu se informacije o prvom studentu sa unetim prezimenom. U slučaju neuspješnih pretragi, štampati odgovarajuću poruku. Pretrage implementirati u vidu iterativnih funkcija što bolje manje složenosti. Pretpostaviti da u datoteci neće biti više od 128 studenata i da su imena i prezimena svih kraća od 16 slova.

Upotreba programa 1

```

Datoteka:
20140003 Marina Petrovic
20140012 Stefan Mitrovic
20140032 Dejan Popovic
20140049 Mirko Brankovic
20140076 Sonja Stevanovic
20140104 Ivan Popovic
20140187 Vlada Stankovic
20140234 Darko Brankovic
Interakcija programa:
Unesite indeks studenta cije informacije želite: 20140076
Indeks: 20140076, Ime i prezime: Sonja Stevanovic
Unesite prezime studenta cije informacije želite: Popovic
Indeks: 20140032, Ime i prezime: Dejan Popovic

```

[Rešenje 3.3]

Zadatak 3.4 Modifikovati prethodni zadatak 3.3 tako da tražene funkcije budu rekurzivne.

[Rešenje 3.4]

Zadatak 3.5 U datoteci koja se zadaje kao prvi argument komandne linije, nalaze se koordinate tačaka. U zavisnosti od prisustva opcija komandne linije ($-x$ ili $-y$), pronaći onu koja je najbliža x (ili y) osi, ili koordinatnom početku, ako nije prisutna nijedna opcija. Pretpostaviti da je broj tačaka u datoteci veći od 0 i ne veći od 1024.

Test 1

```

Poziv: ./a.out dat.txt -x
Datoteka:
12 53
2.342 34.1
-0.3 23
-1 23.1
123.5 756.12
Izlaz: -0.3 23

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out dat.txt
Datoteka:
12 53
2.342 34.1
-0.3 23
-1 2.1
123.5 756.12
Izlaz: -1 2.1

```

[Rešenje 3.5]

Zadatak 3.6 Napisati funkciju koja određuje nulu funkcije $\cos(x)$ na intervalu $[0, 2]$ metodom polovljenja intervala. Algoritam se završava kada se vrednost kosinusne funkcije razlikuje za najviše 0.001 od nule. *Uputstvo: Korisiti algoritam analogan algoritmu binarne pretrage.*

Test 1

|| Izlaz: 1.57031

[Rešenje 3.6]

Zadatak 3.7 Napisati funkciju koja u rastuće sortiranom nizu celih brojeva binarnom pretragom pronalazi indeks prvog elementa većeg od nule. Ukoliko nema elemenata većih od nule, funkcija kao rezultat vraća -1. Napisati program koji testira ovu funkciju za niz elemenata koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Test 1

|| Ulaz: -151 -44 5
12 13 15
|| Izlaz: 2

Test 2

|| Ulaz: -100 -15 -11
-8 -7 -5
|| Izlaz: -1

Test 3

|| Ulaz: -100 -15 0 13
55 124 258
315 516 7000
|| Izlaz: 3

[Rešenje 3.7]

Zadatak 3.8 Napisati funkciju koja u opadajuće sortiranom nizu celih brojeva binarnom pretragom pronalazi indeks prvog elementa manjeg od nule. Ukoliko nema elemenata manjih od nule, funkcija kao rezultat vraća -1. Napisati program koji testira ovu funkciju za niz elemenata koji se učitavaju sa standardnog ulaza. Niz neće biti duži od 256, i njegovi elementi se unose sve do kraja ulaza.

Test 1

|| Ulaz: 151 44 5 -12 -13 -15
|| Izlaz: 3

Test 2

|| Ulaz: 100 55 15 0 -15 -124 -155
-258 -315 -516 -7000
|| Izlaz: 4

Test 3

|| Ulaz: 100 15 11 8 7 5 4 3 2
|| Izlaz: -1

[Rešenje 3.8]

Zadatak 3.9 Napisati funkciju koja određuje ceo deo logaritma za osnovu 2 datog neoznačenog celog broja koristeći samo bitske i relacione operatore.

- (a) Napisati funkciju linearne složenosti koja određuje logaritam pomeranjem broja udesno.

- (b) Napisati funkciju logaritmske složenosti koja određuje logaritam koristeći binarnu pretragu.

Tražene funkcije testirati programom koji broj učitava sa standardnog ulaza, a logaritam ispisuje na standardnom izlazu.

<p><i>Test 1</i></p> <pre> Ulaz: 10 Izlaz: 3 3</pre>	<p><i>Test 2</i></p> <pre> Ulaz: 4 Izlaz: 2 2</pre>
<p><i>Test 3</i></p> <pre> Ulaz: 17 Izlaz: 4 4</pre>	<p><i>Test 4</i></p> <pre> Ulaz: 1031 Izlaz: 10 10</pre>

[Rešenje 3.9]

** Zadatak 3.10 U prvom kvadrantu dato je $1 \leq N \leq 10000$ duži svojim koordinatama (duži mogu da se seku, preklapaju, itd.). Napisati program koji pronalazi najmanji ugao $0 \leq \alpha \leq 90^\circ$, na dve decimale, takav da je suma dužina duži sa obe strane polupoluprave iz koordinatnog početka pod uglom α jednak (neke duži bivaju presečene, a neke ne). Program prvo učitava broj N , a zatim i same koordinate temena duži. *Uputstvo: Vršiti binarnu pretragu intervala $[0, 90^\circ]$.*

<p><i>Test 1</i></p> <pre> Ulaz: 2 2 0 2 1 1 2 2 2 Izlaz: 26.57</pre>	<p><i>Test 2</i></p> <pre> Ulaz: 2 1 0 1 1 0 1 1 1 Izlaz: 45</pre>
---	--

Zadatak 3.11 Napisati program u kome se prvo inicijalizuje statički niz struktura osoba sa članovima ime i prezime (uređen u rastućem poretku prezimena) sa manje od 10 elemenata, a zatim se učitava jedan karakter i pronalazi (bibliotečkom funkcijom `bsearch`) i štampa jedna struktura iz niza osoba čije prezime počinje tim karakterom. Ako takva osoba ne postoji, štampati `-1` na standardnom izlazu.

```
Osoba niz_osoba[] = {{"Mika", "Antic"},
                     {"Dobrica", "Eric"},
                     {"Desanka", "Maksimovic"},
                     {"Dusko", "Radovic"},
```

```
{"Ljubivoje", "Rsumovic"};
```

Test 1	Test 2
<pre> Ulaz: R Izlaz: Dusko Radovic</pre>	<pre> Ulaz: E Izlaz: Dobrica Eric</pre>

3.2 Sortiranje

Zadatak 3.12 U datom nizu brojeva pronaći dva broja koja su na najmanjem rastojanju. Niz se zadaje sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, i neće sadržati više od 256 i manje od 2 elemenata. Na izlaz ispisati njihovu razliku. *Uputstvo: Prvo sortirati niz.*

Test 1	Test 2
<pre> Ulaz: 23 64 123 76 22 7 Izlaz: 1</pre>	<pre> Ulaz: 21 654 65 123 65 12 61 Izlaz: 0</pre>

[Rešenje 3.12]

Zadatak 3.13 Dve niske su anagrami ako se sastoje od istog broja istih karaktera. Napisati program koji proverava da li su dve niske karaktera anagrami. Niske se zadaju sa standardnog ulaza i neće biti duže od 127 karaktera. *Uputstvo: Napisati funkciju koja sortira slova unutar niske karaktera, a zatim za sortirane niske proveriti da li su identične.*

Test 1	Test 2
<pre> Ulaz: anagram ramgana Izlaz: jesu</pre>	<pre> Ulaz: anagram anagrm Izlaz: nisu</pre>

[Rešenje 3.13]

Zadatak 3.14 Napisati program koji pronalazi broj koji se najviše puta pojavljivao u datom nizu. Niz se zadaje sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza i neće biti duži od 256 i kraći od jednog elemenata. *Uputstvo: Prvo sortirati niz, a zatim naći najdužu sekvencu jednakih elemenata.*

Test 1	Test 2
<pre> Ulaz: 4 23 5 2 4 6 7 34 6 4 5 Izlaz: 4</pre>	<pre> Ulaz: 2 4 6 2 6 7 99 1 Izlaz: 2</pre>

[Rešenje 3.14]

Zadatak 3.15 Napisati funkciju koja proverava da li u datom nizu postoje dva elementa kojima je zbir zadati ceo broj. Napisati i program koji testira ovu funkciju. U programu se prvo učitava broj, a zatim i niz (pretpostaviti da za niz neće biti uneto više od 256 brojeva). Elementi niza se unose sve do kraja ulaza. *Uputstvo: Prvo sortirati niz.*

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>
<pre> Ulaz: 34 134 4 1 6 30 23 Izlaz: da </pre>	<pre> Ulaz: 12 53 1 43 3 56 13 Izlaz: ne </pre>

[Rešenje 3.15]

Zadatak 3.16 Napisati funkciju potpisa `int merge(int *niz1, int dim1, int *niz2, int dim2, int *niz3, int dim3)` koja prima dva sortirana niza, i na osnovu njih pravi novi sortirani niz koji koji sadrži elemente oba niza. Treća dimenzija predstavlja veličinu niza u koji se smešta rezultat. Ako je ona manja od potrebne dužine, funkcija vraća -1 kao indikator neuspeha, inače vraća 0. Napisati zatim program koji testira ovu funkciju. Nizovi se unose sa standardnog ulaza sve dok se ne unese 0 i može se pretpostaviti da će njihove dimenzije biti manje od 256.

<i>Test 1</i>	<i>Test 2</i>
<pre> Ulaz: Unesite elemente prvog niza: 3 6 7 11 14 35 0 Unesite elemente drugog niza: 3 5 8 0 Izlaz: 3 3 5 6 7 8 11 14 35 </pre>	<pre> Ulaz: Unesite elemente prvog niza: 1 4 7 0 Unesite elemente drugog niza: 9 11 23 54 75 0 Izlaz: 1 4 7 9 11 23 54 75 </pre>

[Rešenje 3.16]

Zadatak 3.17 Napisati program koji čita sadržaj dveju datoteka od kojih svaka sadrži spisak imena i prezimena studenata iz jedne od dve grupe, rastuće sortiran po imenima i kreira jedinstven spisak studenata sortiranih takođe po imenu rastuće. Program dobija nazive datoteka iz komandne linije i jedinstveni spisak upisuje u datoteku `ceo-tok.txt`. Pretpostaviti da je ime studenta nije duže od 10, a prezime od 15 karaktera.

Test 1

```
Poziv: ./a.out prvi-deo.txt drugi-deo.txt
Ulazne datoteke:
prvi-deo.txt:          drugi-deo.txt:

Andrija Petrovic      Aleksandra Cvetic
Anja Ilic              Bojan Golubovic
Ivana Markovic        Dragan Markovic
Lazar Micic           Filip Dukic
Nenad Brankovic       Ivana Stankovic
Sofija Filipovic      Marija Stankovic
Vladimir Savic       Ognjen Peric
Uros Milic

Izlazna datoteka (ceo-tok.txt):

Aleksandra Cvetic
Andrija Petrovic
Anja Ilic
Bojan Golubovic
Dragan Markovic
Filip Dukic
Ivana Stankovic
Ivana Markovic
Lazar Micic
Marija Stankovic
Nenad Brankovic
Ognjen Peric
Sofija Filipovic
Uros Milic
Vladimir Savic
```

[Rešenje 3.17]

Zadatak 3.18 Napraviti biblioteku `sort.h` i `sort.c` koja implementira algoritme sortiranja nizova celih brojeva. Biblioteka treba da sadrži `selection`, `merge`, `quick`, `bubble`, `insertion` i `shell sort`. Upotrebite biblioteku kako bi se napravilo poređenje efikasnosti različitih algoritama sortiranja. Efikasnost meriti na slučajno generisanim nizovima, na rastuće sortiranim nizovima i na opadajuće sortiranim nizovima. Izbor algoritma, veličine i početnog rasporeda elemenata niza birati kroz argumente komandne linije. Vreme meriti programom `time`. Analizirati porast vremena sa porastom dimenzije `n`.

Upotreba programa 1

```
Poziv: time ./a.out 100000 -i -o
Izlaz:
real    0m17.631s
user    0m17.604s
sys     0m0.000s
```

Upotreba programa 2

```
Poziv: time ./a.out 100000 -b -r
Izlaz:
real    0m0.005s
user    0m0.004s
sys     0m0.000s
```

Upotreba programa 3

```

Poziv: time ./a.out 100000 -s
Izlaz:
      real    0m0.071s
      user    0m0.068s
      sys     0m0.000s

```

[Rešenje 3.18]

Zadatak 3.19 Napisati funkcije koje sortiraju niz struktura tačaka na osnovu sledećih kriterijuma:

- (a) njihovog rastojanja od koordinatnog početka,
- (b) x koordinata tačaka,
- (c) y koordinata tačaka.

Napisati program koji učitava niz tačaka iz datoteke čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije, i u zavisnosti od prisutnih opcija (prvi argument) u komandnoj liniji (-o, -x ili -y) sortira tačke po jednom od prethodna tri kriterijuma i rezultat upisuje u datoteku čije se ime zadaje kao treći argument komandne linije. U ulaznoj datoteci nije zadato više od 128 tačaka.

Test 1

```

Poziv: ./a.out -x in.txt out.txt
Ulazna datoteka (in.txt):
  3 4
 11 6
  7 3
  2 82
 -1 6
Izlazna datoteka (out.txt):
 -1 6
  2 82
  3 4
  7 3
 11 6

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out -o in.txt out.txt
Ulazna datoteka (on.txt):
  3 4
 11 6
  7 3
  2 82
 -1 6
Izlazna datoteka (out.txt):
  3 4
 -1 6
  7 3
 11 6
  2 82

```

[Rešenje 3.19]

Zadatak 3.20 Napisati program koji učitava imena i prezimena građana (najviše njih 1000) iz datoteke **biracki-spisak.txt** i kreira biračke spiskove. Jedan birački spisak je sortiran po imenu građana, a drugi po prezimenu. Program treba da ispisuje koliko građana ima isti redni broj u oba biračka spiska. Pretpostaviti da je za ime, odnosno prezime građana dovoljno 15 karaktera.

Test 1

```
Ulazna datoteka (biracki-spisak.txt):
Andrija Petrovic
Anja Ilic
Aleksandra Cvetic
Bojan Golubovic
Dragan Markovic
Filip Dukic
Ivana Stankovic
Ivana Markovic
Lazar Micic
Marija Stankovic
Izlaz: 3
```

[Rešenje 3.20]

Zadatak 3.21 Definisana je struktura podataka

```
typedef struct dete
{
    char ime[MAX_IME];
    char prezime[MAX_IME];
    unsigned godiste;
} Dete;
```

Napisati funkciju koja sortira niz dece po godištu, a kada su deca istog godišta, tada ih sortira leksikografski po prezimenu i imenu. Napisati program koji učitava podatke o deci koji se nalaze u datoteci čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije, sortira ih i sortirani niz upisuje u datoteku čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. Pretpostaviti da u ulaznoj datoteci nisu zadati podaci o više od 128 deteta.

Test 1

```
Poziv: ./a.out in.txt out.txt
Ulazna datoteka (in.out):
Petar Petrovic 2007
Milica Antonic 2008
Ana Petrovic 2007
Ivana Ivanovic 2009
Dragana Markovic 2010
Marija Antic 2007
Izlazna datoteka (out.txt):
Marija Antic 2007
Ana Petrovic 2007
Petar Petrovic 2007
Milica Antonic 2008
Ivana Ivanovic 2009
Dragana Markovic 2010
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out in.txt out.txt
Ulazna datoteka (in.out):
Milijana Maric 2009
Izlazna datoteka (out.txt):
Milijana Maric 2009
```

Zadatak 3.22 Napisati funkciju koja sortira niz niski po broju suglasnika u niski. Ukoliko reči imaju isti broj suglasnika tada sortirati ih po dužini niske, a ukoliko su i dužine jednake onda leksikografski. Napisati program koji testira ovu funkciju za niske koje se zadaju u datoteci `niske.txt`. Pretpostaviti da u nizu nema više od 128 elemenata, kao i da svaka niska sadrži najviše 31 karakter.

Test 1

```
|| Ulazna datoteka (niske.txt):  
||   ana petar andjela milos nikola aleksandar ljubica matej milica  
|| Izlaz:  
||   ana matej milos petar milica nikola andjela ljubica aleksandar
```

[Rešenje 3.22]

Zadatak 3.23 Napisati program koji simulira rad kase u prodavnici. Kupci prilaze kasi, a prodavac unošenjem bar-koda kupljenog proizvoda dodaje njegovu cenu na ukupan račun. Na kraju, program ispisuje ukupnu vrednost svih proizvoda. Sve artikle, zajedno sa bar-kodovima, proizvođačima i cenama učitati iz datoteke `artikli.txt`. Pretraživanje niza artikala vršiti binarnom pretragom.

Upotreba programa 1

```
Ulazna datoteka (artikli.txt):
1001 Keks Jaffa 120
2530 Napolitanke Bambi 230
0023 Medeno_srce Pionir 150
2145 Pardon Marbo 70

Interakcija programa:
Asortiman:
KOD          Naziv artikla      Ime proizvođača      Cena
      23          Medeno_srce      Pionir      150.00
    1001          Keks          Jaffa      120.00
    2145          Pardon          Marbo      70.00
    2530          Napolitanke      Bambi      230.00
-----
- Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!
- Za nov racun unesite kod artikla!

1001
  Trazili ste: Keks Jaffa      120.00
Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]: 23
  Trazili ste: Medeno_srce Pionir      150.00
Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]: 0

      UKUPNO: 270.00 dinara.

-----
- Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!
- Za nov racun unesite kod artikla!

232
  GRESKA: Ne postoji proizvod sa traženim kodom!
Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]: 2530
  Trazili ste: Napolitanke Bambi      230.00
Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]: 0

      UKUPNO: 230.00 dinara.

-----
- Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!
- Za nov racun unesite kod artikla!

Kraj rada kase!
```

[Rešenje 3.23]

Zadatak 3.24 Napisati program koji iz datoteke `aktivnost.txt` čita podatke o aktivnostima studenata na praktikumima i u datoteke `dat1.txt`, `dat2.txt` i `dat3.txt` upisuje redom tri spiska. Na prvom su studenti sortirani leksikografski po imenu rastuće. Na drugom su sortirani po ukupnom broju urađenih zadataka opadajuće, a ukoliko neki studenti imaju isti broj rešenih zadataka sortiraju se po dužini imena rastuće. Na trećem spisku kriterijum sortiranja je broj časova na kojima su bili opadajuće. Ukoliko neki studenti imaju isti broj časova, sortirati ih opadajuće po broju urađenih zadataka, a ukoliko se i on poklapa sortirati po

prezimeni opadajuće. U datoteci se nalazi ime, prezime studenta, broj časova na kojima je prisustvovao, kao i ukupan broj urađenih zadataka. Pretpostaviti da studenata neće biti više od 500 i da je za ime studenta dovoljno 20, a za prezime 25 karaktera.

Test 1

```
Ulazna datoteka (aktivnosti.txt):
Aleksandra Cvetic 4 6
Bojan Golubovic 4 3
Dragan Markovic 3 5
Ivana Stankovic 3 1
Marija Stankovic 1 3
Ognjen Peric 1 2
Uros Milic 2 5
Andrija Petrovic 2 5
Anja Ilic 3 1
Lazar Micic 1 3
Nenad Brankovic 2 4
Izlazna datoteka (dat1.txt):
Studenti sortirani po imenu leksikografski rastuce:
Aleksandra Cvetic 4 6
Andrija Petrovic 2 5
Anja Ilic 3 1
Bojan Golubovic 4 3
Dragan Markovic 3 5
Ivana Stankovic 3 1
Lazar Micic 1 3
Marija Stankovic 1 3
Nenad Brankovic 2 4
Ognjen Peric 1 2
Uros Milic 2 5
Izlazna datoteka (dat2.txt):
Studenti sortirani po broju zadataka opadajuce,
pa po duzini imena rastuce:
Aleksandra Cvetic 4 6
Uros Milic 2 5
Dragan Markovic 3 5
Andrija Petrovic 2 5
Nenad Brankovic 2 4
Lazar Micic 1 3
Bojan Golubovic 4 3
Marija Stankovic 1 3
Ognjen Peric 1 2
Anja Ilic 3 1
Ivana Stankovic 3 1
Izlazna datoteka (dat3.txt):
Studenti sortirani po prisustvu opadajuce,
pa po broju zadataka,
pa po prezimenima leksikografski opadajuce:
Aleksandra Cvetic 4 6
Bojan Golubovic 4 3
Dragan Markovic 3 5
Ivana Stankovic 3 1
Anja Ilic 3 1
Andrija Petrovic 2 5
Uros Milic 2 5
Nenad Brankovic 2 4
Marija Stankovic 1 3
Lazar Micic 1 3
Ognjen Peric 1 2
```

[Rešenje 3.24]

Zadatak 3.25 U datoteci „pesme.txt“ nalaze se informacije o gledanosti pesama na Youtube-u. Format datoteke sa informacijama je sledeći:

- U prvoj liniji datoteke se nalazi ukupan broj pesama prisutnih u datoteci.
- Svaki naredni red datoteke sadrži informacije o gledanosti pesama u formatu **izvođač - naslov, broj gledanja**.

Napisati program koji učitava informacije o pesmama i vrši sortiranje pesama u zavisnosti od argumenata komandne linije na sledeći način:

- nema opcija, sortiranje se vrši po broju gledanja;
- prisutna je opcija **-i**, sortiranje se vrši po imenima izvođača;
- prisutna je opcija **-n**, sortiranje se vrši po naslovu pesama.

Na standardnom izlazu ispisati informacije o pesmama sortiranim na opisani način. Uraditi zadatak bez pravljenja pretpostavki o maksimalnoj dužini imena izvođača i naslova pesme.

Test 1

```
Poziv: ./a.out
Datoteka: 5
        Ana - Nebo, 2342
        Laza - Oblaci, 29
        Pera - Ptice, 327
        Jelena - Sunce, 92321
        Mika - Kisa, 5341
Izlaz:  Jelena - Sunce, 92321
        Mika - Kisa, 5341
        Ana - Nebo, 2342
        Pera - Ptice, 327
        Laza - Oblaci, 29
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out -i
Datoteka: 5
        Ana - Nebo, 2342
        Laza - Oblaci, 29
        Pera - Ptice, 327
        Jelena - Sunce, 92321
        Mika - Kisa, 5341
Izlaz:  Ana - Nebo, 2342
        Jelena - Sunce, 92321
        Laza - Oblaci, 29
        Mika - Kisa, 5341
        Pera - Ptice, 327
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out -n
Datoteka: 5
        Ana - Nebo, 2342
        Laza - Oblaci, 29
        Pera - Ptice, 327
        Jelena - Sunce, 92321
        Mika - Kisa, 5341
Izlaz:  Mika - Kisa, 5341
        Ana - Nebo, 2342
        Laza - Oblaci, 29
        Pera - Ptice, 327
        Jelena - Sunce, 92321
```

[Rešenje 3.25]

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

** Zadatak 3.26 Razmatrajmo dve operacije: operacija U je unos novog broja x, a operacija N određivanje n-tog po veličini od unetih brojeva. Implementirati program koji izvršava ove operacije. Može postojati najviše 100000 operacija unosa, a uneti elementi se mogu ponavljati, pri čemu se i ponavljanja računaju prilikom brojanja. *Napomena: Brojeve čuvati u sortiranom nizu i svaki naredni element umetati na svoje mesto.* Optimizovati program, ukoliko se zna da neće biti više od 500 različitih unetih brojeva.

Test 1

```
Ulaz: U 2 U 0 U 6 U 4 N 1 U 8 N 2 N 5 U 2 N 3 N 5
Izlaz: 0 2 8 2 6
```

** Zadatak 3.27 Šef u restoranu je neuredan i palačinke koje ispeče ne slaže redom po veličini. Konobar pre serviranja mora da sortira palačinke po veličini, a jedina operacija koju sme da izvodi je da obrne deo palačinki. Na primer, sledeća slika po kolonama predstavlja naslagane palačinke posle svakog okretanja. Na početku, palačinka veličine 2 je na dnu, iznad nje se redom nalaze najmanja, najveća, itd... Na slici crtica predstavlja mesto iznad koga će konobar okrenuti palačinke. Prvi potez konobara je okretanje palačinki veličine 5, 4 i 3 (prva kolona), i tada će veličine palačinki odozdo nagore biti 2, 1, 3, 4, 5 (druga kolona). Posle još dva okretanja, palačinke će biti složene.

3	5	2	1
4	4	1__	2
5__	3	3	3
1	1	4	4
2	2__	5	5

Napisati program koji u najviše $2n-3$ okretanja sortira učitani niz. *Uputstvo: Imitirati **selection sort** i u svakom koraku dovesti jednu palačinku na svoje mesto korišćenjem najviše dva okretanja.*

3.3 Bibliotečke funkcije pretrage i sortiranja

Zadatak 3.28 Napisati program koji ilustruje upotrebu bibliotečkih funkcija za pretraživanje i sortiranje nizova i mogućnost zadavanja različitih kriterijuma sortiranja. Sa standardnog ulaza se unosi dimenzija niza celih brojeva (ne veća od 100), a potom i sami elementi niza. Upotrebom funkcije **qsort** sortirati niz u rastućem poretku, sa standardnog ulaza učitati broj koji se traži u nizu, pa zatim funkcijama **bsearch** i **lfind** utvrditi da li se zadati broj nalazi u nizu. Na standardnom izlazu ispisati odgovarajuću poruku.

Upotreba programa 1

```
Interakcija programa:
Uneti dimenziju niza: 10
Uneti elemente niza:
5 3 1 6 8 90 34 5 3 432
Sortirani niz u rastucem poretku:
1 3 3 5 5 6 8 34 90 432
Uneti element koji se trazi u nizu: 34
Binarna pretraga:
Element je nadjen na poziciji 7
Linearna pretraga (lfind):
Element je nadjen na poziciji 7
```

Upotreba programa 2

```
Interakcija programa:
Uneti dimenziju niza: 4
Uneti elemente niza:
4 2 5 7
Sortirani niz u rastucem poretku:
2 4 5 7
Uneti element koji se trazi u nizu: 3
Binarna pretraga:
Elementa nema u nizu!
Linearna pretraga (lfind):
Elementa nema u nizu!
```

[Rešenje 3.28]

Zadatak 3.29 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava dimenziju niza celih brojeva (ne veću od 100), a potom i same elemente niza. Upotrebom funkcije `qsort` sortirati niz u rastućem poretku prema broju delilaca i tako dobijeni niz odštampati na standardnom izlazu.

Upotreba programa 1

```
Interakcija programa:
Uneti dimenziju niza: 10
Uneti elemente niza:
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Sortirani niz u rastucem poretku prema broju delilaca:
1 2 3 5 7 4 9 6 8 10
```

[Rešenje 3.29]

Zadatak 3.30 Korišćenjem bibliotečke funkcije `qsort` napisati program koji sortira niz niski po sledećim kriterijumima:

- (a) leksikografski,
- (b) po dužini.

Niske se učitavaju iz fajla `niske.txt`, neće ih biti više od 1000 i svaka će biti dužine najviše 30 karaktera. Program prvo leksikografski sortira niz, primenjuje binarnu pretragu (`bsearch`) zarad traženja niske unete sa standardnog ulaza, a potom linearnu pretragu koristeći funkciju `lfind`. Na kraju, niske bivaju sortirane po dužini. Rezultate svih sortiranja i pretraga ispisati na standardnom izlazu.

Upotreba programa 1

```
Ulazna datoteka (niske.txt):
  ana petar andjela milos nikola aleksandar ljubica matej milica
Interakcija programa:
  Leksikografski sortirane niske:
  aleksandar ana andjela ljubica matej milica milos nikola petar
  Uneti trazenu nisku: matej
  Niska "matej" je pronadjena u nizu na poziciji 4
  Niska "matej" je pronadjena u nizu na poziciji 4
  Niske sortirane po duzini:
  ana matej milos petar milica nikola andjela ljubica aleksandar
```

[Rešenje 3.30]

Zadatak 3.31 Uraditi prethodni zadatak 3.30 sa dinamički alociranim niskama i sortiranjem niza pokazivača (umesto niza niski).

[Rešenje 3.31]

Zadatak 3.32 Napisati program koji korišćenjem bibliotečke funkcije `qsort` sortira studente prema broju poena osvojenih na kolokvijumu. Ukoliko više studenata ima isti broj bodova, sortirati ih po prezimenu leksikografski rastuće. Korisnik potom unosi broj bodova i prikazuje mu se jedan od studenata sa tim brojem bodova ili poruka ukoliko nema takvog. Potom, sa standardnog ulaza, unosi se prezime traženog studenta i prikazuje se osoba sa tim prezimenom ili poruka da se nijedan student tako ne preziva. Za pretraživanje koristiti odgovarajuće bibliotečke funkcije. Podaci o studentima čitaju se iz datoteke čije se ime zadaje preko argumenata komandne linije. Za svakog studenta u datoteci postoje ime, prezime i bodovi osvojeni na kolokvijumu. Pretpostaviti da neće biti više od 500 studenata i da je za ime i prezime svakog studenta dovoljno po 20 karaktera.

Upotreba programa 1

```
Poziv: ./a.out kolokvijum.txt
Ulazna datoteka (kolokvijum.txt):
Aleksandra Cvetic 15
Bojan Golubovic 30
Dragan Markovic 25
Filip Dukic 20
Ivana Stankovic 25
Marija Stankovic 15
Ognjen Peric 20
Uros Milic 10
Andrija Petrovic 0
Anja Ilic 5
Ivana Markovic 5
Lazar Micic 20
Nenad Brankovic 15
Interakcija programa:
Studenti sortirani po broju poena opadajuće, pa po prezimenu rastuće:
Bojan Golubovic 30
Dragan Markovic 25
Ivana Stankovic 25
Filip Dukic 20
Lazar Micic 20
Ognjen Peric 20
Nenad Brankovic 15
Aleksandra Cvetic 15
Marija Stankovic 15
Uros Milic 10
Anja Ilic 5
Ivana Markovic 5
Andrija Petrovic 0
Unesite broj bodova: 20
Pronadjen je student sa unetim brojem bodova: Filip Dukic 20
Unesite prezime: Markovic
Pronadjen je student sa unetim prezimenom: Dragan Markovic 25
```

[Rešenje 3.32]

Zadatak 3.33 Uraditi zadatak 3.13, ali korišćenjem bibliotečke `qsort` funkcije.

[Rešenje 3.33]

Zadatak 3.34 Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava prvo ceo broj n ($n \leq 10$), a zatim niz S od n stringova (maksimalna dužina stringa je 31 karaktera). Sortirati niz S (bibliotečkom funkcijom `qsort`) i proveriti da li u njemu ima identičnih stringova.

Test 1

```
|| Ulaz: 4 prog search sort search
|| Izlaz: ima
```

Test 2

```
|| Ulaz: 3 test kol ispit
|| Izlaz: nema
```

[Rešenje 3.34]

Zadatak 3.35 Datoteka `studenti.txt` sadrži spisak studenata. Za svakog studenta poznat je nalog na Alas-u (oblika npr. `mr97125`, `mm09001`), ime i prezime i broj poena. I ime i prezime neće biti duže od 20 karaktera. Napisati program koji sortira (korišćenjem funkcije `qsort`) studente po broju poena opadajuće (ukoliko je prisutna opcija `-p`) ili po nalogu (ukoliko je prisutna opcija `-n`). Studenti se po nalogu sortiraju tako što se sortiraju na osnovu godine, zatim na osnovu smera, i na kraju na osnovu broja indeksa. Sortirane studente upisati u datoteku `izlaz.txt`. Ukoliko je u komandnoj liniji uz opciju `-n` naveden i nalog nekog studenta, funkcijom `bsearch` potražiti i prijaviti broj poena studenta sa tim nalogom.

Test 1

```
Poziv: ./a.out -n mm13321
Ulazna datoteka (studenti.txt):
mr14123 Marko Antic 20
mm13321 Marija Radic 12
ml13011 Ivana Mitrovic 19
ml13066 Pera Simic 15
mv14003 Jovan Jovanovic 17
Izlazna datoteka (izlaz.txt):
ml13011 Ivana Mitrovic 19
ml13066 Pera Simic 15
mm13321 Marija Radic 12
mr14123 Marko Antic 20
mv14003 Jovan Jovanovic 17
Izlaz:
mm13321 Marija Radic 12
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out -p
Ulazna datoteka (studenti.txt):
mr14123 Marko Antic 20
mm13321 Marija Radic 12
ml13011 Ivana Mitrovic 19
ml13066 Pera Simic 15
mv14003 Jovan Jovanovic 17
Izlazna datoteka (izlaz.txt):
mr14123 Marko Antic 20
ml13011 Ivana Mitrovic 19
mv14003 Jovan Jovanovic 17
ml13066 Pera Simic 15
mm13321 Marija Radic 12
```

[Rešenje 3.35]

Zadatak 3.36 Definisana je struktura:

```
typedef struct { int dan; int mesec; int godina; } Datum;
```

Napisati funkciju koja poredi dva datuma i program koji učitava datume iz datoteke koja se zadaje kao prvi argument komandne linije (ne više od 128 datuma), sortira ih pozivajući funkciju `qsort` iz standardne biblioteke i potom pozivanjem funkcije `bsearch` iz standardne biblioteke proverava da li datumi učitani sa standardnog ulaza (sve do kraja ulaza) postoje među prethodno unetim datumima.

Test 1

```
Poziv: ./a.out datoteka.txt
Datoteka:      Ulaz:      Izlaz:
1.1.2013.      13.12.2016. postoji
13.12.2016.    10.5.2015.  ne postoji
11.11.2011.    5.2.2009.   postoji
3.5.2015.
5.2.2009.
```

Zadatak 3.37 Za zadatu celobrojnu matricu dimenzije $n \times m$ napisati funkciju koja vrši sortiranje vrsta matrice rastuće na osnovu sume elemenata u vrsti. Napisati potom program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unose dimenzije matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardnom izlazu.

Upotreba programa 1

```
Interakcija programa:
Unesite dimenzije matrice: 3 2
Unesite elemente matrice po vrstama:
6 -5
-4 3
2 1
Sortirana matrica je:
-4 3
6 -5
2 1
```

Upotreba programa 2

```
Interakcija programa:
Unesite dimenzije matrice: 4 4
Unesite elemente matrice po vrstama:
34 12 54 642
1 2 3 4
53 2 1 5
54 23 5 671
Sortirana matrica je:
1 2 3 4
53 2 1 5
34 12 54 642
54 23 5 671
```

[Rešenje 3.37]

Zadatak 3.38 Za zadatu kvadratnu matricu dimenzije n napisati funkciju koja sortira kolone matrice opadajuće na osnovu vrednosti prvog elementa u koloni. Napisati program koji testira ovu funkciju. Sa standardnog ulaza se prvo unosi dimenzija matrice, a zatim redom elementi matrice. Rezultujuću matricu ispisati na standardnom izlazu.

Upotreba programa 1

```
Interakcija programa:
  Unesite dimenziju matrice: 2
  Unesite elemente matrice po vrstama:
    6 -5
    -4 3
  Sortirana matrica je:
    -5 6
    3 -4
```

Upotreba programa 2

```
Interakcija programa:
  Unesite dimenziju matrice: 4
  Unesite elemente matrice po vrstama:
    34 12 54 642
    1 2 3 4
    53 2 1 5
    54 23 5 671
  Sortirana matrica je:
    12 34 54 642
    2 1 3 4
    2 53 1 5
    23 54 5 671
```

3.4 Rešenja

Rešenje 3.1

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #include <time.h>
4 #define MAX 1000000
5
6 /* Pri prevodjenju program linkovati sa bibliotekom librt
7    opcijom -lrt zbog funkcije clock_gettime() */
8
9 /* Funkcija pretrazuje niz a[] celih brojeva duzine n, trazeci u
10    njemu element x. Pretraga se vrši prostom iteracijom kroz niz.
11    Ako se element pronadje funkcija vraca indeks pozicije na
12    kojoj je pronadjen. Ovaj indeks je uvek nenegativan. Ako
13    element nije pronadjen u nizu, funkcija vraca -1, kao
14    indikator neuspesne pretrage. */
15 int linearna_pretraga(int a[], int n, int x)
16 {
17     int i;
18     for (i = 0; i < n; i++)
19         if (a[i] == x)
20             return i;
21     return -1;
22 }
23
24 /* Funkcija trazi u sortiranom nizu a[] duzine n broj x. Vraca
25    indeks pozicije nadjenog elementa ili -1, ako element nije
26    pronadjen */
27 int binarna_pretraga(int a[], int n, int x)
28 {
29     int levi = 0;
30     int desni = n - 1;
```

```

31  int srednji;
    /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni */
33  while (levi <= desni) {
    /* Racunamo srednji indeks */
35  srednji = (levi + desni) / 2;
    /* Ako je srednji element veci od x, tada se x mora nalaziti
37     u levoj polovini niza */
    if (x < a[srednji])
39     desni = srednji - 1;
    /* Ako je srednji element manji od x, tada se x mora
41     nalaziti u desnoj polovini niza */
    else if (x > a[srednji])
43     levi = srednji + 1;
    else
45     /* Ako je srednji element jednak x, tada smo pronasli x na
        poziciji srednji */
47     return srednji;
    }
49  /* Ako nije pronadjen vracamo -1 */
    return -1;
51 }

53 /* Funkcija trazi u sortiranom nizu a[] duzine n broj x. Vraca
    indeks pozicije nadjenog elementa ili -1, ako element nije
55     pronadjen */
    int interpolaciona_pretraga(int a[], int n, int x)
57 {
    int levi = 0;
59     int desni = n - 1;
    int srednji;
61     /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni... */
    while (levi <= desni) {
63         /* Ako je element manji od pocetnog ili veci od poslednjeg
            clana u delu niza a[levi],...,a[desni] tada nije u tom
65         delu niza. Ova provera je neophodna, da se ne bi dogodilo
            da se prilikom izracunavanja indeksa srednji izadje izvan
67         opsega indeksa [levi,desni] */
        if (x < a[levi] || x > a[desni])
69         return -1;
        /* U suprotnom, x je izmedju a[levi] i a[desni], pa ako su
71         a[levi] i a[desni] jednaki, tada je jasno da je x jednako
            ovim vrednostima, pa vracamo indeks levi (ili indeks
73         desni. Ova provera je neophodna, zato sto bismo inace
            prilikom izracunavanja srednji imali deljenje nulom. */
75         else if (a[levi] == a[desni])
            return levi;
        /* Racunamo srednji indeks */
        srednji =
79         levi +
            ((double) (x - a[levi]) / (a[desni] - a[levi])) *
81         (desni - levi);
        /* Napomena: Indeks srednji je uvek izmedju levi i desni,

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
83     ali ce verovatno biti blize trazenoj vrednosti nego da
85     smo prosto uvek uzimali srednji element. Ovo se moze
87     porediti sa pretragom recnika: ako neko trazi rec na
89     slovo 'B', sigurno nece da otvori recnik na polovini, vec
91     verovatno negde blize pocetku. */
93     /* Ako je srednji element veci od x, tada se x mora nalaziti
95     u levoj polovini niza */
97     if (x < a[srednji])
99         desni = srednji - 1;
101     /* Ako je srednji element manji od x, tada se x mora
103     nalaziti u desnoj polovini niza */
105     else if (x > a[srednji])
107         levi = srednji + 1;
109     else
111         /* Ako je srednji element jednak x, tada smo pronasli x na
113         poziciji srednji */
115         return srednji;
117     }
119     /* Ako nije pronadjen vracamo -1 */
121     return -1;
123 }
125
127 /* Funkcija main */
129 int main(int argc, char **argv)
131 {
133     int a[MAX];
135     int n, i, x;
137     struct timespec time1, time2, time3, time4, time5, time6;
139     FILE *f;
141
143     /* Provera argumenata komandne linije */
145     if (argc != 3) {
147         fprintf(stderr,
149             "koriscenje programa: %s dim_niza trazeni_br\n",
151             argv[0]);
153         exit(EXIT_FAILURE);
155     }
157
159     /* Dimenzija niza */
161     n = atoi(argv[1]);
163     if (n > MAX || n <= 0) {
165         fprintf(stderr, "Dimenzija niza neodgovarajuca\n");
167         exit(EXIT_FAILURE);
169     }
171
173     /* Broj koji se trazi */
175     x = atoi(argv[2]);
177
179     /* Elemente niza odredjujemo slucajno, tako da je svaki
181     sledeci veci od prethodnog. srandom() funkcija obezbedjuje
183     novi seed za pozivanje random() funkcije. Kako nas niz ne
185     bi uvek isto izgledao seed smo postavili na tekuce vreme u
```

```

135     sekundama od Nove godine 1970. random()%100 daje brojeve
        izmedju 0 i 99 */
137     srandom(time(NULL));
    for (i = 0; i < n; i++)
139         a[i] = i == 0 ? random() % 100 : a[i - 1] + random() % 100;

141     /* Linearna pretraga */
    printf("Linearna pretraga\n");
143     /* Racunamo vreme proteklo od Nove godine 1970 */
    clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time1);
145     /* Pretrazujemo niz */
    i = linearna_pretraga(a, n, x);
147     /* Racunamo novo vreme i razlika predstavlja vreme utroseno za
        lin pretragu */
149     clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time2);
    if (i == -1)
151         printf("Element nije u nizu\n");
    else
153         printf("Element je u nizu na poziciji %d\n", i);
    printf("-----\n");
155

    /* Binarna pretraga */
157     printf("Binarna pretraga\n");
    clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time3);
159     i = binarna_pretraga(a, n, x);
    clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time4);
161     if (i == -1)
        printf("Element nije u nizu\n");
163     else
        printf("Element je u nizu na poziciji %d\n", i);
165     printf("-----\n");

167     /* Interpolaciona pretraga */
    printf("Interpolaciona pretraga\n");
169     clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time5);
    i = interpolaciona_pretraga(a, n, x);
171     clock_gettime(CLOCK_REALTIME, &time6);
    if (i == -1)
173         printf("Element nije u nizu\n");
    else
175         printf("Element je u nizu na poziciji %d\n", i);
    printf("-----\n");
177

    /* Upisujemo podatke o izvrsavanju programa u log fajl */
179     if ((f = fopen("vremena.txt", "a")) == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje log fajla.\n");
181         exit(EXIT_FAILURE);
    }

183

185     fprintf(f, "Dimenzija niza od %d elemenata.\n", n);
    fprintf(f, "\tLinearna pretraga:%10ld ns\n",
        (time2.tv_sec - time1.tv_sec) * 1000000000 +

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
187         time2.tv_nsec - time1.tv_nsec);
188     fprintf(f, "\tBinarna: %19ld ns\n",
189            (time4.tv_sec - time3.tv_sec) * 1000000000 +
190            time4.tv_nsec - time3.tv_nsec);
191     fprintf(f, "\tInterpolaciona: %12ld ns\n\n",
192            (time6.tv_sec - time5.tv_sec) * 1000000000 +
193            time6.tv_nsec - time5.tv_nsec);
194
195     /* Zatvaramo datoteku */
196     fclose(f);
197
198     return 0;
199 }
```

Rešenje 3.2

```
#include <stdio.h>

2
int lin_pretgraga_rek_sufiks(int a[], int n, int x)
4
{
    int tmp;
    /* Izlaz iz rekurzije */
    if (n <= 0)
        return -1;
    /* Ako je prvi element trazeni */
    if (a[0] == x)
        return 0;
    /* Pretraga ostatka niza */
    tmp = lin_pretgraga_rek_sufiks(a + 1, n - 1, x);
    return tmp < 0 ? tmp : tmp + 1;
}

16
int lin_pretgraga_rek_prefiks(int a[], int n, int x)
18
{
    /* Izlaz iz rekurzije */
    if (n <= 0)
        return -1;
    /* Ako je poslednji element trazeni */
    if (a[n - 1] == x)
        return n - 1;
    /* Pretraga ostatka niza */
    return lin_pretgraga_rek_prefiks(a, n - 1, x);
}

28
int bin_pretgraga_rek(int a[], int l, int d, int x)
30
{
    int srednji;
    if (l > d)
        return -1;
    /* Srednja pozicija na kojoj se trazi vrednost x */
    srednji = (l + d) / 2;
```

```

36  /* Ako je sredisnji element trazeni */
    if (a[srednji] == x)
38      return srednji;
    /* Ako je trazeni broj veci od srednjeg, pretrazujemo desnu
40     polovinu niza */
    if (a[srednji] < x)
42      return bin_pretgraga_rek(a, srednji + 1, d, x);
    /* Ako je trazeni broj manji od srednjeg, pretrazujemo levu
44     polovinu niza */
    else
46      return bin_pretgraga_rek(a, l, srednji - 1, x);
}

48

50 int interp_pretgraga_rek(int a[], int l, int d, int x)
{
52     int p;
    if (x < a[l] || x > a[d])
54         return -1;
    if (a[d] == a[l])
56         return l;
    /* Pozicija na kojoj se trazi vrednost x */
58     p = l + (d - l) * (x - a[l]) / (a[d] - a[l]);
    if (a[p] == x)
60         return p;
    if (a[p] < x)
62         return interp_pretgraga_rek(a, p + 1, d, x);
    else
64         return interp_pretgraga_rek(a, l, p - 1, x);
}

66
67 #define MAX 1024
68
69 int main()
70 {
    int a[MAX];
72     int x;
    int i, indeks;
74
    /* Ucitavamo trazeni broj */
76     printf("Unesite trazeni broj: ");
    scanf("%d", &x);
78
    /* Ucitavamo elemente niza sve do kraja ulaza - ocekujemo da
80     korisnik pritisne CTRL+D za naznaku kraja */
    i = 0;
82     printf("Unesite sortiran niz elemenata: ");
    while (scanf("%d", &a[i]) == 1) {
84         i++;
    }
86
    /* Linearna pretraga */

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
88     printf("Linearna pretraga\n");
      indeks = lin_pretgraga_rek_sufiks(a, i, x);
90     if (indeks == -1)
        printf("Element se ne nalazi u nizu.\n");
92     else
        printf("Pozicija elementa je %d.\n", indeks);
94
      /* Binarna pretraga */
96     printf("Binarna pretraga\n");
      indeks = bin_pretgraga_rek(a, 0, i - 1, x);
98     if (indeks == -1)
        printf("Element se ne nalazi u nizu.\n");
100    else
        printf("Pozicija elementa je %d.\n", indeks);
102
      /* Interpolaciona pretraga */
104     printf("Interpolaciona pretraga\n");
      indeks = interp_pretgraga_rek(a, 0, i - 1, x);
106     if (indeks == -1)
        printf("Element se ne nalazi u nizu.\n");
108     else
        printf("Pozicija elementa je %d.\n", indeks);
110
      return 0;
112 }
```

Rešenje 3.3

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
  #include <string.h>
4
  #define MAX_STUDENATA 128
6 #define MAX_DUZINA 16

8 /* 0 svakom studentu imamo 3 informacije i njih objedinjujemo u
   strukturu kojom cemo predstavljati svakog studenta. */
10 typedef struct {
    /* Indeks mora biti tipa long jer su podaci u datoteci
12     preveliki za int, npr. 20140123 */
    long indeks;
14     char ime[MAX_DUZINA];
    char prezime[MAX_DUZINA];
16 } Student;

18 /* Ucitani niz studenata ce biti sortiran prema indeksu, jer cemo
   ih, redom, kako citamo smestati u niz, a u datoteci su vec
20 smesteni sortirani rastuce prema broju indeksa. Iz tog
   razloga pretragu po indeksu cemo vrsiti binarnom pretragom,
22 dok pretragu po prezimenu moramo vrsiti linearno, jer nemamo
   garancije da postoji uredjenje po prezimenu. */
```



```

24  /* Funkcija trazi u sortiranom nizu studenata a[] duzine n
26     studenta sa indeksom x. Vraca indeks pozicije nadjenog clana
        niza ili -1, ako element nije pronadjen */
28  int binarna_pretraga(Student a[], int n, long x)
    {
30      int levi = 0;
32      int desni = n - 1;
34      int srednji;
        /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni */
        while (levi <= desni) {
36          /* Racunamo srednji indeks */
            srednji = (levi + desni) / 2;
38          /* Ako je srednji element veci od x, tada se x mora nalaziti
                u levoj polovini niza */
            if (x < a[srednji].indeks)
40                desni = srednji - 1;
            /* Ako je srednji element manji od x, tada se x mora
42                nalaziti u desnoj polovini niza */
            else if (x > a[srednji].indeks)
44                levi = srednji + 1;
            else
46                /* Ako je srednji element jednak x, tada smo pronasli x na
                    poziciji srednji */
                    return srednji;
48        }
        /* Ako nije pronadjen vracamo -1 */
50        return -1;
52    }

54  /* Linearnom pretragom niza studenata trazimo prezime x */
    int linearna_pretraga(Student a[], int n, char x[])
56    {
        int i;
58        for (i = 0; i < n; i++)
            /* Poredimo prezime i-tog studenta i poslato x */
60            if (strcmp(a[i].prezime, x) == 0)
                return i;
62        return -1;
    }

64  /* Main funkcija mora imate argumente jer se ime datoteke dobija
        kao argument komandne linije */
66  int main(int argc, char *argv[])
    {
68      /* Ucitacemo redom sve studente iz datoteke u niz. */
        Student dosije[MAX_STUDENATA];
        FILE *fin = NULL;
72        int i;
        int br_studenata = 0;
74        long trazen_indeks = 0;
        char trazeno_prezime[MAX_DUZINA];

```

```
76  /* Proveravamo da li nam je korisnik prilikom poziva prosledio
78     ime datoteke sa informacijama o studentima */
80  if (argc != 2) {
81      fprintf(stderr,
82          "Greska: Program se poziva sa %s ime_datoteke\n",
83          argv[0]);
84      exit(EXIT_FAILURE);
85  }
86
87  /* Otvaramo datoteku */
88  fin = fopen(argv[1], "r");
89  if (fin == NULL) {
90      fprintf(stderr,
91          "Neuspesno otvaranje datoteke %s za citanje\n",
92          argv[1]);
93      exit(EXIT_FAILURE);
94  }
95
96  /* Citamo sve dok imamo red sa informacijama o studentu */
97  i = 0;
98  while (1) {
99      if (i == MAX_STUDENATA)
100          break;
101      if (fscanf
102          (fin, "%ld %s %s", &dosije[i].indeks, dosije[i].ime,
103           dosije[i].prezime) != 3)
104          break;
105      i++;
106  }
107  br_studenata = i;
108
109  /* Nakon citanja datoteka nam vise nije neophodna i odmah je
110     zatvaramo */
111  fclose(fin);
112
113  /* Unos indeksa koji se binarno trazi u nizu */
114  printf("Unesite indeks studenta cije informacije zelite: ");
115  scanf("%ld", &trazen_indeks);
116  i = binarna_pretraga(dosije, br_studenata, trazen_indeks);
117  /* Rezultat binarne pretrage */
118  if (i == -1)
119      printf("Ne postoji student sa indeksom %ld\n",
120            trazen_indeks);
121  else
122      printf("Indeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
123            dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);
124
125  /* Unos prezimena koje se linearno trazi u nizu */
126  printf("Unesite prezime studenta cije informacije zelite: ");
127  scanf("%s", trazeno_prezime);
128  i = linearna_pretraga(dosije, br_studenata, trazeno_prezime);
```

```

128  /* Rezultat linearne pretrage */
    if (i == -1)
130      printf("Ne postoji student sa prezimenom %s\n",
              trazeno_prezime);
    else
132      printf("Indeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
134              dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);

136  return 0;
}

```

Rešenje 3.4

```

1  #include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3  #include <string.h>

5  #define MAX_STUDENATA 128
  #define MAX_DUZINA 16

7
9  typedef struct {
10      long indeks;
11      char ime[MAX_DUZINA];
12      char prezime[MAX_DUZINA];
13  } Student;

14
15  int binarna_pretraga_rekurzivna(Student a[], int levi, int desni,
16                                  long x)
17  {
18      /* Ako je indeks elementa na levom kraju veci od indeksa
19         elementa na desnom kraju dela niza koji se pretrazuje, onda
20         zapravo pretrazujemo prazan deo niza. U praznom nizu nema
21         elementa koji trazimo i zato vracamo -1 */
22      if (levi > desni)
23          return -1;
24      /* Racunamo indeks srednjeg elementa */
25      int srednji = (levi + desni) / 2;
26      /* Da li je srednji, bas onaj kog trazimo? */
27      if (a[srednji].indeks == x) {
28          return srednji;
29      }
30      /* Ako je trazeni indeks manji od indeksa srednjeg, onda
31         potragu nastavljamo u levoj polovini niza jer znamo da je
32         niz sortiran po indeksu u rastucem poretku. */
33      if (x < a[srednji].indeks)
34          return binarna_pretraga_rekurzivna(a, levi, srednji - 1, x);
35      /* Inace ga treba traziti u desnoj polovini */
36      else
37          return binarna_pretraga_rekurzivna(a, srednji + 1, desni, x);
38  }

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
39 int linearna_pretraga_rekurzivna_v2(Student a[], int n, char x[])
40 {
41     /* Ako je niz prazan, vracamo -1, jer ga ne mozemo naci */
42     if (n == 0)
43         return -1;
44     /* Kako trazimo prvog studenta sa trazanim prezimenom,
45        pocinjemo sa prvim studentom u nizu. */
46     if (strcmp(a[0].prezime, x) == 0)
47         return 0;
48     int i = linearna_pretraga_rekurzivna_v2(a + 1, n - 1, x);
49     return i >= 0 ? 1 + i : -1;
50 }
51
52 int linearna_pretraga_rekurzivna(Student a[], int n, char x[])
53 {
54     /* Ako je niz prazan, vracamo -1, jer ga ne mozemo naci */
55     if (n == 0)
56         return -1;
57     /* Kako trazimo poslednjeg studenta sa trazanim prezimenom,
58        pocinjemo sa poslednjim studentom u nizu. */
59     if (strcmp(a[n - 1].prezime, x) == 0)
60         return n - 1;
61     return linearna_pretraga_rekurzivna(a, n - 1, x);
62 }
63
64 /* Main funkcija mora imate argumente jer se ime datoteke dobija
65    kao argument komandne linije */
66 int main(int argc, char *argv[])
67 {
68     /* Ucitacemo redom sve studente iz datoteke u niz. */
69     Student dosije[MAX_STUDENATA];
70     FILE *fin = NULL;
71     int i;
72     int br_studenata = 0;
73     long trazeni_indeks = 0;
74     char trazeno_prezime[MAX_DUZINA];
75
76     /* Proveravamo da li nam je korisnik prilikom poziva prosledio
77        ime datoteke sa informacijama o studentima */
78     if (argc != 2) {
79         fprintf(stderr,
80             "Greska: Program se poziva sa %s ime_datoteke\n",
81             argv[0]);
82         exit(EXIT_FAILURE);
83     }
84
85     /* Otvaramo datoteku */
86     fin = fopen(argv[1], "r");
87     if (fin == NULL) {
88         fprintf(stderr,
89             "Neuspesno otvaranje datoteke %s za citanje\n",
90             argv[1]);
```

```
91     exit(EXIT_FAILURE);
92 }
93
94 /* Citamo sve dok imamo red sa informacijama o studentu */
95 i = 0;
96 while (1) {
97     if (i == MAX_STUDENATA)
98         break;
99     if (fscanf
100         (fin, "%ld %s %s", &dosije[i].indeks, dosije[i].ime,
101          dosije[i].prezime) != 3)
102         break;
103     i++;
104 }
105 br_studenata = i;
106
107 /* Nakon citanja datoteka nam vise nije neophodna i odmah je
108    zatvaramo */
109 fclose(fin);
110
111 /* Unos indeksa koji se binarno trazi u nizu */
112 printf("Unesite indeks studenta cije informacije zelite: ");
113 scanf("%ld", &trazen_indeks);
114 i = binarna_pretraga_rekurzivna(dosije, 0, br_studenata - 1,
115                                 trazen_indeks);
116
117 if (i == -1)
118     printf("Ne postoji student sa indeksom %ld\n",
119            trazen_indeks);
120 else
121     printf("Indeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
122            dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);
123
124 printf("Unesite prezime studenta cije informacije zelite: ");
125 scanf("%s", trazeno_prezime);
126 i = linearna_pretraga_rekurzivna(dosije, br_studenata,
127                                 trazeno_prezime);
128
129 if (i == -1)
130     printf("Ne postoji student sa prezimenom %s\n",
131            trazeno_prezime);
132 else
133     printf
134         ("Poslednji takav student:\nIndeks: %ld, Ime i prezime: %s %s\n",
135          dosije[i].indeks, dosije[i].ime, dosije[i].prezime);
136
137 return 0;
138 }
```

Rešenje 3.5

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <string.h>
3  #include <math.h>
4  #include <stdlib.h>
5
6  /* Struktura koja opisuje tacku u ravni */
7  typedef struct Tacka {
8      float x;
9      float y;
10 } Tacka;
11
12 /* Funkcija koja racuna rastojanje zadate tacke od koordinatnog
13    pocetka (0,0) */
14 float rastojanje(Tacka A)
15 {
16     return sqrt(A.x * A.x + A.y * A.y);
17 }
18
19 /* Funkcija koja pronalazi tacku najblizu koordinatnom pocetku u
20    nizu zadatih tacaka t dimenzije n */
21 Tacka najbliza_koordinatnom(Tacka t[], int n)
22 {
23     Tacka najbliza;
24     int i;
25     najbliza = t[0];
26     for (i = 1; i < n; i++) {
27         if (rastojanje(t[i]) < rastojanje(najbliza)) {
28             najbliza = t[i];
29         }
30     }
31     return najbliza;
32 }
33
34 /* Funkcija koja pronalazi tacku najblizu x osi u nizu zadatih
35    tacaka t dimenzije n */
36 Tacka najbliza_x_osi(Tacka t[], int n)
37 {
38     Tacka najbliza;
39     int i;
40     najbliza = t[0];
41     for (i = 1; i < n; i++) {
42         if (fabs(t[i].x) < fabs(najbliza.x)) {
43             najbliza = t[i];
44         }
45     }
46     return najbliza;
47 }
48
49 /* Funkcija koja pronalazi tacku najblizu y osi u nizu zadatih
50    tacaka t dimenzije n */
51 Tacka najbliza_y_osi(Tacka t[], int n)
```

```

{
54     Tacka najbliza;
    int i;
56     najbliza = t[0];
    for (i = 1; i < n; i++) {
58         if (fabs(t[i].y) < fabs(najbliza.y)) {
            najbliza = t[i];
60         }
    }
62     return najbliza;
}

64 #define MAX 1024

66 int main(int argc, char *argv[])
68 {
    FILE *ulaz;
    Tacka tacke[MAX];
    Tacka najbliza;
    int i, n;

74     /* Ocekujemo da korisnik unese barem ime izvrsne verzije
        programa i ime datoteke sa tackama */
76     if (argc < 2) {
        fprintf(stderr,
78             "koriscenje programa: %s ime_datoteke\n", argv[0]);
        return EXIT_FAILURE;
80     }

82     /* Otvaramo datoteku za citanje */
    ulaz = fopen(argv[1], "r");
84     if (ulaz == NULL) {
        fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n",
86                 argv[1]);
        return EXIT_FAILURE;
88     }

90     /* Sve dok ima tacaka u datoteci, smestamo ih u niz sa
        tackama; i predstavlja indeks tekuce tacke */
92     i = 0;
    while (fscanf(ulaz, "%f %f", &tacke[i].x, &tacke[i].y) == 2) {
94         i++;
    }
96     n = i;

98     /* Proveravamo koji su dodatni argumenti komandne linije. Ako
        nema dodatnih argumenata */
100    if (argc == 2)
        /* Trazimo najblizu tacku u odnosu na koordinatni pocetak */
102        najbliza = najbliza_koordinatnom(tacke, n);
    /* Inace proveravamo koji je dodatni argument. Ako je u
104    pitanju opcija -x */

```

```
106     else if (strcmp(argv[2], "-x") == 0)
        /* Racunamo rastojanje u odnosu na x osu */
        najbliza = najbliza_x_osi(tacke, n);
108     /* Ako je u pitanju opcija -y */
    else if (strcmp(argv[2], "-y") == 0)
        /* Racunamo rastojanje u odnosu na y osu */
        najbliza = najbliza_y_osi(tacke, n);
112     else {
        /* Ako nije zadata opcija -x ili -y, ispisujemo obavestenje
114         za korisnika i prekidamo izvršavanje programa */
        fprintf(stderr, "Pogresna opcija\n");
116         return EXIT_FAILURE;
    }

118
    /* Stampamo koordinate trazene tacke */
120    printf("%g %g\n", najbliza.x, najbliza.y);

122    /* Zatvaramo datoteku */
    fclose(ulaz);

124    return 0;
126 }
```

Rešenje 3.6

```
1  #include <stdio.h>
   #include <math.h>
3
   /* Tacnost */
5  #define EPS 0.001

7  int main()
   {
9      double l, d, s;

11     /* Posto je u pitanju interval [0, 2] leva granica je 0, a
        desna 2 */
13     l = 0;
        d = 2;

15
    /* Sve dok ne pronadjemo trazenu vrednost argumenta */
17     while (1) {
        /* Pronalazimo sredinu intervala */
19         s = (l + d) / 2;
        /* Ako je vrednost kosinusa u ovoj tacki manja od zadate
21         tacnosti, prekidamo pretragu */
        if (fabs(cos(s)) < EPS) {
23             break;
        }
25     /* Ako je nula u levom delu intervala, nastavljamo pretragu
        na intervalu [l, s] */
    }
```



```

27     if (cos(l) * cos(s) < 0)
        d = s;
29     else
        /* Inace, nastavljamo pretragu na intervalu [s, d] */
31         l = s;
    }

33     /* Stampamo vrednost trazene tacke */
35     printf("%g\n", s);

37     return 0;
}

```

Rešenje 3.7

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

2
4 int prvi_veci_od_nule(int niz[], int n)
{
6     /* Granice pretrage */
    int l = 0, d = n - 1;
8     int s;
    /* Sve dok je leva manja od desne granice */
10    while (l <= d) {
        /* Racunamo sredisnju poziciju */
12        s = (l + d) / 2;
        /* Ako je broj na toj poziciji veci od nule a eventualni
14        njegov prethodnik manji ili jednak nuli */
        if (niz[s] > 0 && ((s > 0 && niz[s - 1] <= 0) || s == 0))
16            return s;
        /* Pretrazujemo desnu polovinu niza */
18        if (niz[s] <= 0)
            l = s + 1;
20        /* Pretrazujemo levu polovinu binarnog zapisa */
        else
22            d = s - 1;
    }
24    return -1;
}

26
#define MAX 256

28
int main()
30 {
    int niz[MAX];
32    int n = 0;

34    /* Unos niza */
    printf("Unesi rastuce sortiran niz celih brojeva: ");
36    while (scanf("%d", &niz[n]) == 1)

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
        n++;

38      /* Stampanje rezultata */
40      printf("%d\n", prvi_veci_od_nule(niz, n));

42      return 0;
}
```

Rešenje 3.8

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>

4 int prvi_manji_od_nule(int niz[], int n)
{
6     /* Granice pretrage */
    int l = 0, d = n - 1;
8     int s;
    /* Sve dok je leva manja od desne granice */
10    while (l <= d) {
        /* Racunamo sredisnju poziciju */
12        s = (l + d) / 2;
        /* Ako je broj na toj poziciji manji od nule a eventualni
14        njegov prethodnik veci ili jednak nuli */
        if (niz[s] < 0 && ((s > 0 && niz[s - 1] >= 0) || s == 0))
16            return s;
        /* Pretrazujemo desnu polovinu niza */
18        if (niz[s] >= 0)
            l = s + 1;
20        /* Pretrazujemo levu polovinu binarnog zapisa */
        else
22            d = s - 1;
    }
24    return -1;
}

26 #define MAX 256

28 int main()
30 {
    int niz[MAX];
32    int n = 0;

34    /* Unos niza */
    printf("Unesi opadajuće sortiran niz celih brojeva: ");
36    while (scanf("%d", &niz[n]) == 1)
        n++;

38

    /* Stampanje rezultata */
40    printf("%d\n", prvi_manji_od_nule(niz, n));
}
```

```
42 return 0;
}
```

Rešenje 3.9

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

unsigned int logaritam_a(unsigned int x)
{
    /* Izlaz iz rekurzije */
    if (x == 1)
        return 0;
    /* Rekurzivni korak */
    return 1 + logaritam_a(x >> 1);
}

unsigned int logaritam_b(unsigned int x)
{
    /* Binarnom pretragom trazimo jedinicu u binarnom zapisu broja
       x najvece vaznosti, tj. najlevlju. Pretragu radimo od
       pozicije 0 do 31 */
    int d = 0, l = sizeof(unsigned int) * 8 - 1;
    int s;
    /* Sve dok je desna granica pretrage desnije od leve */
    while (d <= l) {
        /* Racunamo sredisnju poziciju */
        s = (l + d) / 2;
        /* Proveravamo da li je na toj poziciji trazena jedinica */
        if ((1 << s) <= x && (1 << (s + 1)) > x)
            return s;
        /* Pretrazujemo desnu polovinu binarnog zapisa */
        if ((1 << s) > x)
            l = s - 1;
        /* Pretrazujemo levu polovinu binarnog zapisa */
        else
            d = s + 1;
    }
    return s;
}

int main()
{
    unsigned int x;

    /* Unos podatka */
    printf("Unesi pozitivan ceo broj: ");
    scanf("%u", &x);

    /* Provera da li je uneti broj pozitivan */
    if (x == 0) {
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
    fprintf(stderr, "Logaritam od nule nije definisan\n");
48    exit(EXIT_FAILURE);
}

50
/* Ispis povratnih vrednosti funkcija */
52 printf("%u %u\n", logaritam_a(x), logaritam_b(x));
54
return 0;
}
```

Rešenje 3.12

```
#include<stdio.h>
2 #define MAX 256

4 /* Iterativna verzija funkcije koja sortira niz celih brojeva,
   primenom algoritma Selection Sort */
6 void selectionSort(int a[], int n)
{
8     int i, j;
9     int min;
10    int pom;

12    /* U svakoj iteraciji ove petlje se pronalazi najmanji element
       medju elementima a[i], a[i+1],...,a[n-1], i postavlja se na
14    poziciju i, dok se element na poziciji i premesta na
       poziciju min, na kojoj se nalazio najmanji od gore
16    navedenih elemenata. */
    for (i = 0; i < n - 1; i++) {
18        /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se
           nalazi najmanji od elemenata a[i],...,a[n-1]. */
20        min = i;
        for (j = i + 1; j < n; j++)
22            if (a[j] < a[min])
                min = j;
24        /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi
           samo ako su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
26        if (min != i) {
            pom = a[i];
            a[i] = a[min];
            a[min] = pom;
28        }
30    }
32 }

34 /* Funkcija koja pronalazi najmanje rastojanje izmedju dva broja
   u sortiranom nizu celih brojeva */
36 int najmanje_rastojanje(int a[], int n)
{
38     int i, min;
    min = a[1] - a[0];
```

```

40     for (i = 2; i < n; i++)
41         if (a[i] - a[i - 1] < min)
42             min = a[i] - a[i - 1];
43     return min;
44 }

46
47 int main()
48 {
49     int i, a[MAX];

50     /* Ucitavaju se elementi niza sve do kraja ulaza */
51     i = 0;
52     printf("Unesite elemente niza: ");
53     while (scanf("%d", &a[i]) != EOF)
54         i++;

55     /* Sortiranje */
56     selectionSort(a, i);

57     /* Ispis rezultata */
58     printf("%d\n", najmanje_rastojanje(a, i));

59     return 0;
60 }

```

Rešenje 3.13

```

1 #include<stdio.h>
2 #include<string.h>

4 #define MAX_DIM 128

6 /* Funkcija za sortiranje niza */
7 void selectionSort(char s[], int n)
8 {
9     int i, j, min;
10    char pom;
11    for (i = 0; i < n; i++) {
12        min = i;
13        for (j = i + 1; j < n; j++)
14            if (s[j] < s[min])
15                min = j;
16        if (min != i) {
17            pom = s[i];
18            s[i] = s[min];
19            s[min] = pom;
20        }
21    }
22 }

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
24 /* Funkcija vraća: 1 - ako jesu anagrami; 0 - inace. */
   int anagrami(char s[], char t[], int n_s, int n_t)
26 {
       int i, n;

28     /* Ako dve niske imaju razlicit broj elemenata onda nisu
       anagrami */
30     if (n_s != n_t)
32         return 0;

34     /* Sortiramo niske */
       selectionSort(s, n_s);
36     selectionSort(t, n_t);

38     n = n_s;

40     /* Dve sortirane niske su anagrami akko su jednake */
       for (i = 0; i < n; i++)
42         if (s[i] != t[i])
44             return 0;
       return 1;
   }

46 int main()
48 {
       char s[MAX_DIM], t[MAX_DIM];
50     int n_s, n_t;

52     /* Ucitavamo dve niske sa ulaza */
       printf("Unesite prvu nisku: ");
54     scanf("%s", s);
       printf("Unesite drugu nisku: ");
56     scanf("%s", t);

58     /* Odredjujemo duzinu niski */
       n_s = strlen(s);
60     n_t = strlen(t);

62     /* Proveravamo da li su niske anagrami */
       if (anagrami(s, t, n_s, n_t))
64         printf("jesu\n");
       else
66         printf("nisu\n");
       return 0;
68 }
```

Rešenje 3.14

```
#include<stdio.h>
2 #define MAX_DIM 256
```

```

4  /* Funkcija za sortiranje niza */
void selectionSort(int s[], int n)
6  {
    int i, j, min;
    char pom;
    for (i = 0; i < n; i++) {
10     min = i;
        for (j = i + 1; j < n; j++)
12         if (s[j] < s[min])
            min = j;
14     if (min != i) {
        pom = s[i];
16         s[i] = s[min];
        s[min] = pom;
18     }
    }
20 }

22 /* Funkcija za odredjivanje onog elementa sortiranog niza koji
    se najviše puta pojavio u tom nizu */
24 int najvise_puta(int a[], int n)
{
26     int i, j, br_pojava, i_max_pojava = -1, max_br_pojava = -1;
    /* Za i-ti element izracunavamo koliko se puta pojavio u nizu */
28     for (i = 0; i < n; i = j) {
        br_pojava = 1;
30         for (j = i + 1; j < n && a[i] == a[j]; j++)
            br_pojava++;
32         /* Ispitujemo da li se do tog trenutka i-ti element pojavio
            najviše puta u nizu */
34         if (br_pojava > max_br_pojava) {
            max_br_pojava = br_pojava;
36             i_max_pojava = i;
        }
38     }
    /* Vracamo element koji se najviše puta pojavio u nizu */
40     return a[i_max_pojava];
}

42
44 int main()
{
    int a[MAX_DIM], i;
46
    /* Ucitavaju se elementi niza sve do kraja ulaza */
48     i = 0;
    printf("Unesite elemente niza: ");
50     while (scanf("%d", &a[i]) != EOF)
        i++;
52
    /* Niz se sortira */
54     selectionSort(a, i);

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
56  /* Odredjuje se broj koji se najvise puta pojavio u nizu */
    printf("%d\n", najvise_puta(a, i));
58
    return 0;
60 }
```

Rešenje 3.15

```
#include<stdio.h>
2  #define MAX_DIM 256

4  /* Funkcija za sortiranje niza */
void selectionSort(int a[], int n)
6  {
    int i, j, min, pom;
    for (i = 0; i < n - 1; i++) {
        min = i;
10     for (j = i + 1; j < n; j++)
        if (a[j] < a[min])
12         min = j;
    if (min != i) {
14         pom = a[i];
        a[i] = a[min];
16         a[min] = pom;
    }
18 }
}

20
/* Funkcija za binarnu pretragu niza. funkcija vraca: 1 - ako se
22 element x nalazi u nizu; 0 - inace. pretpostavlja se da je
niz sortiran u rastucem poretku */
24 int binarna_pretraga(int a[], int n, int x)
{
26     int levi = 0, desni = n - 1, srednji;

28     while (levi <= desni) {
        srednji = (levi + desni) / 2;
30         if (a[srednji] == x)
            return 1;
        else if (a[srednji] > x)
32             desni = srednji - 1;
        else if (a[srednji] < x)
34             levi = srednji + 1;
    }
36     return 0;
38 }

40 int main()
{
42     int a[MAX_DIM], n = 0, zbir, i;
```



```

44  /* Ucitava se trazeni zbir */
    printf("Unesite trazeni zbir: ");
46  scanf("%d", &zbir);

48  /* Ucitavaju se elementi niza sve do kraja ulaza */
    i = 0;
50  printf("Unesite elemente niza: ");
    while (scanf("%d", &a[i]) != EOF)
52      i++;
    n = i;

54  /* Sortira se niz */
56  selectionSort(a, n);

58  for (i = 0; i < n; i++)
    /* Za i-ti element niza binarno se pretrazuje da li se u
60     ostatku niza nalazi element koji sabran sa njim ima
        ucitanu vrednost zbira */
62     if (binarna_pretraga(a + i + 1, n - i - 1, zbir - a[i])) {
        printf("da\n");
64         return 0;
        }
66  printf("ne\n");

68  return 0;
}

```

Rešenje 3.16

```

1  #include <stdio.h>
    #define MAX_DIM 256

3
    int merge(int *niz1, int dim1, int *niz2, int dim2, int *niz3,
5         int dim3)
    {
7        int i = 0, j = 0, k = 0;
        /* U slucaju da je dimenzija treceg niza manja od neophodne,
9         funkcija vraca -1 */
        if (dim3 < dim1 + dim2)
11         return -1;

13        /* Vrsi se ucesljavanje nizova sve dok se ne dodje do kraja
            jednog od njih */
15        while (i < dim1 && j < dim2) {
            if (niz1[i] < niz2[j])
17                niz3[k++] = niz1[i++];
            else
19                niz3[k++] = niz2[j++];
        }
21        /* Ostatak prvog niza prepisujemo u treci */
        while (i < dim1)

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
23     niz3[k++] = niz1[i++];

25     /* Ostatak drugog niza prepisujemo u treci */
    while (j < dim2)
27         niz3[k++] = niz2[j++];
    return dim1 + dim2;
29 }

31 int main()
{
33     int niz1[MAX_DIM], niz2[MAX_DIM], niz3[2 * MAX_DIM];
    int i = 0, j = 0, k, dim3;

35

37     /* Ucitavaju se nizovi sa ulaza sve dok se ne unese nula.
        Pretpostavka je da na ulazu nece biti vise od MAX_DIM
        elemenata */
39     printf("Unesite elemente prvog niza: ");
    while (1) {
41         scanf("%d", &niz1[i]);
        if (niz1[i] == 0)
43             break;
        i++;
45     }
    printf("Unesite elemente drugog niza: ");
47     while (1) {
        scanf("%d", &niz2[j]);
49         if (niz2[j] == 0)
            break;
51         j++;
    }

53

55     /* Poziv trazene funkcije */
    dim3 = merge(niz1, i, niz2, j, niz3, 2 * MAX_DIM);

57     /* Ispis niza */
    for (k = 0; k < dim3; k++)
59         printf("%d ", niz3[k]);
    printf("\n");

61     return 0;
63 }
```

Rešenje 3.17

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <string.h>

4

int main(int argc, char *argv[])
6 {
    FILE *fin1 = NULL, *fin2 = NULL;
```

```
8 FILE *fout = NULL;
   char ime1[11], ime2[11];
10 char prezime1[16], prezime2[16];
   int kraj1 = 0, kraj2 = 0;

12
   /* Ako nema dovoljno argumenata komandne linije */
14 if (argc < 3) {
       fprintf(stderr,
16         "koriscenje programa: %s fajl1 fajl2\n", argv[0]);
       exit(EXIT_FAILURE);
18 }

20 /* Otvaramo datoteku zadatu prvim argumentom komandne linije */
   fin1 = fopen(argv[1], "r");
22 if (fin1 == NULL) {
       fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s\n",
24         argv[1]);
       exit(EXIT_FAILURE);
26 }

28 /* Otvaramo datoteku zadatu drugim argumentom komandne linije */
   fin2 = fopen(argv[2], "r");
30 if (fin2 == NULL) {
       fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s\n",
32         argv[2]);
       exit(EXIT_FAILURE);
34 }

36 /* Otvaranje datoteke za upis rezultata */
   fout = fopen("ceo-tok.txt", "w");
38 if (fout == NULL) {
       fprintf(stderr,
40         "Neuspesno otvaranje datoteke ceo-tok.txt za pisanje\n");
       exit(EXIT_FAILURE);
42 }

44 /* Citamo narednog studenta iz prve datoteke */
   if (fscanf(fin1, "%s%s", ime1, prezime1) == EOF)
46     kraj1 = 1;

48 /* Citamo narednog studenta iz druge datoteke */
   if (fscanf(fin2, "%s%s", ime2, prezime2) == EOF)
50     kraj2 = 1;

52 /* Sve dok nismo dosli do kraja neke datoteke */
   while (!kraj1 && !kraj2) {
54     if (strcmp(ime1, ime2) < 0) {
         /* Ime i prezime iz prve datoteke je leksikografski
56         ranije, upisujemo ga u izlaznu datoteku */
         fprintf(fout, "%s %s\n", ime1, prezime1);
         /* Citamo narednog studenta iz prve datoteke */
58         if (fscanf(fin1, "%s%s", ime1, prezime1) == EOF)
```

```
60     kraj1 = 1;
61 } else {
62     /* Ime i prezime iz druge datoteke je leksikografski
63        ranije, upisujemo ga u izlaznu datoteku */
64     fprintf(fout, "%s %s\n", ime2, prezime2);
65     /* Citamo narednog studenta iz druge datoteke */
66     if (fscanf(fin2, "%s%s", ime2, prezime2) == EOF)
67         kraj2 = 1;
68 }
69 }
70
71 /* Ako smo iz prethodne petlje izašli zato što se doslo do
72    kraja druge datoteke, onda ima još imena u prvoj datoteci, i
73    prepisujemo ih, redom, jer su već sortirani po imenu. */
74 while (!kraj1) {
75     fprintf(fout, "%s %s\n", ime1, prezime1);
76     if (fscanf(fin1, "%s%s", ime1, prezime1) == EOF)
77         kraj1 = 1;
78 }
79
80 /* Ako smo iz prve petlje izašli zato što se doslo do kraja
81    prve datoteke, onda ima još imena u drugoj datoteci, i
82    prepisujemo ih, redom, jer su već sortirani po imenu. */
83 while (!kraj2) {
84     fprintf(fout, "%s %s\n", ime2, prezime2);
85     if (fscanf(fin2, "%s%s", ime2, prezime2) == EOF)
86         kraj2 = 1;
87 }
88
89 /* Zatvaramo datoteke */
90 fclose(fin1);
91 fclose(fin2);
92 fclose(fout);
93
94 return 0;
95 }
```

Rešenje 3.18

```
1 /* Datoteka sort.h */
2 #ifndef __SORT_H__
3 #define __SORT_H__ 1
4
5 /* Selection sort */
6 void selectionsort(int a[], int n);
7 /* Insertion sort */
8 void insertion sort(int a[], int n);
9 /* Bubble sort */
10 void bubblesort(int a[], int n);
11 /* Shell sort */
12 void shellsort(int a[], int n);
```

```

13 /* Merge sort */
void mergesort(int a[], int l, int r);
15 /* Quick sort */
void quicksort(int a[], int l, int r);
17
#endif

/* Datoteka sort.c */
2
#include "sort.h"
4
/* Funkcija sortira niz celih brojeva metodom sortiranja
6 izborom. Ideja algoritma je sledeca: U svakoj iteraciji
pronalazimo najmanji element i postavljamo ga na pocetak
8 niza. Dakle, u prvoj iteraciji, pronalazimo najmanji element,
i dovodimo ga na nulto mesto u nizu. U i-toj iteraciji
10 najmanjih i elemenata su vec na svojim pozicijama, pa od i+1
do n-1 elementa trazimo najmanji, koji dovodimo na i+1
12 poziciju. */
void selectionsort(int a[], int n)
14 {
    int i, j;
    int min;
    int pom;
16
    /* U svakoj iteraciji ove petlje se pronalazi najmanji element
20 medju elementima a[i], a[i+1],...,a[n-1], i postavlja se na
poziciju i, dok se element na poziciji i premesta na
22 poziciju min, na kojoj se nalazio najmanji od gore
navedenih elemenata. */
24 for (i = 0; i < n - 1; i++) {
    /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se
26 nalazi najmanji od elemenata a[i],...,a[n-1]. */
    min = i;
    for (j = i + 1; j < n; j++)
        if (a[j] < a[min])
            min = j;
30
    /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi
32 samo ako su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
    if (min != i) {
        pom = a[i];
        a[i] = a[min];
        a[min] = pom;
34
    }
36
    }
38
}
40
}
42

/* Funkcija sortira niz celih brojeva metodom sortiranja
44 umetanjem. Ideja algoritma je sledeca: neka je na pocetku

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
46     i-te iteracije niz prvih i elemenata (a[0],a[1],...,a[i-1])
47     sortirano. U i-toj iteraciji želimo da element a[i] umetnemo
48     na pravu poziciju medju prvih i elemenata tako da dobijemo
49     niz duzine i+1 koji je sortiran. Ovo radimo tako sto i-ti
50     element najpre uporedimo sa njegovim prvim levim susedom
51     (a[i-1]). Ako je a[i] vece, tada je on vec na pravom mestu, i
52     niz a[0],a[1],...,a[i] je sortiran, pa mozemo preci na
53     sledecu iteraciju. Ako je a[i-1] vece, tada zamenjujemo a[i]
54     i a[i-1], a zatim proveravamo da li je potrebno dalje
55     potiskivanje elementa u levo, poredeci ga sa njegovim novim
56     levim susedom. Ovim uzastopnim premestanjem se a[i] umece na
57     pravo mesto u nizu. */
58 void insertionsort(int a[], int n)
59 {
60     int i, j;
61
62     /* Na pocetku iteracije pretpostavljamo da je niz
63        a[0],...,a[i-1] sortiran */
64     for (i = 1; i < n; i++) {
65
66         /* U ovoj petlji redom potiskujemo element a[i] u levo
67            koliko je potrebno, dok ne zauzme pravo mesto, tako da
68            niz a[0],...,a[i] bude sortiran. Indeks j je trenutna
69            pozicija na kojoj se element koji umecemo nalazi. Petlja
70            se zavrшава ili kada element dodje do levog kraja (j==0)
71            ili dok ne naidjemo na element a[j-1] koji je manji od
72            a[j]. */
73         for (j = i; j > 0 && a[j] < a[j - 1]; j--) {
74             int temp = a[j];
75             a[j] = a[j - 1];
76             a[j - 1] = temp;
77         }
78     }
79 }
80
81
82 /* Funkcija sortira niz celih brojeva metodom mehurica. Ideja
83    algoritma je sledeca: prolazimo kroz niz redom poredeci
84    susedne elemente, i pri tom ih zamenjujuci ako su u pogresnom
85    poretku. Ovim se najveći element poput mehurica istiskuje na
86    "povrsinu", tj. na krajnju desnu poziciju. Nakon toga je
87    potrebno ovaj postupak ponoviti nad nizom a[0],...,a[n-2],
88    tj. nad prvih n-1 elemenata niza bez poslednjeg koji je
89    postavljen na pravu poziciju. Nakon toga se istu postupak
90    ponavlja nad sve kracim i kracim prefiksima niza, cime se
91    jedan po jedan istiskuju elementi na svoje prave pozicije. */
92 void bubblesort(int a[], int n)
93 {
94     int i, j;
95     int ind;
96
97     for (i = n, ind = 1; i > 1 && ind; i--)
```

```

98      /* Poput "mehurica" potiskujemo najveći element među
100      elementima od a[0] do a[i-1] na poziciju i-1 upoređujući
      susedne elemente niza i potiskujući veći u desno */
102      for (j = 0, ind = 0; j < i - 1; j++)
          if (a[j] > a[j + 1]) {
104              int temp = a[j];
              a[j] = a[j + 1];
106              a[j + 1] = temp;

108              /* Promenljiva ind registruje da je bilo premestanja.
              Samo u tom slučaju ima smisla ici na sledeću
110              iteraciju, jer ako nije bilo premestanja, znači da su
              svi elementi već u dobrom poretku, pa nema potrebe
112              prelaziti na kraci prefiks niza. Moglo je naravno i
              bez ovoga, algoritam bi radio ispravno, ali bi bio
114              manje efikasan, jer bi često nepotrebno vrsio mnoga
              upoređivanja, kada je već jasno da je sortiranje
116              završeno. */
              ind = 1;
118          }
    }

120    /* Selsort je jednostavno proširenje sortiranja umetanjem koje
122    dopušta direktnu razmenu udaljenih elemenata. Proširenje se
    sastoji u tome da se kroz algoritam umetanja prolazi više
124    puta; u prvom prolazu, umesto koraka 1 uzima se neki korak h
    koji je manji od n (sto omogućuje razmenu udaljenih
126    elemenata) i tako se dobija h-sortiran niz, tj. niz u kome su
    elementi na rastojanju h sortirani, mada susedni elementi to
128    ne moraju biti. U drugom prolazu kroz isti algoritam sprovodi
    se isti postupak ali za manji korak h. Sa prolazima se
130    nastavlja sve do koraka h = 1, u kome se dobija potpuno
    sortirani niz. Izbor početne vrednosti za h, i načina
132    njegovog smanjivanja menja u nekim slučajevima brzinu
    algoritma, ali bilo koja vrednost će rezultovati ispravnim
134    sortiranjem, pod uslovom da je u poslednjoj iteraciji h imalo
    vrednost 1. */

136    void shellsort(int a[], int n)
    {
138        int h = n / 2, i, j;
        while (h > 0) {
140            /* Insertion sort sa korakom h */
            for (i = h; i < n; i++) {
142                int temp = a[i];
                j = i;
144                while (j >= h && a[j - h] > temp) {
                    a[j] = a[j - h];
146                    j -= h;
                }
                a[j] = temp;
148            }
        }
    }

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
150     h = h / 2;
151 }
152 }

154 #define MAX 1000000

156 /* Funkcija sortira niz celih brojeva a[] ucesljavanjem.
157    Sortiranje se vrši od elementa na poziciji l do onog na
158    poziciji d. Na početku, da bismo dobili niz kompletno
159    sortirani, l mora biti 0, a d je jednako posljednjem validnom
160    indeksu u nizu. Funkcija niz podeli na dve polovine, levu i
161    desnu, koje zatim rekurzivno sortira. Od ova dva sortirana
162    podniza, dobijamo sortirani niz ucesljavanjem, tj.
163    istovremenim prolaskom kroz oba niza i izborom trenutnog
164    manjeg elementa koji se smesta u pomocni niz. Na kraju
165    algoritma, sortirani elementi su u pomocnom nizu, koji se
166    kopira u originalni niz. */
167 void mergesort(int a[], int l, int d)
168 {
169     int s;
170     static int b[MAX];          /* Pomocni niz */
171     int i, j, k;

172     /* Izlaz iz rekurzije */
173     if (l >= d)
174         return;

175     /* Odredjujemo sredisnji indeks */
176     s = (l + d) / 2;

177     /* Rekurzivni pozivi */
178     mergesort(a, l, s);
179     mergesort(a, s + 1, d);

180     /* Inicijalizacija indeksa. Indeks i prolazi kroz levu
181        polovinu niza, dok indeks j prolazi kroz desnu polovinu
182        niza. Indeks k prolazi kroz pomocni niz b[] */
183     i = l;
184     j = s + 1;
185     k = 0;

186     /* "Ucesljavanje" koriscenjem pomocnog niza b[] */
187     while (i <= s && j <= d) {
188         if (a[i] < a[j])
189             b[k++] = a[i++];
190         else
191             b[k++] = a[j++];
192     }

193     /* U slucaju da se prethodna petlja završila izlaskom
194        promenljive j iz dopustenog opsega u pomocni niz
195        prepisujemo ostatak leve polovine niza */
196     while (i <= s)
197         b[k++] = a[i++];
198     while (j <= d)
199         b[k++] = a[j++];
200     for (i = l; i <= d; i++)
201         a[i] = b[i - l];
202 }
```



```
202 while (i <= s)
    b[k++] = a[i++];
204
/* U slucaju da se prethodna petlja zavrсила izlaskom
206 promenljive i iz dopustenog opsega u pomocni niz
    prepisujemo ostatak desne polovine niza */
208 while (j <= d)
    b[k++] = a[j++];
210
/* Prepisujemo "ucesljani" niz u originalni niz */
212 for (k = 0, i = 1; i <= d; i++, k++)
    a[i] = b[k];
214 }

216 /* Funkcija menja mesto i-tom i j-tom elementu niza a */
void swap(int a[], int i, int j)
218 {
    int tmp = a[i];
220 a[i] = a[j];
    a[j] = tmp;
222 }

224
/* Funkcija sortira deo niza brojeva a izmedju pozicija l i r.
226 Njena ideja sortiranja je izbor jednog elementa niza, koga
    nazivamo pivot, koga cemo dovesti na svoje mesto. Posle ovog
228 koraka, svi elementi levo od njega bice manji, a svi desno
    bice veci od njega. Kako smo pivota doveli na svoje mesto, da
230 bismo imali kompletno sortiran niz, treba sortirati elemente
    levo (manje) od njega, i elemente desno (vece). Kako je
232 dimenzija ova dva podniza manja od dimenzije pocetgnom niza
    koji je trebalo sortirati, ovaj deo ce za nas uraditi
234 rekurzija. */
void quicksort(int a[], int l, int r)
236 {
    int i, pivot_position;
238
    /* Izlaz iz rekurzije -- prazan niz */
240 if (l >= r)
        return;
242

244 /* Particionisanje niza. Svi elementi na pozicijama <=
    pivot_position (izuzev same pozicije l) su strogo manji od
246 pivota. Kada se pronadje neki element manji od pivota,
    uvecava se pivot_position i na tu poziciju se premesta
248 nadjeni element. Na kraju ce pivot_position zaista biti
    pozicija na koju treba smestiti pivot, jer ce svi elementi
250 levo od te pozicije biti manji a desno biti veci ili
    jednaki od pivota. */
252 pivot_position = l;
    for (i = l + 1; i <= r; i++)
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
254     if (a[i] < a[l])
255         swap(a, ++pivot_position, i);
256
257     /* Postavljamo pivot na svoje mesto */
258     swap(a, l, pivot_position);
259
260     /* Rekurzivno sortiramo elemente manje od pivota */
261     quicksort(a, l, pivot_position - 1);
262     /* Rekurzivno sortiramo elemente vece pivota */
263     quicksort(a, pivot_position + 1, r);
264 }
```

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <time.h>
4 #include "sort.h"

6 /* Maksimalna duzina niza */
#define MAX 1000000

8
int main(int argc, char *argv[])
10 {
    /******
12     tip_sortiranja == 0 => selectionsort
        (podrazumevano)
14     tip_sortiranja == 1 => insertionsort
        -i opcija komandne linije
16     tip_sortiranja == 2 => bubblesort
        -b opcija komandne linije
18     tip_sortiranja == 3 => shellsort
        -s opcija komandne linije
20     tip_sortiranja == 4 => mergesort
        -m opcija komandne linije
22     tip_sortiranja == 5 => quicksort
        -q opcija komandne linije
24     *****/
    int tip_sortiranja = 0;
26     /******
        tip_niza == 0 => slucajno generisani nizovi
        (podrazumevano)
28     tip_niza == 1 => rastuce sortirani nizovi
        -r opcija komandne linije
30     tip_niza == 2 => opadajuce soritrani nizovi
        -o opcija komandne linije
32     *****/
34     int tip_niza = 0;

36     /* Dimenzija niza koji se sortira */
    int dimenzija;
38     int i;
    int niz[MAX];
40 }
```

```
42  /* Provera argumenata komandne linije */
43  if (argc < 2) {
44      fprintf(stderr,
45          "Program zahteva bar 2 argumenta komandne linije!\n");
46      exit(EXIT_FAILURE);
47  }

48  /* Ocitavamo opcije i argumente prilikom poziva programa */
49  for (i = 1; i < argc; i++) {
50      /* Ako je u pitanju opcija... */
51      if (argv[i][0] == '-') {
52          switch (argv[i][1]) {
53              case 'i':
54                  tip_sortiranja = 1;
55                  break;
56              case 'b':
57                  tip_sortiranja = 2;
58                  break;
59              case 's':
60                  tip_sortiranja = 3;
61                  break;
62              case 'm':
63                  tip_sortiranja = 4;
64                  break;
65              case 'q':
66                  tip_sortiranja = 5;
67                  break;
68              case 'r':
69                  tip_niza = 1;
70                  break;
71              case 'o':
72                  tip_niza = 2;
73                  break;
74              default:
75                  printf("Pogresna opcija -%c\n", argv[i][1]);
76                  return 1;
77                  break;
78          }
79      }
80      /* Ako je u pitanju argument, onda je to duzina niza koji
81       treba da se sortira */
82      else {
83          dimenzija = atoi(argv[i]);
84          if (dimenzija <= 0 || dimenzija > MAX) {
85              fprintf(stderr, "Dimenzija niza neodgovarajuca!\n");
86              exit(EXIT_FAILURE);
87          }
88      }
89  }

90  /* Elemente niza odredjujemo slucajno, ali vodeci racuna o
91     tipu niza dobijenom iz komandni linije. srandom funkcija
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```

94     obezbedjuje novi seed za pozivanje random funkcije, i kako
    nas niz ne bi uvek isto izgledao seed smo postavili na
96     tekuce vreme u sekundama od Nove godine 1970. random()%100
    daje brojeve izmedju 0 i 99 */
98     srand(time(NULL));
    if (tip_niza == 0)
99         for (i = 0; i < dimenzija; i++)
100             niz[i] = random();
    else if (tip_niza == 1)
102         for (i = 0; i < dimenzija; i++)
            niz[i] =
104             i == 0 ? random() % 100 : niz[i - 1] + random() % 100;
    else
106         for (i = 0; i < dimenzija; i++)
            niz[i] =
108             i == 0 ? random() % 100 : niz[i - 1] - random() % 100;

110 /* Ispisujemo elemente niza */
    /******
112     Ovaj deo je iskomentarisan jer ne zelimo da se sledeci ispis
    nadje na izlazu. Njegova svrha je samo bila provera da li je
114     niz generisan u skladu sa opcijama komandne linije.

116     printf("Niz koji sortiramo je:\n");
    for (i = 0; i < dimenzija; i++)
118         printf("%d\n", niz[i]);
    *****/

120

122 /* Sortiramo niz na odgovarajuci nacin */
    if (tip_sortiranja == 0)
124         selectionsort(niz, dimenzija);
    else if (tip_sortiranja == 1)
126         insertionsort(niz, dimenzija);
    else if (tip_sortiranja == 2)
128         bubblesort(niz, dimenzija);
    else if (tip_sortiranja == 3)
130         shellsort(niz, dimenzija);
    else if (tip_sortiranja == 4)
132         mergesort(niz, 0, dimenzija - 1);
    else
134         quicksort(niz, 0, dimenzija - 1);

136 /* Ispisujemo elemente niza */
    /******
138     Ovaj deo je iskomentarisan jer nismo zeleli da vreme potrebno
    za njegovo izvršavanje bude ukljuceno u vreme izmereno
140     programom time. Takodje, kako je svrha ovog programa da prikaze
    vremena razlicitih algoritama sortiranja, dimenzije nizova ce
142     biti, verovatno, ogromne, pa nema smisla imati na izlazu nizove
    od toliko elemenata. Ovaj deo je korisćen u razvoju programa
144     zarad testiranja korektnosti.
    *****/

```

```

146     printf("Sortiran niz je:\n");
        for (i = 0; i < dimenzija; i++)
148         printf("%d\n", niz[i]);
        *****/
150
152     return 0;
}

```

Rešenje 3.19

```

1  #include <stdio.h>
   #include <string.h>
3  #include <math.h>
   #include <stdlib.h>
5
   #define MAX_BR_TACAKA 128
7
   /* Struktura koja reprezentuje koordinate tacke */
9  typedef struct Tacka {
        int x;
11     int y;
   } Tacka;
13
   /* Funkcija racuna rastojanje zadate tacke od koordinatnog
15     pocetka (0,0) */
   float rastojanje(Tacka A)
17 {
        return sqrt(A.x * A.x + A.y * A.y);
19 }
21
   /* Funkcija koja sortira niz tacaka po rastojanju od
        koordinatnog pocetka */
23 void sortiraj_po_rastojanju(Tacka t[], int n)
   {
25     int min, i, j;
        Tacka tmp;
27
        for (i = 0; i < n - 1; i++) {
29             min = i;
                for (j = i + 1; j < n; j++) {
31                     if (rastojanje(t[j]) < rastojanje(t[min])) {
                            min = j;
33                     }
                }
35             if (min != i) {
                    tmp = t[i];
37                     t[i] = t[min];
                            t[min] = tmp;
39             }
        }
}

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
41 }
43 /* Funkcija koja sortira niz tacaka po vrednosti x koordinate */
44 void sortiraj_po_x(Tacka t[], int n)
45 {
46     int min, i, j;
47     Tacka tmp;
49     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
50         min = i;
51         for (j = i + 1; j < n; j++) {
52             if (abs(t[j].x) < abs(t[min].x)) {
53                 min = j;
54             }
55         }
56         if (min != i) {
57             tmp = t[i];
58             t[i] = t[min];
59             t[min] = tmp;
60         }
61     }
62 }
63
64 /* Funkcija koja sortira niz tacaka po vrednosti y koordinate */
65 void sortiraj_po_y(Tacka t[], int n)
66 {
67     int min, i, j;
68     Tacka tmp;
69
70     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
71         min = i;
72         for (j = i + 1; j < n; j++) {
73             if (abs(t[j].y) < abs(t[min].y)) {
74                 min = j;
75             }
76         }
77         if (min != i) {
78             tmp = t[i];
79             t[i] = t[min];
80             t[min] = tmp;
81         }
82     }
83 }
84
85 int main(int argc, char *argv[])
86 {
87     FILE *ulaz;
88     FILE *izlaz;
89     Tacka tacke[MAX_BR_TACAKA];
90     int i, n;
91
92     /* Proveravamo broj argumenata komandne linije: ocekujemo ime
```

```
93     izvrsnog programa, opciju, ime ulazne datoteke i ime
94     izlazne datoteke tj. ocekujemo 4 argumenta */
95 if (argc != 4) {
96     fprintf(stderr,
97         "Program se poziva sa: ./a.out opcija ulaz izlaz!\n");
98     return 0;
99 }
100
101 /* Otvaramo datoteku u kojoj su zadate tacke */
102 ulaz = fopen(argv[2], "r");
103 if (ulaz == NULL) {
104     fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n",
105         argv[2]);
106     return 0;
107 }
108
109 /* Otvaramo datoteku u koju treba upisati rezultat */
110 izlaz = fopen(argv[3], "w");
111 if (izlaz == NULL) {
112     fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n",
113         argv[3]);
114     return 0;
115 }
116
117 /* Sve dok ne stignemo do kraja ulazne datoteke ucitavamo
118     koordinate tacaka i smestamo ih na odgovarajucu poziciju
119     odredjenu brojacem i; prilikom ucitavanja oslanjamo se na
120     svojstvo funkcije fscanf povratka EOF vrednosti kada stigne
121     do kraja ulaza */
122 i = 0;
123 while (fscanf(ulaz, "%d %d", &tacke[i].x, &tacke[i].y) != EOF) {
124     i++;
125 }
126
127 /* Cuvamo broj procitanih tacaka */
128 n = i;
129
130 /* Analiziramo zadatu opciju: kako ocekujemo da je argv[1]
131     "-x" ili "-y" ili "-o" sigurni smo da je argv[1][0] crtica
132     (karakter -) i dalje proveravamo sta je na sledecoj
133     poziciji tj. sta je argv[1][1] */
134
135 switch (argv[1][1]) {
136     case 'x':
137         /* Ako je u pitanju karakter x, pozivamo funkciju za
138             sortiranje po vrednosti x koordinate */
139         sortiraj_po_x(tacke, n);
140         break;
141     case 'y':
142         /* Ako je u pitanju karakter y, pozivamo funkciju za
143             sortiranje po vrednosti y koordinate */
144         sortiraj_po_y(tacke, n);
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
145     break;
146 case 'o':
147     /* Ako je u pitanju karakter o, pozivamo funkciju za
148        sortiranje po udaljenosti od koordinatnog pocetka */
149     sortiraj_po_rastojanju(tacke, n);
150     break;
151 }

153 /* Upisujemo dobijeni niz u izlaznu datoteku */
154 for (i = 0; i < n; i++) {
155     fprintf(izlaz, "%d %d\n", tacke[i].x, tacke[i].y);
156 }

157 /* Zatvaramo otvorene datoteke */
158 fclose(ulaz);
159 fclose(izlaz);

161 return 0;
162 }
```

Rešenje 3.20

```
#include <stdio.h>
2 #include <string.h>
#include <stdlib.h>

4
#define MAX 1000
6 #define MAX_DUZINA 16

8 /* Struktura koja reprezentuje jednog gradjanina */
typedef struct gr {
10     char ime[MAX_DUZINA];
    char prezime[MAX_DUZINA];
12 } Gradjanin;

14 /* Funkcija sortira niz gradjana rastuce po imenima */
void sort_ime(Gradjanin a[], int n)
16 {
    int i, j;
18     int min;
    Gradjanin pom;

20     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
22         /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se
            nalazi najmanji od elemenata a[i].ime,...,a[n-1].ime. */
24         min = i;
        for (j = i + 1; j < n; j++)
26             if (strcmp(a[j].ime, a[min].ime) < 0)
                min = j;
28         /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi
            samo ako su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
    }
```



```
30     if (min != i) {
31         pom = a[i];
32         a[i] = a[min];
33         a[min] = pom;
34     }
35 }
36 }
37
38 /* Funkcija sortira niz gradjana rastuce po prezimenima */
39 void sort_prezime(Gradjanin a[], int n)
40 {
41     int i, j;
42     int min;
43     Gradjanin pom;
44
45     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
46         /* Unutrasnja petlja pronalazi poziciju min, na kojoj se
47            nalazi najmanji od elemenata
48            a[i].prezime,...,a[n-1].prezime. */
49         min = i;
50         for (j = i + 1; j < n; j++)
51             if (strcmp(a[j].prezime, a[min].prezime) < 0)
52                 min = j;
53         /* Zamena elemenata na pozicijama (i) i min. Ovo se radi
54            samo ako su (i) i min razliciti, inace je nepotrebno. */
55         if (min != i) {
56             pom = a[i];
57             a[i] = a[min];
58             a[min] = pom;
59         }
60     }
61 }
62
63 /* Pretraga niza Gradjana */
64 int linearna_pretraga(Gradjanin a[], int n, Gradjanin * x)
65 {
66     int i;
67     for (i = 0; i < n; i++)
68         if (strcmp(a[i].ime, x->ime) == 0
69             && strcmp(a[i].prezime, x->prezime) == 0)
70             return i;
71     return -1;
72 }
73
74 int main()
75 {
76     Gradjanin spisak1[MAX], spisak2[MAX];
77     int isti_rbr = 0;
78     int i, n;
79     FILE *fp = NULL;
```

```
82  /* Otvaranje datoteke */
83  if ((fp = fopen("biracki-spisak.txt", "r")) == NULL) {
84      fprintf(stderr,
85              "Neuspesno otvaranje datoteke biracki-spisak.txt.\n");
86      exit(EXIT_FAILURE);
87  }
88
89  /* Citanje sadrzaja */
90  for (i = 0;
91      fscanf(fp, "%s %s", spisak1[i].ime,
92            spisak1[i].prezime) != EOF; i++)
93      spisak2[i] = spisak1[i];
94  n = i;
95
96  /* Zatvaranje datoteke */
97  fclose(fp);
98
99  sort_ime(spisak1, n);
100
101  /*****
102   Ovaj deo je iskomentarisan jer se u zadatku ne trazi ispis
103   sortiranih nizova. Koriscen je samo u fazi testiranja programa.
104
105   printf("Biracki spisak [uredjen prema imenima]:\n");
106   for(i=0; i<n; i++)
107       printf(" %d. %s %s\n",i,spisak1[i].ime, spisak1[i].prezime);
108   *****/
109
110  sort_prezime(spisak2, n);
111
112  /*****
113   Ovaj deo je iskomentarisan jer se u zadatku ne trazi ispis
114   sortiranih nizova. Koriscen je samo u fazi testiranja programa.
115
116   printf("Biracki spisak [uredjen prema prezimenima]:\n");
117   for(i=0; i<n; i++)
118       printf(" %d. %s %s\n",i,spisak2[i].ime, spisak2[i].prezime);
119   *****/
120
121  /* Linearno pretrazivanje nizova */
122  for (i = 0; i < n; i++)
123      if (i == linearna_pretraga(spisak2, n, &spisak1[i]))
124          isti_rbr++;
125
126  /* Alternativno (efikasnije) resenje */
127  /*****
128   for(i=0; i<n ;i++)
129       if( strcmp(spisak2[i].ime, spisak1[i].ime) == 0 &&
130           strcmp(spisak1[i].prezime, spisak2[i].prezime)==0)
131           isti_rbr++;
132   *****/
```

```

134  /* Ispis rezultata */
    printf("%d\n", isti_rbr);
136
    exit(EXIT_SUCCESS);
138 }

```

Rešenje 3.22

```

#include <stdio.h>
2  #include <string.h>
#include <ctype.h>
4
#define MAX_BR_RECII 128
6  #define MAX_DUZINA_RECII 32

8
/* Funkcija koja izracunava broj suglasnika u reci */
10 int broj_suglasnika(char s[])
{
12     char c;
    int i;
14     int suglasnici = 0;
    /* Obilazimo karakter po karakter zadate niske */
16     for (i = 0; s[i]; i++) {
        /* Ako je u pitanju slovo */
18         if (isalpha(s[i])) {
            /* Pretvaramo ga u veliko da bismo mogli da pokrijemo
20             slucaj i malih i velikih suglasnika */
            c = toupper(s[i]);
22             /* Ukoliko slovo nije samoglasnik */
            if (c != 'A' && c != 'E' && c != 'I' && c != 'O'
24                 && c != 'U') {
                /* Uvecavamo broj suglasnika */
26                 suglasnici++;
            }
28         }
    }
30     /* Vracamo izracunatu vrednost */
    return suglasnici;
32 }

34 /* Funkcija koja sortira reci po zadatom kriterijumu.
    Informacija o duzini reci se mora proslediti zbog pravilnog
36     upravljanja memorijom */
void sortiraj_reci(char reci[][MAX_DUZINA_RECII], int n)
38 {
    int min, i, j, broj_suglasnika_j, broj_suglasnika_min,
40     duzina_j, duzina_min;
    char tmp[MAX_DUZINA_RECII];
42     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
        min = i;

```

```
44     for (j = i; j < n; j++) {
45         /* Prvo uporedjujemo broj suglasnika */
46         broj_suglasnika_j = broj_suglasnika(reci[j]);
47         broj_suglasnika_min = broj_suglasnika(reci[min]);
48         if (broj_suglasnika_j < broj_suglasnika_min)
49             min = j;
50         else if (broj_suglasnika_j == broj_suglasnika_min) {
51             /* Zatim, reci imaju isti broj suglasnika uporedjujemo
52                duzine */
53             duzina_j = strlen(reci[j]);
54             duzina_min = strlen(reci[min]);
55
56             if (duzina_j < duzina_min)
57                 min = j;
58             else
59                 /* A ako reci imaju i isti broj suglasnika i iste
60                    duzine, uporedjujemo ih leksikografski */
61                 if (duzina_j == duzina_min
62                     && strcmp(reci[j], reci[min]) < 0)
63                     min = j;
64         }
65     }
66     if (min != i) {
67         strcpy(tmp, reci[min]);
68         strcpy(reci[min], reci[i]);
69         strcpy(reci[i], tmp);
70     }
71 }
72 }
73
74 int main()
75 {
76     FILE *ulaz;
77     int i = 0, n;
78
79     /* Niz u kojem ce biti smestane reci. Prvi broj oznacava broj
80        reci, a drugi maksimalnu duzinu pojedinačne reci */
81     char reci[MAX_BR_RECII][MAX_DUZINA_RECII];
82
83     /* Otvaramo datoteku niske.txt za citanje */
84     ulaz = fopen("niske.txt", "r");
85     if (ulaz == NULL) {
86         fprintf(stderr,
87             "Greska prilikom otvaranja datoteke niske.txt!\n");
88         return 0;
89     }
90
91     /* Sve dok mozemo da procitamo sledecu rec */
92     while (fscanf(ulaz, "%s", reci[i]) != EOF) {
93         /* Proveravamo da li smo ucitali najvise dozvoljenih reci i
94            ako jesmo, prekidamo učitavanje */
95     }
```

```

96     if (i == MAX_BR_RECII)
97         break;
98     /* Pripremamo brojac za narednu iteraciju */
99     i++;
100 }

102 /* n je duzina naseg niza reci i predstavlja poslednju
103    vrednost koriscenog brojaca */
104 n = i;
105 /* Pozivamo funkciju za sortiranje reci - OPREZ: nacin
106    prosledjivanja niza reci */
107 sortiraj_reci(reci, n);
108
109 /* Ispisujemo sortirani niz reci */
110 for (i = 0; i < n; i++) {
111     printf("%s ", reci[i]);
112 }
113 printf("\n");
114
115 /* Zatvaramo datoteku */
116 fclose(ulaz);
117
118 return 0;
119 }

```

Rešenje 3.23

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include <string.h>

5  #define MAX_ARTIKALA 100000

7  /* Struktura koja predstavlja jedan artikal */
8  typedef struct art {
9      long kod;
10     char naziv[20];
11     char proizvođač[20];
12     float cena;
13 } Artikal;

15 /* Funkcija koja u nizu artikala binarnom pretragom nalazi onaj
16    sa traženim bar kodom */
17 int binarna_pretraga(Artikal a[], int n, long x)
18 {
19     int levi = 0;
20     int desni = n - 1;

22     /* Dokle god je indeks levi levo od indeksa desni */
23     while (levi <= desni) {
24         /* Racunamo sredisnji indeks */

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
25     int srednji = (levi + desni) / 2;
26     /* Ako je sredisnji element veci od x, tada se x mora
27        nalaziti u levoj polovini niza */
28     if (x < a[srednji].kod)
29         desni = srednji - 1;
30     /* Ako je sredisnji element manji od x, tada se x mora
31        nalaziti u desnoj polovini niza */
32     else if (x > a[srednji].kod)
33         levi = srednji + 1;
34     else
35         /* Ako je sredisnji element jednak x, tada smo pronasli x
36            na poziciji srednji */
37         return srednji;
38 }
39 /* Ako nije pronadjen vracamo -1 */
40 return -1;
41 }

42 /* Funkcija koja sortira niz artikala po bar kodovima rastuce */
43 void selection_sort(Artikal a[], int n)
44 {
45     int i, j;
46     int min;
47     Artikal pom;
48
49     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
50         min = i;
51         for (j = i + 1; j < n; j++)
52             if (a[j].kod < a[min].kod)
53                 min = j;
54         if (min != i) {
55             pom = a[i];
56             a[i] = a[min];
57             a[min] = pom;
58         }
59     }
60 }
61 }

62 int main()
63 {
64     Artikal asortiman[MAX_ARTIKALA];
65     long kod;
66     int i, n;
67     float racun;
68
69     FILE *fp = NULL;
70
71     /* Otvaranje datoteke */
72     if ((fp = fopen("artikli.txt", "r")) == NULL) {
73         fprintf(stderr,
74             "Neuspesno otvaranje datoteke artikli.txt.\n");
75         exit(EXIT_FAILURE);
76     }
```

```

77     }

79     /* Ucitavanje artikala */
80     i = 0;
81     while (fscanf(fp, "%ld %s %s %f", &asortiman[i].kod,
82                asortiman[i].naziv, asortiman[i].proizvodjac,
83                &asortiman[i].cena) == 4)
84         i++;
85
86     /* Zatvaranje datoteke */
87     fclose(fp);
88
89     n = i;
90
91     /* Sortiracemo celokupan asortiman prodavnice prema kodovima
92     jer ce pri kucanju racuna prodavac unositi kod artikla.
93     Prilikom kucanja svakog racuna pretrazuje se asortiman, da
94     bi se utvrdila cena artikla. Kucanje racuna obuhvata vise
95     pretraga asortimana i u interesu nam je da ta operacija
96     bude sto efikasnija. Zelimo da koristimo algoritam binarne
97     pretrage prilikom pretrazivanja po kodu artikla. Iz tog
98     razloga, potrebno je da nam asortiman bude sortirani po
99     kodovima i to cemo uraditi primenom selection sort
100    algoritma. Sortiramo samo jednom na pocetku, ali zato posle
101    brzo mozemo da pretrazujemo prilikom kucanja proizvoljno
102    puno racuna. Vreme koje se utrosi na sortiranje na pocetku
103    izvršavanja programa, kasnije se isplati jer za brojna
104    trazenja artikla mozemo umesto linearne da koristimo
105    efikasniju binarnu pretragu. */
106    selection_sort(asortiman, n);
107
108    /* Ispis stanja u prodavnici */
109    printf
110        ("Asortiman:\nKOD          Naziv artikla      Ime
111         proizvodjaca      Cena\n");
112    for (i = 0; i < n; i++)
113        printf("%10ld %20s %20s %12.2f\n", asortiman[i].kod,
114            asortiman[i].naziv, asortiman[i].proizvodjac,
115            asortiman[i].cena);
116
117    kod = 0;
118    while (1) {
119        printf("-----\n");
120        printf("- Za kraj za kraj rada kase, pritisnite CTRL+D!\n");
121        printf("- Za nov racun unesite kod artikla!\n\n");
122        /* Unos bar koda provog artikla sledeceg kupca */
123        if (scanf("%ld", &kod) == EOF)
124            break;
125        /* Trenutno racun novog kupca */
126        racun = 0;
127        /* Za sve artikle trenutnog kupca */
128        while (1) {

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
129      /* Nalazimo ih u nizu */
130      if ((i = binarna_pretraga(asortiman, n, kod)) == -1) {
131          printf
132              ("\tGRESKA: Ne postoji proizvod sa traženim kodom!\n");
133      } else {
134          printf("\tTrazili ste:\t%s %s %12.2f\n",
135              asortiman[i].naziv, asortiman[i].proizvodjac,
136              asortiman[i].cena);
137          /* I dodajemo na ukupan racun */
138          racun += asortiman[i].cena;
139      }
140      /* Unos bar koda sledeceg artikla trenutnog kupca, ili 0
141       ako on nema vise artikla */
142      printf("Unesite kod artikla [ili 0 za prekid]: \t");
143      scanf("%ld", &kod);
144      if (kod == 0)
145          break;
146  }
147      /* Stampanje ukupnog racuna trenutnog kupca */
148      printf("\n\tUKUPNO: %.2lf dinara.\n\n", racun);
149  }
150
151      printf("Kraj rada kase!\n");
152
153      exit(EXIT_SUCCESS);
154  }
```

Rešenje 3.24

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include <string.h>
4
5  #define MAX 500
6
7  /* Struktura koja nam je neophodna za sve informacije o
8   pojedinačnom studentu */
9  typedef struct {
10      char ime[20];
11      char prezime[25];
12      int prisustvo;
13      int zadaci;
14  } Student;
15
16  /* Funkcija kojom sortiramo niz struktura po prezimenu
17   leksikografski rastuće */
18  void sort_ime_leksikografski(Student niz[], int n)
19  {
20      int i, j;
21      int min;
22      Student pom;
```



```
24     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
25         min = i;
26         for (j = i + 1; j < n; j++)
27             if (strcmp(niz[j].ime, niz[min].ime) < 0)
28                 min = j;
29
30         if (min != i) {
31             pom = niz[min];
32             niz[min] = niz[i];
33             niz[i] = pom;
34         }
35     }
36 }
37
38 /* Funkcija kojom sortiramo niz struktura po ukupnom broju
39    uradjenih zadataka opadajuće, ukoliko neki studenti imaju
40    isti broj uradjenih zadataka sortiraju se po dužini imena
41    rastuće. */
42 void sort_zadatke_pa_imena(Student niz[], int n)
43 {
44     int i, j;
45     int max;
46     Student pom;
47     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
48         max = i;
49         for (j = i + 1; j < n; j++)
50             if (niz[j].zadaci > niz[max].zadaci)
51                 max = j;
52             else if (niz[j].zadaci == niz[max].zadaci
53                     && strlen(niz[j].ime) < strlen(niz[max].ime))
54                 max = j;
55         if (max != i) {
56             pom = niz[max];
57             niz[max] = niz[i];
58             niz[i] = pom;
59         }
60     }
61 }
62
63 /* Funkcija kojom sortiramo niz struktura po broju casova na
64    kojima su bili opadajuće, a ukoliko * neki studenti imaju
65    isti broj casova, sortiraju se opadajuće po broju uradjenih
66    zadataka, * a ukoliko se i po broju zadataka poklapaju
67    sortirati ih po prezimenu opadajuće. */
68 void sort_prisustvo_pa_zadatke_pa_prezimana(Student niz[], int n)
69 {
70     int i, j;
71     int max;
72     Student pom;
73     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
74         max = i;
```

```

76     for (j = i + 1; j < n; j++)
77         if (niz[j].prisustvo > niz[max].prisustvo)
78             max = j;
79     else if (niz[j].prisustvo == niz[max].prisustvo
80             && niz[j].zadaci > niz[max].zadaci)
81         max = j;
82     else if (niz[j].prisustvo == niz[max].prisustvo
83             && niz[j].zadaci == niz[max].zadaci
84             && strcmp(niz[j].prezime, niz[max].prezime) > 0)
85         max = j;
86     if (max != i) {
87         pom = niz[max];
88         niz[max] = niz[i];
89         niz[i] = pom;
90     }
91 }
92
93
94 int main(int argc, char *argv[])
95 {
96     Student praktikum[MAX];
97     int i, br_studenata = 0;
98
99     FILE *fp = NULL;
100
101     /* Otvaranje datoteke za citanje */
102     if ((fp = fopen("aktivnost.txt", "r")) == NULL) {
103         fprintf(stderr,
104             "Neuspesno otvaranje datoteke aktivnost.txt.\n");
105         exit(EXIT_FAILURE);
106     }
107
108     /* Ucitavanje sadrzaja */
109     for (i = 0;
110         fscanf(fp, "%s%s%d%d", praktikum[i].ime,
111             praktikum[i].prezime, &praktikum[i].prisustvo,
112             &praktikum[i].zadaci) != EOF; i++);
113
114     /* Zatvaranje datoteke */
115     fclose(fp);
116     br_studenata = i;
117
118     /* Kreiramo prvi spisak studenata na kom su sortirani
119        leksikografski po imenu rastuce */
120     sort_ime_lexikografski(praktikum, br_studenata);
121     /* Otvaranje datoteke za pisanje */
122     if ((fp = fopen("dat1.txt", "w")) == NULL) {
123         fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke dat1.txt.\n");
124         exit(EXIT_FAILURE);
125     }
126     /* Upis niza u datoteku */

```

```
128     fprintf
129     (fp,
130      "Studenti sortirani po imenu leksikografski rastuce:\n");
131 for (i = 0; i < br_studenata; i++)
132     fprintf(fp, "%s %s %d %d\n", praktikum[i].ime,
133             praktikum[i].prezime, praktikum[i].prisustvo,
134             praktikum[i].zadaci);
135 /* Zatvaranje datoteke */
136 fclose(fp);
137
138 /* Na drugom su sortirani po ukupnom broju uradjenih zadataka
139 opadajuće, ukoliko neki studenti imaju isti broj uradjenih
140 zadataka sortiraju se po dužini imena rastuce. */
141 sort_zadatke_pa_imena(praktikum, br_studenata);
142 /* Otvaranje datoteke za pisanje */
143 if ((fp = fopen("dat2.txt", "w")) == NULL) {
144     fprintf(stderr, "Neuspješno otvaranje datoteke dat2.txt.\n");
145     exit(EXIT_FAILURE);
146 }
147 /* Upis niza u datoteku */
148 fprintf(fp,
149         "Studenti sortirani po broju zadataka opadajuće,\n");
150 fprintf(fp, "pa po dužini imena rastuce:\n");
151 for (i = 0; i < br_studenata; i++)
152     fprintf(fp, "%s %s %d %d\n", praktikum[i].ime,
153             praktikum[i].prezime, praktikum[i].prisustvo,
154             praktikum[i].zadaci);
155 /* Zatvaranje datoteke */
156 fclose(fp);
157
158 /* Na trećem spisku su sortirani po broju casova na kojima su
159 bili opadajuće, a ukoliko neki studenti imaju isti broj
160 casova, sortiraju se opadajuće po broju uradjenih zadataka,
161 a ukoliko se i po broju zadataka poklapaju sortirati ih po
162 prezimenu opadajuće. */
163 sort_prisustvo_pa_zadatke_pa_prezimenata(praktikum,
164                                           br_studenata);
165 /* Otvaranje datoteke za pisanje */
166 if ((fp = fopen("dat3.txt", "w")) == NULL) {
167     fprintf(stderr, "Neuspješno otvaranje datoteke dat3.txt.\n");
168     exit(EXIT_FAILURE);
169 }
170 /* Upis niza u datoteku */
171 fprintf(fp, "Studenti sortirani po prisustvu opadajuće,\n");
172 fprintf(fp, "pa po broju zadataka,\n");
173 fprintf(fp, "pa po prezimenima leksikografski opadajuće:\n");
174 for (i = 0; i < br_studenata; i++)
175     fprintf(fp, "%s %s %d %d\n", praktikum[i].ime,
176             praktikum[i].prezime, praktikum[i].prisustvo,
177             praktikum[i].zadaci);
178 /* Zatvaranje datoteke */
179 fclose(fp);
```

```
180     return 0;
    }
```

Rešenje 3.25

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <string.h>
4 #define KORAK 10

6 /* Struktura koja opisuje jednu pesmu */
typedef struct {
8     char *izvodjac;
    char *naslov;
10    int broj_gledanja;
} Pesma;

12
/* Funkcija za uporedjivanje pesama po broju gledanosti
14 (potrebna za rad qsort funkcije) */
int uporedi_gledanost(const void *pp1, const void *pp2)
16 {
    Pesma *p1 = (Pesma *) pp1;
18    Pesma *p2 = (Pesma *) pp2;

20    return p2->broj_gledanja - p1->broj_gledanja;
}

22
/* Funkcija za uporedjivanje pesama po naslovu (potrebna za rad
24 qsort funkcije) */
int uporedi_naslove(const void *pp1, const void *pp2)
26 {
    Pesma *p1 = (Pesma *) pp1;
28    Pesma *p2 = (Pesma *) pp2;

30    return strcmp(p1->naslov, p2->naslov);
}

32
/* Funkcija za uporedjivanje pesama po izvodjacu (potrebna za
34 rad qsort funkcije) */
int uporedi_izvodjace(const void *pp1, const void *pp2)
36 {
    Pesma *p1 = (Pesma *) pp1;
38    Pesma *p2 = (Pesma *) pp2;

40    return strcmp(p1->izvodjac, p2->izvodjac);
}

42
44 int main(int argc, char *argv[])
{
```

```
46 FILE *ulaz;
   Pesma *pesme;                /* Pokazivac na deo memorije za
48                                cuvanje pesama */
   int alocirano_za_pesme;      /* Broj mesta alociranih za
50                                pesme */
   int i;                       /* Redni broj pesme cije se
52                                informacije citaju */
   int n;                       /* Ukupan broj pesama */
54   int j, k;
   char c;
56   int alocirano;              /* Broj mesta alociranih za
                                propratne informacije o
58                                pesmama */

   int broj_gledanja;

60 /* Pripremamo datoteku za citanje */
62 ulaz = fopen("pesme_bez_pretpostavki.txt", "r");
   if (ulaz == NULL) {
64     printf("Greska pri otvaranju ulazne datoteke!\n");
     return 0;
66   }

68 /* Citamo informacije o pesmama */
   pesme = NULL;
70   alocirano_za_pesme = 0;
   i = 0;

72 while (1) {
74
   /* Proveravamo da li smo stigli do kraja datoteke */
76   c = fgetc(ulaz);
   if (c == EOF) {
78     /* Ako smo dobili kao rezultat EOF, jesmo, nema vise
        sadrzaja za citanje */
80     break;
   } else {
82     /* Ako nismo, vracamo procitani karakter nazad */
     ungetc(c, ulaz);
84   }

86
   /* Proveravamo da li imamo dovoljno memorije za citanje nove
88     pesme */
   if (alocirano_za_pesme == i) {
90
     /* Ako nemamo, ako smo potrosili svu alociranu memoriju,
92       alociramo novih KORAK mesta */
     alocirano_za_pesme += KORAK;
94     pesme =
        (Pesma *) realloc(pesme,
96                          alocirano_za_pesme * sizeof(Pesma));
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
98      /* Proveravamo da li je nova memorija uspesno realocirana */
99      if (pesme == NULL) {
100          /* Ako nije ... */
101          /* Ispisujemo obavestenje */
102          printf("Problem sa alokacijom memorije!\n");
103
104          /* I oslobadjamo svu memoriju zauzetu do ovog koraka */
105          for (k = 0; k < i; k++) {
106              free(pesme[k].izvodjac);
107              free(pesme[k].naslov);
108          }
109          free(pesme);
110          return 0;
111      }
112
113  }
114
115  /* Ako jeste, nastavljamo sa citanjem pesama ... */
116  /* Citamo ime izvodjaca */
117
118  j = 0;                                /* Oznacava poziciju na koju
119                                         treba smestiti procitani
120                                         karakter */
121
122  alocirano = 0;                        /* Oznacava broj alociranih
123                                         mesta */
124  pesme[i].izvodjac = NULL;             /* Memorija koju mozemo
125                                         koristiti za smestanje
126                                         procitanih karaktera */
127
128  /* Sve dok ne stignemo do prve beline u liniji - beline koja
129     se nalazi nakon imena izvodjaca - citamo karaktere iz
130     datoteke */
131  while ((c = fgetc(ulaz)) != ' ') {
132
133      /* Proveravamo da li imamo dovoljno memorije za smestanje
134         procitanog karaktera */
135      if (j == alocirano) {
136
137          /* Ako nemamo, ako smo potrosili svu alociranu memoriju,
138             alociramo novih KORAK mesta */
139          alocirano += KORAK;
140          pesme[i].izvodjac =
141              (char *) realloc(pesme[i].izvodjac,
142                              alocirano * sizeof(char));
143
144          /* Proveravamo da li je nova alokacija uspesna */
145          if (pesme[i].izvodjac == NULL) {
146              /* Ako nije... */
147              /* Oslobadjamo svu memoriju zauzetu do ovog koraka */
148              for (k = 0; k < i; k++) {
149                  free(pesme[k].izvodjac);
150                  free(pesme[k].naslov);
```

```
150     }
151     free(pesme);
152     /* I prekidamo sa izvršavanjem programa */
153     return 0;
154 }

156 }
157 /* Ako imamo dovoljno memorije, smestamo procitani
158    karakter */
159 pesme[i].izvodjac[j] = c;
160 j++;
161 /* I nastavljamo sa citanjem */
162 }

164 /* Upisujemo terminirajucu nulu na kraju reci */
165 pesme[i].izvodjac[j] = '\0';
166
168 /* Citamo - */
169 fgetc(ulaz);
170
171 /* Citamo razmak */
172 fgetc(ulaz);
173
174 /* Citamo naslov pesme */
175 j = 0;                                /* Oznacava poziciju na koju
176                                         treba smestiti procitani
177                                         karakter */
178 alocirano = 0;                        /* Oznacava broj alociranih
179                                         mesta */
180 pesme[i].naslov = NULL;               /* Memorija koju mozemo
181                                         koristiti za smestanje
182                                         procitanih karaktera */
183
184 /* Sve dok ne stignemo do zareza - zareza koji se nalazi
185    nakon naslova pesme - citamo karaktere iz datoteke */
186
187 while ((c = fgetc(ulaz)) != ',') {
188     /* Proveravamo da li imamo dovoljno memorije za smestanje
189        procitanog karaktera */
190     if (j == alocirano) {
191         /* Ako nemamo, ako smo potrosili svu alociranu memoriju,
192            alociramo novih KORAK mesta */
193         alocirano += KORAK;
194         pesme[i].naslov =
195             (char *) realloc(pesme[i].naslov,
196                             alocirano * sizeof(char));
197
198         /* Proveravamo da li je nova alokacija uspesna */
199         if (pesme[i].naslov == NULL) {
200             /* Ako nije... */
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
202      /* Oslobadjamo svu memoriju zauzetu do ovog koraka */
203      for (k = 0; k < i; k++) {
204          free(pesme[k].izvodjac);
205          free(pesme[k].naslov);
206      }
207      free(pesme[i].izvodjac);
208      free(pesme);
209
210      /* I prekidamo izvršavanje programa */
211      return 0;
212  }
213
214  }
215
216      /* Ako imamo dovoljno memorije, smestamo procitani
217      karakter */
218      pesme[i].naslov[j] = c;
219      j++;
220      /* I nastavljamo dalje sa citanjem */
221  }
222      /* Upisujemo terminirajucu nulu na kraju reci */
223      pesme[i].naslov[j] = '\0';
224
225      /* Citamo razmak */
226      fgetc(ulaz);
227
228      /* Citamo broj gledanja */
229
230      broj_gledanja = 0;
231
232      /* Sve dok ne stignemo do znaka za novi red - kraja linije -
233      citamo karaktere iz datoteke */
234      while ((c = fgetc(ulaz)) != '\n') {
235          broj_gledanja = broj_gledanja * 10 + (c - '0');
236      }
237      pesme[i].broj_gledanja = broj_gledanja;
238
239      /* Prelazimo na citanje sledece pesme */
240      i++;
241
242  }
243
244      /* Cuvamo informaciju o broju pesama koje smo procitali */
245      n = i;
246
247      /* Zatvaramo datoteku jer nam nece vise trebati */
248      fclose(ulaz);
249
250      /* Analiziramo argumente komandne linije */
251      if (argc == 1) {
252          /* Nema dodatnih opcija - sortiramo po broju gledanja */
```



```

254     qsort(pesme, n, sizeof(Pesma), &uporedi_gledanost);
    } else {
256
258         if (argc == 2 && strcmp(argv[1], "-n") == 0) {
            /* Sortiramo po naslovu */
            qsort(pesme, n, sizeof(Pesma), &uporedi_naslove);
260         } else {
            if (argc == 2 && strcmp(argv[1], "-i") == 0) {
262                 /* Sortiramo po izvodjaku */
                qsort(pesme, n, sizeof(Pesma), &uporedi_izvodjace);
264             } else {
                printf("Nedozvoljeni argumenti!\n");
266                 free(pesme);
                return 0;
268             }
        }
270    }

272    /* Ispisujemo rezultat */
    for (i = 0; i < n; i++) {
274        printf("%s - %s, %d\n", pesme[i].izvodjac, pesme[i].naslov,
                pesme[i].broj_gledanja);
276    }

278    /* Oslobadjamo memoriju */
    for (i = 0; i < n; i++) {
280        free(pesme[i].izvodjac);
        free(pesme[i].naslov);
282    }
    free(pesme);
284
286    return 0;
}

```

Rešenje 3.28

```

1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include <math.h>
   #include <search.h>
5
   #define MAX 100
7
   /* Funkcija poredi dva cela broja */
9  int compare_int(const void *a, const void *b)
   {
11     /* Konvertujemo void pokazivace u int pokazivace koje zatim
        dereferenciramo, dobijamo int-ove koje oduzimamo i razliku
13         vracamo. */

15     /* Zbog moguceg prekoracenja opsega celih brojeva necemo ih

```

```
        oduzimati return *((int *)a) - *((int *)b); */
17
    int b1 = *((int *) a);
19    int b2 = *((int *) b);

21    if (b1 > b2)
        return 1;
23    else if (b1 < b2)
        /* Ovo uredjenje favorizujemo jer zelimo rastuci poredak */
25        return -1;
    else
27        return 0;
}

29
int compare_int_desc(const void *a, const void *b)
31 {
    /* Za obrnuti poredak mozemo samo oduzimati a od b */
33    /* return *((int *)b) - *((int *)a); */

35    /* Ili samo promeniti znak vrednosti koju koju vraca prethodna
        funkcija */
37    return -compare_int(a, b);
}

39
/* Test program */
41 int main()
{
43     size_t n;
    int i, x;
45     int a[MAX], *p = NULL;

47     /* Unosimo dimenziju */
    printf("Uneti dimenziju niza: ");
49     scanf("%ld", &n);
    if (n > MAX)
51         n = MAX;

53     /* Unosimo elemente niza */
    printf("Uneti elemente niza:\n");
55     for (i = 0; i < n; i++)
        scanf("%d", &a[i]);
57

    /* Sortiramo niz celih brojeva */
59     qsort(a, n, sizeof(int), &compare_int);

61     /* Prikazujemo sortirani niz */
    printf("Sortirani niz u rastucem poretku:\n");
63     for (i = 0; i < n; i++)
        printf("%d ", a[i]);
65     putchar('\n');

67     /* Pretrazivanje niza */
```

```

69  /* Vrednost koju cemo traziti u nizu */
    printf("Uneti element koji se trazi u nizu: ");
    scanf("%d", &x);

71

    /* Binarna pretraga */
73  printf("Binarna pretraga: \n");
    p = bsearch(&x, a, n, sizeof(int), &compare_int);
75  if (p == NULL)
        printf("Elementa nema u nizu!\n");
77  else
        printf("Element je nadjen na poziciji %ld\n", p - a);
79

    /* Linearna pretraga */
81  printf("Linearna pretraga (lfind): \n");
    p = lfind(&x, a, &n, sizeof(int), &compare_int);
83  if (p == NULL)
        printf("Elementa nema u nizu!\n");
85  else
        printf("Element je nadjen na poziciji %ld\n", p - a);
87
    return 0;
89 }

```

Rešenje 3.29

```

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
#include <math.h>
4  #include <search.h>

6  #define MAX 100

8  /* Funkcija racuna broj delilaca broja x */
int no_of_deviders(int x)
10 {
    int i;
12    int br;

14    /* Ako je argument negativan broj menjamo mu znak */
    if (x < 0)
16        x = -x;
    if (x == 0)
18        return 0;
    if (x == 1)
20        return 1;
    /* Svaki broj veci od 1 ima bar 2 delioca, (1 i samog sebe) */
    br = 2;
    /* Sve dok je */
24    for (i = 2; i < sqrt(x); i++)
        if (x % i == 0)
26        /* Ako i deli x onda su delioci: i, x/i */

```

```
        br += 2;
28  /* Ako je broj bas kvadrat, onda smo iz petlje izasli kada je
        i bilo bas jednako korenu od x, tada x ima jos jednog
30     delioca */
    if (i * i == x)
32         br++;

34     return br;
}

36
/* Funkcija poredjenja dva cela broja po broju delilaca */
38 int compare_no_deviders(const void *a, const void *b)
{
40     int ak = *(int *) a;
    int bk = *(int *) b;
42     int n_d_a = no_of_deviders(ak);
    int n_d_b = no_of_deviders(bk);
44
    if (n_d_a > n_d_b)
46         return 1;
    else if (n_d_a < n_d_b)
48         return -1;
    else
50         return 0;
}

52
/* Test program */
54 int main()
{
56     size_t n;
    int i;
58     int a[MAX];

60     /* Unosimo dimenziju */
    printf("Uneti dimenziju niza: ");
62     scanf("%ld", &n);
    if (n > MAX)
64         n = MAX;

66     /* Unosimo elemente niza */
    printf("Uneti elemente niza:\n");
68     for (i = 0; i < n; i++)
        scanf("%d", &a[i]);
70

    /* Sortiramo niz celih brojeva prema broju delilaca */
72     qsort(a, n, sizeof(int), &compare_no_deviders);

74     /* Prikazujemo sortirani niz */
    printf
76         ("Sortirani niz u rastucem poretku prema broju delilaca:\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
78         printf("%d ", a[i]);
```

```

    putchar('\n');
80
    return 0;
82
}
```

Rešenje 3.30

```

#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <string.h>
4 #include <search.h>
#define MAX_NISKI 1000
6 #define MAX_DUZINA 30

8 /*****
   Niz nizova karaktera ovog potpisa
10 char niske[3][4];
   se moze graficki predstaviti ovako:
12 -----
   | a | b | c | \0 | | d | e | \0 |   | f | g | h | \0 | |
14 -----
   Dakle kao tri reci (abc, de, fgh), nadovezane jedna na drugu.
16 Za svaku je rezervisano po 4 karaktera ukljucujuci \0.
   Druga rec sa nalazi na adresi koja je za 4 veca od prve reci,
18 a za 4 manja od adrese na kojoj se nalazi treca rec.
   Adresa i-te reci je niske[i] i ona je tipa char*.

20 Kako pokazivaci a i b u sledecoj funkciji sadrze adrese
   elemenata koji trebaju biti uporedjeni, (npr. pri porecenju
22 prve i poslednje reci, pokazivac a ce pokazivati na slovo 'a',
   a pokazivac b na slovo 'f') kastujemo ih na char*, i pozivamo
24 funkciju strcmp nad njima.
   *****/
26 int poredi_leksikografski(const void *a, const void *b)
28 {
   return strcmp((char *) a, (char *) b);
30 }

32 /* Funkcija slicna prethodnoj, osim sto elemente ne uporedjuje
   leksikografski, vec po duzini */
34 int poredi_duzine(const void *a, const void *b)
36 {
   return strlen((char *) a) - strlen((char *) b);
38 }

40 int main()
42 {
   int i;
   size_t n;
   FILE *fp = NULL;
44 char niske[MAX_NISKI][MAX_DUZINA];
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
46 char *p = NULL;
47 char x[MAX_DUZINA];
48
49 /* Otvaranje datoteke */
50 if ((fp = fopen("niske.txt", "r")) == NULL) {
51     fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke niske.txt.\n");
52     exit(EXIT_FAILURE);
53 }
54
55 /* Citanje sadržaja datoteke */
56 for (i = 0; fscanf(fp, "%s", niske[i]) != EOF; i++);
57
58 /* Zatvaranje datoteke */
59 fclose(fp);
60 n = i;
61
62 /* Sortiramo niske leksikografski, tako sto biblioteckoj
63    funkciji qsort prosledjujemo funkciju kojom se zadaje
64    kriterijum poredjenja 2 niske po duzini */
65 qsort(niske, n, MAX_DUZINA * sizeof(char),
66       &poredi_leksikografski);
67
68 printf("Leksikografski sortirane niske:\n");
69 for (i = 0; i < n; i++)
70     printf("%s ", niske[i]);
71 printf("\n");
72
73 /* Unosimo trazeni nisku */
74 printf("Uneti trazenu nisku: ");
75 scanf("%s", x);
76
77 /* Binarna pretraga */
78 /* Prosledjujemo pokazivac na funkciju poredi_leksikografski
79    jer nam je niz sortiran leksikografski. */
80 p = bsearch(&x, niske, n, MAX_DUZINA * sizeof(char),
81             &poredi_leksikografski);
82
83 if (p != NULL)
84     printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
85           p, (p - (char *) niske) / MAX_DUZINA);
86 else
87     printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");
88
89 /* Linearna pretraga */
90 /* Prosledjujemo pokazivac na funkciju poredi_leksikografski
91    jer nam je niz sortiran leksikografski. */
92 p = lfind(&x, niske, &n, MAX_DUZINA * sizeof(char),
93           &poredi_leksikografski);
94
95 if (p != NULL)
96     printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
97           p, (p - (char *) niske) / MAX_DUZINA);
```

```

else
98     printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");

100     /* Sada ih sortiramo po duzini i ovaj put saljemo drugu
        funkciju poredjenja */
102     qsort(niske, n, MAX_DUZINA * sizeof(char), &poredi_duzine);

104     printf("Niske sortirane po duzini:\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
106         printf("%s ", niske[i]);
    printf("\n");

108     exit(EXIT_SUCCESS);
110 }

```

Rešenje 3.31

```

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
#include <string.h>
4  #include <search.h>
#define MAX_NISKI 1000
6  #define MAX_DUZINA 30

8  /*****
    Niz pokazivaca na karaktere ovog potpisa
10  char *niske[3];
    posle alokacije u main-u se moze graficki predstaviti ovako:
12  -----
    | X | ----->   | a | b | c | \0|
14  -----
    | Y | ----->   | d | e | \0|
16  -----
    | Z | ----->   | f | g | h | \0|
18  -----

    Sa leve strane je vertikalno prikazan niz pokazivaca, gde
20  je i-ti njegov element pokazivac koji pokazuje na alocirane
    karaktere i-te reci. Njegov tip je char*.

22

    Kako pokazivaci a i b u sledecoj funkciji sadrze adrese
24  elemenata koji trebaju biti uporedjeni (recimo adresu od X
    i adresu od Z), i kako su X i Z tipa char*, onda a i b su
26  tipa char**, pa ih tako moramo i kastovati. Da bi uporedili
    leksikografski elemente X i Z, moramo uporediti stringove
28  na koje oni pokazuju, pa zato u sledecoj funkciji pozivamo
    strcmp() nad onim na sta pokazuju a i b, kastovani na
30  odgovarajuci tip.
    *****/
32  int poredi_leksikografski(const void *a, const void *b)
    {
34      return strcmp(*(char **) a, *(char **) b);
    }

```

```
36 }
37
38 /* Funkcija slicna prethodnoj, osim sto elemente ne uporedjuje
39    leksikografski, vec po duzini */
40 int poredi_duzine(const void *a, const void *b)
41 {
42     return strlen(*(char **) a) - strlen(*(char **) b);
43 }
44
45 /* Ovo je funkcija poredjenja za bsearch. Pokazivac b pokazuje
46    na element u nizu sa kojim se poredi, pa njega treba
47    kastovati na char** i dereferencirati, (videti obrazlozenje
48    za prvu funkciju u ovom zadatku, a pokazivac a pokazuje na
49    element koji se trazi. U main funkciji je to x, koji je tipa
50    char*, tako da pokazivac a ovde samo kastujemo i ne
51    dereferenciramo. */
52 int poredi_leksikografski_b(const void *a, const void *b)
53 {
54     return strcmp((char *) a, *(char **) b);
55 }
56
57 int main()
58 {
59     int i;
60     size_t n;
61     FILE *fp = NULL;
62     char *niske[MAX_NISKI];
63     char **p = NULL;
64     char x[MAX_DUZINA];
65
66     /* Otvaranje datoteke */
67     if ((fp = fopen("niske.txt", "r")) == NULL) {
68         fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke niske.txt.\n");
69         exit(EXIT_FAILURE);
70     }
71
72     /* Citanje sadrzaja datoteke */
73     i = 0;
74     while (fscanf(fp, "%s", x) != EOF) {
75         /* Alociranje dovoljne memorije za i-tu nisku */
76         if ((niske[i] = malloc(strlen(x) * sizeof(char))) == NULL) {
77             fprintf(stderr, "Greska pri alociranju niske\n");
78             exit(EXIT_FAILURE);
79         }
80         /* Kopiranje procitane niske na svoje mesto */
81         strcpy(niske[i], x);
82         i++;
83     }
84
85     /* Zatvaranje datoteke */
86     fclose(fp);
87     n = i;
```



```
88  /* Sortiramo niske leksikografski, tako sto biblioteckoj
    funkciji qsort prosledjujemo funkciju kojom se zadaje
90  kriterijum poredjenja 2 niske po duzini */
    qsort(niske, n, sizeof(char *), &poredi_leksikografski);

92
    printf("Leksikografski sortirane niske:\n");
94  for (i = 0; i < n; i++)
        printf("%s ", niske[i]);
96  printf("\n");

98  /* Unosimo trazeni nisku */
    printf("Uneti trazenu nisku: ");
100  scanf("%s", x);

102  /* Binarna pretraga */
    /* Prosledjujemo pokazivac na funkciju poredi_leksikografski
104  jer nam je niz sortiran leksikografski. */
    p = bsearch(x, niske, n, sizeof(char *),
106                &poredi_leksikografski_b);

108  if (p != NULL)
        printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
110                *p, p - niske);
    else
112  printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");

114  /* Linearna pretraga */
    /* Prosledjujemo pokazivac na funkciju poredi_leksikografski
116  jer nam je niz sortiran leksikografski. */
    p = lfind(x, niske, &n, sizeof(char *),
118                &poredi_leksikografski_b);

120  if (p != NULL)
        printf("Niska \"%s\" je pronadjena u nizu na poziciji %ld\n",
122                *p, p - niske);
    else
124  printf("Niska nije pronadjena u nizu\n");

126  /* Sada ih sortiramo po duzini i ovaj put saljemo drugu
    funkciju poredjenja */
128  qsort(niske, n, sizeof(char *), &poredi_duzine);

130  printf("Niske sortirane po duzini:\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
        printf("%s ", niske[i]);
132  printf("\n");

134  /* Oslobadjanje zauzete memorije */
136  for (i = 0; i < n; i++)
        free(niske[i]);
138
```

```
    exit(EXIT_SUCCESS);  
140 }
```

Rešenje 3.32

```
#include <stdio.h>  
2 #include <stdlib.h>  
#include <string.h>  
4 #include <search.h>  
  
6 #define MAX 500  
  
8 /* Struktura koja nam je neophodna za sve informacije o  
   pojedinacnom studentu */  
10 typedef struct {  
    char ime[21];  
12    char prezime[21];  
    int bodovi;  
14 } Student;  
  
16 /* Funkcija poredjenja koju cemo koristiti za sortiranje po  
   broju bodova, a studente sa istim brojevem bodova dodatno  
18   sortiramo leksikografski po prezimenu */  
int compare(const void *a, const void *b)  
20 {  
    Student *prvi = (Student *) a;  
22    Student *drugi = (Student *) b;  
  
24    if (prvi->bodovi > drugi->bodovi)  
        return -1;  
26    else if (prvi->bodovi < drugi->bodovi)  
        return 1;  
28    else  
        /* Jednaki su po broju bodova, treba ih uporediti po  
30       prezimenu */  
        return strcmp(prvi->prezime, drugi->prezime);  
32 }  
  
34 /* Funkcija za poredjenje koje ce porediti samo po broju bodova  
   Prvi parametar je ono sto trazimo u nizu, ovde je to broj  
36   bodova, a drugi parametar ce biti element niza ciji se bodovi  
   porede. */  
38 int compare_za_bsearch(const void *a, const void *b)  
{  
40     int bodovi = *(int *) a;  
    Student *s = (Student *) b;  
42     return s->bodovi - bodovi;  
}  
44  
46 /* Funkcija za poredjenje koje ce porediti samo po prezimenu  
   Prvi parametar je ono sto trazimo u nizu, ovde je to prezime,
```

```
48     a drugi parametar ce biti element niza cije se prezime
    poredi. */
int compare_za_linearna_prezimana(const void *a, const void *b)
50 {
    char *prezime = (char *) a;
52     Student *s = (Student *) b;
    return strcmp(prezime, s->prezime);
54 }

56
int main(int argc, char *argv[])
58 {
    Student kolokvijum[MAX];
60     int i;
    size_t br_studenata = 0;
62     Student *nadjen = NULL;
    FILE *fp = NULL;
64     int bodovi;
    char prezime[21];
66
    /* Ako je program pozvan sa nedovoljnim brojem argumenata
68     informisemo korisnika kako se program koristi i prekidamo
    izvorsavanje. */
70     if (argc < 2) {
        fprintf(stderr,
72             "Program se poziva sa:\n%s datoteka_sa_rezultatima\n",
                argv[0]);
74         exit(EXIT_FAILURE);
    }
76
    /* Otvaranje datoteke */
78     if ((fp = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke %s\n", argv[1]);
80         exit(EXIT_FAILURE);
    }
82
    /* Ucitavanje sadrzaja */
84     for (i = 0;
        fscanf(fp, "%s%s%d", kolokvijum[i].ime,
86             kolokvijum[i].prezime,
                &kolokvijum[i].bodovi) != EOF; i++);
88
    /* Zatvaranje datoteke */
90     fclose(fp);
    br_studenata = i;
92
    /* Sortiramo niz studenata po broju bodova, pa unutar grupe
94     studenata sa istim brojem bodova sortiranje se vrši po
    prezimenu */
96     qsort(kolokvijum, br_studenata, sizeof(Student), &compare);
98     printf("Studenti sortirani po broju poena opadajuće, ");
```

```
100 printf("pa po prezimenu rastuce:\n");
    for (i = 0; i < br_studenata; i++)
        printf("%s %s %d\n", kolokvijum[i].ime,
102             kolokvijum[i].prezime, kolokvijum[i].bodovi);

104 /* Pretrazivanje studenata po broju bodova se vrši binarnom
    pretragom jer je niz sortiran po broju bodova. */
106 printf("Unesite broj bodova: ");
    scanf("%d", &bodovi);

108
    nadjen =
110         bsearch(&bodovi, kolokvijum, br_studenata, sizeof(Student),
                &compare_za_bsearch);
112
    if (nadjen != NULL)
114         printf
            ("Pronadjen je student sa unetim brojem bodova: %s %s %d\n",
116             nadjen->ime, nadjen->prezime, nadjen->bodovi);
    else
118         printf("Nema studenta sa unetim brojem bodova\n");

120 /* Pretraga po prezimenu se mora vršiti linearnom pretragom
    jer nam je niz sortiran po bodovima, globalno gledano. */
122 printf("Unesite prezime: ");
    scanf("%s", prezime);

124
    nadjen =
126         lfind(prezime, kolokvijum, &br_studenata, sizeof(Student),
                &compare_za_linearna_prezimana);
128
    if (nadjen != NULL)
130         printf
            ("Pronadjen je student sa unetim prezimenom: %s %s %d\n",
132             nadjen->ime, nadjen->prezime, nadjen->bodovi);
    else
134         printf("Nema studenta sa unetim prezimenom\n");

136 return 0;
}
```

Rešenje 3.33

```
1 #include<stdio.h>
  #include<string.h>
3 #include <stdlib.h>

5 #define MAX 128

7 /* Funkcija poredi dva karaktera */
int uporedi_char(const void *pa, const void *pb)
9 {
```

```

11     return *(char *) pa - *(char *) pb;
12 }
13 /* Funkcija vraca: 1 - ako jesu anagrami 0 - inace */
14 int anagrami(char s[], char t[], int n_s, int n_t)
15 {
16     /* Ako dve niske imaju razlicitu duzinu => nisu anagrami */
17     if (n_s != n_t)
18         return 0;
19
20     /* Sortiramo niske */
21     qsort(s, strlen(t) / sizeof(char), sizeof(char),
22           &uporedi_char);
23     qsort(t, strlen(t) / sizeof(char), sizeof(char),
24           &uporedi_char);
25
26     /* Ako su niske nakon sortiranja iste => jesu anagrami, u
27        suprotnom, nisu */
28     return !strcmp(s, t);
29 }
30
31 int main()
32 {
33     char s[MAX], t[MAX];
34
35     /* Unose se dve niske sa ulaza */
36     printf("Unesite prvu nisku: ");
37     scanf("%s", s);
38
39     printf("Unesite drugu nisku: ");
40     scanf("%s", t);
41
42     /* Ispituje se da li su niske anagrami */
43     if (anagrami(s, t, strlen(s), strlen(t)))
44         printf("jesu\n");
45     else
46         printf("nisu\n");
47
48     return 0;
49 }

```

Rešenje 3.34

```

1 #include <stdio.h>
2 #include <string.h>
3 #include <stdlib.h>
4
5 #define MAX 10
6 #define MAX_DUZINA 32
7
8 /* Funkcija poredi dve niske (stringove) */

```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
int uporedi_niske(const void *pa, const void *pb)
10 {
12     return strcmp((char *) pa, (char *) pb);

14 int main()
15 {
16     int i, n;
17     char S[MAX][MAX_DUZINA];

18     /* Unos broja niski */
19     printf("Unesite broj niski:");
20     scanf("%d", &n);

22     /* Unos niza niski */
23     printf("Unesite niske:\n");
24     for (i = 0; i < n; i++)
25         scanf("%s", S[i]);

28     /* Sortiramo niz niski */
29     qsort(S, n, MAX_DUZINA * sizeof(char), &uporedi_niske);

30
31     /******
32     Ovaj deo je iskomentarisan jer se u zadatku ne trazi ispis
33     sortiranih niski. Koriscen je samo u fazi testiranja programa.
34
35     printf("Sortirane niske su:\n");
36     for(i = 0; i < n; i++)
37         printf("%s ", S[i]);
38     *****/

40     /* Ako postoje dve iste niske u nizu, onda ce one nakon
41     sortiranja niza biti jedna do druge */
42     for (i = 0; i < n - 1; i++)
43         if (strcmp(S[i], S[i + 1]) == 0) {
44             printf("ima\n");
45             return 0;
46         }

48     printf("nema\n");
49     return 0;
50 }
```

Rešenje 3.35

```
1 #include<stdio.h>
2 #include<stdlib.h>
3 #include<string.h>

5 #define MAX 21
```

```

7  /* Struktura koja predstavlja jednog studenta */
typedef struct student {
9      char nalog[8];
      char ime[MAX];
      char prezime[MAX];
      int poeni;
13 } Student;

15
/* Funkcija poredi studente prema broju poena, rastuce */
17 int uporedi_poeni(const void *a, const void *b)
{
19
      Student s = *(Student *) a;
      Student t = *(Student *) b;
      return s.poeni - t.poeni;
23 }

25 /* Funkcija poredi studente prvo prema godini, zatim prema smeru
      i na kraju prema indeksu */
27 int uporedi_nalog(const void *a, const void *b)
{
29      Student s = *(Student *) a;
      Student t = *(Student *) b;
      /* Za svakog studenta iz naloga izdvajamo godinu upisa, smer i
          broj indeksa */
33      int godina1 = (s.nalog[2] - '0') * 10 + s.nalog[3] - '0';
      int godina2 = (t.nalog[2] - '0') * 10 + t.nalog[3] - '0';
35      char smer1 = s.nalog[1];
      char smer2 = t.nalog[1];
37      int indeks1 =
          (s.nalog[4] - '0') * 100 + (s.nalog[5] - '0') * 10 +
39          s.nalog[6] - '0';
      int indeks2 =
41          (t.nalog[4] - '0') * 100 + (t.nalog[5] - '0') * 10 +
          t.nalog[6] - '0';
43      if (godina1 != godina2)
          return godina1 - godina2;
45      else if (smer1 != smer2)
          return smer1 - smer2;
47      else
          return indeks1 - indeks2;
49 }

51 int uporedi_bsearch(const void *a, const void *b)
{
53      /* Nalog studenta koji se trazi */
      char *nalog = (char *) a;
55      /* Kljuc pretrage */
      Student s = *(Student *) b;
57
      int godina1 = (nalog[2] - '0') * 10 + nalog[3] - '0';

```

```
59  int godina2 = (s.nalog[2] - '0') * 10 + s.nalog[3] - '0';
    char smer1 = nalog[1];
61  char smer2 = s.nalog[1];
    int indeks1 =
63      (nalog[4] - '0') * 100 + (nalog[5] - '0') * 10 + nalog[6] -
        '0';
65  int indeks2 =
        (s.nalog[4] - '0') * 100 + (s.nalog[5] - '0') * 10 +
67      s.nalog[6] - '0';
    if (godina1 != godina2)
69        return godina1 - godina2;
    else if (smer1 != smer2)
71        return smer1 - smer2;
    else
73        return indeks1 - indeks2;
}

75
int main(int argc, char **argv)
77 {
    Student *nadjen = NULL;
    char nalog_trazeni[8];
79  Student niz_studenata[100];
    int i = 0, br_studenata = 0;
81  FILE *in = NULL, *out = NULL;

83
    /* Ako je broj argumenata komandne linije razlicit i od 2 i od
85     3, korisnik nije ispravno pozvao program i prijavljujemo
        gresku: */
87  if (argc != 2 && argc != 3) {
        fprintf(stderr,
89             "Greska! Program se poziva sa: ./a.out -opcija (nalog)!\n
            ");
        exit(EXIT_FAILURE);
91  }

93
    /* Otvaranje datoteke za citanje */
    in = fopen("studenti.txt", "r");
95  if (in == NULL) {
        fprintf(stderr,
97             "Greska prilikom otvaranja datoteke studenti.txt!\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
99  }

101
    /* Otvaranje datoteke za pisanje */
    out = fopen("izlaz.txt", "w");
103  if (out == NULL) {
        fprintf(stderr,
105             "Greska prilikom otvaranja datoteke izlaz.txt!\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
107  }

109  /* Ucitavamo studente iz ulazne datoteke sve do njenog kraja */
```



```

111 while (fscanf
      (in, "%s %s %s %d", niz_studenata[i].nalog,
113       niz_studenata[i].ime, niz_studenata[i].prezime,
      &niz_studenata[i].poeni) != EOF)
115     i++;

117 br_studenata = i;

119 /* Ako je student uneo opciju -p, vrši se sortiranje po
      poenima */
121 if (strcmp(argv[1], "-p") == 0)
      qsort(niz_studenata, br_studenata, sizeof(Student),
            &uporedi_poeni);
123 /* A ako je uneo opciju -n, vrši se sortiranje po nalogu */
125 else if (strcmp(argv[1], "-n") == 0)
      qsort(niz_studenata, br_studenata, sizeof(Student),
            &uporedi_nalog);
127
129 /* Sortirani studenti se ispisuju u izlaznu datoteku */
131 for (i = 0; i < br_studenata; i++)
      fprintf(out, "%s %s %s %d\n", niz_studenata[i].nalog,
133       niz_studenata[i].ime, niz_studenata[i].prezime,
      niz_studenata[i].poeni);

135 /* Ukoliko je u komandnoj liniji uz opciju -n naveden i nalog
      studenta... */
137 if (argc == 3 && (strcmp(argv[1], "-n") == 0)) {
      strcpy(nalog_trazeni, argv[2]);

139 /* ... pronalazi se student sa tim nalogom... */
      nadjen =
141         (Student *) bsearch(nalog_trazeni, niz_studenata,
                             br_studenata, sizeof(Student),
143                             &uporedi_bsearch);

145     if (nadjen == NULL)
        printf("Nije nadjen!\n");
147     else
        printf("%s %s %s %d\n", nadjen->nalog, nadjen->ime,
149       nadjen->prezime, nadjen->poeni);
      }

151 /* Zatvaranje datoteke */
153 fclose(in);
      fclose(out);

155 return 0;
157 }

```

Rešenje 3.37

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>

4  /* Funkcija koja ucitava elemente matrice a dimenzije nxm sa
   standardnog ulaza */
6  void ucitaj_matricu(int **a, int n, int m)
{
8     printf("Unesite elemente matrice po vrstama:\n");
    int i, j;

10     for (i = 0; i < n; i++) {
12         for (j = 0; j < m; j++) {
            scanf("%d", &a[i][j]);
14         }
    }
16 }

18 /* Funkcija koja odredjuje zbir v-te vrste matrice a koja ima m
   kolona */
20 int zbir_vrste(int **a, int v, int m)
{
22     int i, zbir = 0;

24     for (i = 0; i < m; i++) {
        zbir += a[v][i];
26     }
    return zbir;
28 }

30 /* Funkcija koja sortira vrste matrice na osnovu zbira
   koriscenjem selection algoritma */
32 void sortiraj_vrste(int **a, int n, int m)
{
34     int i, j, min;

36     for (i = 0; i < n - 1; i++) {
        min = i;
38         for (j = i + 1; j < n; j++) {
            if (zbir_vrste(a, j, m) < zbir_vrste(a, min, m)) {
40                 min = j;
            }
42         }
        if (min != i) {
44             int *tmp;
            tmp = a[i];
46             a[i] = a[min];
            a[min] = tmp;
48         }
    }
50 }
```

```
52 /* Funkcija koja ispisuje elemente matrice a dimenzije nxm na
    standardni izlaz */
54 void ispis_matricu(int **a, int n, int m)
55 {
56     int i, j;
57
58     for (i = 0; i < n; i++) {
59         for (j = 0; j < m; j++) {
60             printf("%d ", a[i][j]);
61         }
62         printf("\n");
63     }
64 }
65
66 /* Funkcija koja alocira memoriju za matricu dimenzija nxm */
68 int **alociraj_memoriju(int n, int m)
69 {
70     int i, j;
71     int **a;
72
73     a = (int **) malloc(n * sizeof(int *));
74     if (a == NULL) {
75         fprintf(stderr, "Problem sa alokacijom memorije!\n");
76         exit(EXIT_FAILURE);
77     }
78     /* Za svaku vrstu ponasob */
79     for (i = 0; i < n; i++) {
80
81         /* Alociramo memoriju */
82         a[i] = (int *) malloc(m * sizeof(int));
83
84         /* Proveravamo da li je doslo do greske prilikom alokacije */
85         if (a[i] == NULL) {
86             /* Ako jeste, ispisujemo poruku */
87             fprintf(stderr, "Problem sa alokacijom memorije!\n");
88
89             /* I oslobadjamo memoriju zauzetu do ovog koraka */
90             for (j = 0; j < i; j++) {
91                 free(a[j]);
92             }
93             free(a);
94             exit(EXIT_FAILURE);
95         }
96     }
97
98     return a;
99 }
100
101 /* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu matricom a dimenzije
    nxm */
102 void oslobodi_memoriju(int **a, int n, int m)
```

3 Algoritmi pretrage i sortiranja

```
104 {
106     int i;
108     for (i = 0; i < n; i++) {
109         free(a[i]);
110     }
111     free(a);
112 }
113
114
115 int main(int argc, char *argv[])
116 {
117     int **a;
118     int n, m;
119
120     /* Citamo dimenzije matrice */
121     printf("Unesite dimenzije matrice: ");
122     scanf("%d %d", &n, &m);
123
124     /* Alociramo memoriju */
125     a = alociraj_memoriju(n, m);
126
127     /* Ucitavamo elemente matrice */
128     ucitaj_matricu(a, n, m);
129
130     /* Pozivamo funkciju koja sortira vrste matrice prema zbiru */
131     sortiraj_vrste(a, n, m);
132
133     /* Ispisujemo rezultujuću matricu */
134     printf("Sortirana matrica je:\n");
135     ispisi_matricu(a, n, m);
136
137     /* Oslobadjamo memoriju */
138     oslobodi_memoriju(a, n, m);
139
140     return 0;
141 }
142 }
```

Glava 4

Dinamičke strukture podataka

4.1 Liste

Zadatak 4.1 Napisati biblioteku za rad sa jednostruko povezanom listom, čiji elementi sadrže cele brojeve.

- (a) Definirati strukturu `Cvor` koja predstavlja čvor liste.
- (b) Napisati funkciju koja kao argument dobija ceo broj, kreira nov čvor liste sa tom vrednosti i vraća adresu kreiranog čvora.
- (c) Napisati funkciju koja dodaje novi elemenat na početak liste.
- (d) Napisati funkciju koja dodaje novi elemenat na kraj liste.
- (e) Napisati funkciju koja dodaje novi elemenat u neopadajuće uređenu listu tako da se očuva postojeće uređenje.
- (f) Napisati funkciju koja ispisuje elemente liste, uokvirene zagradama `[, ]` i međusobno razdvojene zapetama.
- (g) Napisati funkciju koja proverava da li se u listi nalazi element čija se vrednost zadaje kao argument funkcije.
- (h) Napisati funkciju koja proverava da li se u listi nalazi element čija se vrednost zadaje kao argument funkcije, pri čemu se pretpostavlja da se pretraživanje vrši nad neopadajuće uređenoj listi.

- (i) Napisati funkciju koja briše sve elemente u listi koji imaju vrednost koja se zadaje kao argument funkcije.
- (j) Napisati funkciju koja briše sve elemente u listi koji imaju vrednost koja se zadaje kao argument funkcije, pri čemu se pretpostavlja da se pretraživanje vrši nad neopadajuće uređenoj listi.
- (k) Napisati funkciju koja oslobađa dinamički zauzetu memoriju za elemente liste.

Napomena: sve funkcije za rad sa listom implementirati iterativno.

Napisati programe koji koriste jednostruko povezanu listu za čuvanje elemenata koji se unose sa standardnog ulaza. Unošenje novih brojeva u listu prekida se učitavanjem kraja ulaza (EOF). Svako dodavanje novog broja u listu ispratiti ispisivanjem trenutnog sadržaja liste.

- (1) U programu se učitani celi brojevi dodaju na početak liste. Unosi se ceo broj koji se traži u unetoj listi, i na ekran se ispisuje rezultat pretrage.

Upotreba programa 1

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D): 2 3 14 5 3 3 17 3 1 9
  Unosite element koji se trazi u listi: 17
Izlaz:
Lista: []
Lista: [2]
Lista: [3, 2]
Lista: [14, 3, 2]
Lista: [5, 14, 3, 2]
Lista: [3, 5, 14, 3, 2]
Lista: [3, 3, 5, 14, 3, 2]
Lista: [17, 3, 3, 5, 14, 3, 2]
Lista: [3, 17, 3, 3, 5, 14, 3, 2]
Lista: [1, 3, 17, 3, 3, 5, 14, 3, 2]
Lista: [9, 1, 3, 17, 3, 3, 5, 14, 3, 2]

Trazeni broj 17 je u listi!
```

Upotreba programa 2

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D): 23 14 35
  Unosite element koji se trazi u listi: 8
Izlaz:
Lista: []
Lista: [23]
Lista: [14, 23]
Lista: [35, 14, 23]

Element nije u listi!
```

Upotreba programa 3

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D):
  Unosite element koji se trazi u listi: 1
Izlaz:
  Lista: []

  Element nije u listi!

```

- (2) U programu se učitani celi brojevi dodaju na kraj liste. Unosi se ceo broj čija se sva pojavljivanja u listi brišu. Na ekran se ispisuje sadržaj liste nakon brisanja.

Upotreba programa 1

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D): 2 3 14 5 3 3 17 3 1 3
  Unosite element koji se briše iz liste: 3
Izlaz:
  Lista: []
  Lista: [2]
  Lista: [2, 3]
  Lista: [2, 3, 14]
  Lista: [2, 3, 14, 5]
  Lista: [2, 3, 14, 5, 3]
  Lista: [2, 3, 14, 5, 3, 3]
  Lista: [2, 3, 14, 5, 3, 3, 17]
  Lista: [2, 3, 14, 5, 3, 3, 17, 3]
  Lista: [2, 3, 14, 5, 3, 3, 17, 3, 1]
  Lista: [2, 3, 14, 5, 3, 3, 17, 3, 1, 3]

  Lista nakon brisanja: [2, 14, 5, 17, 1]

```

Upotreba programa 2

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D): 23 14 35
  Unosite element koji se briše iz liste: 3
Izlaz:
  Lista: []
  Lista: [23]
  Lista: [23, 14]
  Lista: [23, 14, 35]

  Lista nakon brisanja: [23, 14, 35]

```

Upotreba programa 3

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D):
  Unosite element koji se briše iz liste: 12
Izlaz:
  Lista: []

  Lista nakon brisanja: []
```

- (3) U glavnom programu se učitani celi brojevi dodaju u listu tako da je elementi budu uređeni u neopadajućem poretku. Unosi ceo broj koji se traži u unetoj listi, i na ekran se ispisuje rezultat pretrage. Potom se unosi još jedan ceo broj čija se sva pojavljivanja u listi brišu i prikazuje se aktuelni sadržaj liste nakon brisanja. *Napomena: prilikom pretraživanja i brisanja elementa liste koristiti činjenicu da je lista uređena.*

Upotreba programa 1

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D): 2 3 14 5 3 3 17 3 1 9
  Unosite element koji se traži u listi: 5
  Unosite element koji se briše iz liste: 3
Izlaz:
  Lista: []
  Lista: [2]
  Lista: [2, 3]
  Lista: [2, 3, 14]
  Lista: [2, 3, 5, 14]
  Lista: [2, 3, 3, 5, 14]
  Lista: [2, 3, 3, 3, 5, 14]
  Lista: [2, 3, 3, 3, 5, 14, 17]
  Lista: [2, 3, 3, 3, 3, 5, 14, 17]
  Lista: [1, 2, 3, 3, 3, 3, 5, 14, 17]
  Lista: [1, 2, 3, 3, 3, 3, 5, 9, 14, 17]

  Trazeni broj 5 je u listi!
  Lista nakon brisanja: [1, 2, 5, 9, 14, 17]
```

Upotreba programa 2

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D):
  Unosite element koji se traži u listi: 1
  Unosite element koji se briše iz liste: 12
Izlaz:
  Lista: []

  Element nije u listi!
  Lista nakon brisanja: []
```


Upotreba programa 3

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
  Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D): 23 14 35
  Unosite element koji se trazi u listi: 8
  Unosite element koji se brise iz liste: 3
Izlaz:
  Lista: []
  Lista: [23]
  Lista: [14, 23]
  Lista: [14, 23, 35]

  Element nije u listi!
  Lista nakon brisanja: [14, 23, 35]

```

[Rešenje 4.1]

Zadatak 4.2 Napisati biblioteku za rad sa jednosturko povezanim listama koja sadrži sve funkcije iz zadatka 4.1, ali tako da funkcije budu implementirane rekurzivno. *Napomena: koristiti iste main programe i upotrebe programa iz zadatka 4.1.*

[Rešenje 4.2]

Zadatak 4.3 Napisati biblioteku za rad sa dvostruko povezanom listom celih brojeva, koja ima iste funkcionalnosti kao biblioteka iz zadatka 4.1. Dopuniti biblioteku novim funkcijama.

- Napisati funkciju koja iz prosledene liste briše element na koju pokazuje pokazivač koji se funkciji šalje kao argument.
- Napisati funkciju koja ispisuje sadržaj liste od poslednjeg elementa ka glavi liste.

Sve funkcije za rad sa listom implementirati iterativno. *Napomena: koristiti iste main programe i upotrebe programa iz zadatka 4.1. Ove programe dopuniti pozivom funkcije koja ispisuje listu u nazad.*

[Rešenje 4.3]

Zadatak 4.4 Sadržaj datoteke je aritmetički izraz koji može sadržati zagrade {, [i (. Napisati program koji učitava sadržaj datoteke `dat.txt` i korišćenjem steka utvrđuje da li su zagrade u aritmetičkom izrazu dobro uparene. Program štampa odgovarajuću poruku na standardni izlaz.

Test 1

```
Datoteka:
{[23 + 5344] * (24 - 234)} - 23
Izlaz:
  Zagrade su ispravno uparene.
```

Test 2

```
Datoteka:
{[23 + 5] * (9 * 2)} - {23}
Izlaz:
  Zagrade su ispravno uparene.
```

Test 3

```
Datoteka:
{[2 + 54] / (24 * 87)} + (234 + 23)
Izlaz:
  Zagrade nisu ispravno uparene.
```

Test 3

```
Datoteka:
{(2 - 14) / (23 + 11)} * (2 + 13)
Izlaz:
  Zagrade nisu ispravno uparene.
```

Test 4

```
Datoteka je prazna.
Izlaz:
  Zagrade su ispravno uparene.
```

Test 5

```
Datoteka ne postoji.
Izlaz:
  Greska prilikom otvaranja
  datoteke izraz.txt!
```

[Rešenje 4.4]

Zadatak 4.5 Napisati program koji proverava ispravnost uparivanja etiketa u HTML datoteci. Ime datoteke se zadaje kao argument komandne linije. Poruke o greškama ispisivati na standardni izlaz za greške. *Uputstvo: za rešavanje problema koristiti stek implementiran preko liste čiji su čvorovi HTML etikete.*

Test 1

```
Poziv: ./a.out datoteka.html
Datoteka.html:
<html>
  <head>
    <title>Primer</title>
  </head>
  <body>
    <h1>Naslov</h1>
    Danas je lep i suncan dan. <br>
    A sutra ce biti jos lepsi.
    <a link="http://www.google.com"> Link 1</a>
    <a link="http://www.math.rs"> Link 2</a>
  </body>
</html>
Izlaz:
  Ispravno uparene etikete.
```

Test 2

```

|| Poziv: ./a.out
|| Izlaz:
||      Greska! Program se poziva
||      sa: ./a.out datoteka.html!

```

Test 3

```

|| Poziv: ./a.out datoteka.html
|| Datoteka.html ne postoji.
|| Izlaz:
||      Greska prilikom otvaranja
||      datoteke datoteka.html.

```

Test 4

```

|| Poziv: ./a.out datoteka.html
|| Datoteka.html:
|| <html>
||   <head>
||     <title>Primer</title>
||   </head>
||   <body>
|| </html>
|| Izlaz:
||      Neispravno uparene etikete.

```

Test 5

```

|| Poziv: ./a.out datoteka.html
|| Datoteka.html:
|| <html>
||   <head>
||     <title>Primer</title>
||   </head>
||   <body>
|| </body>
|| Izlaz:
||      Neispravno uparene etikete.

```

Test 6

```

|| Poziv: ./a.out datoteka.html
|| Datoteka.html je prazna
|| Izlaz:
||      Ispravno uparene etikete.

```

[Rešenje 4.5]

Zadatak 4.6 Napisati program kojim se simulira rad jednog šaltera na kojem se prvo kod službenika zakazuju termini, a potom službenik uslužuje korisnike. Službenik evidentira korisničke `jmbg` brojeve (niske koje sadrže po 13 karaktera) i zahteve (niska koja sadrži najviše 999 karaktera). Prijem zahteva korisnika se prekida unošenjem karaktera za kraj ulaza, (EOF). Službenik redom pregleda zahteve i odlučuje da li zahtev obrađuje odmah ili kasnije, tj. službeniku se postavlja pitanje **Da li korisnika vratate na kraj reda?** i ukoliko on da odgovor **Da**, korisnik se stavlja na kraj reda, čime se obrada njegovog zahteva odlaže. Ukoliko odgovor nije **Da**, tada službenik obrađuje zahtev i podatke o korisniku dopisuje na kraj datoteke `izvestaj.txt`. Ova datoteka, za svaki obrađen zahtev, sadrži `jmbg` i zahtev usluženog korisnika. Posle svakog 5 usluženog korisnika, službeniku se nudi mogućnost da prekine sa radom, nevezano od broja korisnika koji i dalje čekaju u redu. *Uputstvo: Za čuvanje korisničkih zahteva koristiti red implementiran korišćenjem listi.*

Milena: Ova upotreba mora da se skрати tako da stane na jednu stranu. To znaci da treba da se eliminiše bar 5 redova.

Upotreba programa 1

```
Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve unosnjem
njihovog JMBG broja i opisa potrebne usluge:

Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
    JMBG: 1234567890123
    Opis problema: Otvaranje racuna

Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
    JMBG: 2345678901234
    Opis problema: Podizanje novca

Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
    JMBG: 3456789012345
    Opis problema: Reklamacija

Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
    JMBG: 4567890123456
    Opis problema: Zatvaranje racuna

Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
    JMBG: 5678901234567
    Opis problema: Podizanje kredita

Novi zahtev [CTRL+D za kraj]
    JMBG:
Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 1234567890123
sa zahtevom: Otvaranje racuna
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Da

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 2345678901234
sa zahtevom: Podizanje novca
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Ne

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 3456789012345
sa zahtevom: Reklamacija
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Da

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 4567890123456
sa zahtevom: Zatvaranje racuna
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Ne

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 5678901234567
sa zahtevom: Podizanje kredita
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Da

Da li je kraj smene? [Da/Ne] Ne

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 1234567890123
sa zahtevom: Otvaranje racuna
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Ne

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 3456789012345
sa zahtevom: Reklamacija
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Ne

Sledeci je korisnik sa JMBG brojem: 5678901234567
sa zahtevom: Podizanje kredita
    Da li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] Ne

izvestaj.txt:
JMBG: 2345678901234    Zahtev: Podizanje novca
JMBG: 4567890123456    Zahtev: Zatvaranje racuna
JMBG: 1234567890123    Zahtev: Otvaranje racuna
JMBG: 3456789012345    Zahtev: Reklamacija
JMBG: 5678901234567    Zahtev: Podizanje kredita
```

[Rešenje 4.6]

Zadatak 4.7 Napisati program koji prebrojava pojavljivanja etiketa HTML datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. Rezultat prebrojavanja ispisati na standardni izlaz. Etiketke smestati u listu, a za formiranje liste koristiti strukturu:

```
typedef struct _Element
{
    unsigned broj_pojavljivanja;
    char etiketa[20];
    struct _Element *sledeci;
} Element;
```

Test 1

<pre>   Poziv: ./a.out datoteka.html   Datoteka.html: <html>   <head><title>Primer</title></head>   <body>   <h1>Naslov</h1>   Danas je lep i suncan dan.
        A sutra ce biti jos lepsi. Link 1 Link 2 </body> </html></pre>	<pre>Izlaz: a - 4 br - 1 h1 - 2 body - 2 title - 2 head - 2 html - 2</pre>
---	--

Test 2

```
|| Poziv: ./a.out
|| Izlaz:
|| Greska! Program se poziva
|| sa: ./a.out datoteka.html!
```

Test 3

```
|| Poziv: ./a.out datoteka.html
|| Datoteka.html ne postoji.
|| Izlaz:
|| Greska prilikom otvaranja
|| datoteke datoteka.html.
```

Test 4

```
|| Poziv: ./a.out datoteka.html
|| Datoteka.html je prazna.
|| Izlaz:
```

[Rešenje 4.7]

Zadatak 4.8 Napisati program koji objedinjuje dve sortirane liste. Funkcija ne treba da kreira nove čvorove, već da samo postojeće čvorove preraspodeli. Prva lista se učitava iz datoteke koja se zadaje kao prvi argument komandne linije, a druga iz datoteke čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije.

4 Dinamičke strukture podataka

Rezultujuću listu ispisati na standardni izlaz. *Napomena: koristiti biblioteku za rad sa listama celih brojeva iz zadatka 4.1.*

Test 1

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt:
  2 4 6 10 15
dat2.txt:
  5 6 11 12 14 16
Izlaz:
  2 4 5 6 6 10 11 12 14 15 16
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out
Izlaz:
  Greska! Program se poziva sa:
  ./a.out dat1.txt dat2.txt!
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out dat1.txt
Izlaz:
  Greska! Program se poziva sa:
  ./a.out dat1.txt dat2.txt!
```

Test 4

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt:
  2 4 6 10 15
dat2.txt ne postoji
Izlaz:
  Greska prilikom otvaranja datoteke
  dat2.txt.
```

Test 5

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt ne postoji
dat2.txt: 2 4 6 10 15
Izlaz:
  Greska prilikom otvaranja datoteke
  dat1.txt.
```

Test 6

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt prazna
dat2.txt: 2 4 6 10 15
Izlaz:
  2 4 6 10 15
```

[Rešenje 4.8]

Zadatak 4.9 Napisati funkciju koja dodaje na početak liste studenata novog studenta za koga su nam poznati broj indeksa, ime i prezime. Napisati rekurzivnu funkciju koja određuje da li neki student pripada listi ili ne. U glavnom programu učitati u listu sve podatke o studentima iz datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. U svakom redu datoteke nalaze se podaci o studentu i to broj indeksa, ime i prezime. Nakon toga se sa standardnog ulaza unose, jedan po jedan, indeksi studenata koji se traže u učitanj listi. Posle svakog unetog indeksa, program ispisuje poruku da ili ne, u zavisnosti od toga da li u listi postoji student sa unetim indeksom ili ne. Prekid unosa indeksa se vrši unošenjem karaktera za kraj ulaza (EOF). Nakon završenog pretraživanja rekurzivnom funkcijom osloboditi memoriju koju je data lista zauzimala. *Uputstvo: Pretpostaviti da je 10 karaktera dovoljno za zapis indeks i da je 20 karaktera maksimalna dužina bilo imena bilo prezimena studenta.*

Milena: lepse formulisati zadatak. Poslednji test primer je neispravan.

Test 1

<code>Poziv: ./a.out studenti.txt</code>		
<code>studenti.txt:</code>	<code>Ulaz:</code>	<code>Izlaz:</code>
<code>123/2014 Marko Lukic</code>	<code>3/2014</code>	<code>da: Ana Sokic</code>
<code>3/2014 Ana Sokic</code>	<code>235/2008</code>	<code>ne</code>
<code>43/2013 Jelena Ilic</code>	<code>41/2009</code>	<code>da: Marija Zaric</code>
<code>41/2009 Marija Zaric</code>		
<code>13/2010 Milovan Lazic</code>		

Test 2

```

Poziv: ./a.out
Izlaz:
  Greska! Program se poziva sa:
  ./a.out studenti.txt!

```

Test 5

```

Poziv: ./a.out studenti.txt
studenti.txt ne postoji
Izlaz:
  Greska prilikom otvaranja
  datoteke studenti.txt

```

Test 5

<code>Poziv: ./a.out studenti.txt</code>		
<code>studenti.txt:</code>	<code>Ulaz:</code>	<code>Izlaz:</code>
<code>prazna</code>	<code>3/2014</code>	<code>ne</code>
	<code>235/2008</code>	<code>ne</code>
	<code>41/2009</code>	<code>ne</code>

[Rešenje 4.9]

Zadatak 4.10 Date su dve jednostruko povezane liste L1 i L2. Napisati funkciju koja od tih lista formira novu listu L koja sadrži alternirajući raspoređene elemente lista L1 i L2 (prvi element iz L1, prvi element iz L2, drugi element L1, drugi element L2, itd). Ne formirati nove čvorove, već samo postojeće čvorove rasporediti u jednu listu. Prva lista se učitava iz datoteke čije se ime zadaje kao prvi argument komandne linije, a druga iz datoteke čije se ime zadaje kao drugi argument komandne linije. Rezultujuću listu ispisati na standardni izlaz.

Test 1

```

Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt: 2 4 6 10 15
dat2.txt: 5 6 11 12 14 16
Izlaz:
  2 5 4 6 6 11 10 12 15 14 16

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out
Izlaz:
  Greska! Program se poziva sa:
  ./a.out dat1.txt dat2.txt!

```

Test 3

```

Poziv: ./a.out dat1.txt
Izlaz:
  Greska! Program se poziva sa:
  ./a.out dat1.txt dat2.txt!

```

Test 4

```

Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt: 2 4 6 10 15
dat2.txt ne postoji
Izlaz:
  Greska prilikom otvaranja datoteke
  dat2.txt.

```

Test 5

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt ne postoji
dat2.txt: 2 4 6 10 15
Izlaz:
Greska prilikom otvaranja datoteke
dat1.txt.
```

Test 6

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt prazna
dat2.txt: 2 4 6 10 15
Izlaz:
2 4 6 10 15
```

Zadatak 4.11 Data je datoteka `brojevi.txt` koja sadrži cele brojeve.

- (a) Napisati funkciju koja iz zadate datoteke učitava brojeve i smešta ih u listu.
- (b) Napisati funkciju koja u jednom prolazu kroz zadanu listu celih brojeva pronalazi maksimalan strogo rastući podniz.

Napisati program koji u datoteku `Rezultat.txt` upisuje nađeni strogo rastući podniz.

Test 1

```
Poziv: ./a.out
brojevi.txt:
43 12 15 16 4 2 8
Izlaz:
Rezultat.txt :
12 15 16
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out
brojevi.txt ne postoji
Izlaz:
Rezultat.txt:
Greska prilikom otvaranja datoteke
dat2.txt.
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out
brojevi.txt prazna
Izlaz:
Rezultat.txt je prazna.
```

Test 4

```
Poziv: ./a.out dat1.txt dat2.txt
dat1.txt prazna
dat2.txt:
2 4 6 10 15
Izlaz:
2 4 6 10 15
```

Zadatak 4.12 Grupa od n plesača na kostimima imaju brojeve od 1 do n , redom, u smeru kazaljke na satu. Plesači izvode svoju plesnu tačku tako što formiraju krug iz kog najpre izlazi k -ti plesač. Odbrojavanje se počevši od plesača označenog brojem 1 u smeru kretanja kazaljke na satu. Preostali plesači obrazuju manji krug iz kog opet izlazi k -ti plesač. Odbrojavanje počinje od sledećeg suseda prethodno izbačenog, opet u smeru kazaljke na satu. Izlasci iz kruga se nastavljaju sve dok svi plesači ne budu isključeni. Celi brojevi n , k ($k < n$) se učitavaju sa standardnog ulaza.

Napisati program koji će na standardni izlaz ispisati redne brojeve plesača u redosledu napuštanja kruga. *Uputstvo: Pri implementaciji koristiti dvostruko povezanu kružnu listu.*

Milena: Dodati jos najmanje jedan test primer. Milena: Da li je ovde potrebna dvostrukopovezna lista ili moze obicna kruzna lista?

Test 1

```
|| Ulaz:
|| 5 3
|| Izlaz:
|| 3 1 5 2 4
```

Zadatak 4.13 Grupa od n plesača na kostimima imaju brojeve od 1 do n , redom, u smeru kazaljke na satu. Plesači izvode svoju plesnu tačku tako što formiraju krug iz kog najpre izlazi k -ti plesač. Odbrojava se počevši od plesača označenog brojem 1 u smeru kretanja kazaljke na satu. Preostali plesači obrazuju manji krug iz kog opet izlazi k -ti plesač. Odbrojavanje počinje od sledećeg suseda prethodno izbačenog, uz promenu smera. Ukoliko se prilikom prethodnog izbacivanja odbrojavalo u smeru kazaljke na satu sada će se obrojavati u suprotnom smeru, i obrnuto. Izlasci iz kruga se nastavljaju sve dok svi plesači ne budu isključeni. Celi brojevi n , k ($k < n$) se učitavaju sa standardnog ulaza. Napisati program koji će na standardni izlaz ispisati redne brojeve plesača u redosledu napuštanja kruga. *Uputstvo: Pri implementaciji koristiti dvostruko povezanu kružnu listu.*

Test 1

```
|| Ulaz:
|| 5 3
|| Izlaz:
|| 3 5 4 2 1
```

Test 2

```
|| Ulaz:
|| 2 7
|| Izlaz:
|| n mora biti uvek vece od k, a 2 < 7!
```

4.2 Stabla

Zadatak 4.14 Napisati program za rad sa binarnim pretraživačkim stablima.

- Definisati strukturu `Cvor` kojom se opisuje čvor binarnog pretraživačkog stabla koja sadrži ceo broj `broj` i pokazivače `levo` i `desno` redom na levo i desno podstablo.
- Napisati funkciju `Cvor* napravi_cvor(int broj)` koja alokira memoriju za novi čvor stabla i vrši njegovu inicijalizaciju zadatim celim brojem `broj`.
- Napisati funkciju `void dodaj_u_stablo(Cvor** koren, int broj)` koja u stablo na koje pokazuje argument `koren` dodaje ceo broj `broj`.

- (d) Napisati funkciju `Cvor* pretrazi_stablo(Cvor* koren, int broj)` koja proverava da li se ceo broj `broj` nalazi u stablu sa korenom `koren`. Funkcija vraća pokazivač na čvor stabla koji sadrži traženu vrednost ili `NULL` ukoliko takav čvor ne postoji.
- (e) Napisati funkciju `Cvor* pronadji_najmanji(Cvor* koren)` koja pronalazi čvor koji sadrži najmanju vrednost u stablu sa korenom `koren`.
- (f) Napisati funkciju `Cvor* pronadji_najveci(Cvor* koren)` koja pronalazi čvor koji sadrži najveću vrednost u stablu sa korenom `koren`.
- (g) Napisati funkciju `void obrisi_element(Cvor** koren, int broj)` koja briše čvor koji sadrži vrednost `broj` iz stabla na koje pokazuje argument `koren`.
- (h) Napisati funkciju `void ispisi_stablo_infiksno(Cvor* koren)` koja infiksno ispisuje sadržaj stabla sa korenom `koren`. Infiksni ispis podrazumeva ispis levog podstabla, korena, a zatim i desnog podstabla.
- (i) Napisati funkciju `void ispisi_stablo_prefiksno(Cvor* koren)` koja prefiksno ispisuje sadržaj stabla sa korenom `koren`. Prefiksni ispis podrazumeva ispis korena, levog podstabla, a zatim i desnog podstabla.
- (j) Napisati funkciju `void ispisi_stablo_postfiksno(Cvor* koren)` koja postfiksno ispisuje sadržaj stabla sa korenom `koren`. Postfiksni ispis podrazumeva ispis levog podstabla, desnog podstabla, a zatim i korena.
- (k) Napisati funkciju `void oslobodi_stablo(Cvor** koren)` koja oslobađa memoriju zauzetu stablom na koje pokazuje argument `koren`.

Korišćenjem prethodnih funkcija, napisati program koji sa standardnog ulaza učitava cele brojeve sve do kraja ulaza, dodaje ih u binarno pretraživačko stablo i ispisuje stablo u svakoj od navedenih notacija. Zatim omogućiti unos još dva cela broja i demonstrirati rad funkcije za pretragu nad prvim unetim brojem i rad funkcije za brisanje elemenata nad drugim unetim brojem.

Test 1

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
Unesite brojeve (CRL+D za kraj unosa):
7 2 1 9 32 18
Izlaz:
Infiksni ispis: 1 2 7 9 18 32
Prefiksni ispis: 7 2 1 9 32 18
Postfiksni ispis: 1 2 18 32 9 7
Trazi se broj: 11
Broj se ne nalazi u stablu!
Brise se broj: 7
Rezultuje stablo: 1 2 9 18 32

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
Unesite brojeve (CRL+D za kraj unosa):
8 -2 6 13 24 -3
Izlaz:
Infiksni ispis: -3 -2 6 8 13 24
Prefiksni ispis: 8 -2 -3 6 13 24
Postfiksni ispis: -3 6 -2 24 13 8
Trazi se broj: 6
Broj se nalazi u stablu!
Brise se broj: 14
Rezultuje stablo: -3 -2 6 8 13 24

```

[Rešenje 4.14]

Zadatak 4.15 Napisati program koji izračunava i na standardnom izlazu ispisuje broj pojavljivanja svake reči datoteke čije se ime zadaje kao argument komandne linije. Program realizovati korišćenjem binarnog pretraživačkog stabla uređenog leksikografski po rečima ne uzimajući u obzir razliku između malih i velikih slova. Ukoliko prilikom pokretanja programa korisnik ne navede ime ulazne datoteke ispisati poruku **Nedostaje ime ulazne datoteke!**. Može se pretpostaviti da dužina reči neće biti veća od 50 karaktera.

Test 1

```

Poziv: ./a.out test.txt
Datoteka test.txt:
Sunce utorak raCunar SUNCE programiranje
jabuka PROGramiranje sunCE JABUka
Izlaz:
jabuka: 2
programiranje: 2
racunar: 1
sunce: 3
utorak: 1
Najcesca rec: sunce (pojavljuje se 3 puta)

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out suma.txt
Datoteka suma.txt:
lipa zova hrast ZOVA breza LIPA
Izlaz:
breza: 1
hrast: 1
lipa: 2
zova: 2
Najcesca rec: lipa (pojavljuje se 2 puta)

```

Test 3

```

Poziv: ./a.out
Izlaz:
Nedostaje ime ulazne datoteke!

```

[Rešenje 4.15]

Zadatak 4.16 U svakoj liniji datoteke čije se ime zadaje sa standardnog ulaza nalazi se ime osobe, prezime osobe i njen broj telefona, npr. **Pera Peric**

064/123-4567. Napisati program koji korišćenjem binarnog pretraživačkog stabla implementira mapu koja sadrži navedene informacije i koja će omogućiti pretragu brojeva telefona za zadata imena i prezimena. Imena i prezimena se unose sve do unosa reči KRAJ, a za svaki od unetih podataka ispisuje se ili broj telefona ili obaveštenje da traženi broj nije u imeniku. Može se pretpostaviti da imena, prezimena i brojevi telefona neće biti duži od 30 karaktera, kao i da imenik ne sadrži podatke o osobama sa istim imenom i prezimenom.

Upotreba programa 1

```
Poziv: ./a.out
Datoteka imenik.txt:
  Pera Peric 011/3240-987
  Marko Maric 064/1234-987
  Mirko Maric 011/589-333
  Sanja Savkovic 063/321-098
  Zika Zikic 021/759-858
Ulaz:
  Unesite ime datoteke: imenik.txt
  Unesite ime i prezime: Pera Peric
  Broj je: 011/3240-987
  Unesite ime i prezime: Marko Markovic
  Broj nije u imeniku!
  Unesite ime i prezime: KRAJ
```

[Rešenje 4.16]

Zadatak 4.17 U datoteci `prijemni.txt` nalaze se podaci o prijemnom ispitu učenika jedne osnovne škole tako što je u svakom redu navedeno ime i prezime učenika (niz najviše 50 karaktera), broj poena na osnovu uspeha (realan broj), broj poena na prijemnom ispitu iz matematike (realan broj) i broj poena na prijemnom ispitu iz maternjeg jezika (realan broj). Za učenika koji u zbiru osvoji manje od 10 poena na oba prijemna ispita smatra se da nije položio prijemni. Napisati program koji na osnovu podataka iz ove datoteke formira i prikazuje rang listu učenika. Rang lista sadrži redni broj učenika, njegovo ime i prezime, broj poena na osnovu uspeha, broj poena na prijemnom ispitu iz matematike, broj poena na prijemnom ispitu iz maternjeg jezika i ukupan broj poena i sortirana je opadajuće po ukupnom broju poena. Na rang listi se prvo navode oni učenici koji su položili prijemni ispit, a potom i učenici koji ga nisu položili. Između ovih dveju grupa učenika postoji i horizontalna linija koja ih vizuelno razdvaja.

Test 1

```

Poziv: ./a.out
Datoteka prijemni.txt:
Marko Markovic 45.4 12.3 11
Milan Jevremovic 35.2 1.3 9
Maja Agic 60 19 20
Nadica Zec 54.2 10 15.8
Jovana Milic 23.3 2 5.6
Izlaz:
1. Maja Agic 60.0 19.0 20.0 99.0
2. Nadica Zec 54.2 10.0 15.8 80.0
3. Marko Markovic 45.4 12.3 11.0 68.7
4. Milan Jevremovic 35.2 1.3 9.0 45.5
-----
5. Jovana Milic 23.3 2.0 5.6 30.9

```

[Rešenje 4.17]

* Zadatak 4.18 Napisati program koji implementira podsetnik za rođendane. Informacije o rođendanima se nalaze u datoteci čije se ime zadaje kao argument komandne linije u formatu `Ime Prezime DD.MM.YYYY.` - za svaku osobu po jedna linija datoteke. Korisnik unosi datum u naznačenom formatu, a program pronalazi i ispisuje ime i prezime osobe čiji je rođendan zadatog datuma ili ime i prezime osobe koja prva sledeća slavi rođendan. Ovaj postupak treba ponavljati dokle god korisnik ne unese komandu za kraj rada. Informacije o rođendanima uneti u mapu koja je implementirana preko binarnog pretraživačkog stabla i uređena po datumima. Može se pretpostaviti da će svi korišćeni datumi biti validni i u formatu `DD.MM.YYYY.`

Upotreba programa 1

```

Poziv: a.out
Datoteka rodjendani.txt:
Marko Markovic 12.12.1990.
Milan Jevremovic 04.06.1989.
Maja Agic 23.04.2000.
Nadica Zec 01.01.1993.
Jovana Milic 05.05.1990.
Ulaz:
Unesite datum: 23.04.
Izlaz:
Slavljenik: Maja Agic
Ulaz:
Unesite datum: 01.01.
Izlaz:
Slavljenik: Nadica Zec
Ulaz:
Unesite datum: 01.05.
Izlaz:
Slavljenik: Jovana Milic 05.05.
Ulaz:
Unesite datum: CTRL+D

```

[Rešenje 4.18]

Zadatak 4.19 Dva binarna stabla su identična ako su ista po strukturi i sadržaju tj. ako oba korena imaju isti sadržaj i identična odgovarajuća podstabla. Napisati funkciju `int identitet(Cvor* koren1, Cvor* koren2)` koja proverava da li su binarna stabla `koren1` i `koren2` koja sadrže cele brojeve identična, a zatim i glavni program koji testira njen rad. Elemente pojedinačnih stabla unositi sa standardnog ulaza sve do pojave broja 0. *Napomena: Skup funkcija koje smo napisali u prvom zadatku možemo iskoristiti kao malu biblioteku za rad sa binarnim pretraživačkim stablima celih brojeva. Tako će u zadacima koji slede, datoteka `stabla.h` predstavljati popis funkcija biblioteke, a datoteka `stabla.c` njihove implementacije. Programme koji koriste ovu biblioteku treba prevoditi i pokretati u skladu sa smernicama iz poglavlja 1.1.*

Test 1

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
    Prvo stablo:
    10 5 15 3 2 4 30 12 14 13 0
    Drugo stablo:
    10 15 5 3 4 2 12 14 13 30 0
Izlaz:
    Stabla jesu identicna.
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
    Prvo stablo:
    10 5 15 4 3 2 30 12 14 13 0
    Drugo stablo:
    10 15 5 3 4 2 12 14 13 30 0
Izlaz:
    Stabla nisu identicna.
```

[Rešenje 4.19]

* **Zadatak 4.20** Napisati program koji za dva binarna pretraživačka stabla čiji se elementi zadaju sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, ispisuje uniju, presek i razliku stabla. Unija dva stabala je stablo koje sadrži vrednosti iz oba stabla. Presek dva stabala je stablo koje sadrži vrednosti koje se pojavljuju i u prvom i u drugom stablu. Razlika dva stabla je stablo koje sadrži sve vrednosti prvog stabla koje se ne pojavljuju u drugom stablu.

Test 1

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
    Prvo stablo: 1 7 8 9 2 2
    Drugo stablo: 3 9 6 11 1
Izlaz:
    Unija: 1 1 2 2 3 6 7 8 9 9 11
    Presek: 1 9
    Razlika: 2 2 7 8
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
    Prvo stablo: 11 2 7 5
    Drugo stablo: 4 3 3 7
Izlaz:
    Unija: 2 3 3 4 5 7 7 11
    Presek: 7
    Razlika: 2 5 11
```

[Rešenje 4.20]

Zadatak 4.21 Napisati funkciju `void sortiraj(int a[], int n)` koja sortira niz celih brojeva `a` dimenzije `n` korišćenjem binarnog pretraživačkog stabla. Napisati i program koji sa standardnog ulaza učitava ceo broj `n` manji od 50 i niz `a` celih brojeva dužine `n`, poziva funkciju `sortiraj` i rezultat ispisuje na standardnom izlazu.

Test 1

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
n: 7
a: 1 11 8 6 37 25 30
Izlaz:
1 6 8 11 25 30 37
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
n: 55
Izlaz:
Greska: pogresna dimenzija niza!
```

[Rešenje 4.21]

Zadatak 4.22 Dato je binarno pretraživačko stablo celih brojeva.

- Napisati funkciju koja izračunava broj čvorova stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava broj listova stabla.
- Napisati funkciju koja štampa pozitivne vrednosti listova stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava zbir čvorova stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava najveći element stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava dubinu stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava broj čvorova na i -tom nivou stabla.
- Napisati funkciju koja ispisuje sve elemente na i -tom nivou stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava maksimalnu vrednost na i -tom nivou stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava zbir čvorova na i -tom nivou stabla.
- Napisati funkciju koja izračunava zbir svih vrednosti stabla koje su manje ili jednake od date vrednosti x .

Napisati program koji testira prethodne funkcije. Stablo formirati na osnovu vrednosti koje se unose sa standardnog ulaza, sve do kraja ulaza, a vrednosti parametara i i x pročitati kao argumente komandne linije.

Test 1

```
Poziv: ./a.out 2 15
Ulaz:
  10 5 15 3 2 4 30 12 14 13
Izlaz:
  broj cvorova: 10
  broj listova: 4
  pozitivni listovi: 2 4 13 30
  zbir cvorova: 108
  najveći element: 30
  dubina stabla: 5
  broj cvorova na 2. nivou: 3
  elementi na 2. nivou: 3 12 30
  maksimalni na 2. nivou: 30
  zbir na 2. nivou: 45
  zbir elemenata manjih ili jednakih od 15: 7
```

[Rešenje 4.22]

Zadatak 4.23 Napisati program koji ispisuje sadržaj binarnog pretraživačkog stabla po nivoima. Elementi stabla se učitavaju sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza.

Test 1

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  10 5 15 3 2 4 30 12 14 13
Izlaz:
  0.nivo: 10
  1.nivo: 5 15
  2.nivo: 3 12 30
  3.nivo: 2 4 14
  4.nivo: 13
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out
Ulaz:
  6 11 8 3 -2
Izlaz:
  0.nivo: 6
  1.nivo: 3 11
  2.nivo: -2 8
```

[Rešenje 4.23]

* **Zadatak 4.24** Dva binarna stabla su *slična kao u ogledalu* ako su ili oba prazna ili ako oba nisu prazna i levo podstablo svakog stabla je *slično kao u ogledalu* desnom podstablu onog drugog (bitna je struktura stabala, ali ne i njihov sadržaj). Napisati funkciju koja proverava da li su dva binarna pretraživačka stabla *slična kao u ogledalu*, a potom i program koji testira rad funkcije nad stablima čiji se elementi unose sa standardnog ulaza sve do unosa broja 0 i to redom za prvo stablo, pa zatim i za drugo stablo.

Test 1

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
    Prvo stablo: 11 20 5 3 0
    Drugo stablo: 8 14 30 1 0
Izlaz:
    Stabla su slicna kao u ogledalu.

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
    Prvo stablo: 11 20 5 3 0
    Drugo stablo: 8 20 15 0
Izlaz:
    Stabla nisu slicna kao u ogledalu.

```

Zadatak 4.25 AVL-stablo je binarno pretraživačko stablo kod kojeg apsolutna razlika visina levog i desnog podstabla svakog elementa nije veća od jedan. Napisati funkciju `int avl(Cvor* koren)` koja izračunava broj čvorova stabla sa korenom `koren` koji ispunjavaju uslov za AVL stablo. Napisati zatim i glavni program koji ispisuje rezultat `avl` funkcije za stablo čiji se elementi unose sa standardnog ulaza sve do kraja ulaza.

Test 1

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
    10 5 15 2 11 16 1 13
Izlaz:
    7

```

Test 2

```

Poziv: ./a.out
Ulaz:
    16 30 40 24 10 18 45 22
Izlaz:
    6

```

[Rešenje 4.25]

Zadatak 4.26 Binarno stablo se naziva HEAP ako za svaki čvor u stablu važi da je njegova vrednost veća od vrednosti svih ostalih čvorova u njegovim podstablama. Napisati funkciju `int heap(Cvor* koren)` koja proverava da li je dato binarno stablo celih brojeva HEAP. Napisati zatim i glavni program koji kreira stablo kao na slici ..., poziva funkciju `heap` i ispisuje rezultat na standardnom izlazu.

[Rešenje 4.26]

Zadatak 4.27 Dato je binarno stablo celih brojeva.

- Napisati funkciju koja pronalazi čvor u stablu sa maksimalnim proizvodom vrednosti iz desnog podstabla.
- Napisati funkciju koja pronalazi čvor u stablu sa najmanjom sumom vrednosti iz levog podstabla.
- Napisati funkciju koja štampa sadržaj svih čvorova stabla na putanji od korena do najdubljeg čvora.

- (d) Napisati funkciju koja štampa sadržaj svih čvorova stabla na putanji od korena do čvora koji ima najmanju vrednost u stablu.

Napisati program koji testira gore navedene funkcije nad stablom zadatim slikom

...

4.3 Rešenja

Rešenje 4.1

```
1  #ifndef _LISTA_H
2  #define _LISTA_H
3
4  /* Struktura kojom je predstavljen cvor liste */
5  typedef struct cvor {
6      /* Podatak koji cvor sadrzi */
7      int vrednost;
8      /* Pokazivac na sledeci cvor liste */
9      struct cvor *sledeci;
10 } Cvor;
11
12 Cvor* napravi_cvor(int broj);
13
14 void oslobodi_listu(Cvor** adresa_glave) ;
15
16 void prover_i_alokaciju(Cvor** adresa_glave, Cvor* novi) ;
17
18 void dodaj_na_pocetak_liste(Cvor** adresa_glave, int broj);
19
20 Cvor * pronadji_poslednji (Cvor * glava);
21
22 void dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);
23
24 Cvor * pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj ) ;
25
26 void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi) ;
27
28 void dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj) ;
29
30 Cvor * pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj) ;
31
32 Cvor * pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj);
33
34 void obrisi_element(Cvor ** adresa_glave, int broj);
35
36 void obrisi_element_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int
37 broj);
```

```

39 void ispisi_listu(Cvor * glava);
41 #endif

1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include "lista.h"

5  /* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Funkcija vrednost
   novog cvora inicijalizuje na broj, dok pokazivac na
7  sledeci cvor u novom cvoru postavlja na NULL.
   Funkcija vraća pokazivac na novokreirani cvor ili NULL
9  ako alokacija nije uspesno izvršena. */
Cvor * napravi_cvor(int broj)
11 {
   Cvor * novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
13   if( novi == NULL )
       return NULL;

15   /* Inicijalizacija polja u novom cvoru */
17   novi->vrednost = broj;
   novi->sledeci = NULL;
19   return novi;
   }

21
23 /* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za elemente
   liste ciji se pocetni cvor nalazi na adresi adresa_glave. */
void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave)
25 {
   Cvor *pomocni = NULL;

27
29   /* Ako lista nije prazna, onda treba osloboditi memoriju. */
   while (*adresa_glave != NULL)
   {
31       /* Potrebno je prvo zapamtiti adresu sledeceg elementa i
          onda osloboditi element koji predstavlja glavu liste */
33       pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
       free(*adresa_glave);
35       /* Sledeci element je nova glava liste */
       *adresa_glave = pomocni;
37   }
   }

39
41 /* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi
   i ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva
   prethodno zauzeta memorija za listu ciji pocetni cvor se
43 nalazi na adresi adresa_glave.*/
void prover_i_alokaciju(Cvor ** adresa_glave, Cvor * novi)
45 {
   /* Ukoliko je novi NULL */
47   if ( novi == NULL )
   {

```

```
49     fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");

51     /* Oslobadjamo dinamički alociranu memoriju i
       prekidamo program */
53     oslobodi_listu(adresa_glave);
       exit(EXIT_FAILURE);
55 }
}

57

/* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste.
   Kreira novi cvor koriscenjem funkcije napravi_cvor i uvezuje
   ga na pocetak */
61 void dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
63     /* Kreiramo nov cvor i proveravamo da li je bilo greske pri
       alokaciji */
65     Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
       prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);
67
       /* Uvezujemo novi cvor na pocetak */
69     novi->sledeci = *adresa_glave;
       /* Nov cvor je sada nova glava liste */
71     *adresa_glave = novi;
}

73

75
/* Funkcija pronalazi i vraca pokazivac na poslednji element
   liste, ili NULL ukoliko je lista prazna. */
77 Cvor * pronadji_poslednji (Cvor * glava)
{
79     /* Prazna lista nema ni poslednji cvor i u tom slucaju
       vracamo NULL.*/
81     if( glava == NULL)
83         return NULL;

85     /* Sve dok glava ne pokazuje na cvor koji nema sledeceg,
       pomeramo pokazivac glava na taj sledeci element. Kada
       izadjemo iz petlje, glava ce pokazivati na element liste
       koji nema sledeceg, tj, poslednji element liste je. Zato
       vracamo vrednost pokazivaca glava.
       Pokazivac glava je argument funkcije i njegove promene nece
       se odraziti na vrednost pokazivaca glava u pozivajucoj
       funkciji. */
91     while (glava->sledeci != NULL)
93         glava = glava->sledeci;
95
       return glava;
97 }

99
/* Funkcija dodaje novi cvor na kraj liste. */
void dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
```

```

101 {
102     Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
103     prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);

105     /* U slucaju prazne liste */
106     if (*adresa_glave == NULL)
107     {
108         /* Glava nove liste je upravo novi cvor i ujedno i cela
109            lista. Azuriramo vrednost na koju pokazuje adresa_glave i
110            tako azuriramo i pokazivacku promenljivu u pozivajucoj
111            funkciji. */
112         *adresa_glave = novi;
113         return;
114     }

115     /* Ako lista nije prazna, pronalazimo poslednji element */
116     Cvor * poslednji = pronadji_poslednji(*adresa_glave);

119     /* Dodajemo novi cvor na kraj preusmeravanjem pokazivaca */
120     poslednji->sledeci = novi;
121 }

123 /* Pomocna funkcija pronalazi cvor u listi iza koga treba
124    umetnuti nov element sa vrednoscu broj.*/
125 Cvor * pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj )
126 {
127     /*Ako je lista prazna onda nema takvog mesta i vracamo NULL */
128     if(glava == NULL)
129         return NULL;

131     /* Krecemo se kroz listu sve dok se ne dodje do elementa ciji
132        je sledeci element veci ili jednak od novog elementa, ili
133        dok se ne dodje do poslednjeg elementa.

135        Zbog lenjog izracunavanja izraza u C-u prvi deo konjukcije
136        mora biti provera da li smo dosli do poslednjeg elementa
137        liste pre nego sto proverimo vrednost njegovog sledeceg
138        elementa, jer u slucaju poslednjeg, sledeci ne postoji,
139        pa ni vrednost.*/
140     while (glava->sledeci != NULL
141            && glava->sledeci->vrednost < broj)
142         glava = glava->sledeci;

144     /* Iz petlje smo mogli izaci jer smo dosli do poslednjeg
145        elementa ili smo se zaustavili ranije na elementu ciji
146        sledeci ima vrednost vecu od broj */
147     return glava;
148 }

151 void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi)

```

```
153 {
154     /* Novi element dodajemo iza tekućeg elementa */
155     novi->sledeci = tekuci->sledeci;
156     tekuci->sledeci = novi;
157 }

159 /* Funkcija dodaje novi element u sortiranu listu
    tako da nova lista ostane sortirana.*/
161 void dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj)
162 {
163     /* U slučaju prazne liste glava nove liste je novi cvor */
164     if ( *adresa_glave == NULL ) {
165         Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
166         /* Proveravamo da li je doslo do greske prilikom
167            alokacije memorije */
168         prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);
169         *adresa_glave = novi;
170         return;
171     }

173     /* Lista nije prazna*/
174     /* Ako je broj manji ili jednak vrednosti u glavi liste,
175        onda ga dodajemo na pocetak liste */
176     if ( (*adresa_glave)->vrednost >= broj ) {
177         dodaj_na_pocetak_liste(adresa_glave, broj);
178         return;
179     }

181     /* U slučaju da je glava liste element manji od novog elementa,
182        tada pronalazimo element liste iza koga treba da se umetne
183        nov broj */
184     Cvor * pomocni = pronadji_mesto_umetanja(*adresa_glave, broj);
185
186     Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
187     prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);

189     /* Uvezujemo novi cvor iza pomocnog */
190     dodaj_iza(pomocni, novi);
191 }

193 /* Funkcija trazi u listi element cija je vrednost jednaka datom
    broju. Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadržan traženi
195 broj ili NULL u slučaju da takav element ne postoji u listi.*/
196 Cvor * pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj)
197 {
198     for ( ; glava != NULL; glava = glava->sledeci )
199         if (glava->vrednost == broj)
200             return glava;
201
202     /* Nema traženog broja u listi i vracamo NULL*/
203     return NULL;
204 }
```

```

205
207 /* Funkcija trazi u listi element cija je vrednost jednaka datom
209 broj. Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadržan traženi
211 broj ili NULL u slučaju da takav element ne postoji u listi.
    Funkcija se u pretrazi oslanja na činjenicu da je lista koja
    se pretražuje neopadajuće sortirana. */
211 Cvor * pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj)
213 {
    /* U konjukciji koja cini uslov ostanka u petlji,
215 bitan je redosled! */
    for ( ; glava != NULL && glava->vrednost <= broj ;
217         glava = glava->sledeci)
        if (glava->vrednost == broj)
219             return glava;

221 /* Nema traženog broja u listi i vracamo NULL*/
    return NULL;
223 }

225
227 /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrže dati broj.
    Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji može biti
    promenjen u slučaju da se obriše stara glava. */
229 void obrisi_element(Cvor ** adresa_glave, int broj)
    {
231         Cvor *tekuci = NULL;
233         Cvor *pomocni = NULL;

        /* Brisemo sa pocetka liste sve cvorove koji su jednaki datom
235 broj, i azuriramo pokazivac na glavu */
        while (*adresa_glave != NULL
237             && (*adresa_glave)->vrednost == broj)
        {
239             /* Sacuvamo adresu repa liste pre oslobadjanja glave */
                pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
241             free(*adresa_glave);
                *adresa_glave = pomocni;
243         }

245 /* Ako je nakon toga lista ostala prazna prekidamo funkciju */
        if ( *adresa_glave == NULL)
247             return;

249 /* Od ovog trenutka se u svakom koraku nalazimo
    na tekucem cvoru koji je razlicit od traženog
251 broja (kao i svi levo od njega). Poredimo
    vrednost sledeceg cvora (ako postoji) sa traženim
253 brojem i brisemo ga ako je jednak, a prelazimo na
    sledeci cvor ako je razlicit. Ovaj postupak ponavljamo
255 dok ne dodjemo do poslednjeg cvora. */
        tekuci = *adresa_glave;

```

```
257 while (tekuci->sledeci != NULL)
    if (tekuci->sledeci->vrednost == broj)
259     {
        /* tekuci->sledeci treba obrisati,
261         zbog toga sacuvamo njegovu adresu u pomocni */
        pomocni = tekuci->sledeci;
263         /* Tekucem preusmerimo pokazivac sledeci
            tako sto preskakemo njegovog trenutnog sledeceg.
265             Njegov novi sledeci ce biti sledeci od ovog koga
                brisemo. */
267         tekuci->sledeci = pomocni->sledeci;
        /* Sada mozemo da oslobodimo cvor sa vrednoscu broj. */
269         free(pomocni);
    }
271 else
    {
273         /* Ne treba brisati sledeceg. Prelazimo na sledeci. */
        tekuci = tekuci->sledeci;
275     }
    return;
277 }

279 /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj,
281     oslanjajuci se na cinjenicu da je prosledjena lista sortirana
        neopadajuće. Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji
283     može biti promenjen ukoliko se obrisu stara glava liste. */
void obris_element_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int
285 broj)
{
287     Cvor *tekuci = NULL ;
    Cvor *pomocni = NULL ;
289
    /* Brisemo sa pocetka liste sve eventualne cvorove koji su
291     jednaki datom broju, i azuriramo pokazivac na glavu */
    while (*adresa_glave != NULL
293         && (*adresa_glave)->vrednost == broj)
    {
295         /* Sacuvamo adresu repa liste pre oslobadjanja glave */
        pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
297         free(*adresa_glave);
        *adresa_glave = pomocni;
299     }

301     /* Ako je nakon toga lista ostala prazna ili glava liste sadrzi
        vrednost koja je veca od broja, kako je lista sortirana
303     rastuce nema potrebe broj traziti u repu liste i zato
        prekidamo funkciju */
305     if ( *adresa_glave == NULL || (*adresa_glave)->vrednost > broj)
        return;
307
    /* Od ovog trenutka se u svakom koraku nalazimo u tekucem cvoru
```



```

309     cija vrednost je manja od trazenog broja kao i svi levo od
311     njega. Poredimo vrednost sledeceg cvora, ako postoji, sa
313     trazanim brojem i brisemo ga ako je jednak, a prelazimo na
        sledeci cvor ako je razlicit. Ovaj postupak ponavljamo dok
        ne dodjemo do poslednjeg cvora ili prvog cvora cija vrednost
        je veca od trazenog broja. */
315     tekuci = *adresa_glave;
317     while (tekuci->sledeci != NULL
        && tekuci->sledeci->vrednost <= broj)
        if (tekuci->sledeci->vrednost == broj)
319         {
            /* tekuci->sledeci treba obrisati, zbog toga cuvamo
321             njegovu adresu u pomocni */
            pomocni = tekuci->sledeci;
323             /* Tekucem preusmerimo pokazivac sledeci tako sto
                preskacemo njegovog trenutnog sledeceg. Njegov novi
325             sledeci ce biti sledeci od ovog koga brisemo. */
            tekuci->sledeci = tekuci->sledeci->sledeci;
327             /* Sada mozemo da oslobodimo cvor sa vrednoscu broj */
            free(pomocni);
329         }
        else
331         {
            /* Ne treba brisati sledeceg, jer je manji od trazenog i
333             prelazimo na sledeci */
            tekuci = tekuci->sledeci;
335         }
        return;
337     }

339     /* Funkcija prikazuje elemente liste pocev od glave ka kraju
341     liste. Ne saljemo joj adresu promenljive koja cuva glavu
        liste, jer ova funkcija nece menjati listu, pa nema ni
343     potrebe da azuriza pokazivac na glavu liste iz pozivajuce
        funkcije. */
345     void ispisi_listu(Cvor * glava)
        {
347         putchar('[');
        for ( ; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
349             {
                printf("%d", glava->vrednost);
351                 if( glava->sledeci != NULL )
                    printf(", ");
353             }

355         printf("]\n");
    }

```

```

#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include "lista.h"

```

```
4  int main()
6  {
    /* Lista je na pocetku prazna. */
    8  Cvor * glava = NULL;
    Cvor * trazeni = NULL;
    10 int broj;

    12 /* Testiramo dodavanje na pocetak*/
    printf("Unesite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
    14 printf("\n\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);

    16 while(scanf("%d",&broj)>0)
    {
    18     {
        dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj);
        20 printf("\n\tLista: ");
        ispisi_listu(glava);
    22     }

    24 printf("\nUnesite element koji se trazi u listi: ");
    scanf("%d", &broj);

    26 trazeni = pretrazi_listu(glava, broj);
    28 if(trazeni == NULL)
        printf("Element NIJE u listi!\n");
    30 else
        printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

    32 oslobodi_listu(&glava);

    34 return 0;
    36 }
```

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include "lista.h"

4
int main()
6 {
    Cvor * glava = NULL;
    8 int broj;

    10 /* Testiramo dodavanje na kraj liste */
    printf("Unesite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
    12 printf("\n\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);

    14 while(scanf("%d",&broj) > 0)
    {
    16     {
        dodaj_na_kraj_liste(&glava, broj);
        18 printf("\n\tLista: ");
    }
```

```
    ispisi_listu(glava);
20 }

22 printf("\nUnesite element koji se brise iz liste: ");
scanf("%d", &broj);

24 /* Brisemo elemente iz liste cije polje vrednost je jednako
26    broju procitanom sa ulaza */
obrisi_element(&glava, broj);

28 printf("Lista nakon brisanja: ");
30 ispisi_listu(glava);

32 oslobodi_listu(&glava);

34 return 0;
}
```

```
1 #include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
3 #include "lista.h"

5
int main() {
7     Cvor * glava = NULL;
    Cvor * trazeni = NULL;
9     int broj;

11     /* Testiramo dodavanje u listu tako da ona bude neopadajuće
        uredjena */
13     printf("Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
    printf("\n\tLista: ");
15     ispisi_listu(glava);

17     while(scanf("%d",&broj)>0)
    {
19         dodaj_sortirano(&glava, broj);
        printf("\n\tLista: ");
21         ispisi_listu(glava);
    }

23     printf("\nUnesite element koji se trazi u listi: ");
25     scanf("%d", &broj);

27     trazeni = pretrazi_sortiranu_listu(glava, broj);
    if(trazeni == NULL)
29         printf("Element NIJE u listi!\n");
    else
31         printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

33     /* Brisemo elemente iz liste cije polje vrednost je jednako
```

```
35     broju procitanom sa ulaza */
printf("\nUnesite element koji se brise iz liste: ");
37     scanf("%d", &broj);

39     obrisi_element_sortirane_liste(&glava, broj);

41     printf("Lista nakon brisanja: ");
ispisi_listu(glava);
43
45     oslobodi_listu(&glava);
return 0;
47 }
```

Rešenje 4.2

```
1  #ifndef _LISTA_H
#define _LISTA_H
3
/* Biblioteka rekurzivnih funkcije za rad
5     sa jednostruko povezanom listom celih brojeva */

7  /* Struktura kojom je predstavljen cvor liste */
typedef struct cvor {
9     /* Podatak koji cvor sadrzi */
    int vrednost;
11    /* Pokazivac na sledeci cvor liste */
    struct cvor *sledeci;
13 } Cvor;

15 Cvor* napravi_cvor(int broj);

17 void oslobodi_listu(Cvor** adresa_glave) ;

19 int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor** adresa_glave, int broj);

21 int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);

23 int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj) ;

25 Cvor * pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj) ;

27 Cvor * pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj);

29 void obrisi_element(Cvor ** adresa_glave, int broj);

31 void obrisi_element_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int
    broj);
33
35 void ispisi_listu(Cvor * glava);
```

```

37 void ispisi_elemente(Cvor * glava);
    #endif

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
    #include "lista.h"

4  /* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Funkcija vrednost
6  novog cvora inicijalizuje na broj, dok pokazivac na
   sledeci cvor u novom cvoru postavlja na NULL.
8  Funkcija vraća pokazivac na novokreirani cvor ili NULL
   ako alokacija nije uspesno izvršena. */
10 Cvor * napravi_cvor(int broj)
   {
12     Cvor * novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
       if( novi == NULL )
14         return NULL;

16     /* Inicijalizacija polja u novom cvoru */
       novi->vrednost = broj;
18     novi->sledeci = NULL;
       return novi;
20 }

22 /* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za elemente
   liste ciji se pocetni cvor nalazi na adresi adresa_glave. */
24 void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave)
   {
26     /* Lista je vec prazna */
       if( *adresa_glave == NULL )
28         return;

30     /* Ako lista nije prazna, treba osloboditi memoriju. Pre
       nego oslobodimo memoriju za glavu liste, moramo osloboditi
32     rep liste. */
       oslobodi_listu( &(*adresa_glave)->sledeci);
34     /* Nakon oslobodjenog repa, oslobadjamo i glavu liste */
       free(*adresa_glave);
36     /* Azuriramo glavu u pozivajucoj funkciji tako da odgovara
       praznoj listi */
38     *adresa_glave = NULL;
   }
40

42 /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste.
   Kreira novi cvor koriscenjem funkcije napravi_cvor() i
44   uvezuje ga na pocetak. Funkcija vraća 1 ukoliko je doslo do
   greske pri alokaciji, inace vraća 0. */
46 int dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
   {
48     /* Kreiramo nov cvor i proverimo da li je bilo greske pri

```

```

    alokaciji */
50  Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
    if( novi == NULL)
52      return 1;

54  /* Uvezujemo novi cvor na pocetak */
    novi->sledeci = *adresa_glave;
56  /* Nov cvor je sada nova glava liste */
    *adresa_glave = novi;
58  return 0;
}

60
/* Funkcija dodaje novi cvor na kraj liste.
62  Prilikom dodavanja u listu na kraj u velikoj vecini slucajeva
    nov broj se dodaje u rep liste u rekurzivnom pozivu. U slucaju
64  da je u rekurzivnom pozivu doslo do greske pri alokaciji,
    funkcija vraca 1 visem rekurzivnom pozivu koji tu informaciju
66  vraca u rekurzivni poziv iznad, sve dok se ne vrati u main.
    Ako je funkcija vratila 0, onda nije bilo greske. Tek je iz
68  main funkcije moguće pristupiti pravom pocetku liste i
    osloboditi je celu, ako ima potrebe. */
70  int dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
    {
72      if (*adresa_glave == NULL)
        {
74          /* Glava liste je upravo novi cvor i ujedno i cela lista.*/
            Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
76            if( novi == NULL)
                return 1;

78            /* Azuriramo vrednost na koju pokazuje adresa_glave i tako
                azuriramo i pokazivacku promenljivu u pozivajucoj
80            funkciji. */
            *adresa_glave = novi;
82            return 0;
        }
84    }

86  /* Ako lista nije prazna, nov element se dodaje u rep liste. */
    return dodaj_na_kraj_liste(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
88  }

90  /* Funkcija dodaje novi element u rastuce sortiranu listu tako da
    nova lista ostane sortirana. Vraca 0, ako je alokacija novog
92  cvora prosla bez greske, inace vraca 1 da bi ta vrednost bila
    propagirala nazad do prvog poziva. */
94  int dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj)
    {
96      /* u slucaju prazne liste adresa_glave nove liste je upravo
        novi cvor */
98      if (*adresa_glave == NULL)
        {
100         Cvor *novi = napravi_cvor(broj);

```

```

102     if( novi == NULL)
        return 1;

104     *adresa_glave = novi;
        return 0 ;
106 }

108 /* Lista nije prazna*/
/* Ako je broj manji ili jednak vrednosti u glavi liste, onda
110 u sustini dodajemo na pocetak liste. */
112 if ((*adresa_glave)->vrednost >= broj )
    {
        /* Vracamo informaciju o uspesnosti alokacije */
114         return dodaj_na_pocetak_liste(adresa_glave, broj);
    }

116 /* Inace, element treba dodati u rep, tako da rep i sa novim
118 elementom bude sortirana lista */
return dodaj_sortirano(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
120 }

122

124 /* Funkcija trazi u listi element cija je vrednost jednaka datom
    broju. Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadržan traženi
126 broj ili NULL u slučaju da takav element ne postoji u listi.*/
Cvor * pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj)
128 {
    /* U praznoj listi ga sigurno nema */
130     if(glava == NULL )
        return NULL;

132     /* Ako glava liste sadrži traženi broj */
134     if(glava->vrednost == broj )
        return glava;

136     /* Ako nije nijedna od prethodnih situacija, pretragu
138 nastavljamo u repu */
return pretrazi_listu(glava->sledeci, broj);
140 }

142

144 /* Funkcija trazi u listi element cija je vrednost jednaka datom
    broju. Funkcija se u pretrazi oslanja na činjenicu da je lista
146 koja se pretražuje neopadajuće sortirana. Vraca pokazivac na
    cvor liste u kome je sadržan traženi broj ili NULL u slučaju
148 da takav element ne postoji u listi. */
Cvor * pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj)
150 {
    /* U praznoj listi ga sigurno nema */
152     if(glava == NULL || glava->vrednost > broj)

```

```
        return NULL;
154
    /* Ako glava liste sadrzi trazeni broj */
156    if(glava->vrednost == broj )
        return glava;
158
    /* Ako nije nijedna od prethodnih situacija, pretragu
160        nastavljamo u repu */
    return pretrazi_listu(glava->sledeci, broj);
162 }

164
/* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrže dati broj.
166 Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji može biti
    promenjen u slucaju da se obrise stara glava liste. */
168 void obrisi_element(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
170     /* Ako je lista prazna nema sta da se brise, vracamo se iz
        funkcije. */
172     if( *adresa_glave == NULL)
        return ;
174
    /* Pre nego proverimo situaciju sa glavom liste, obrisacemo sve
176        cvorove iz repa koji imaju vrednost bas broj */
    obrisi_element(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);
178
    /* Preostaje da proverimo da li glavu treba obrisati. */
180    if ( (*adresa_glave)->vrednost == broj )
    {
182        /* Cvor koji treba da se obrise */
        Cvor* pomocni = *adresa_glave;
184        /* Azuriramo pokazivac na glavu da pokazuje na sledeci u
            listi i brisemo element koji je bio glava liste. */
186        *adresa_glave = (*adresa_glave)->sledeci;
        free(pomocni);
188    }
}
190

192 /* Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrže dati broj,
    oslanjajući se na cinjenicu da je prosledjena lista sortirana
194    neopadajuće. Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji
    može biti promenjen ukoliko se obrise stara glava liste. */
196 void obrisi_element_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int
    broj)
198 {
    /* Ako je lista prazna ili glava liste sadrži vrednost koja je
200        veća od broja, kako je lista sortirana rastuće nema potrebe
        broj tražiti u repu liste i zato prekidamo funkciju */
202    if ( *adresa_glave == NULL || (*adresa_glave)->vrednost > broj)
        return;
204
```



```

206  /* Pre nego proverimo situaciju sa glavom liste, obrisacemo
    sve cvorove iz repa koji imaju vrednost bas broj */
    obrisi_element(&(*adresa_glave)->sledeci, broj);

208

210  /* Preostaje da proverimo da li glavu treba obrisati. */
    if ( (*adresa_glave)->vrednost == broj )
    {
212      /* Cvor koji treba da se obrise */
      Cvor* pomocni = *adresa_glave;
214      /* Azuriramo pokazivac na glavu da pokazuje na sledeci u
         listi i brisemo element koji je bio glava liste. */
      *adresa_glave = (*adresa_glave)->sledeci;
      free(pomocni);
218    }
  }

220

222  /* Funkcija ispisuje samo elemente liste razdvojene zapetama */
  void ispisi_elemente(Cvor * glava)
  {
224      /* Prazna lista*/
      if(glava == NULL)
226          return;

228      /* Ispisujemo element u glavi liste*/
      printf(" %d",glava->vrednost);
230      /* Rekurzivni poziv za ispis svega ostalo */
      ispisi_elemente(glava->sledeci);
232  }

234  /* Funkcija prikazuje elemente liste pocev od glave ka kraju
     liste. Ne saljemo joj adresu promenljive koja cuva glavu
236     liste, jer ova funkcija nece menjati listu, pa nema ni potrebe
     da azuriza pokazivac iz pozivajuce funkcije. */
238  void ispisi_listu(Cvor * glava)
  {
240      putchar('[');
      ispisi_elemente(glava);
242      putchar(']');

244      putchar('\n');
  }
}

1  /* Rekurzivne funkcije za rad sa jednostruko povezanom listom */
#include <stdio.h>
3  #include <stdlib.h>
#include "lista.h"

5

int main()
7 {
    /* Lista je prazna na pocetku. */
9    Cvor *glava = NULL;
    Cvor *trazeni = NULL;

```

```

11  int broj;

13  /* Testiramo dodavanje na pocetak*/
printf("Unesite elemente liste! (za kraj unesite CTRL+D)\n");
15  while (scanf("%d",&broj)>0)
    {
17      /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri
        alokaciji memorije za nov cvor. Listu moramo osloboditi
19      pre napustanja programa. */
        if ( dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj) == 1)
21            {
                fprintf(stderr,"Neuspela alokacija za cvor %d\n",broj);
23                oslobodi_listu(&glava);
                exit(EXIT_FAILURE);
25            }
            printf("\n\tLista: ");
27            ispisi_listu(glava);
        }

29  ispisi_listu(glava);

31  printf("\nUnesite element koji se trazi u listi: ");
33  scanf("%d", &broj);

35  trazeni=pretrazi_listu(glava, broj);
if( trazeni == NULL)
37      printf("Element NIJE u listi!\n");
else
39      printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

41  oslobodi_listu(&glava);

43  return 0;
}

```

```

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
#include "lista.h"

4
int main()
6  {
    Cvor * glava = NULL;
    int broj;

8
10  /* Testiramo dodavanje na kraj liste */
printf("Unesite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
12  printf("\n\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);

14
    while (scanf("%d",&broj) > 0)
16        {
            /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri

```

```

18         alokaciji memorije za nov cvor. Listu moramo osloboditi
           pre napustanja programa. */
20     if ( dodaj_na_kraj_liste(&glava, broj) == 1)
        {
22         fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
           oslobodi_listu(&glava);
24         exit(EXIT_FAILURE);
        }
26     printf("\n\tLista: ");
       ispisi_listu(glava);
28 }

30 printf("\nUnesite element koji se brise iz liste: ");
   scanf("%d", &broj);

32
   /* Brisemo elemente iz liste cije polje vrednost je jednako
34     broju procitanom sa ulaza */
   obrisi_element(&glava, broj);

36
   printf("Lista nakon brisanja: ");
38   ispisi_listu(glava);

40   oslobodi_listu(&glava);

42   return 0;
}

```

```

1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include "lista.h"

5
   int main() {
7       Cvor * glava = NULL;
       Cvor * trazeni = NULL;
9       int broj;

11      /* Testiramo dodavanje u listu tako da ona bude neopadajuće
           uredjena */
13      printf("Unosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
       printf("\n\tLista: ");
15      ispisi_listu(glava);

17      while(scanf("%d",&broj)>0)
        {
19          /* Ako je funkcija vratila 1 onda je bilo greske pri
               alokaciji memorije za nov cvor. Listu moramo osloboditi
               pre napustanja programa. */
21          if ( dodaj_sortirano(&glava, broj) == 1)
              {
23              fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za cvor %d\n", broj);
                oslobodi_listu(&glava);
25

```

```
        exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("\n\tLista: ");
    ispisi_listu(glava);
}

printf("\nUnesite element koji se trazi u listi: ");
scanf("%d", &broj);

trazeni = pretrazi_sortiranu_listu(glava, broj);
if(trazeni == NULL)
    printf("Element NIJE u listi!\n");
else
    printf("Trazeni broj %d je u listi!\n", trazeni->vrednost);

/* Brisemo elemente iz liste cije polje vrednost je jednako
   broju procitanom sa ulaza */
printf("\nUnesite element koji se brise iz liste: ");
scanf("%d", &broj);

obrisi_element_sortirane_liste(&glava, broj);

printf("Lista nakon brisanja: ");
ispisi_listu(glava);

oslobodi_listu(&glava);

return 0;
}
```

Rešenje 4.3

```
1  #ifndef _LISTA_H
2  #define _LISTA_H
3
4  /* Struktura kojom je predstavljen cvor liste */
5  typedef struct cvor{
6      int vrednost;
7      struct cvor *sledeci;
8      struct cvor *prethodni;
9  } Cvor;
10
11 Cvor* napravi_cvor(int broj);
12
13 void oslobodi_listu(Cvor** adresa_glave) ;
14
15 void prover_i_alokaciju(Cvor** adresa_glave, Cvor* novi) ;
16
17 void dodaj_na_pocetak_liste(Cvor** adresa_glave, int broj);
```

```

19 Cvor * pronadji_poslednji (Cvor * glava);
21 void dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj);
23 Cvor * pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj) ;
25 void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi) ;
27 void dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj) ;
29 Cvor * pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj) ;
31 Cvor * pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj);
33 void obrisi_tekuci(Cvor** adresa_glave, Cvor* tekuci);
35 void obrisi_element(Cvor ** adresa_glave, int broj);
37 void obrisi_element_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int
    broj);
39 void ispisi_listu(Cvor * glava);
41 void ispisi_listu_u_nazad(Cvor* glava) ;
43 #endif

```

```

#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include "lista.h"

4
/* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Funkcija vrednost novog
6 cvora inicijalizuje na broj, dok pokazivac na sledeci cvor u
    novom cvoru postavlja na NULL. Funkcija vraca pokazivac na
8 novokreirani cvor ili NULL ako alokacija nije uspesno
    izvrшена. */
10 Cvor *napravi_cvor(int broj)
    {
12     Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
        if (novi == NULL)
14         return NULL;

16     /* Inicijalizacija polja u novom cvoru. */
        novi->vrednost = broj;
18     novi->sledeci = NULL;
        return novi;
20 }

22 /* Funkcija oslobadja dinamicu memoriju zauzetu za elemente
    liste ciji se pocetni cvor nalazi na adresi adresa_glave. */
24 void oslobodi_listu(Cvor ** adresa_glave)
    {

```

```

26     Cvor *pomocni = NULL;

28     /* Ako lista nije prazna, onda treba osloboditi memoriju. */
    while (*adresa_glave != NULL) {
30         /* Potrebno je prvo zapamtiti adresu sledeceg elementa i
           onda osloboditi element koji predstavlja glavu liste*/
32         pomocni = (*adresa_glave)->sledeci;
        free(*adresa_glave);
34         /* Sledeci element je nova glava liste */
        *adresa_glave = pomocni;
36     }
}

38

40 /* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi
   i ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva
   prethodno zauzeta memorija za listu ciji pocetni cvor se
42 nalazi na adresi adresa_glave. */
void prover_i_alokaciju(Cvor ** adresa_glave, Cvor * novi)
44 {
    if (novi == NULL) {
46         fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");

48         /* Oslobadjamo dinamicki alociranu memoriju i prekidamo
           program */
50         oslobodi_listu(adresa_glave);
        exit(EXIT_FAILURE);
52     }
}

54

56 /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. Kreira novi cvor
   koriscenjem funkcije napravi_cvor() i uvezuje ga na pocetak.*/
58 void dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
{
60     Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
    prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);

62

    /* Sledbenik novog cvora je glava stare liste */
64     novi->sledeci = *adresa_glave;
    /* Ako stara lista nije bila prazna, onda prethodni od glave
       treba da bude nov cvor. */
66     if (*adresa_glave != NULL)
68         (*adresa_glave)->prethodni = novi;
    /* azuriramo pokazivac na glavu u pozivajucoj funkciji jer
       je novi od sada glava liste */
70     *adresa_glave = novi;
72 }

74

76 /* Funkcija pronalazi i vraca pokazivac na poslednji element
   liste, ili NULL kao je lista prazna */
Cvor *pronadji_poslednji(Cvor * glava)

```

```
78 {
    /*
80     * ako je lista prazna, nema ni poslednjeg cvor i u tom
    * slucaju vracamo NULL.
82     */
    if (glava == NULL)
84         return NULL;

86     /*
    * Sve dok glava ne pokazuje na cvor koji nema sledeceg,
88     * pomeramo pokazivac glava na taj sledeci element. Kada
    * izađemo iz petlje, glava ce pokazivati na element liste
90     * koji nema sledeceg, tj, poslednji element liste je. Zato
    * vracamo vrednost pokazivaca glava. glava je argument
92     * funkcije i njegove promene nece se odraziti na vrednost
    * pokazivaca glava u pozivajucoj funkciji.
94     */
    while (glava->sledeci != NULL)
96        glava = glava->sledeci;

98    return glava;
100 }

102 /*
    * Funkcija nov cvor dodaje na kraj liste.
104     */
void dodaj_na_kraj_liste(Cvor ** adresa_glave, int broj)
106 {
    Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
108     /*
    * Proveravamo da li je doslo do greske prilikom alokacije
110     * memorije
    */
112     prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);

114     /*
    * ako je lista u koju dodajemo prazna. Nov cvor je jedini
116     * cvor u novoj listi i time je i glava nove liste.
    */
118     if (*adresa_glave == NULL) {
        *adresa_glave = novi;
120         return;
    }

122     /*
124     * Ako lista nije prazna, pronalazimo poslednji element
    * liste
126     */
    Cvor *poslednji = pronadji_poslednji(*adresa_glave);

128     /*
```

```
130     * tada uvezujemo nov cvor na kraj, tako sto mu azuriramo
131     * pokazivac na prethodni da pokazuje na poslednjeg.
132     * Sledeci od poslednjeg treba da bude nov cvor.
133     */
134     poslednji->sledeci = novi;
135     novi->prethodni = poslednji;
136 }
137
138
139
140
141 /*
142  * Pomocna funkcija pronalazi cvor u listi iza koga treba
143  * umetnuti nov element sa vrednoscu broj.
144  */
145 Cvor *pronadji_mesto_umetanja(Cvor * glava, int broj)
146 {
147     /*
148      * Ako je lista prazna onda nema takvog mesta i vracamo NULL
149      */
150     if (glava == NULL)
151         return NULL;
152
153     /*
154      * Krecemo se kroz listu sve dok se ne dodje do elementa
155      * ciji je sledeci element veci ili jednak od novog
156      * elementa, ili dok se ne dodje do poslednjeg elementa.
157      *
158      * Zbog lenjog izracunavanja izraza u C-u prvi deo
159      * konjukcije mora biti provera da li smo dosli do
160      * poslednjeg elementa liste pre nego sto proverimo vrednost
161      * njegovog sledeceg elementa, jer u slucaju poslednjeg,
162      * sledeci ne postoji, pa ni vrednost.
163      */
164     while (glava->sledeci != NULL
165            && glava->sledeci->vrednost < broj)
166         glava = glava->sledeci;
167
168     /*
169      * Iz petlje smo mogli izaci jer smo dosli do poslednjeg
170      * elementa ili smo se zaustavili ranije na elementu ciji
171      * sledeci ima vrednost vecu od broj
172      */
173     return glava;
174 }
175
176
177 void dodaj_iza(Cvor * tekuci, Cvor * novi)
178 {
179     /*
180      * Novi element dodajemo iza tekuceg elementa
```



```
182     */
183     novi->sledeci = tekuci->sledeci;
184     novi->prethodni = tekuci;
185
186     /*
187     * Ako tekuci ima sledeceg, onda upravo dodajemo njemu
188     * prethodnika i potrebno je i njemu da postavimo pokazivace
189     * na ispravne adrese
190     */
191     if (tekuci->sledeci != NULL)
192         tekuci->sledeci->prethodni = novi;
193     tekuci->sledeci = novi;
194 }
195
196
197
198 /*
199 * Funkcija dodaje u listu nov cvor na odgovarajuće mesto, tako
200 * sto pronalazi cvor u listi iza kod treba uvezati nov cvor.
201 */
202 void dodaj_sortirano(Cvor ** adresa_glave, int broj)
203 {
204     /*
205     * Ako je lista prazna, glava nove liste je novi cvor
206     */
207     if (*adresa_glave == NULL) {
208         Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
209         prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);
210         *adresa_glave = novi;
211         return;
212     }
213
214     /*
215     * Lista nije prazna
216     */
217     /*
218     * Ukoliko je vrednost glave liste veca od nove vrednosti
219     * onda nov cvor treba staviti na pocetak liste.
220     */
221     if ((*adresa_glave)->vrednost >= broj) {
222         dodaj_na_pocetak_liste(adresa_glave, broj);
223         return;
224     }
225
226     Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
227     prover_i_alokaciju(adresa_glave, novi);
228
229     Cvor *pomocni = pronadji_mesto_umetanja(*adresa_glave, broj);
230     /*
231     * Uvezujemo novi cvor iza pomocnog
232     */
233     dodaj_iza(pomocni, novi);
```

```
234 }
236 /*
238 * Funkcija trazi u listi element cija je vrednost jednaka datom
238 * broju. Vraca pokazivac na cvor liste u kome je sadržan
240 * traženi broj ili NULL u slučaju da takav element ne postoji u
240 * listi.
240 */
242 Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, int broj)
242 {
244     for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
244         if (glava->vrednost == broj)
246             return glava;
248
248     /*
248     * Nema traženog broja u listi i vracamo NULL
250     */
250     return NULL;
252 }
254 /*
256 * Funkcija trazi u listi element cija je vrednost jednaka datom
256 * broju. Funkcija se u pretrazi oslanja na činjenicu da je lista
258 * koja se pretražuje neopadajuće sortirana. Vraca pokazivac na
258 * cvor liste u kome je sadržan traženi broj ili NULL u slučaju da
258 * takav element ne postoji u listi.
260 */
260 Cvor *pretrazi_sortiranu_listu(Cvor * glava, int broj)
262 {
264     /*
264     * U konjukciji koja čini uslov ostanka u petlji, bitan je
264     * redosled!
266     */
266     for (; glava != NULL && glava->vrednost <= broj;
268           glava = glava->sledeci)
268         if (glava->vrednost == broj)
270             return glava;
272
272     /*
272     * Nema traženog broja u listi i vracamo NULL
274     */
274     return NULL;
276 }
278 /*
280 * Funkcija briše u listi na koju pokazuje pokazivac glava onaj
280 * cvor na koji pokazuje pokazivac tekuci. Obratiti pažnju da je
282 * kod dvostruke liste ovo mnogo lakše uraditi jer cvor tekuci
282 * sadrži pokazivace na svog sledbenika i prethodnika u listi.
284 * Pre nego što fizički obrišemo tekuci obavezno moramo azurirati
284 * sve pokazivace sledbenika i prethodnika.
```

```

286  */
287  void obrisi_tekuci(Cvor ** adresa_glave, Cvor * tekuci)
288  {
289      /*
290       * Ako je tekuci NULL pokazivac nema sta da se brise.
291       */
292      if (tekuci == NULL)
293          return;
294
295      /*
296       * Ako postoji prethodnik od tekuceg onda se postavlja da
297       * njegov sledeci bude sledeci od tekuceg.
298       */
299      if (tekuci->prethodni != NULL)
300          tekuci->prethodni->sledeci = tekuci->sledeci;
301
302      /*
303       * Ako postoji sledbenik tekuceg (cvora koji bismo obrisali)
304       * onda njegov prethodnik treba da bude prethodnik tekuceg.
305       */
306      if (tekuci->sledeci != NULL)
307          tekuci->sledeci->prethodni = tekuci->prethodni;
308
309      /*
310       * Ako je glava element koji se brise, glava nove liste ce
311       * biti sledbenik od stare glave.
312       */
313      if (tekuci == *adresa_glave)
314          *adresa_glave = tekuci->sledeci;
315
316      /*
317       * Oslobadjamo dinamicki alociran prostor za cvor tekuci.
318       */
319      free(tekuci);
320  }
321
322
323  /*
324   * Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrze dati broj.
325   * Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji moze biti
326   * promenjen u slucaju da se obrise stara glava.
327   */
328  void obrisi_element(Cvor ** adresa_glave, int broj)
329  {
330      Cvor *tekuci = *adresa_glave;
331
332      while ((tekuci =
333              pretrazi_listu(*adresa_glave, broj)) != NULL)
334          obrisi_tekuci(adresa_glave, tekuci);
335  }
336

```

```

338
340 /*
342 * Funkcija brise iz liste sve cvorove koji sadrže dati broj,
344 * oslanjajući se na činjenicu da je prosledjena lista sortirana
346 * neopadajuće. Funkcija azurira pokazivac na glavu liste, koji
348 * može biti promenjen ukoliko se obrise stara glava liste.
350 */
352 void obrisi_element_sortirane_liste(Cvor ** adresa_glave, int
354                                     broj)
356 {
358     Cvor *tekuci = *adresa_glave;
360
362     while ((tekuci =
364             pretrazi_sortiranu_listu(*adresa_glave,
366                                     broj)) != NULL)
368         obrisi_tekuci(adresa_glave, tekuci);
370 }
372
374 /*
376 * Funkcija prikazuje elemente liste počev od glave ka kraju
378 * liste. Ne saljemo joj adresu promenljive koja čuva glavu
380 * liste, jer ova funkcija neće menjati listu, pa nema ni
382 * potrebe da azurira pokazivac na glavu liste iz pozivajuće
384 * funkcije.
386 */
388 void ispisi_listu(Cvor * glava)
390 {
392     putchar('[');
394     for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci) {
396         printf("%d", glava->vrednost);
398         if (glava->sledeci != NULL)
399             printf(", ");
400     }
402     printf("]\n");
404 }
406
408 /*
410 * Funkcija prikazuje elemente liste počev od kraja ka glavi
412 * liste. Kod dvostruko povezane to je jako jednostavno jer
414 * svaki cvor ima pokazivac na prethodni element u listi.
416 */
418 void ispisi_listu_u_nazad(Cvor * glava)
420 {
422     putchar('[');
424     if (glava == NULL) {
426         printf("]\n");
428         return;
430     }
432     glava = pronadji_poslednji(glava);

```

```

390     for (; glava != NULL; glava = glava->prethodni) {
392         printf("%d", glava->vrednost);
394         if (glava->prethodni != NULL)
            printf(", ");
        }
396     printf("]\n");
}

```

```

1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include "lista.h"

5  int main()
   {
7      /*
        * Lista je na pocetku prazna.
9      */
        Cvor *glava = NULL;
11     Cvor *trazeni = NULL;
        int broj;

13     /*
15     * Testiramo dodavanje na pocetak
17     */
        printf("Unesite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
        printf("\n\tLista: ");
        ispisi_listu(glava);

19     while (scanf("%d", &broj) > 0) {
        dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj);
23         printf("\n\tLista: ");
        ispisi_listu(glava);

25     }

27     printf("\nUnesite element koji se trazi u listi: ");
        scanf("%d", &broj);

29     trazeni = pretrazi_listu(glava, broj);
        if (trazeni == NULL)
31         printf("Element NIJE u listi!\n");
        else
33         printf("Trazeni broj %d je u listi!\n",
35             trazeni->vrednost);

37     printf("\nLista ispisana u nazad: ");
        ispisi_listu_u_nazad(glava);

39     oslobodi_listu(&glava);

41     return 0;
43 }

```

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #include "lista.h"
4
5 int main()
6 {
7     Cvor *glava = NULL;
8     int broj;
9
10    /*
11     * Testiramo dodavanje na kraj liste
12     */
13    printf("Unesite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\n");
14    printf("\n\tLista: ");
15    ispisi_listu(glava);
16
17    while (scanf("%d", &broj) > 0) {
18        dodaj_na_kraj_liste(&glava, broj);
19        printf("\n\tLista: ");
20        ispisi_listu(glava);
21    }
22
23    printf("\nUnesite element koji se briše iz liste: ");
24    scanf("%d", &broj);
25
26    /*
27     * Brisemo elemente iz liste čije polje vrednosti je jednako
28     * broju procitanom sa ulaza
29     */
30    obrisi_element(&glava, broj);
31
32    printf("Lista nakon brisanja: ");
33    ispisi_listu(glava);
34
35    printf("\nLista ispisana u nazad: ");
36    ispisi_listu_u_nazad(glava);
37
38    oslobodi_listu(&glava);
39
40    return 0;
41 }
```

```
#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #include "lista.h"
4
6 int main()
```

```
{
8   Cvor *glava = NULL;
   Cvor *trazeni = NULL;
10  int broj;

12  /*
   * Testiramo dodavanje u listu tako da ona bude neopadajuće
14  * uredjena
   */
16  printf
   ("\\nUnosite elemente liste (za kraj unesite CTRL+D)\\n");
18  printf("\\n\\tLista: ");
   ispisi_listu(glava);
20
   while (scanf("%d", &broj) > 0) {
22       dodaj_sortirano(&glava, broj);
       printf("\\n\\tLista: ");
24       ispisi_listu(glava);
   }

26
   printf("\\nUnosite element koji se trazi u listi: ");
28   scanf("%d", &broj);

30   trazeni = pretrazi_sortiranu_listu(glava, broj);
   if (trazeni == NULL)
32       printf("Element NIJE u listi!\\n");
   else
34       printf("Trazeni broj %d je u listi!\\n",
               trazeni->vrednost);
36

38  /*
   * Brisemo elemente iz liste cije polje vrednost je jednako
40  * broju procitanom sa ulaza
   */
42  printf("\\nUnosite element koji se brise iz liste: ");
   scanf("%d", &broj);

44
   obrisi_element_sortirane_liste(&glava, broj);
46
   printf("Lista nakon brisanja: ");
48   ispisi_listu(glava);

50   printf("\\nLista ispisana u nazad: ");
   ispisi_listu_u_nazad(glava);
52
   oslobodi_listu(&glava);
54
   return 0;
56 }
```

Rešenje 4.4

```
#include<stdio.h>
2 #include<stdlib.h>

4 typedef struct cvor {
    char z;
6     struct cvor *sledeci;
    } Cvor;

8
9 int main()
10 {
    Cvor *stek = NULL;
12     FILE *in = NULL;
    char pom;
14     Cvor *tmp = NULL;

16     in = fopen("dat.txt", "r");
    if (in == NULL) {
18         fprintf(stderr,
            "Greska prilikom otvaranja datoteke dat.txt!\n");
20         exit(EXIT_FAILURE);
    }

22
    while ((pom = fgetc(in)) != EOF) {
24         /* Ako je učitana otvorena zagrada stavljamo je na stek */
        if (pom == '(' || pom == '{' || pom == '[') {
26             Cvor *tmp = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
            if (tmp == NULL) {
28                 fprintf(stderr, "Greska prilikom alokacije memorije!\n");
                    return 1;
30             }
            tmp->z = pom;
32             tmp->sledeci = stek;
            stek = tmp;
34         }
        /* Ako je učitana zatvorena zagrada proveravamo da stek nije
36         prazan i da li se na vrhu steka nalazi njegova
            odgovarajuca otvorena zagrada. */
38         else {
            if (pom == ')' || pom == '}' || pom == ']') {
40                 if (stek != NULL && ((stek->z == '(' && pom == ')')
                    || (stek->z == '{' && pom == '}')
42                     || (stek->z == '[' && pom == ']')) {
                        /* Sa vrha steka uklanjamo otvorenu zgradu. */
44                         Cvor *tmp = stek->sledeci;
                        free(stek);
                        stek = tmp;
46                     } else {
78                         /* Zagrade u aritmetickom izrazu nisu ispravno
                            uparene. */
48                         break;
50                     }
```



```

    }
52 }
    }
54 }

56 /* Ako je na kraju stek prazan i procitali smo datoteku,
   zagrade su ispravno uparene, u suprotnom, nisu. */
58 if (stek == NULL && pom == EOF)
    printf("Zagrade su ispravno uparene.\n");
60 else {
    printf("Zagrade nisu ispravno uparene.\n");

62     while (stek != NULL) {
64         /* Oslobadjamo memoriju koja je ostala na steku, u slucaju
           neispravnog uparivanja. */
66         Cvor *tmp = stek->sledeci;
        free(stek);
68         stek = tmp;
    }
70 }

72 fclose(in);
    return 0;
74 }

```

Rešenje 4.5

```

#include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
#include <string.h>
4 #include <ctype.h>

6 #define MAX 100

8 #define OTVORENA 1
#define ZATVORENA 2

10 #define VAN_ETIKETE 0
12 #define PROCITANO_MANJE 1
#define U_ETIKETI 2

14

16 /* Struktura kojim se predstavlja cvor liste sadrzi ime etikete
   i pokazivac na sledeci cvor. */
18 typedef struct cvor {
    char etiketa[MAX];
20     struct cvor *sledeci;
} Cvor;

22 /* Funkcija kreira novi cvor, upisuje u njega etiketu i
   vraca njegovu adresu ili NULL ako alokacija nije bila
24 uspesna. */

```

```
Cvor *napravi_cvor(char *etiketa)
26 {
    Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
28     if (novi == NULL)
        return NULL;
30
    /* Inicijalizacija polja u novom cvoru */
32     if (strlen(etiketa) >= MAX) {
        fprintf(stderr,
34             "Etiketa koju pokušavamo staviti na stek preduga,
bice skracena .\n");
36         etiketa[MAX - 1] = '\0';
    }
38     strcpy(novi->etiketa, etiketa);
    novi->sledeci = NULL;
40     return novi;
}

42
/* Funkcija prazni stek */
44 void oslobodi_stek(Cvor ** adresa_vrha)
{
46     Cvor *pomocni;
    while (*adresa_vrha != NULL) {
48         pomocni = *adresa_vrha;
        *adresa_vrha = (*adresa_vrha)->sledeci;
50         free(pomocni);
    }
52 }

54 /* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi
i ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva
56 prethodno zauzeta memorija za listu cija pocetni cvor se
nalazi na adresi adresa_vrha. */
58 void prover_i_alokaciju(Cvor ** adresa_vrha, Cvor * novi)
{
60     if (novi == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");
62         oslobodi_stek(adresa_vrha);
        exit(EXIT_FAILURE);
64     }
}

66
/* Funkcija postavlja na vrh steka novu etiketu. */
68 void potisni_na_stek(Cvor ** adresa_vrha, char *etiketa)
{
70     Cvor *novi = napravi_cvor(etiketa);
    prover_i_alokaciju(adresa_vrha, novi);
72     novi->sledeci = *adresa_vrha;
    *adresa_vrha = novi;
74 }

76 /* Funkcija skida sa vrha steka etiketu. Ako je drugi argument
```

```
78     pokazivac razlicit od NULL, tada u niz karaktera na koji on
80     pokazuje upisuje ime etikete koja je upravo skinuta sa steka
        dok u suprotnom ne radi nista. Funkcija vraca 0 ako je stek
        prazan (pa samim tim nije bilo moguće skinuti vrednost sa
        steka) ili 1 u suprotnom. */
82 int skini_sa_steka(Cvor ** adresa_vrha, char *etiketa)
    {
84     Cvor *pomocni;

86     /* Pokusavamo da skinemo vrednost sa vrha praznog steka i
        imamo gresku. */
88     if (*adresa_vrha == NULL)
        return 0;

90     /* Ako adresa na koju zelimo da smestamo etiketu nije NULL
        kopiramo tamo etiketu sa vrha steka. */
92     if (etiketa != NULL)
94         strcpy(etiketa, (*adresa_vrha)->etiketa);

96     /* Skidamo element sa vrha steka. */
        pomocni = *adresa_vrha;
98     *adresa_vrha = (*adresa_vrha)->sledeci;
        free(pomocni);

100     return 1;
102 }

104 /* Funkcija vraca pokazivac na string koji sadrzi etiketu na
        vrhu steka. Ukoliko je stek prazan, vraca NULL. */
106 char *vrh_steka(Cvor * vrh)
    {
108     if (vrh == NULL)
        return NULL;
110     return vrh->etiketa;
    }

112 /* Funkcija prikazuje stek pocev od vrha prema dnu. */
114 void prikazi_stek(Cvor * vrh)
    {
116     for (; vrh != NULL; vrh = vrh->sledeci)
        printf("< %s> \n", vrh->etiketa);
118 }

120 /* Funkcija iz fajla na koji pokazuje f cita sledecu etiketu, i
        njeno ime upisuje u niz na koji pokazuje pokazivac etiketa.
        Funkcija vraca EOF u slucaju da se dodje do kraja fajla pre
        nego sto se procita etiketa, vraca OTVORENA ako je procitana
        otvorena etiketa, odnosno ZATVORENA ako je procitana
        zatvorena etiketa. */
126 int uzmi_etiketu(FILE * f, char *etiketa)
    {
128     int c;
```

```

130     int i = 0;

132     /* Stanje predstavlja informaciju dokle smo stali sa citanjem
133        etikete inicijalno smo ga postavili na vrednost VAN_ETIKETE
134        jer jos uvek nismo poceli da citamo. Tip predstavlja
135        informaciju o tipu etikete uzima vrednosti OTVORENA ili
136        ZATVORENA. */
137     int stanje = VAN_ETIKETE;
138     int tip;

140     /* HTML je neosetljiv na razliku izmedju malih i velikih
141        slova. U HTML-u etikete BODY i body imaju isto znacenje,
142        dok to u C-u ne vazi. Zato cemo sve etikete prevoditi u
143        zapis samo malim slovima. */
144     while ((c = fgetc(f)) != EOF) {
145         switch (stanje) {
146             case VAN_ETIKETE:
147                 if (c == '<')
148                     stanje = PROCITANO_MANJE;
149                 break;
150             case PROCITANO_MANJE:
151                 if (c == '/') {
152                     /* Citamo zatvarac */
153                     tip = ZATVORENA;
154                 } else {
155                     if (isalpha(c)) {
156                         /* Citamo otvarac */
157                         tip = OTVORENA;
158                         etiketa[i++] = tolower(c);
159                     }
160                 }
161                 /* Sada citamo etiketu i zato menjamo stanje. */
162                 stanje = U_ETIKETI;
163                 break;
164             case U_ETIKETI:
165                 if (isalpha(c) && i < MAX - 1) {
166                     /* Ako je procitani karakter slovo i nismo premasili
167                        maksimalnu dozvoljenu duzinu za etiketu, smestamo
168                        procitani karakter u etiketu. */
169                     etiketa[i++] = tolower(c);
170                 } else {
171                     stanje = VAN_ETIKETE;
172                     /* U suprotnom, prestajemo sa citanjem etikete i menjamo
173                        stanje. */
174                     etiketa[i] = '\0';
175                     /* Završili smo sa citanjem etikete i vracamo tip
176                        etikete koju smo procitali, a ona nam je sacuvana u
177                        nisci etiketa. */
178                     return tip;
179                 }
180             break;

```

```

    }
182 }

184 /* Dosli smo do kraja datoteke pre nego sto smo zavrшили sa
    citanjem etikete, stoga imamo gresku i vracamo EOF. */
186 return EOF;
    }
188

189 int main(int argc, char **argv)
190 {
    /* Stek nam je prazan na pocetku. */
192 Cvor *vrh = NULL;
    char etiketa[MAX];
194 int tip;
    /* Na pocetku su nam etikete upare, jer nismo nijednu jos
196 procitali. */
    int uparene = 1;
198 FILE *f = NULL;
    /* Ime datoteke dobijamo iz komandne linije. */
200 if (argc < 2) {
        fprintf(stderr, "Koriscenje: %s ime_html_datoteke\n",
202             argv[0]);
        exit(0);
204     }

206     /* Otvaramo datoteku. */
    if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
208         fprintf(stderr, "fopen() greska!\n");
        exit(1);
210     }

    /* Dokle god ima etiketa, uzimamo ih jednu po jednu sa ulaza. */
212 while ((tip = uzmi_etiketu(f, etiketa)) != EOF) {
        /* Ako je otvorena etiketa, dodajemo je na stek. Izuzetak su
214         etikete <br>, <hr> i <meta> koje nemaju sadrzaj, tako da
        ih nije potrebno zatvoriti. NAPOMENA: U html-u postoje
216         jos neke etikete koje nemaju sadrzaj (npr link).
        Pretpostavimo da njih nema u dokumentu, zbog
218         jednostavnosti. */
        if (tip == OTVORENA) {
220             if (strcmp(etiketa, "br") != 0
                && strcmp(etiketa, "hr") != 0
222                 && strcmp(etiketa, "meta") != 0)
                potisni_na_stek(&vrh, etiketa);
224         }

        /* Ako je zatvorena etiketa, tada je uslov dobre uparenosti
226         da je u pitanju zatvaranje etikete koja je poslednja
        otvorena, a jos uvek nije zatvorena. Ova etiketa se mora
228         nalaziti na vrhu steka. Ako je taj uslov ispunjen, tada
        je skidamo sa steka, jer je zatvorena. U suprotnom,
230         obavestavamo korisnika da etikete nisu pravilno uparene. */
        else if (tip == ZATVORENA) {
232             if (vrh_steka(vrh) != NULL

```

```

234         && strcmp(vrh_steka(vrh), etiketa) == 0)
        skini_sa_steka(&vrh, NULL);
    else {
236         printf(vrh_steka(vrh) !=
                NULL ? "Etikete nisu pravilno uparene\n(nadjena\
238 etiketa </s> a poslednja otvorena etiketa je <%s>)\n" : "Etikete
        nisu pravilno uparene\n(nadjena etiketa </s> koja nije\
otvorena)\n", etiketa, vrh_steka(vrh));
240         uparene = 0;
        break;
242     }
    }
244 }
    /* Zatvaramo datoteku. */
246 fclose(f);
    /* Ako nismo pronasli pogresno uparivanje do sada, stek treba
248 da bude prazan. Ako nije, tada znaci da postoje jos neke
    etikete koje su otvorene ali nisu bile zatvorene. */
250 if (uparene) {
        if (vrh_steka(vrh) == NULL)
252             printf("Etikete su pravilno uparene!\n");
        else
254             printf("Etikete nisu pravilno uparene\n(etiketa <%s>
nije zatvorena)\n", vrh_steka(vrh));
256     }

258     /* Oslobadjamo memoriju alociranu za stek, ukoliko vec nije. */
    oslobodi_stek(&vrh);
260     return 0;
}

```

Rešenje 4.6

```

1  #ifndef _RED_H
    #define _RED_H
3
    #include <stdio.h>
5  #include <stdlib.h>

7  #define MAX 1000
    #define JMBG_DUZINA 14
9

    /* Struktura kojom predstavljamo zahtev korisnika, obuhvata JMBG
11     korisnika i opis njegovog zahteva. */
    typedef struct {
13         char jmbg[JMBG_DUZINA];
        char opis[MAX];
15     } Zahtev;

17     /* Struktura kojom je predstavljen cvor liste, obuhvata zahtev
        korisnika i pokazivac na sledeci cvor liste. */

```

```

19 typedef struct cvor {
    Zahtev nalog;
21     struct cvor *sledeci;
    } Cvor;

23 Cvor * napravi_cvor( Zahtev * zahtev);

25 void oslobodi_red(Cvor ** pocetak, Cvor ** kraj);

27 void prover_i_alokaciju(Cvor ** adresa_pocetka,
29     Cvor ** adresa_kraja, Cvor* novi) ;

31 void dodaj_u_red(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
    Zahtev* zahtev);

33 int skini_sa_reda(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
35     Zahtev *zahtev);

37 Zahtev * pocetak_reda(Cvor * pocetak) ;

39 void prikazi_red(Cvor * pocetak);

41 #endif

1 #include "red.h"

3 /* Funkcija kreira novi cvor, inicijalizuje polje nalog na
   zahtev sa poslate adrese i vraca adresu novog cvora ili NULL
5   ako je doslo do greske pri alokaciji. Ako je doslo do greske,
   trebalo bi osloboditi ceo red. Ostavljamo da to uradi funkcija
7   koja je pozvala funkciju napravi_cvor, a gresku signaliziramo
   saljuci joj NULL. Funkciji se prosledjuje pokazivac na zahtev
9   koji treba smestiti u nov cvor zbog smestanja manjeg podatka
   na sistemski stek. Pokazivac na strukturu Zahtev je manje
11  velicine u bajtovima(B) u odnosu na strukturu Zahtev. */
Cvor *napravi_cvor(Zahtev * zahtev)
13 {
    Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
15     if (novi == NULL)
        return NULL;

17     novi->nalog = *zahtev;
    novi->sledeci = NULL;
19     return novi;

21 }

23 /* Funkcija prazni red */
void oslobodi_red(Cvor ** pocetak, Cvor ** kraj)
25 {
    Cvor * pomocni = NULL;

27     while (*pocetak != NULL) {

```

```

29     pomocni = *pocetak;
    *pocetak = (*pocetak)->sledeci;
31     free(pomocni);
    }
33     *kraj = NULL;
}

35
36 /* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi
37 i ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva
38 prethodno zauzeta memorija za listu cija pocetni cvor se
39 nalazi na adresi adresa_pocetka. */
void proveri_alokaciju(Cvor ** adresa_pocetka,
41                      Cvor ** adresa_kraja, Cvor * novi)
{
43     if (novi == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");
45         oslobodi_red(adresa_pocetka, adresa_kraja);
        exit(EXIT_FAILURE);
47     }
}

49
50 /* Funkcija dodaje na kraj reda novi fajl. */
void dodaj_u_red(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
53                 Zahtev * zahtev)
{
55     Cvor * novi = napravi_cvor(zahtev);
    proveri_alokaciju(adresa_pocetka, adresa_kraja, novi);
57
58     /* U red se uvek dodaje na kraj, ali zbog postojanja
59 pokazivaca na kraj, dodavanje na kraj je podjednako
60 efikasno kao dodavanje na pocetak. */
61     if (*adresa_kraja != NULL) {
        (*adresa_kraja)->sledeci = novi;
63         *adresa_kraja = novi;
    } else {
65         /* Ako je red bio ranije prazan */
        *adresa_pocetka = novi;
67         *adresa_kraja = novi;
    }
69 }

70 /* Funkcija skida sa pocetka reda zahtev. Ako je poslednji
71 argument pokazivac razlicit od NULL, tada se u strukturu na
72 koju on pokazuje upisuje zahtev koji je upravo skinut sa reda
73 dok u suprotnom ne upisuje nista. Funkcija vraca 0 ako je red
74 bio prazan ili 1 u suprotnom. */
75 int skini_sa_reda(Cvor ** adresa_pocetka, Cvor ** adresa_kraja,
76                  Zahtev * zahtev)
77 {
79     Cvor *pomocni = NULL;

```



```

81     if (*adresa_pocetka == NULL)
82         return 0;
83
84     if (zahtev != NULL)
85         *zahtev = (*adresa_pocetka)->nalog;
86
87     pomocni = *adresa_pocetka;
88     *adresa_pocetka = (*adresa_pocetka)->sledeci;
89     free(pomocni);
90
91     if (*adresa_pocetka == NULL)
92         *adresa_kraja = NULL;
93
94     return 1;
95 }
96
97 /* Funkcija vraca pokazivac na strukturu koji sadrzi zahtev
98    korisnika na pocetku reda. Ukoliko je red prazan, vraca NULL.
99 */
100 Zahtev * pocetak_reda(Cvor * pocetak)
101 {
102     if (pocetak == NULL)
103         return NULL;
104
105     return &(pocetak->nalog);
106 }
107
108 /* Funkcija prikazuje red. */
109 void prikazi_red(Cvor * pocetak)
110 {
111     for (; pocetak != NULL; pocetak = pocetak->sledeci)
112         printf("%s %s\n",
113             (pocetak->nalog).jmbg, (pocetak->nalog).opis);
114
115     printf("\n");
116 }
117
118 #include <stdio.h>
119 #include <stdlib.h>
120 #include <string.h>
121 #include "red.h"
122
123 #define VREME_ZA_PAUZU 5
124
125 int main(int argc, char **argv)
126 {
127     /* Red je prazan. */
128     Cvor *pocetak = NULL, *kraj = NULL;
129     Zahtev nov_zahtev;
130     Zahtev *sledeci = NULL;
131     char odgovor[3];

```

```

15     int broj_usluzenih = 0;
16     FILE *izlaz = fopen("izvestaj.txt", "a");
17
18     if (izlaz == NULL) {
19         fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke \
20 izvestaj.txt\n");
21         exit(EXIT_FAILURE);
22     }
23
24     /* Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve. */
25     printf("Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve unosnjem \
26 njihovog JMBG broja i opisa potrebne usluge:\n[CTRL+D za \
27 kraj]\n");
28
29     /* Neophodan je poziv funkcije getchar da bi se i nov red
30 nakon JMBG broja procitao i da bi fgets nakon toga
31 procitala ispravan red sa opisom zahteva. */
32     printf("\nNovi zahtev [CTRL+D za kraj]\n\tJMBG: ");
33     while (scanf("%s", nov_zahtev.jmbg) != EOF) {
34         getchar();
35         printf("\tOpis problema: ");
36         fgets(nov_zahtev.opis, MAX - 1, stdin);
37         /* Ako je poslednji karakter nov red, eliminisemo ga. */
38         if (nov_zahtev.opis[strlen(nov_zahtev.opis)-1] == '\n')
39             nov_zahtev.opis[strlen(nov_zahtev.opis)-1] = '\0';
40         dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
41         printf("\nNovi zahtev [CTRL+D za kraj]\n\tJMBG: ");
42     }
43
44     /* Dokle god ima korisnika u redu, usluujemo ih. */
45     while (1) {
46         sledeci = pocetak_reda(pocetak);
47         /* Ako nema nikog vise u redu. */
48         if (sledeci == NULL)
49             break;
50
51         printf("\nSledeci je korisnik sa JMBG brojem: %s\n",
52             sledeci->jmbg);
53         printf("sa zahtevom: %s\n", sledeci->opis);
54
55         skini_sa_reda(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
56
57         broj_usluzenih++;
58
59         printf("\tDa li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] ");
60         scanf("%s", odgovor);
61
62         if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
63             dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
64         else
65             fprintf(izlaz, "JMBG: %s\tZahtev: %s\n",
66                 nov_zahtev.jmbg, nov_zahtev.opis);

```

```

67         if (broj_usluzenih == VREME_ZA_PAUZU) {
69             printf("\nDa li je kraj smene? [Da/Ne] ");
             scanf("%s", odgovor);

71             if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
73                 break;
             else
75                 broj_usluzenih = 0;
        }
77    }

79    fclose(izlaz);

81    /* Oslobadjamo red ukoliko je sluzbenik prekinuo sa radom
82       mozda je bilo jos neusluzenih korisnika. */
83    oslobodi_red(&pocetak, &kraj);

85    return 0;
}

/* Alternativno resenje bez koriscenja funkcije za skidanje
2   zahteva sa pocetak reda. */

4   #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
6   #include <string.h>
   #include "red.h"

8   #define VREME_ZA_PAUZU 5

10  int main(int argc, char **argv)
12  {
   /* Red je prazan. */
14     Cvor *pocetak = NULL, *kraj = NULL;
     Zahtev nov_zahtev;
     Zahtev *sledeci = NULL;
16     char odgovor[3];
     int broj_usluzenih = 0;
     FILE *izlaz = fopen("izvestaj.txt", "a");

20     if (izlaz == NULL) {
22         fprintf(stderr, "Neuspesno otvaranje datoteke \
izvestaj.txt\n");
24         exit(EXIT_FAILURE);
     }

26     /* Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve. */
28     printf("Sluzbenik evidentira korisnicke zahteve unosnjem \
njihovog JMBG broja i opisa potrebne usluge:\n");
30     /* Neophodan je poziv funkcije getchar da bi se i nov red
       nakon JMBG broja procitao i da bi fgets nakon toga

```

```

32     procitala ispravan red sa opisom zahteva. */
printf("\nNovi zahtev [CTRL+D za kraj]\n\tJMBG: ");
34 while (scanf("%s", nov_zahtev.jmbg) != EOF) {
    getchar();
36     printf("\tOpis problema: ");
    fgets(nov_zahtev.opis, MAX - 1, stdin);
38     /* Ako je poslednji karakter nov red, eliminisemo ga. */
    if (nov_zahtev.opis[strlen(nov_zahtev.opis)-1] == '\n')
40         nov_zahtev.opis[strlen(nov_zahtev.opis)-1] = '\0';
    dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
42     printf("\nNovi zahtev [CTRL+D za kraj]\n\tJMBG: ");
}

44
/* Dokle god ima korisnika u redu, usluzujemo ih. */
46 while (skini_sa_reda(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev)) {
    printf("\nSledeci je korisnik sa JMBG brojem: %s\n",
48         nov_zahtev.jmbg);
    printf("sa zahtevom: %s\n", nov_zahtev.opis);

50
    broj_usluzenih++;

52
    printf("\tDa li ga vracate na kraj reda? [Da/Ne] ");
54     scanf("%s", odgovor);

56     if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
        dodaj_u_red(&pocetak, &kraj, &nov_zahtev);
58     else
        fprintf(izlaz, "JMBG: %s\tZahtev: %s\n",
60             nov_zahtev.jmbg, nov_zahtev.opis);

62     if (broj_usluzenih == VREME_ZA_PAUZU) {
        printf("\nDa li je kraj smene? [Da/Ne] ");
64         scanf("%s", odgovor);

66         if (strcmp(odgovor, "Da") == 0)
            break;
68         else
            broj_usluzenih = 0;
70     }
}

72
fclose(izlaz);

74
/* Oslobadjamo red ukoliko je sluzbenik prekinuo sa radom
76     mozda je bilo jos neusluzenih korisnika. */
oslobodi_red(&pocetak, &kraj);

78
return 0;
80 }

```

Rešenje 4.7

```
1 #include<stdio.h>
2 #include<string.h>
3 #include<stdlib.h>
4 #define MAX_DUZINA 20
5
6 typedef struct _Element {
7     unsigned broj_pojavljivanja;
8     char etiketa[20];
9     struct _Element *sledeci;
10 } Element;
11
12 /* Pomocna funkcija koja kreira cvor. Vraca pokazivac na novi
13    cvor ili NULL ako alokacija nije uspesno izvrшена. */
14 Element *napravi_cvor(unsigned br, char *etiketa)
15 {
16     Element *novi = (Element *) malloc(sizeof(Element));
17     if (novi == NULL)
18         return NULL;
19
20     novi->broj_pojavljivanja = br;
21     strcpy(novi->etiketa, etiketa);
22     novi->sledeci = NULL;
23     return novi;
24 }
25
26 /* Funkcija oslobadja dinamicku memoriju zauzetu za elemente
27    liste. */
28 void oslobodi_listu(Element ** glava)
29 {
30     Element *pomocni = NULL;
31
32     while (*glava != NULL) {
33         pomocni = (*glava)->sledeci;
34         free(*glava);
35         *glava = pomocni;
36     }
37 }
38
39 /* Funkcija proverava uspesnost alokacije memorije za cvor novi
40    i ukoliko alokacija nije bila uspesna, oslobadja se sva
41    prethodno zauzeta memorija za listu cija pocetni cvor se
42    nalazi na adresi glava. */
43 void prover_a_lokacije(Element * novi, Element ** glava)
44 {
45     if (novi == NULL) {
46         fprintf(stderr, "malloc() greska u funkciji
47 napravi_cvor()!\n");
48         oslobodi_listu(glava);
49         exit(EXIT_FAILURE);
50     }
51 }
```

```
53 /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. */
void dodaj_na_pocetak_liste(Element ** glava, unsigned br,
55                               char *etiketa)
{
57     Element *novi = napravi_cvor(br, etiketa);
    provera_alokacije(novi, glava);
59     novi->sledeci = *glava;
    *glava = novi;
61 }

63 /* Funkcija vraća cvor koji kao vrednost sadrži traženu etiketu.
    (NULL u suprotnom) */
65 Element *pretrazi_listu(Element * glava, char etiketa[])
{
67     Element *tekuci;
    for (tekuci = glava; tekuci != NULL; tekuci = tekuci->sledeci)
69         if (strcmp(tekuci->etiketa, etiketa) == 0)
            return tekuci;
71     return NULL;
}

73
75 /* Funkcija ispisuje sadržaj liste */
void ispisi_listu(Element * glava)
{
77     for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
        printf("%s - %u\n", glava->etiketa,
79               glava->broj_pojavljivanja);
}

81
83 int main(int argc, char **argv)
{
    if (argc != 2) {
85         fprintf(stderr, "Greska! Program se poziva sa: ./a.out
datoteka.html!\n");
87         exit(EXIT_FAILURE);
    }

89
    FILE *in = NULL;
91     in = fopen(argv[1], "r");
    if (in == NULL) {
93         fprintf(stderr,
            "Greska prilikom otvaranja datoteke %s!\n", argv[1]);
95         exit(EXIT_FAILURE);
    }

97
    char c;
99     int i = 0;
    char a[MAX_DUZINA];

101
    Element *glava = NULL;
103     Element *trazeni = NULL;
```

```

105 while ((c = fgetc(in)) != EOF) {
107     if (c == '<') {
109         /* Citamo zatvarac */
110         if ((c = fgetc(in)) == '/') {
111             i = 0;
112             while ((c = fgetc(in)) != '>')
113                 a[i++] = c;
114         }
115         /* Citamo otvarac */
116         else {
117             i = 0;
118             a[i++] = c;
119             while ((c = fgetc(in)) != ' ' && c != '>')
120                 a[i++] = c;
121         }
122         a[i] = '\0';
123
124         /* Ispitujemo da li medju do sada formiranim cvorovima
125            postoji cvor sa ucitanom etiketom. Ukoliko ne postoji,
126            dodajemo novi cvor za ucitanu etiketu (broj
127            pojavljivanja postavljamo na 1), inace uvecavamo broj
128            pojavljivanja. */
129         trazeni = pretrazi_listu(glava, a);
130         if (trazeni == NULL)
131             dodaj_na_pocetak_liste(&glava, 1, a);
132         else
133             trazeni->broj_pojavljivanja++;
134     }
135 }
136
137 ispisi_listu(glava);
138 oslobodi_listu(&glava);
139
140 fclose(in);
141 return 0;
142 }

```

Rešenje 4.8

```

1 #include<stdio.h>
2 #include<stdlib.h>
3 #include "601/lista.h"
4
5 Cvor *objedini(Cvor ** glava1, Cvor ** glava2)
6 {
7     Cvor *l3 = NULL;
8     Cvor **tek = &l3;
9

```

```
11     if (*glava1 == NULL && *glava2 == NULL)
12         return NULL;
13
14     /* Ako je prva lista prazna, onda je rezultat druga lista. */
15     if (*glava1 == NULL)
16         return *glava2;
17
18     /* Ako je druga lista prazna, onda je rezultat prva lista. */
19     if (*glava2 == NULL)
20         return *glava1;
21
22     /* l3 pokazuje na pocetak nove liste, tj. na manji od brojeva
23        sadrzanih u cvorovima na koje pokazuju glava1 i glava2. */
24     l3 = ((*glava1)->vrednost < (*glava2)->vrednost) ? *glava1 :
25           *glava2;
26
27     while (*glava1 != NULL && *glava2 != NULL) {
28         if ((*glava1)->vrednost < (*glava2)->vrednost) {
29             *tek = *glava1;
30             *glava1 = (*glava1)->sledeci;
31         } else {
32             *tek = *glava2;
33             *glava2 = (*glava2)->sledeci;
34         }
35         tek = &((*tek)->sledeci);
36     }
37
38     /* Ukoliko smo izašli iz petlje zato što smo stigli do kraja
39        prve liste onda na rezultujuću listu nadovezujemo ostatak
40        druge liste. */
41     if (*glava1 == NULL)
42         *tek = *glava2;
43
44     else if (*glava2 == NULL)
45         *tek = *glava1;
46
47     return l3;
48 }
49
50 int main(int argc, char **argv)
51 {
52     if (argc != 3) {
53         fprintf(stderr,
54                 "Greska! Program se poziva sa: ./a.out dat1.txt dat2.txt
55                 !\n");
56         exit(EXIT_FAILURE);
57     }
58
59     FILE *in1 = NULL;
60     in1 = fopen(argv[1], "r");
61     if (in1 == NULL) {
```



```

61     fprintf(stderr,
        "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n", argv[1]);
63     exit(EXIT_FAILURE);
    }

65     FILE *in2 = NULL;
67     in2 = fopen(argv[2], "r");
    if (in2 == NULL) {
69         fprintf(stderr,
            "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n", argv[2]);
71         exit(EXIT_FAILURE);
    }

73     int broj;
75     Cvor *glava1 = NULL;
    Cvor *glava2 = NULL;
77     Cvor *l3 = NULL;

79     /* Ucitavamo liste. */
    while (fscanf(in1, "%d", &broj) != EOF)
81         dodaj_na_kraj_liste(&glava1, broj);
    while (fscanf(in2, "%d", &broj) != EOF)
83         dodaj_na_kraj_liste(&glava2, broj);

85     /* Objedinjujemo ih u jednu listu. */
    l3 = objedini(&glava1, &glava2);
87

89     /* Ispisujemo rezultujucu listu. */
    ispisi_listu(l3);
    oslobodi_listu(&l3);

91     fclose(in1);
93     fclose(in2);
    return 0;
95 }

```

Rešenje 4.9

```

1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3  #include<string.h>

5  #define MAX_INDEKS 11
   #define MAX_IME_PREZIME 21
7

   typedef struct _Cvor {
9       char broj_indeksa[MAX_INDEKS];
       char ime[MAX_IME_PREZIME];
11      char prezime[MAX_IME_PREZIME];
       struct _Cvor *sledeci;
13  } Cvor;

```

```
15  /* Funkcija kreira, inicijalizuje cvor liste i vraca pokazivac
    na nov cvor ili NULL ukoliko alokacija nije prosla. */
17  Cvor *napravi_cvor(char *broj_indeksa, char *ime, char *prezime)
    {
19      Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
        if (novi == NULL)
21          return NULL;
        strcpy(novi->broj_indeksa, broj_indeksa);
23      strcpy(novi->ime, ime);
        strcpy(novi->prezime, prezime);
25      novi->sledeci = NULL;
        return novi;
27  }

29  /* Funkcija oslobadja memoriju zauzetu za elemente liste. */
    void oslobodi_listu(Cvor ** glava)
31  {
        if (*glava == NULL)
33            return;
        oslobodi_listu(&(*glava)->sledeci);
35      free(*glava);
        *glava = NULL;
37  }

39  void prover_i_alokaciju(Cvor ** glava, Cvor * novi)
    {
41      if (novi == NULL) {
        fprintf(stderr, "Neuspela alokacija za nov cvor\n");
43        oslobodi_listu(glava);
        exit(EXIT_FAILURE);
45      }
    }

47  /* Funkcija dodaje novi cvor na pocetak liste. */
    void dodaj_na_pocetak_liste(Cvor ** glava, char *broj_indeksa,
                                char *ime, char *prezime)
51  {
        Cvor *novi = napravi_cvor(broj_indeksa, ime, prezime);
53      prover_i_alokaciju(glava, novi);
        novi->sledeci = *glava;
55      *glava = novi;
    }

57  void ispisi_listu(Cvor * glava)
    {
59      for (; glava != NULL; glava = glava->sledeci)
        printf("%s %s %s\n", glava->broj_indeksa, glava->ime,
61              glava->prezime);
    }

63  }

65  /* Funkcija vraca cvor koji kao vrednost sadrzi trazenu etiketu,
```

```

    u suprotnom vraca NULL. */
67 Cvor *pretrazi_listu(Cvor * glava, char *broj_indeksa)
{
69     if (glava == NULL)
        return NULL;
71     if (!strcmp(glava->broj_indeksa, broj_indeksa))
        return glava;
73     return pretrazi_listu(glava->sledeci, broj_indeksa);
}

75 int main(int argc, char **argv)
77 {
    if (argc != 2) {
79         fprintf(stderr, "Greska! Program se poziva sa: ./a.out \
studenti.txt!\n");
81         exit(EXIT_FAILURE);
    }

83     FILE *in = NULL;
85     in = fopen(argv[1], "r");
    if (in == NULL) {
87         fprintf(stderr,
            "Greska prilikom otvaranja datoteke %s.\n", argv[1]);
89         exit(EXIT_FAILURE);
    }

91     char ime[MAX_IME_PREZIME], prezime[MAX_IME_PREZIME];
93     char broj_indeksa[MAX_INDEKS];
    Cvor *glava = NULL;
95     Cvor *trazeni = NULL;

97     /* Ucitavamo listu sa standardnog ulaza. */
    while (fscanf(in, "%s %s %s", broj_indeksa, ime, prezime) !=
99         EOF)
        dodaj_na_pocetak_liste(&glava, broj_indeksa, ime, prezime);

101     while (scanf("%s", broj_indeksa) != EOF) {
103         trazeni = pretrazi_listu(glava, broj_indeksa);
        if (trazeni == NULL)
105             printf("ne\n");
        else
107             printf("da: %s %s\n", trazeni->ime, trazeni->prezime);
    }

109     oslobodi_listu(&glava);
111     fclose(in);
    return 0;
113 }

```

Rešenje 4.10

Rešenje 4.11

Rešenje 4.12

Rešenje 4.13

Rešenje 4.14

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3
4  /* a) Struktura kojom se predstavlja cvor binarnog
   pretrazivackog stabla */
5  typedef struct cvor {
6      int broj;
7
8      struct cvor *levo;
9      struct cvor *desno;
10 } Cvor;
11
12 /* b) Funkcija koja alokira memoriju za novi cvor stabla,
   inicijalizuje polja strukture i vraca pokazivac na novi cvor */
13 Cvor *napravi_cvor(int broj)
14 {
15     /* Alociramo memoriju */
16     Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
17
18     if (novi == NULL)
19         return NULL;
20
21     /* Inicijalizujemo polja novog cvora. */
22     novi->broj = broj;
23     novi->levo = NULL;
24     novi->desno = NULL;
25
26     /* Vracamo adresu novog cvora. */
27     return novi;
28 }
29
30 /* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
   stabla */
31 void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
32 {
33     /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
34     if (novi_cvor == NULL) {
35
36         /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvršavanje
           programa */
37         fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
38         exit(EXIT_FAILURE);
39     }
40 }
```

```
42     }
43 }
44
46 /* c) Funkcija koja dodaje zadati broj u stablo */
47 void dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, int broj)
48 {
49     /* Ako je stablo prazno */
50     if (*adresa_korena == NULL) {
51
52         /* Kreiramo novi cvor */
53         Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
54         prover_i_alokaciju(novi);
55
56         /* I proglašavamo ga korenom stabla */
57         *adresa_korena = novi;
58         return;
59     }
60
61     /* U suprotnom trazimo odgovarajucu poziciju za zadati broj */
62
63     /* Ako je zadata vrednost manja od vrednosti korena */
64     if (broj < (*adresa_korena)->broj)
65
66         /* Dodajemo broj u levo podstablo */
67         dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, broj);
68
69     else
70         /* Inace, broj je veci (ili jednak) od vrednosti u korenu pa
71         ga dodajemo u desno podstablo */
72         dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, broj);
73 }
74
76 /* d) Funkcija koja proverava da li se zadati broj nalazi u
77 stablu */
78 Cvor *pretrazi_stablo(Cvor * koren, int broj)
79 {
80     /* Ako je stablo prazno, vrednost se sigurno ne nalazi u njemu
81     */
82     if (koren == NULL)
83         return NULL;
84
85     /* Ako je trazena vrednost sadrazana u korenu */
86     if (koren->broj == broj) {
87
88         /* Prekidamo pretragu */
89         return koren;
90     }
91
92     /* Inace, ako je broj manji od vrednosti sadrzane u korenu */
93     if (broj < koren->broj)
```

```
94      /* Pretragu nastavljamo u levom podstablu */
95      return pretrazi_stablo(koren->levo, broj);
96
97  else
98      /* U suprotnom, pretragu nastavljamo u desnom podstablu */
99      return pretrazi_stablo(koren->desno, broj);
100  }
101
102
103  /* e) Funkcija pronalazi cvor koji sadrzi najmanju vrednost u
104     stablu */
105  Cvor *pronadji_najmanji(Cvor * koren)
106  {
107      /* Ako je stablo prazno, prekidamo pretragu */
108      if (koren == NULL)
109          return NULL;
110
111      /* Vrednosti koje su manje od vrednosti u korenu stabla nalaze
112         se levo od njega */
113
114      /* Ako je koren cvor koji nema levo podstablo, onda on sadrzi
115         najmanju vrednost */
116      if (koren->levo == NULL)
117          return koren;
118
119      /* Inace, pretragu treba nastaviti u levom podstablu */
120      return pronadji_najmanji(koren->levo);
121  }
122
123
124  /* f) Funkcija pronalazi cvor koji sadrzi najveću vrednost u
125     stablu */
126  Cvor *pronadji_najveci(Cvor * koren)
127  {
128      /* Ako je stablo prazno, prekidamo pretragu */
129      if (koren == NULL)
130          return NULL;
131
132      /* Vrednosti koje su veće od vrednosti u korenu stabla nalaze
133         se desno od njega */
134
135      /* Ako je koren cvor koji nema desno podstablo, onda on sadrzi
136         najveću vrednost */
137      if (koren->desno == NULL)
138          return koren;
139
140      /* Inace, pretragu treba nastaviti u desnom podstablu */
141      return pronadji_najveci(koren->desno);
142  }
143
144
```

```

146 /* g) Funkcija koja brise cvor stabla koji sadrzi zadati broj */
void obrisi_element(Cvor ** adresa_korena, int broj)
148 {
    Cvor *pomocni_cvor = NULL;

150
    /* ako je stablo prazno, brisanje nije primenljivo pa mozemo
152     prekinuti rad funkcije */
    if (*adresa_korena == NULL)
154         return;

156
    /* Ako je vrednost koju treba obrisati manja od vrednosti u
    korenu stabla, ona se eventualno nalazi u levom podstablu,
158     pa treba rekursivno primeniti postupak na levo podstablo.
    Koren ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
    if (broj < (*adresa_korena)->broj) {
160         obrisi_element(&(*adresa_korena)->levo, broj);
162         return;
    }

164
    /* Ako je vrednost koju treba obrisati veca od vrednosti u
    korenu stabla, ona se eventualno nalazi u desnom podstablu
166     pa treba rekursivno primeniti postupak na desno podstablo.
    Koren ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
    if ((*adresa_korena)->broj < broj) {
168         obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, broj);
170         return;
    }

172
    /* Slede podslucajevi vezani za slucaj kada je vrednost u
    korenu jednaka broju koji se brise (tj. slucaj kada treba
174     obrisati koren) */

176
    /* Ako koren nema sinova, tada se on prosto brise, i rezultat
    je prazno stablo (vracamo NULL) */
    if ((*adresa_korena)->levo == NULL
180         && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
        free(*adresa_korena);
182         *adresa_korena = NULL;
184         return;
    }

186
    /* Ako koren ima samo levog sina, tada se brisanje vrshi tako
188     sto obrisemo koren, a novi koren postaje levi sin */
    if ((*adresa_korena)->levo != NULL
190         && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
        pomocni_cvor = (*adresa_korena)->levo;
192         free(*adresa_korena);
        *adresa_korena = pomocni_cvor;
194         return;
    }

196
    /* Ako koren ima samo desnog sina, tada se brisanje vrshi tako

```

```
198     sto obrisemo koren, a novi koren postaje desni sin */
199     if ((*adresa_korena)->desno != NULL
200         && (*adresa_korena)->levo == NULL) {
201         pomocni_cvor = (*adresa_korena)->desno;
202         free(*adresa_korena);
203         *adresa_korena = pomocni_cvor;
204         return;
205     }
206
207     /* Slucaj kada koren ima oba sina. Tada se brisanje vrši na
208     sledeci nacin: - najpre se potrazi sledbenik korena (u
209     smislu poretka) u stablu. To je upravo po vrednosti
210     najmanji cvor u desnom podstablu. On se moze pronaci npr.
211     funkcijom pronadji_najmanji(). Nakon toga se u koren smesti
212     vrednost tog cvora, a u taj cvor se smesti vrednost korena
213     (tj. broj koji se briše). - Onda se prosto rekurzivno
214     pozove funkcija za brisanje na desno podstablo. S obzirom
215     da u njemu treba obrisati najmanji element, a on zasigurno
216     ima najviše jednog potomka, jasno je da će njegovo brisanje
217     biti obavljeno na jedan od jednostavnijih nacina koji su
218     gore opisani. */
219     pomocni_cvor = pronadji_najmanji((*adresa_korena)->desno);
220     (*adresa_korena)->broj = pomocni_cvor->broj;
221     pomocni_cvor->broj = broj;
222     obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, broj);
223 }
224
225 /* h) Funkcija ispisuje stablo u infiksnoj notaciji ( Levo
226     postablo - Koren - Desno podstablo ) */
227 void ispisi_stablo_infiksno(Cvor * koren)
228 {
229     /* Ako stablo nije prazno */
230     if (koren != NULL) {
231
232         /* Prvo ispisujemo sve cvorove levo od korena */
233         ispisi_stablo_infiksno(koren->levo);
234
235         /* Ispisujemo vrednost u korenu */
236         printf("%d ", koren->broj);
237
238         /* Na kraju ispisujemo cvorove desno od korena */
239         ispisi_stablo_infiksno(koren->desno);
240     }
241 }
242
243 /* i) Funkcija ispisuje stablo u prefiksnoj notaciji ( Koren -
244     Levo podstablo - Desno podstablo ) */
245 void ispisi_stablo_prefiksno(Cvor * koren)
246 {
247     /* Ako stablo nije prazno */
```



```
250     if (koren != NULL) {
252         /* Prvo ispisujemo vrednost u korenu */
253         printf("%d ", koren->broj);
254
255         /* Ispisujemo sve cvorove levo od korena */
256         ispisi_stablo_prefiksno(koren->levo);
257
258         /* Na kraju ispisujemo sve cvorove desno od korena */
259         ispisi_stablo_prefiksno(koren->desno);
260     }
261 }
262
263 /* j) Funkcija ispisuje stablo postfiksnoj notaciji ( Levo
264     podstablo - Desno postablo - Koren) */
265 void ispisi_stablo_postfiksno(Cvor * koren)
266 {
267     /* Ako stablo nije prazno */
268     if (koren != NULL) {
269
270         /* Prvo ispisujemo sve cvorove levo od korena */
271         ispisi_stablo_postfiksno(koren->levo);
272
273         /* Ispisujemo sve cvorove desno od korena */
274         ispisi_stablo_postfiksno(koren->desno);
275
276         /* Na kraju ispisujemo vrednost u korenu */
277         printf("%d ", koren->broj);
278     }
279 }
280
281 /* k) Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom. */
282 void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena)
283 {
284     /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
285     if (*adresa_korena == NULL)
286         return;
287
288     /* U suprotnom rekurzivno oslobadjamo memoriju koje zauzima
289         najpre levo, a zatim i desno podstablo */
290     oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);
291     oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
292
293     /* Oslobadjamo memoriju koju zauzima koren */
294     free(*adresa_korena);
295
296     /* I proglašavamo stablo praznim */
297     *adresa_korena = NULL;
298 }
299
300 }
```

```
302 int main()
303 {
304     Cvor *koren;
305     int n;
306     Cvor *trazeni_cvor;
307
308     /* Proglasavamo stablo praznim */
309     koren = NULL;
310
311     /* Dodajemo vrednosti u stablo */
312     printf("Unesite brojeve (CTRL+D za kraj unosa): ");
313     while (scanf("%d", &n) != EOF) {
314         dodaj_u_stablo(&koren, n);
315     }
316
317     /* Generisemo trazene ispise: */
318     printf("\nInfiksni ispis: ");
319     ispisi_stablo_infiksno(koren);
320     printf("\nPrefiksni ispis: ");
321     ispisi_stablo_prefiksno(koren);
322     printf("\nPostfiksni ispis: ");
323     ispisi_stablo_postfiksno(koren);
324
325     /* Demonstriramo rad funkcije za pretragu */
326     printf("\nTrazi se broj: ");
327     scanf("%d", &n);
328     trazeni_cvor = pretrazi_stablo(koren, n);
329     if (trazeni_cvor == NULL)
330         printf("Broj se ne nalazi u stablu!\n");
331     else
332         printf("Broj se nalazi u stablu!\n");
333
334     /* Demonstriramo rad funkcije za brisanje */
335     printf("Brise se broj: ");
336     scanf("%d", &n);
337     obrisi_element(&koren, n);
338     printf("Rezultujuce stablo: ");
339     ispisi_stablo_infiksno(koren);
340     printf("\n");
341
342     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom */
343     oslobodi_stablo(&koren);
344
345     /* Prekidamo sa programom */
346     return 0;
347 }
```

Rešenje 4.15

```
1 #include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
```

```

3  #include <string.h>
   #include <ctype.h>
5
   #define MAX 50
7
   /* Struktura kojom se opisuje cvor stabla: sadrzi rec, njen broj
9   pojavljivanja i redom pokazivace na levo i desno podstablo */
   typedef struct cvor {
11     char *rec;
       int brojac;
13     struct cvor *levo;
       struct cvor *desno;
15 } Cvor;

17 /* Funkcija koja kreira novi cvora stabla */
   Cvor *napravi_cvor(char *rec)
19 {
       /* Alociramo memoriju za novi cvor */
21     Cvor *novi_cvor = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
       if (novi_cvor == NULL)
23         return NULL;

25     /* Alociramo memoriju za zadatu rec: potrebno je rezervisati
       memoriju za svaki karakter reci ukljucujuci i terminirajucu
27     nulu */
       novi_cvor->rec =
29         (char *) malloc((strlen(rec) + 1) * sizeof(char));
       if (novi_cvor->rec == NULL) {
31         free(novi_cvor);
           return NULL;
33     }

35     /* Inicijalizujemo polja u novom cvoru */
       strcpy(novi_cvor->rec, rec);
37     novi_cvor->brojac = 1;
       novi_cvor->levo = NULL;
39     novi_cvor->desno = NULL;

41     /* Vracamo adresu novog cvora */
       return novi_cvor;
43 }

45 /* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
       stabla */
47 void prover_i_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
   {
49     /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
       if (novi_cvor == NULL) {
51         /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvršavanje
           programa */
53         fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
           exit(EXIT_FAILURE);

```

```
55     }
56 }
57
58 /* Funkcija koja dodaje novu rec u stablo. */
59 void dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, char *rec)
60 {
61     /* Ako je stablo prazno */
62     if (*adresa_korena == NULL) {
63         /* Kreiramo novi cvor */
64         Cvor *novi = napravi_cvor(rec);
65         prover_i_alokaciju(novi);
66
67         /* i proglašavamo ga korenom stabla */
68         *adresa_korena = novi;
69         return;
70     }
71
72     /* U suprotnom tražimo odgovarajuću poziciju za novu rec */
73
74     /* Ako je rec leksikografski manju od reci u korenu ubacujemo
75        je u levo podstablo */
76     if (strcmp(rec, (*adresa_korena)->rec) < 0)
77         dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, rec);
78
79     else
80         /* Ako je rec leksikografski veća od reci u korenu ubacujemo
81            je u desno podstablo */
82         if (strcmp(rec, (*adresa_korena)->rec) > 0)
83             dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, rec);
84
85     else
86         /* Ako je rec jednaka reci u korenu, uvećavamo njen broj
87            pojavljivanja */
88         (*adresa_korena)->brojac++;
89 }
90
91 /* Funkcija koja oslobađa memoriju zauzetu stablom */
92 void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena)
93 {
94     /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobađati memoriju */
95     if (*adresa_korena == NULL)
96         return;
97
98     /* Inace ... */
99     /* Oslobađamo memoriju zauzetu levim podstablom */
100     oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);
101
102     /* Oslobađamo memoriju zauzetu desnim podstablom */
103     oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
104
105     /* Oslobađamo memoriju zauzetu korenom */
106     free((*adresa_korena)->rec);
```

```
107     free(*adresa_korena);

109     /* Proglasavamo stablo praznim */
    *adresa_korena = NULL;
111 }

113
114 /* Funkcija koja pronalazi cvor koji sadrzi najfrekventniju rec
115    (rec sa najvećim brojem pojavljivanja) */
Cvor *nadji_najfrekventniju_rec(Cvor * koren)
117 {
    Cvor *max, *max_levo, *max_desno;

119
    /* Ako je stablo prazno, prekidamo sa pretragom */
121     if (koren == NULL)
        return NULL;

123
    /* Pronalazimo najfrekventniju reci u levom podstablu */
125     max_levo = nadji_najfrekventniju_rec(koren->levo);

127
    /* Pronalazimo najfrekventniju reci u desnom podstablu */
    max_desno = nadji_najfrekventniju_rec(koren->desno);

129
    /* Trazimo maksimum vrednosti pojavljivanja reci iz levog
    podstabla, korena i desnog podstabla */
131     max = koren;
133     if (max_levo != NULL && max_levo->brojac > max->brojac)
        max = max_levo;
135     if (max_desno != NULL && max_desno->brojac > max->brojac)
        max = max_desno;

137
    /* Vracamo adresu cvora sa najvećim brojcem */
139     return max;
}

141

142
143 /* Funkcija koja ispisuje reci iz stabla u leksikografskom
    poretku pracene brojem pojavljivanja */
144 void prikazi_stablo(Cvor * koren)
145 {
146     /* Ako je stablo prazno, završavamo sa ispisom */
147     if (koren == NULL)
148         return;

149
150
151     /* Zbog leksikografskog poretka, prvo ispisujemo sve reci iz
    levog podstabla */
153     prikazi_stablo(koren->levo);

154
155     /* Zatim ispisujemo rec iz korena */
    printf("%s: %d\n", koren->rec, koren->brojac);

157
    /* I nastavljamo sa ispisom reci iz desnog podstabla */
```

```
159     prikazi_stablo(koren->desno);
160 }
161
162 /* Funkcija ucitava sledecu rec iz zadate datoteke i upisuje je
163    u niz rec. Maksimalna duzina reci je odredjena argumentom
164    max. Funkcija vraca EOF ako nema vise reci ili 0 u suprotnom.
165    Rec je niz malih ili velikih slova. */
166 int procitaj_rec(FILE * f, char rec[], int max)
167 {
168     /* karakter koji citamo */
169     int c;
170
171     /* indeks pozicije na koju se smesta procitani karakter */
172     int i = 0;
173
174     /* Sve dok ima mesta za jos jedan karakter u nizu i dokle god
175        nismo stigli do kraja datoteke... */
176     while (i < max - 1 && (c = fgetc(f)) != EOF) {
177         /* Proveravamo da li je procitani karakter slovo */
178         if (isalpha(c))
179
180             /* Ako jeste, smestamo ga u niz - pritom vrsimo konverziju
181                u mala slova jer program treba da bude neosetljiv na
182                razliku izmedju malih i velikih slova */
183             rec[i++] = tolower(c);
184
185         else
186             /* Ako nije, proveravamo da li smo procitali barem jedno
187                slovo nove rece */
188             /* Ako jesmo prekidamo sa citanjem */
189             if (i > 0)
190                 break;
191
192         /* U suprotnom idemo na sledecu iteraciju */
193     }
194
195     /* Dodajemo na rec terminirajucu nulu */
196     rec[i] = '\0';
197
198     /* Vracamo 0 ako smo procitali rec, EOF u suprotnom */
199     return i > 0 ? 0 : EOF;
200 }
201
202 int main(int argc, char **argv)
203 {
204     Cvor *koren = NULL, *max;
205     FILE *f;
206     char rec[MAX];
207
208     /* Proveravamo da li je navedeno ime datoteke prilikom
209        pokretanja programa */
```

```

211     if (argc < 2) {
212         fprintf(stderr, "Nedostaje ime ulazne datoteke!\n");
213         exit(EXIT_FAILURE);
214     }
215
216     /* Otvaramo datoteku iz koje citamo reci */
217     if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
218         fprintf(stderr, "fopen() greska pri otvaranju %s\n",
219             argv[1]);
220         exit(EXIT_FAILURE);
221     }
222
223     /* Ucitavamo reci iz datoteke i smestamo u binarno stablo
224        pretrage. */
225     while (procitaj_rec(f, rec, MAX) != EOF)
226         dodaj_u_stablo(&koren, rec);
227
228     /* Posto smo zavrшили sa citanjem reci zatvaramo datoteku */
229     fclose(f);
230
231     /* Prikazujemo sve reci iz teksta i brojeve njihovih
232        pojavljivanja. */
233     prikazi_stablo(koren);
234
235     /* Pronalazimo najfrekventniju rec */
236     max = nadji_najfrekventniju_rec(koren);
237
238     /* Ako takve reci nema... */
239     if (max == NULL)
240
241         /* Ispisujemo odgovarajuće obavestjenje */
242         printf("U tekstu nema reci!\n");
243
244     else
245         /* Inace, ispisujemo broj pojavljivanja reci */
246         printf("Najcesca rec: %s (pojavljuje se %d puta)\n",
247             max->rec, max->brojac);
248
249     /* Oslobadjamo dinamički alociran prostor za stablo */
250     oslobodi_stablo(&koren);
251
252     /* Završavamo sa programom */
253     return 0;
254 }

```

Rešenje 4.16

```

1 #include <stdio.h>
2 #include <stdlib.h>
3 #include <string.h>
4 #include <ctype.h>

```

```

6 #define MAX_IME_DATOTEKE 50
7 #define MAX_CIFARA 13
8 #define MAX_IME_I_PREZIME 100

10 /* Struktura kojom se opisuje cvor stabla: sadrzi ime i prezime,
    broj telefona i redom pokazivace na levo i desno podstablo */
12 typedef struct cvor {
13     char ime_i_prezime[MAX_IME_I_PREZIME];
14     char telefon[MAX_CIFARA];
15     struct cvor *levo;
16     struct cvor *desno;
17 } Cvor;

18
19 /* Funkcija koja kreira novi cvor stabla */
20 Cvor *napravi_cvor(char *ime_i_prezime, char *telefon)
21 {
22     /* Alociramo memoriju za novi cvor */
23     Cvor *novi_cvor = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
24     if (novi_cvor == NULL)
25         return NULL;
26
27     /* Inicijalizujemo polja u novom cvoru */
28     strcpy(novi_cvor->ime_i_prezime, ime_i_prezime);
29     strcpy(novi_cvor->telefon, telefon);
30     novi_cvor->levo = NULL;
31     novi_cvor->desno = NULL;
32
33     /* Vracamo adresu novog cvora */
34     return novi_cvor;
35 }
36
37
38 /* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
    stabla */
39 void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
40 {
41     /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
42     if (novi_cvor == NULL) {
43         /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvršavanje
            programa */
44         fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
45         exit(EXIT_FAILURE);
46     }
47 }
48
49
50
51
52 /* Funkcija koja dodaje novu osobu i njen broj telefona u
    stablo. */
53 void
54 dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, char *ime_i_prezime,
55               char *telefon)

```



```

{
58  /* Ako je stablo prazno */
   if (*adresa_korena == NULL) {
60      /* Kreiramo novi cvor */
      Cvor *novi = napravi_cvor(ime_i_prezime, telefon);
62      prover_i_alokaciju(novi);

64      /* i proglašavamo ga korenom stabla */
      *adresa_korena = novi;
66      return;
   }

68      /* U suprotnom trazimo odgovarajucu poziciju za novi unos */
70      /* Kako pretragu treba vrsiti po imenu i prezimenu, stablo
         treba da bude pretrazivacko po ovom polju */
72      /* Ako je zadato ime i prezime leksikografski manje od imena i
         prezimena sadržanog u korenu, podatke dodajemo u levo
         podstablo */
74      if (strcmp(ime_i_prezime, (*adresa_korena)->ime_i_prezime)
76          < 0)
          dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, ime_i_prezime,
78                      telefon);

80      else
          /* Ako je zadato ime i prezime leksikografski veće od imena
             i prezimena sadržanog u korenu, podatke kodajemo u desno
             podstablo */
82      if (strcmp(ime_i_prezime, (*adresa_korena)->ime_i_prezime) > 0)
          dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, ime_i_prezime,
84                      telefon);
86      }
88

90  /* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
   void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena)
92  {
      /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
94      if (*adresa_korena == NULL)
          return;

96      /* Inace ... */
98      /* Oslobadjamo memoriju zauzetu levim podstablom */
      oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);

100      /* Oslobadjamo memoriju zauzetu desnim podstablom */
102      oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);

104      /* Oslobadjamo memoriju zauzetu korenom */
      free(*adresa_korena);

106      /* Proglašavamo stablo praznim */
108      *adresa_korena = NULL;

```

```

110 }
112 /* Funkcija koja ispisuje imenik u leksikografskom poretku */
113 /* Napomena: ova funkcija nije trazena u zadatku ali se moze
114 koristiti za proveru da li je stablo lepo kreirano ili ne */
115 void prikazi_stablo(Cvor * koren)
116 {
117     /* Ako je stablo prazno, završavamo sa ispisom */
118     if (koren == NULL)
119         return;
120
121     /* Zbog leksikografskog poretka, prvo ispisujemo podatke iz
122        levog podstabla */
123     prikazi_stablo(koren->levo);
124
125     /* Zatim ispisujemo podatke iz korena */
126     printf("%s: %s\n", koren->ime_i_prezime, koren->telefon);
127
128     /* I nastavljamo sa ispisom podataka iz desnog podstabla */
129     prikazi_stablo(koren->desno);
130 }
132
133 /* Funkcija ucitava sledeci kontakt iz zadate datoteke i upisuje
134 ime i prezime i broj telefona u odgovarajuće nizove.
135 Maksimalna dužina imena i prezimena određena je konstantom
136 MAX_IME_PREZIME, a maksimalna dužina broja telefona
137 konstantom MAX_CIFARA. Funkcija vraća EOF ako nema više
138 kontakata ili 0 u suprotnom. */
139 int procitaj_kontakt(FILE * f, char *ime_i_prezime,
140                     char *telefon)
141 {
142     int c;
143     int i = 0;
144
145     /* Linije datoteke koje obradjujemo su formata Ime Prezime
146        BrojTelefona */
147     /* Preskacemo eventualne praznine sa pocetka linije datoteke */
148     while ((c = fgetc(f)) != EOF && isspace(c));
149
150     /* Prvo procitano slovo upisujemo u ime i prezime */
151     if (!feof(f))
152         ime_i_prezime[i++] = c;
153
154     /* Naznaka kraja citanja imena i prezimena ce biti pojava prve
155        cifre, tako da cemo citanje forsirati sve dok ne nađjemo
156        na cifru. Pri tom cemo voditi racuna da li ima dovoljno
157        mesta za smestanje procitanog karaktera i da slucajno ne
158        dodjemo do kraja datoteke */
159     while (i < MAX_IME_I_PREZIME - 1 && (c = fgetc(f)) != EOF) {
160         if (!isdigit(c))

```

```

162     ime_i_prezime[i++] = c;
163
164     else if (i > 0)
165         break;
166 }
167
168 /* Upisujemo terminirajucu nulu na mesto poslednjeg procitanog
169    blanko karaktera */
170 ime_i_prezime[--i] = '\0';
171
172 /* I pocinjemo sa citanjem broja telefona */
173 i = 0;
174
175 /* Upisujemo cifru koju smo vec procitali */
176 telefon[i++] = c;
177
178 /* I citamo peostale cifre - naznaka kraja ce nam biti pojava
179    karaktera cije prisustvo nije dozvoljeno u broju telefona */
180 while (i < MAX_CIFARA - 1 && (c = fgetc(f)) != EOF)
181     if (c == '/' || c == '-' || isdigit(c))
182         telefon[i++] = c;
183
184     else
185         break;
186
187 /* Upisujemo terminirajucu nulu */
188 telefon[i] = '\0';
189
190 /* Vracamo 0 ako smo procitali kontakt, EOF u suprotnom */
191 return !feof(f) ? 0 : EOF;
192 }
193
194 /* Funkcija koja trazi u imeniku osobu sa zadatim imenom i
195    prezimenom */
196 Cvor *pretrazi_imenik(Cvor * koren, char *ime_i_prezime)
197 {
198     /* Ako je imenik prazan, završavamo sa pretragom */
199     if (koren == NULL)
200         return NULL;
201
202     /* Ako je trazeno ime i prezime sadržano u korenu, takodje
203        završavamo sa pretragom */
204     if (strcmp(koren->ime_i_prezime, ime_i_prezime) == 0)
205         return koren;
206
207     /* Ako je zadato ime i prezime leksikografski manje od
208        vrednosti u korenu pretragu nastavljamo levo */
209     if (strcmp(ime_i_prezime, koren->ime_i_prezime) < 0)
210         return pretrazi_imenik(koren->levo, ime_i_prezime);
211
212     else

```

```

214     /* u suprotnom, pretragu nastavljamo desno */
        return pretrazi_imenik(koren->desno, ime_i_prezime);
    }

216
217 int main(int argc, char **argv)
218 {
    char ime_datoteke[MAX_IME_DATOTEKE];
220    Cvor *koren = NULL;
    Cvor *trazeni;
222    FILE *f;
    char ime_i_prezime[MAX_IME_I_PREZIME];
224    char telefon[MAX_CIFARA];
    char c;
226    int i;

228    /* Ucitavamo ime datoteke i pripremamo je za citanje */
    printf("Unesite ime datoteke: ");
230    scanf("%s", ime_datoteke);
    if ((f = fopen(ime_datoteke, "r")) == NULL) {
232        fprintf(stderr, "fopen() greska prilikom otvaranja
        %s\n", ime_datoteke);
234        exit(EXIT_FAILURE);
    }

236
237    /* Ucitavamo podatke iz datoteke i smestamo kontakte u binarno
        stablo pretrage. */
238    while (procitaj_kontakt(f, ime_i_prezime, telefon) != EOF)
240        dodaj_u_stablo(&koren, ime_i_prezime, telefon);

242    /* Posto smo zavrшили sa citanjem podataka zatvaramo datoteku */
    fclose(f);

244
245    /* Omogucavamo pretragu imenika */
246    while (1) {
        /* Ucitavamo ime i prezime */
248        printf("Unesite ime i prezime: ");
        i = 0;
250        while ((c = getchar()) != '\n')
            ime_i_prezime[i++] = c;
252        ime_i_prezime[i] = '\0';

254        /* Ako je korisnik uneo naznaku za kraj pretrage,
            obustavljamo funkcionalnost */
256        if (strcmp(ime_i_prezime, "KRAJ") == 0)
            break;

258
259        /* Inace, ispisujemo rezultat pretrage */
260        trazeni = pretrazi_imenik(koren, ime_i_prezime);
        if (trazeni == NULL)
262            printf("Broj nije u imeniku!\n");

264        else

```

```

266     printf("Broj je: %s \n", trazen->telefon);
    }

268     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu imenikom */
    oslobodi_stablo(&koren);

270     /* Završavamo sa programom */
272     return 0;
}

```

Rešenje 4.17

```

#include<stdio.h>
2 #include<stdlib.h>
#include<string.h>
4
#define MAX 51
6
/* Struktura koja definise cvorove stabla: sadrzi ime i prezime
8   studenta, ukupan uspeh, uspeh iz matematike, uspeh iz
maternjeg jezika i redom pokazivace na levo i desno podstablo
10 */
typedef struct cvor_stabla {
12     char ime[MAX];
    char prezime[MAX];
14     double uspeh;
    double matematika;
16     double jezik;
    struct cvor_stabla *levo;
18     struct cvor_stabla *desno;
} Cvor;
20

/* Funkcija kojom se kreira cvor stabla */
22 Cvor *napravi_cvor(char ime[], char prezime[], double uspeh,
double matematika, double jezik)
24 {
    /* Alociramo memoriju za novi cvor */
26     Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
    if (novi == NULL)
28         return NULL;

30     /* Inicijalizujemo polja strukture */
    strcpy(novi->ime, ime);
32     strcpy(novi->prezime, prezime);
    novi->uspeh = uspeh;
34     novi->matematika = matematika;
    novi->jezik = jezik;
36     novi->levo = NULL;
    novi->desno = NULL;
38

    /* Vracamo adresu kreiranog cvora */

```

```
40     return novi;
41 }
42
43 /* Funkcija kojom se proverava uspesnost alociranja memorije */
44 void prover_i_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
45 {
46     /* Ako alokacije nije uspesna */
47     if (novi_cvor == NULL) {
48         /* Ispisujemo poruku i prekidamo sa izvršavanjem */
49         fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
50         exit(EXIT_FAILURE);
51     }
52 }
53
54 /* Funkcija kojom se oslobadja memorija zauzeta stablom */
55 void oslobodi_stablo(Cvor ** koren)
56 {
57     /* Ako je stablo prazno, nema potrebe za oslobadjanjem
58        memorije */
59     if (*koren == NULL)
60         return;
61
62     /* oslobadjamo memoriju zauzetu levim podstablom */
63     oslobodi_stablo(&(*koren)->levo);
64
65     /* oslobadjamo memoriju zauzetu desnim podstablom */
66     oslobodi_stablo(&(*koren)->desno);
67
68     /* oslobadjamo memoriju zauzetu korenom */
69     free(*koren);
70
71     /* proglašavamo stablo praznim */
72     *koren = NULL;
73 }
74
75 /* Funkcija koja dodaje cvor sa zadatim vrednostima u stablo */
76 void dodaj_u_stablo(Cvor ** koren, char ime[], char prezime[],
77                     double uspeh, double matematika,
78                     double jezik)
79 {
80     /* Ako je stablo prazno */
81     if (*koren == NULL) {
82         /* Kreiramo novi cvor */
83         Cvor *novi =
84             napravi_cvor(ime, prezime, uspeh, matematika, jezik);
85         prover_i_alokaciju(novi);
86
87         /* I proglašavamo ga korenom stabla */
88         *koren = novi;
89
90         return;
91     }
```

```

92     }

94     /* Inace, dodajemo cvor u stablo tako da bude sortiran po
       ukupnom broju poena */
96     if (uspeh + matematika + jezik >
        (*koren)->uspeh + (*koren)->matematika + (*koren)->jezik)
98         dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, ime, prezime, uspeh,
                        matematika, jezik);
100     else
        dodaj_u_stablo(&(*koren)->desno, ime, prezime, uspeh,
102                      matematika, jezik);
104 }

106 /* Funkcija ispisuje sadrzaj stabla - ukoliko je vrednost
       argumenta polozili jednaka 0 ispisuju se informacije o
108 uenicima koji nisu polozili prijemni, a ako je vrednost
       argumenta razlicita od nule, ispisuju se informacije o
110 uenicima koji su polozili prijemni */
void stampa(Cvor * koren, int polozili)
112 {
    /* Stablo je prazno - prekidamo sa ispisom */
114     if (koren == NULL)
        return;

116     /* Stampamo informacije iz levog podstabla */
118     stampa(koren->levo, polozili);

120     /* Stampamo informacije iz korenog cvora */
    if (polozili && koren->matematika + koren->jezik >= 10)
122         printf("%s %s %.1lf %.1lf %.1lf %.1lf\n", koren->ime,
                koren->prezime, koren->uspeh, koren->matematika,
124                koren->jezik,
                koren->uspeh + koren->matematika + koren->jezik);
    else if (!polozili && koren->matematika + koren->jezik < 10)
126         printf("%s %s %.1lf %.1lf %.1lf %.1lf\n", koren->ime,
                koren->prezime, koren->uspeh, koren->matematika,
128                koren->jezik,
                koren->uspeh + koren->matematika + koren->jezik);
130

132     /* Stampamo informacije iz desnog podstabla */
    stampa(koren->desno, polozili);
134 }

136 /* Funkcija koja odredjuje koliko studenata nije polozilo
       prijemni ispit */
138 int nisu_polozili(Cvor * koren)
140 {
    /* Ako je stablo prazno, broj onih koji nisu polozili je 0 */
142     if (koren == NULL)
        return 0;

```

```
144      /* Pretragu vrsimo i u levom i u desnom podstablu - ako uslov
146         za polaganje nije ispunjen za koreni cvor, broj studenata
           uvecavamo za 1 */
148      if (koren->matematika + koren->jezik < 10)
           return 1 + nisu_polozili(koren->levo) +
150           nisu_polozili(koren->desno);

152      return nisu_polozili(koren->levo) +
           nisu_polozili(koren->desno);
154  }

156  int main(int argc, char **argv)
  {
158      FILE *in;
      Cvor *koren;
160      char ime[MAX], prezime[MAX];
      double uspeh, matematika, jezik;
162
      /* Otvaramo datoteku sa rezultatima sa prijemnog za citanje */
164      in = fopen("prijemni.txt", "r");
      if (in == NULL) {
166          fprintf(stderr, "Greska prilikom citanja podataka!\n");
          exit(EXIT_FAILURE);
168      }

170      /* Citamo podatke i dodajemo ih u stablo */
      koren = NULL;
172      while (fscanf(in, "%s %s %lf %lf %lf", ime, prezime, &uspeh,
           &matematika, &jezik) != EOF) {
174          dodaj_u_stablo(&koren, ime, prezime, uspeh, matematika,
           jezik);
176      }

178      /* Zatvaramo datoteku */
      fclose(in);
180
      /* Stampamo prvo podatke o ucenicima koji su polozili prijemni
182         */
      stampaj(koren, 1);
184
      /* Liniju iscrtavamo samo ako postoje ucenici koji nisu
186         polozili prijemni */
      if (nisu_polozili(koren) != 0)
188          printf("-----\n");

190      /* Stampamo podatke o ucenicima koji nisu polozili prijemni */
      stampaj(koren, 0);
192
      /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom */
194      oslobodi_stablo(&koren);
```



```

196  /* Završavamo sa programom */
    return 0;
198 }

```

Rešenje 4.18

```

1  #include<stdio.h>
2  #include<stdlib.h>
3  #include<string.h>

5  #define MAX_NISKA 51
6  #define MAX_DATUM 3

7
8  /* Struktura koja opisuje jedan cvor stabla: sadrzi ime i
9     prezime osobe, dan, mesec i godinu rođenja i redom
10    pokazuje na levo i desno podstablo */
11 typedef struct cvor_stabla {
12     char ime[MAX_NISKA];
13     char prezime[MAX_NISKA];
14     int dan;
15     int mesec;
16     int godina;
17     struct cvor_stabla *levo;
18     struct cvor_stabla *desno;
19 } Cvor;

21 /* Funkcija koja kreira novi cvor */
Cvor *napravi_cvor(char ime[], char prezime[], int dan,
23                  int mesec, int godina)
{
25     /* Alociramo memoriju */
    Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
27     if (novi == NULL)
        return NULL;

29     /* Inicijalizujemo polja strukture */
31     strcpy(novi->ime, ime);
    strcpy(novi->prezime, prezime);
33     novi->dan = dan;
    novi->mesec = mesec;
35     novi->godina = godina;
    novi->levo = NULL;
37     novi->desno = NULL;

39     /* Vracamo adresu novog cvora */
    return novi;
41 }

43 /* Funkcija koja proverava uspesnost alokacije */
void proveri_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
45 {

```

```
/* Ako memorija nije uspesno alocirana */
47 if (novi_cvor == NULL) {
    /* Ispisujemo poruku i prekidamo izvršavanje programa */
49 fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
    exit(EXIT_FAILURE);
51 }
}

53 /* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
55 void oslobodi_stablo(Cvor ** koren)
{
57     /* Stablo je prazno */
    if (*koren == NULL)
59         return;

61     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu levim podstablom (ako postoji)
    */
63     if ((*koren)->levo)
        oslobodi_stablo(&(*koren)->levo);

65     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu desnim podstablom (ako
    postoji) */
67     if ((*koren)->desno)
69         oslobodi_stablo(&(*koren)->desno);

71     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu korenom */
    free(*koren);

73     /* Proglasavamo stablo praznim */
75     *koren = NULL;
}

77 /* Funkcija koja dodaje novi cvor u stablo - stablo treba da
    bude uredjeno po datumu */
79 void dodaj_u_stablo(Cvor ** koren, char ime[], char prezime[],
81                     int dan, int mesec, int godina)
{
83     /* Ako je stablo prazno */
    if (*koren == NULL) {

85         /* Kreiramo novi cvor */
87         Cvor *novi_cvor =
            napravi_cvor(ime, prezime, dan, mesec, godina);
89         prover_i_alokaciju(novi_cvor);

91         /* I proglasavamo ga korenom */
        *koren = novi_cvor;

93         return;
95     }

97     /* Kako se ne unosi godina za pretragu, stablo uredjujemo samo
```

```

    po mesecu (i danu u okviru istog meseca) */
99  if (mesec < (*koren)->mesec)
    dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, ime, prezime, dan, mesec,
101                godina);
    else if (mesec == (*koren)->mesec && dan < (*koren)->dan)
103        dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, ime, prezime, dan, mesec,
                        godina);
    else
105        dodaj_u_stablo(&(*koren)->desno, ime, prezime, dan, mesec,
                        godina);
107 }

/* Funkcija vrši pretragu stabla i vraća cvor sa traženim
111 datumom (null ako takav ne postoji). u promenljivu pom ce
    biti smesten prvi datum (dan i mesec) veci od traženog datuma
113 (null ako takav ne postoji)

115 */
Cvor *pretrazi(Cvor * koren, int dan, int mesec)
117 {
    /* Stablo je prazno, obustavljamo pretragu */
119    if (koren == NULL)
        return NULL;

121    /* Nasli smo traženi datum u stablu */
123    if (koren->dan == dan && koren->mesec == mesec)
        return koren;

125    /* Ako je mesec traženog datuma manji od meseca sadržanog u
127    korenu ili ako su meseci isti ali je dan traženog datuma
    manji od aktuelnog datuma, pretražujemo levo podstablo -
129    pre toga svakako proveravamo da li leva grana postoji - ako
    ne postoji treba da vratimo prvi sledeći, a to je bas
131    vrednost uocenog korena */
    if (mesec < koren->mesec
133        || (mesec == koren->mesec && dan < koren->dan)) {
        if (koren->levo == NULL)
135            return koren;
        else
137            return pretrazi(koren->levo, dan, mesec);
    }

139    /* inace, nastavljamo pretragu u desnom delu */
141    return pretrazi(koren->desno, dan, mesec);
143 }

145 int main(int argc, char **argv)
{
147     FILE *in;
    Cvor *koren;
149     Cvor *slavljenik;

```

```
151     char ime[MAX_NISKA], prezime[MAX_NISKA];
152     int dan, mesec, godina;

153     /* Proveravamo da li je zadato ime ulazne datoteke */
154     if (argc < 2) {
155         /* Ako nije, ispisujemo poruku i prekidamo sa izvršavanjem
156            programa */
157         printf("Nedostaje ime ulazne datoteke!\n");
158         return 0;
159     }

160
161     /* Inace, pripremamo datoteku za citanje */
162     in = fopen(argv[1], "r");
163     if (in == NULL) {
164         fprintf(stderr, "Greska prilikom otvaranja datoteke!\n");
165         exit(EXIT_FAILURE);
166     }

167
168     /* I popunjavamo podacima stablo */
169     koren = NULL;
170     while (fscanf
171         (in, "%s %s %d.%d.%d.", ime, prezime, &dan, &mesec,
172          &godina) != EOF)
173         dodaj_u_stablo(&koren, ime, prezime, dan, mesec, godina);

174
175     /* I zatvaramo datoteku */
176     fclose(in);

177
178     /* Omogucavamo pretragu podataka */
179     while (1) {

180
181         /* Ucitavamo novi datum */
182         printf("Unesite datum: ");
183         if (scanf("%d.%d.", &dan, &mesec) == EOF)
184             break;

185
186         /* Pretrazujemo stablo */
187         slavljenik = pretrazi(koren, dan, mesec);

188
189         /* Ispisujemo pronadjene podatke */
190         if (slavljenik == NULL) {
191             printf("Nema podataka o ovim ni o sledecem rođendanu.\n");
192             continue;
193         }

194
195         /* Slučaj kada smo pronašli prave podatke */
196         if (slavljenik->dan == dan && slavljenik->mesec == mesec) {
197             printf("Slavljenik: %s %s\n", slavljenik->ime,
198                    slavljenik->prezime);
199             continue;
200         }
201     }
```

```

203     /* Slucaj kada smo pronasli podatke o prvom sledecem
        rodjendanu */
205     printf("Slavljenik: %s %s %d.%d.\n", slavljenik->ime,
        slavljenik->prezime, slavljenik->dan,
        slavljenik->mesec);
207 }

209 /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom */
    oslobodi_stablo(&koren);

211

213 /* Prekidamo sa izvršavanjem programa */
    return 0;
}

```

Rešenje 4.19

```

2  #ifndef __STABLA_H__
    #define __STABLA_H__ 1

4  /* Struktura kojom se predstavlja cvor binarnog pretrazivackog
    stabla */
6  typedef struct cvor {
    int broj;
8     struct cvor *levo, *desno;
    } Cvor;

10

12 /* Funkcija koja alokira memoriju za novi cvor stabla,
    inicijalizuje polja strukture i vraca pokazivac na novi cvor */
    Cvor *napravi_cvor(int broj);

14

16 /* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
    stabla. */
    void prover_i_alokaciju(Cvor * novi_cvor);

18

20 /* Funkcija koja dodaje zadati broj u stablo */
    void dodaj_u_stablo(Cvor ** adresa_korena, int broj);

22

24 /* Funkcija koja proverava da li se zadati broj nalazi u stablu */
    Cvor *pretrazi_stablo(Cvor * koren, int broj);

26

28 /* Funkcija koja pronalazi cvor koji sadrzi najmanju vrednost u
    stablu */
    Cvor *pronadji_najmanji(Cvor * koren);

30

32 /* Funkcija koja pronalazi cvor koji sadrzi najveći vrednost u
    stablu */
    Cvor *pronadji_najveci(Cvor * koren);

34 /* Funkcija koja briše cvor stabla koji sadrži zadati broj */
    void obrisi_element(Cvor ** adresa_korena, int broj);

```

```
36 /* Funkcija koja ispisuje sadrzaj stabla u infiksnoj notaciji
    (levo podstablo - koren - desno podstablo) */
38 void prikazi_stablo(Cvor * koren);

40 /* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
    void oslobodi_stablo(Cvor ** adresa_korena);
42
    #endif

1  #include <stdio.h>
    #include <stdlib.h>
3  #include "stabla.h"

5  /* Funkcija kojom se kreira novi cvor stabla koji sadrzi zadatu
    vrednost */
7  Cvor *napravi_cvor(int broj)
    {
9      /* Alociramo memoriju za novi cvor */
        Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));
11     if (novi == NULL)
        return NULL;
13     /* Inicijalizujemo polja cvora */
        novi->broj = broj;
15     novi->levo = NULL;
        novi->desno = NULL;
17     /* Vracamo adresu novog cvora */
        return novi;
19 }

21 /* Funkcija koja proverava uspesnost kreiranja novog cvora
    stabla */
23 void prover_i_alokaciju(Cvor * novi_cvor)
    {
25     /* Ukoliko je cvor neuspesno kreiran */
        if (novi_cvor == NULL) {
27         /* Ispisuje se odgovarajuca poruka i prekida izvršavanje
            programa */
29         fprintf(stderr, "Malloc greska za novi cvor!\n");
            exit(EXIT_FAILURE);
31     }
    }
33

    /* Funkcija koja dodaje novi broj u stablo. */
35 void dodaj_u_stablo(Cvor ** koren, int broj)
    {
37     /* Ako je stablo prazno */
        if (*koren == NULL) {
39         /* Kreiramo novi cvor */
            Cvor *novi = napravi_cvor(broj);
41         prover_i_alokaciju(novi);
            /* i proglašavamo ga korenom stabla */
43         *koren = novi;
```

```

    return;
45 }
/* U suprotnom trazimo odgovarajucu poziciju za novi broj */
47 /* Ako je broj manji od vrednosti sadrzane u korenu, ubacujemo
   ga u levo podstablo */
49 if (broj < (*koren)->broj)
    dodaj_u_stablo(&(*koren)->levo, broj);
51 else
    /* Inace, ubacujemo broj u desno podstablo */
53    dodaj_u_stablo(&(*koren)->desno, broj);
}

/* Funkcija koja oslobadja memoriju zauzetu stablom */
57 void oslobodi_stablo(Cvor ** koren)
{
59     /* Ako je stablo prazno, nepotrebno je oslobadjati memoriju */
    if (*koren == NULL)
61         return;
    /* Inace ... */
63     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu levom podstablom */
    if ((*koren)->levo)
65         oslobodi_stablo(&(*koren)->levo);
    /* Oslobadjamo memoriju zauzetu desnom podstablom */
67     if ((*koren)->desno)
        oslobodi_stablo(&(*koren)->desno);
69     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu korenom */
    free(*koren);
71     /* Proglasavamo stablo praznim */
    *koren = NULL;
73 }

Cvor *pronadji_najmanji(Cvor * koren)
{
75     /* ako je stablo prazno, prekidamo pretragu */
    if (koren == NULL)
77         return NULL;
    /* vrednosti koje su manje od vrednosti u korenu stabla nalaze
       se levo od njega */
81     /* ako je koren cvor koji nema levo podstablo, onda on sadrzi
       najmanju vrednost */
83     if (koren->levo == NULL)
        return koren;
85     /* inace, pretragu treba nastaviti u levom podstablu */
87     return pronadji_najmanji(koren->levo);
}

Cvor *pronadji_najveci(Cvor * koren)
91 {
    /* ako je stablo prazno, prekidamo pretragu */
93     if (koren == NULL)
        return NULL;
95     /* vrednosti koje su vece od vrednosti u korenu stabla nalaze

```

```

    se desno od njega */
97  /* ako je koren cvor koji nema desno podstablo, onda on sadrzi
    najveću vrednost */
99  if (koren->desno == NULL)
    return koren;
101 /* inace, pretragu treba nastaviti u desnom podstablu */
    return pronadji_najveci(koren->desno);
103 }

105 /* Funkcija brise element iz stabla ciji je broj upravo jednak
    broju n. Funkcija azurira koren stabla u pozivajucoj
107 funkciji, jer u ovoj funkciji koren moze biti promenjen u
    funkciji. */
109 void obrisi_element(Cvor ** adresa_korena, int n)
{
111     Cvor *pomocni = NULL;
    /* Izlaz iz rekurzije: ako je stablo prazno, nema sta da se
113     brise */
    if (*adresa_korena == NULL)
115     return;
    /* Ako je vrednost broja veka od vrednosti u korenu stablua,
117     tada se broj eventualno nalazi u desnom podstablu, pa treba
    rekurzivno primeniti postupak na desno podstablo. Koren
119     ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
    if ((*adresa_korena)->broj < n) {
121        obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, n);
        return;
123    }
    /* Ako je vrednost broja manja od vrednosti korena, tada se
125     broj eventualno nalazi u levom podstablu, pa treba
    rekurzivno primeniti postupak na levo podstablo. Koren
127     ovako modifikovanog stabla je nepromenjen. */
    if ((*adresa_korena)->broj > n) {
129        obrisi_element(&(*adresa_korena)->levo, n);
        return;
131    }
    /* Slede podslucajevi vezani za slucaj kada je vrednost u
133     korenu jednaka broju koji se brise (tj. slucaj kada treba
    obrisati koren) */
135    /* Ako koren nema sinova, tada se on prosto brise, i rezultat
    je prazno stablo (vracamo NULL) */
137    if ((*adresa_korena)->levo == NULL
        && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
139        free(*adresa_korena);
        *adresa_korena = NULL;
141        return;
    }
143    /* Ako koren ima samo levog sina, tada se brisanje vrši tako
    sto obrisemo koren, a novi koren postaje levo sin */
145    if ((*adresa_korena)->levo != NULL
        && (*adresa_korena)->desno == NULL) {
147        pomocni = (*adresa_korena)->levo;

```



```

149     free(*adresa_korena);
        *adresa_korena = pomocni;
        return;
151 }
        /* Ako koren ima samo desnog sina, tada se brisanje vrši tako
153     sto obrisemo koren, a novi koren postaje desno sin */
        if ((*adresa_korena)->desno != NULL
155             && (*adresa_korena)->levo == NULL) {
            pomocni = (*adresa_korena)->desno;
157             free(*adresa_korena);
            *adresa_korena = pomocni;
159             return;
        }
161     /* Slučaj kada koren ima oba sina. Tada se brisanje vrši na
        sledeći način: - najpre se potraži sledbenik korena (u
163         smislu poretka) u stablu. To je upravo po vrednosti
        najmanji cvor u desnom podstablu. On se može pronaći npr.
165         funkcijom pronadji_najmanji(). - Nakon toga se u koren
        smesti vrednost tog cvora, a u taj cvor se smesti vrednost
167         korena (tj. broj koji se briše). - Onda se prosto
        rekursivno pozove funkcija za brisanje na desno podstablo.
169         S obzirom da u njemu treba obrisati najmanji element, a on
        definitivno ima najviše jednog potomka, jasno je da će
171         njegovo brisanje biti obavljeno na jedan od jednostavnijih
        načina koji su gore opisani. */
173     pomocni = pronadji_najmanji((*adresa_korena)->desno);
        (*adresa_korena)->broj = pomocni->broj;
175     pomocni->broj = n;
        obrisi_element(&(*adresa_korena)->desno, n);
177 }

179 /* Funkcija prikazuje stablo s leva u desno (tj. prikazuje
        elemente u rastućem poretku) */
181 void prikazi_stablo(Cvor * koren)
    {
183         /* izlaz iz rekurzije */
        if (koren == NULL)
185             return;
        prikazi_stablo(koren->levo);
187         printf("%d ", koren->broj);
        prikazi_stablo(koren->desno);
189     }

191 Cvor *pretrazi_stablo(Cvor * koren, int broj)
    {
193         /* ako je stablo prazno, vrednost se sigurno ne nalazi u njemu
            */
195         if (koren == NULL)
            return NULL;
197         /* ako je tražena vrednost sadržana u korenu */
        if (koren->broj == broj) {
199             /* prekidamo pretragu */

```

```
        return koren;
201 }
/* inace, ako je broj manji od vrednosti sadrzane u korenu */
203 if (broj < koren->broj)
    /* pretragu nastavljamo u levom podstablu */
205     return pretrazi_stablo(koren->levo, broj);
else
207     /* u suprotnom, pretragu nastavljamo u desnom podstablu */
    return pretrazi_stablo(koren->desno, broj);
209 }
```

```
1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3
   /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima - pogledati uvodni
5   zadatak ove glave */
   #include "stabla.h"
7
9  /* Funkcija koja proverava da li su dva stabla koja sadrže cele
   brojeve identična. Povratna vrednost funkcije je 1 ako jesu,
11  odnosno 0 ako nisu */
int identitet(Cvor * koren1, Cvor * koren2)
13 {
    /* Ako su oba stabla prazna, jednaka su */
15     if (koren1 == NULL && koren2 == NULL)
        return 1;
17
    /* Ako je jedno stablo prazno, a drugo nije, stabla nisu
19     jednaka */
    if (koren1 == NULL || koren2 == NULL)
21         return 0;

23     /* Ako su oba stabla neprazna i u korenu se nalaze različite
       vrednosti, možemo da zaključimo da se razlikuju */
25     if (koren1->broj != koren2->broj)
        return 0;
27

    /* inace, proveravamo da li vazi i jednakost u levih
29     podstabala i desnih podstabala */
    return (identitet(koren1->levo, koren2->levo)
31             && identitet(koren1->desno, koren2->desno));
}
33
int main()
35 {
    int broj;
37     Cvor *koren1, *koren2;

39     koren1 = NULL;
    /* učitavamo elemente prvog stabla */
41     printf("Prvo stablo: ");
```

```

scanf("%d", &broj);
43 while (broj != 0) {
    dodaj_u_stablo(&koren1, broj);
45     scanf("%d", &broj);
}
47
koren2 = NULL;
49 /* učitavamo elemente drugog stabla */
printf("Drugo stablo: ");
51 scanf("%d", &broj);
while (broj != 0) {
53     dodaj_u_stablo(&koren2, broj);
    scanf("%d", &broj);
55 }

57 /* pozivamo funkciju koja ispituje identitet stabala */
if (identitet(koren1, koren2))
59     printf("Stabla jesu identicna.\n");
else
61     printf("Stabla nisu identicna.\n");

63 /* oslobadjamo memoriju zauzetu stablima */
oslobodi_stablo(&koren1);
65 oslobodi_stablo(&koren2);

67 /* završavamo sa radom programa */
return 0;
69 }

```

Rešenje 4.20

```

#include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>

4  /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima */
#include "stabla.h"
6
/* Funkcija kreira novo stablo identicno stablu koje je dato
8  korenom. */
void kopiraj_stablo(Cvor * koren, Cvor ** duplikat)
10 {
    /* Izlaz iz rekurzije: ako je stablo prazno nema sta da se
12     kopira */
    if (koren == NULL) {
14         *duplikat = NULL;
        return;
16     }

18     /* Dupliramo koren stabla i postavljamo ga da bude koren novog
        stabla */
20     *duplikat = napravi_cvor(koren->broj);

```

```
    proveri_alokaciju(*duplikat);
22
    /* Rekurzivno dupliramo levo podstablo i njegovu adresu cuvamo
24     u pokazivacu na levo podstablo korena duplikata. */
    kopiraj_stablo(koren->levo, &(*duplikat)->levo);
26
    /* Rekurzivno dupliramo desno podstablo i njegovu adresu
28     cuvamo u pokazivacu na desno podstablo korena duplikata. */
    kopiraj_stablo(koren->desno, &(*duplikat)->desno);
30 }

32 /* Funkcija izracunava uniju dva stabla - rezultujuce stablo se
    dobija modifikacijom prvog stabla */
34 void kreiraj_uniju(Cvor ** adresa_korena1, Cvor * koren2)
    {
36     /* Ako drugo stablo nije prazno */
38     if (koren2 != NULL) {
        /* dodajemo njegov koren u prvo stablo */
        dodaj_u_stablo(adresa_korena1, koren2->broj);
40
        /* rekurzivno racunamo uniju levog i desnog podstabla drugog
42         stabla sa prvim stablom */
        kreiraj_uniju(adresa_korena1, koren2->levo);
44         kreiraj_uniju(adresa_korena1, koren2->desno);
    }
46 }

48 /* Funkcija izracunava presek dva stabla - rezultujuce stablo se
    dobija modifikacijom prvog stabla */
50 void kreiraj_presek(Cvor ** adresa_korena1, Cvor * koren2)
    {
52     /* Ako je prvo stablo prazno, tada je i rezultat prazno stablo
        */
54     if (*adresa_korena1 == NULL)
        return;
56
58     /* Kreiramo presek levog i desnog podstabla sa drugim stablom,
        tj. iz levog i desnog podstabla prvog stabla brisemo sve
        one elemente koji ne postoje u drugom stablu */
60     kreiraj_presek(&(*adresa_korena1)->levo, koren2);
        kreiraj_presek(&(*adresa_korena1)->desno, koren2);
62
64     /* Ako se koren prvog stabla ne nalazi u drugom stablu tada ga
        uklanjamo iz prvog stabla */
        if (pretrazi_stablo(koren2, (*adresa_korena1)->broj) == NULL)
66         obrisi_element(adresa_korena1, (*adresa_korena1)->broj);
    }
68

70 /* Funkcija izracunava razliku dva stabla - rezultujuce stablo
    se dobija modifikacijom prvog stabla */
72 void kreiraj_razliku(Cvor ** adresa_korena1, Cvor * koren2)
    {
```

```

74  /* Ako je prvo stablo prazno, tada je i rezultat prazno stablo
    */
76  if (*adresa_korena1 == NULL)
    return;

78  /* Kreiramo razliku levog i desnog podstabla sa drugim
    stablom, tj. iz levog i desnog podstabla prvog stabla
80  brisemo sve one elemente koji postoje i u drugom stablu */
    kreiraj_razliku(&(*adresa_korena1)->levo, koren2);
82  kreiraj_razliku(&(*adresa_korena1)->desno, koren2);

84  /* Ako se koren prvog stabla nalazi i u drugom stablu tada ga
    uklanjamo iz prvog stabla */
86  if (pretrazi_stablo(koren2, (*adresa_korena1)->broj) != NULL)
    obrisi_element(adresa_korena1, (*adresa_korena1)->broj);
88  }

90  int main()
    {
92      Cvor *koren1;
94      Cvor *koren2;
96      Cvor *pomocni = NULL;
98      int n;

100     /* Ucitavamo elemente prvog stabla: */
        koren1 = NULL;
        printf("Prvo stablo: ");
        while (scanf("%d", &n) != EOF) {
102             dodaj_u_stablo(&koren1, n);
        }

104     /* Ucitavamo elemente drugog stabla: */
        koren2 = NULL;
        printf("Drugo stablo: ");
        while (scanf("%d", &n) != EOF) {
108             dodaj_u_stablo(&koren2, n);
        }

110     /* Kreiramo uniju stabala: prvo napravimo kopiju prvog stabla
        kako bi mogli da ga iskoristimo i za preostale operacije */
112     kopiraj_stablo(koren1, &pomocni);
        kreiraj_uniju(&pomocni, koren2);
114     printf("Unija: ");
        prikazi_stablo(pomocni);
        putchar('\n');

116     /* Oslobadjamo stablo za rezultatom operacije */
        oslobodi_stablo(&pomocni);

120     /* Kreiramo presek stabala: prvo napravimo kopiju prvog stabla
        kako bi mogli da ga iskoristimo i za preostale operacije; */
122     kopiraj_stablo(koren1, &pomocni);
124

```

```
kreiraj_presek(&pomocni, koren2);
126 printf("Presek: ");
    prikazi_stablo(pomocni);
128 putchar('\n');

/* Oslobadjamo stablo za rezultatom operacije */
oslobodi_stablo(&pomocni);
132

/* Kreiramo razliku stabala: prvo napravimo kopiju prvog
134   stabla kako bi mogli da ga iskoristimo i za preostale
    operacije; */
136 kopiraj_stablo(koren1, &pomocni);
    kreiraj_razliku(&pomocni, koren2);
138 printf("Razlika: ");
    prikazi_stablo(pomocni);
140 putchar('\n');

/* Oslobadjamo stablo za rezultatom operacije */
oslobodi_stablo(&pomocni);
144

/* Oslobadjamo i polazna stabla */
146 oslobodi_stablo(&koren2);
    oslobodi_stablo(&koren1);
148

/* Završavamo sa programom */
150 return 0;
}
```

Rešenje 4.21

```
1 #include <stdio.h>
  #include <stdlib.h>
3
  /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima */
5 #include "stabla.h"
7
  #define MAX 50
9
  /* Funkcija koja obilazi stablo sa leva na desno i smesta
    vrednosti cvorova u niz. Povratna vrednost funkcije je broj
11   vrednosti koje su smestene u niz. */
  int kreiraj_niz(Cvor * koren, int a[])
13 {
    int r, s;
15
    /* Stablo je prazno - u niz je smesteno 0 elemenata */
17   if (koren == NULL)
       return 0;
19
    /* Dodajemo u niz elemente iz levog podstabla */
21   r = kreiraj_niz(koren->levo, a);
```

```
23  /* Tekuca vrednost promenljive r je broj elemenata koji su
24     upisani u niz i na osnovu nje mozemo odrediti indeks novog
25     elementa */

26
27  /* Smestamo vrednost iz korena */
28  a[r] = koren->broj;
29
30  /* Dodajemo elemente iz desnog podstabla */
31  s = kreiraj_niz(koren->desno, a + r + 1);
32
33  /* Racunamo indeks na koji treba smestiti naredni element */
34  return r + s + 1;
35 }

36
37 /* Funkcija sortira niz tako sto najpre elemente niza smesti u
38    stablo, a zatim kreira novi niz prolazeci kroz stablo sa leva
39    u desno.

40    Ovaj nacin sortiranja primer sortiranja koje nije "u mestu "
41    kao sto je to slucaj sa ostalim prethodno opisanim
42    algoritmima sortiranja, jer se sortiranje vrši u pomocnoj
43    dinamičkoj strukturi, a ne razmenom elemenata niza. */
44 void sortiraj(int a[], int n)
45 {
46     int i;
47     Cvor *koren;

48
49     /* Kreiramo stablo smestanjem elemenata iz niza u stablo */
50     koren = NULL;
51     for (i = 0; i < n; i++)
52         dodaj_u_stablo(&koren, a[i]);
53
54     /* Infiksnim obilaskom stabla elemente iz stabla prepisujemo u
55        niz a */
56     kreiraj_niz(koren, a);
57
58     /* Vise nam stablo nije potrebno i oslobadjamo memoriju */
59     oslobodi_stablo(&koren);
60 }

61
62
63 int main()
64 {
65     int a[MAX];
66     int n, i;

67     /* Ucitavamo dimenziju i elemente niza */
68     printf("n: ");
69     scanf("%d", &n);
70     if (n < 0 || n > MAX) {
71         printf("Greska: pogresna dimenzija niza!\n");
72         return 0;
73     }
```

```
    }  
75  
    printf("a: ");  
77    for (i = 0; i < n; i++)  
        scanf("%d", &a[i]);  
79  
    /* Pozivamo funkciju za sortiranje */  
81    sortiraj(a, n);  
  
    /* Ispisujemo rezultat */  
83    for (i = 0; i < n; i++)  
85        printf("%d ", a[i]);  
    printf("\n");  
87  
    /* Prekidamo sa programom */  
89    return 0;  
}
```

Rešenje 4.22

```
1  #include<stdio.h>  
  #include<stdlib.h>  
3  
  /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima */  
5  #include "stabla.h"  
  
7  /* a) Funkcija koja izracunava broj cvorova stabla */  
  int broj_cvorova(Cvor * koren)  
9  {  
    /* Ako je stablo prazno, broj cvorova je nula */  
11   if (koren == NULL)  
        return 0;  
13  
    /* U suprotnom je broj cvorova stabla jednak zbiru broja  
15     cvorova u levom podstablu i broja cvorova u desnom  
        podstablu - 1 dodajemo zato sto treba racunati i koren */  
17   return broj_cvorova(koren->levo) + broj_cvorova(koren->desno) +  
        1;  
19 }  
  
21 /* b) Funkcija koja izracunava broj listova stabla */  
  int broj_listova(Cvor * koren)  
23 {  
    /* Ako je stablo prazno, broj listova je nula */  
25   if (koren == NULL)  
        return 0;  
27  
    /* Proveravamo da li je tekuci cvor list */  
29   if (koren->levo == NULL && koren->desno == NULL)  
        /* i ako jeste vracamo 1 - to ce kasnije zbog rekurzivnih  
31         poziva uvecati broj listova za 1 */
```



```
    return 1;
33
    /* U suprotnom prebrojavamo listove koje se nalaze u
35    podstablama */
    return broj_listova(koren->levo) + broj_listova(koren->desno);
37 }

39 /* c) Funkcija koja stampa pozitivne vrednosti listova stabla */
void pozitivni_listovi(Cvor * koren)
41 {
    /* Slucaj kada je stablo prazno */
43    if (koren == NULL)
        return;
45
    /* Ako je cvor list i sadrzi pozitivnu vrednost */
47    if (koren->levo == NULL && koren->desno == NULL
        && koren->broj > 0)
        /* Stampamo ga */
49        printf("%d ", koren->broj);
51
    /* Nastavljamo sa stampanjem pozitivnih listova u podstablama */
53    pozitivni_listovi(koren->levo);
    pozitivni_listovi(koren->desno);
55 }

57 /* d) Funkcija koja izracunava zbir cvorova stabla */
int zbir_cvorova(Cvor * koren)
59 {
    /* Ako je stablo prazno, zbir cvorova je 0 */
61    if (koren == NULL)
        return 0;
63
    /* Inace, zbir cvorova stabla izracunavamo kao zbir korena i
65    svih elemenata u podstablama */
    return koren->broj + zbir_cvorova(koren->levo) +
67        zbir_cvorova(koren->desno);
69 }

71 /* e) Funkcija koja izracunava najveći element stabla. */
Cvor *najveci_element(Cvor * koren)
{
73    /* Ako je stablo prazno, obustavljamo pretragu */
    if (koren == NULL)
75        return NULL;

77    /* Zbog prirode pretrazivackog stabla, sigurni smo da su
    vrednosti veće od korena u desnom podstablu */
79
    /* Ako desnog podstabla nema */
81    if (koren->desno == NULL)
        /* Najveća vrednost je koren */
83        return koren;
```

```
85  /* Inace, najveću vrednost trazimo jos desno */
86  return najveći_element(koren->desno);
87  }

89  /* f) Funkcija koja izracunava dubinu stabla */
90  int dubina_stabla(Cvor * koren)
91  {
92      /* Dubina praznog stabla je 0 */
93      if (koren == NULL)
94          return 0;

95      /* Izracunavamo dubinu levog podstabla */
96      int dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);

97      /* Izracunavamo dubinu desnog podstabla */
98      int dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);

100     /* dubina stabla odgovara vecoj od dubina podstabala - 1
101        dodajemo jer racunamo i koren */
102     return dubina_levo >
103            dubina_desno ? dubina_levo + 1 : dubina_desno + 1;
104 }

107 /* g) Funkcija koja izracunava broj cvorova na i-tom nivou */
108 int broj_cvorova_na_itom_nivou(Cvor * koren, int i)
109 {
110     /* ideja je da ste spustamo kroz stablo sve dok ne stignemo do
111        trazenog nivoa */

112     /* Ako nema vise cvorova, ne mozemo da se spustamo niz stablo */
113     if (koren == NULL)
114         return 0;

115     /* Ako smo stigli do trazenog nivoa, vracamo 1 - to ce kasnije
116        zbog rekurzivnih poziva uvecati broj pojavljivanja za 1 */
117     if (i == 0)
118         return 1;

119     /* inace, spustamo se jedan nivo nize i u levom i u desnom
120        postablu */
121     return broj_cvorova_na_itom_nivou(koren->levo, i - 1)
122            + broj_cvorova_na_itom_nivou(koren->desno, i - 1);
123 }

127 /* h) Funkcija koja ispisuje sve elemente na i-tom nivou */
128 void ispis_nivo(Cvor * koren, int i)
129 {
130     /* ideja je slicna ideji iz prethodne funkcije */
131     /* nema vise cvorova, ne mozemo da se spustamo kroz stablo */
132     if (koren == NULL)
133         return;
134 }
```

```

137  /* ako smo na trazenom nivou - ispisujemo vrednost */
138  if (i == 0) {
139      printf("%d ", koren->broj);
140      return;
141  }
142  /* inace, spustamo se jedan nivo nize i u levom i u desnom
143     podstablu */
144  ispis_nivo(koren->levo, i - 1);
145  ispis_nivo(koren->desno, i - 1);
146  }
147
148  /* i) Funkcija koja izracunava maksimalnu vrednost na i-tom
149     nivou stabla */
150  Cvor *max_nivo(Cvor * koren, int i)
151  {
152      /* Ako je stablo prazno, obustavljamo pretragu */
153      if (koren == NULL)
154          return NULL;
155
156      /* Ako smo na trazenom nivou, takodje prekidamo pretragu */
157      if (i == 0)
158          return koren;
159
160      /* Pronalazimo maksimum sa i-tog nivoa levog podstabla */
161      Cvor *a = max_nivo(koren->levo, i - 1);
162
163      /* Pronalazimo maksimum sa i-tog nivoa desnog podstabla */
164      Cvor *b = max_nivo(koren->desno, i - 1);
165
166      /* Trazimo i vracamo maksimum izracunatih vrednosti */
167      if (a == NULL && b == NULL)
168          return NULL;
169      if (a == NULL)
170          return b;
171      if (b == NULL)
172          return a;
173      return a->broj > b->broj ? a : b;
174  }
175
176  /* j) Funkcija koja izracunava zbir cvorova na i-tom nivou */
177  int zbir_nivo(Cvor * koren, int i)
178  {
179      /* Ako je stablo prazno, zbir je nula */
180      if (koren == NULL)
181          return 0;
182
183      /* Ako smo na trazenom nivou, vracamo vrednost */
184      if (i == 0)
185          return koren->broj;
186
187      /* Inace, spustamo se jedan nivo nize i trazimo sume iz levog

```

```

189     i desnog podstabla */
190     return zbir_nivo(koren->levo, i - 1) + zbir_nivo(koren->desno,
191                                                       i - 1);
192 }
193
194 /* k) Funkcija koja izracunava zbir svih vrednosti u stablu koje
195    su manje ili jednake od date vrednosti x */
196 int suma(Cvor * koren, int x)
197 {
198     /* Ako je stablo prazno, zbir je nula */
199     if (koren == NULL)
200         return 0;
201
202     /* Ako je vrednost u korenu manja od trazene vrednosti, zbog
203        prirode pretrazivackog stabla treba obici i levo i desno
204        podstablo */
205     if (koren->broj < x)
206         return koren->broj + suma(koren->levo,
207                                   x) + suma(koren->desno, x);
208
209     /* Inace, racunamo samo sumu vrednosti iz levog podstabla jer
210        medju njima jedino moze biti onih koje zadovoljavaju uslov */
211     return suma(koren->levo, x);
212 }
213
214 int main(int argc, char **argv)
215 {
216     /* Analiziramo argumente komandne linije */
217     if (argc != 3) {
218         fprintf(stderr,
219                 "Greska! Program se poziva sa: ./a.out nivo
220                 broj_za_pretragu\n");
221         exit(EXIT_FAILURE);
222     }
223     int i = atoi(argv[1]);
224     int x = atoi(argv[2]);
225
226     /* Kreiramo stablo */
227     Cvor *koren = NULL;
228     int broj;
229     while (scanf("%d", &broj) != EOF)
230         dodaj_u_stablo(&koren, broj);
231
232     /* ispisujemo rezultat rada funkcija */
233     printf("broj cvorova: %d\n", br_cvorova(koren));
234     printf("broj listova: %d\n", br_listova(koren));
235     printf("pozitivni listovi: ");
236     pozitivni_listovi(koren);
237     printf("zbir cvorova: %d\n", suma_cvorova(koren));
238
239     if (najveci_element(koren) == NULL)

```

```

239     printf("najveci element: ne postoji\n");
    else
241         printf("najveci element: %d\n",
                najveći_element(koren)->broj);
243
    printf("dubina stabla: %d\n", dubina_stabla(koren));
245     printf("\n");
    printf("broj cvorova na %d. nivou: %d\n", i,
247         cvorovi_nivo(koren, i));
    printf("elementi na %d. nivou: ", i);
249     ispis_nivo(koren, i);
    printf("\n");
251     if (max_nivo(koren, i) == NULL)
        printf("Nema elemenata na %d. nivou!\n", i);
253     else
        printf("maksimalni na %d. nivou: %d\n", i,
255         max_nivo(koren, i)->broj);

257     printf("zbir na %d. nivou: %d\n", i, zbir_nivo(koren, i));
    printf("zbir elemenata manjih ili jednakih od %d: %d\n", x,
259         suma(koren, x));

261     /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom */
    oslobodi_stablo(&koren);
263
    /* Prekidamo izvršavanje programa */
265     return 0;
}

```

Rešenje 4.23

```

1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3
   /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima */
5  #include "stabla.h"

7  /* Funkcija koja izračunava dubinu stabla */
   int dubina_stabla(Cvor * koren)
9  {
   /* Dubina praznog stabla je 0 */
11     if (koren == NULL)
        return 0;
13
   /* Izračunavamo dubinu levog podstabla */
15     int dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);

17     /* Izračunavamo dubinu desnog podstabla */
     int dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);
19
   /* Dubina stabla odgovara većoj od dubina podstabala - 1

```

```
21     dodajemo jer racunamo i koren */
    return dubina_levo >
23         dubina_desno ? dubina_levo + 1 : dubina_desno + 1;
24 }
25
26 /* Funkcija koja ispisuje sve elemente na i-tom nivou */
27 void ispisi_nivo(Cvor * koren, int i)
28 {
29     /* Ideja je slicna ideji iz prethodne funkcije */
30
31     /* Nema vise cvorova, ne mozemo da se spustamo kroz stablo */
    if (koren == NULL)
33         return;
34
35     /* Ako smo na trazenom nivou - ispisujemo vrednost */
    if (i == 0) {
37         printf("%d ", koren->broj);
        return;
39     }
    /* Inace, spustamo se jedan nivo nize i u levom i u desnom
41     podstablu */
    ispisi_nivo(koren->levo, i - 1);
43     ispisi_nivo(koren->desno, i - 1);
44 }
45
46 /* Funkcija koja ispisuje stablo po nivoima */
47 void ispisi_stablo_po_nivoima(Cvor * koren)
48 {
49     int i;
50
51     /* Prvo izracunavamo dubinu stabla */
    int dubina;
53     dubina = dubina_stabla(koren);
54
55     /* Ispisujemo nivo po nivo stabla */
    for (i = 0; i < dubina; i++) {
57         printf("%d. nivo: ", i);
        ispisi_nivo(koren, i);
59         printf("\n");
60     }
61 }
62
63 int main(int argc, char **argv)
64 {
65     Cvor *koren;
    int broj;
67
68     /* Citamo vrednosti sa ulaza i dodajemo ih u stablo */
69     koren = NULL;
    while (scanf("%d", &broj) != EOF) {
71         dodaj_u_stablo(&koren, broj);
    }
}
```

```

73  /* Ispisujemo stablo po nivoima */
75  ispisi_stablo_po_nivoima(koren);

77  /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom */
   oslobodi_stablo(&koren);

79

   /* Prekidamo izvršavanje programa */
81  return 0;
   }

```

Rešenje 4.24

Rešenje 4.25

```

1  #include<stdio.h>
   #include<stdlib.h>
3
   /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima */
5  #include "stabla.h"

7  /* Funkcija koja izracunava dubinu stabla */
   int dubina_stabla(Cvor * koren)
9  {
   /* Dubina praznog stabla je 0 */
11  if (koren == NULL)
       return 0;
13
   /* Izracunavamo dubinu levog podstabla */
15  int dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);

17  /* Izracunavamo dubinu desnog podstabla */
   int dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);
19
   /* Dubina stabla odgovara vecoj od dubina podstabala - 1
      dodajemo jer racunamo i koren */
21  return dubina_levo >
23         dubina_desno ? dubina_levo + 1 : dubina_desno + 1;
   }
25

   /* Funkcija koja racuna broj cvorova koji ispunjavaju uslov za
      AVL stablo */
27  int avl(Cvor * koren)
29  {
       int dubina_levo, dubina_desno;
31
       /* Ako je stablo prazno, zaustavljamo brojanje */
33  if (koren == NULL) {
       return 0;
35  }
   }

```

```

37  /* Izracunavamo dubinu levog podstabla korena */
    dubina_levo = dubina_stabla(koren->levo);
39
    /* Izracunavamo dubinu desnog podstabla korena */
41    dubina_desno = dubina_stabla(koren->desno);
43
    /* Ako je uslov za AVL stablo ispunjen */
    if (abs(dubina_desno - dubina_levo) <= 1) {
45        /* Racunamo broj avl cvorova u levom i desnom podstablu i
           uvecavamo za jedan iz razloga sto koren ispunjava uslov */
47        return 1 + avl(koren->levo) + avl(koren->desno);
    } else {
49        /* Inace, racunamo samo broj avl cvorova u podstablama */
        return avl(koren->levo) + avl(koren->desno);
51    }
}
53
int main(int argc, char **argv)
55 {
    Cvor *koren;
57    int broj;
59
    /* Citamo vrednosti sa ulaza i dodajemo ih u stablo */
    koren = NULL;
61    while (scanf("%d", &broj) != EOF) {
        dodaj_u_stablo(&koren, broj);
63    }
65
    /* Racunamo i ispisujemo broj AVL cvorova */
    printf("%d\n", avl(koren));
67
    /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom */
69    oslobodi_stablo(&koren);
71
    /* Prekidamo izvršavanje programa */
    return 0;
73 }

```

Rešenje 4.26

```

1  #include<stdio.h>
    #include<stdlib.h>
3
    /* Uključujemo biblioteku za rad sa stablima */
5    #include "stabla.h"
7
    /* Funkcija proverava da li je zadato binarno stablo celih
       pozitivnih brojeva heap. Ideja koju cemo implementirati u
9       osnovi ima pronalazenje maksimalne vrednosti levog i
       maksimalne vrednosti desnog podstabla - ako je vrednost u

```



```

11     korenu veca od izracunatih vrednosti uoceni fragment stabla
12     zadovoljava uslov za heap. Zato ce funkcija vratiti
13     maksimalne vrednosti iz uocenog podstabala ili vrednost -1
14     ukoliko zakljucimo da stablo nije heap. */
15 int heap(Cvor * koren)
16 {
17     int max_levo, max_desno;
18
19     /* Prazno sablo je heap. */
20     if (koren == NULL) {
21         /* posto je 0 najmanji pozitivan broj, moze nam poslužiti
22            kao indikator */
23         return 0;
24     }
25
26     /* Ukoliko je stablo list ... */
27     if (koren->levo == NULL && koren->desno == NULL) {
28         /* ... vracamo njegovu vrednost */
29         return koren->broj;
30     }
31
32     /* Proveravamo svojstvo za levo podstablo. */
33     max_levo = heap(koren->levo);
34
35     /* Proveravamo svojstvo za desno podstablo. */
36     max_desno = heap(koren->desno);
37     /* Ako levo ili desno podstablo uocenog cvora nije heap, onda
38        nije ni celo stablo. */
39     if (max_levo == -1 || max_desno == -1) {
40         return -1;
41     }
42
43     /* U suprotnom proveravamo da li svojstvo vazi za uoceni
44        cvor. */
45     if (koren->broj > max_levo && koren->broj > max_desno) {
46         /* ako vazi, vracamo vrednost korena */
47         return koren->broj;
48     }
49
50     /* u suprotnom zakljucujemo da stablo nije heap */
51     return -1;
52 }
53
54 int main(int argc, char **argv)
55 {
56     Cvor *koren;
57     int heap_indikator;
58
59     /* Kreiramo stablo koje sadrzi brojeve 100 19 36 17 3 25 1 2 7
60        */
61     koren = NULL;
62     koren = napravi_cvor(100);

```

```
63 koren->levo = napravi_cvor(19);
    koren->levo->levo = napravi_cvor(17);
65 koren->levo->levo->levo = napravi_cvor(2);
    koren->levo->levo->desno = napravi_cvor(7);
67 koren->levo->desno = napravi_cvor(3);
    koren->desno = napravi_cvor(36);
69 koren->desno->levo = napravi_cvor(25);
    koren->desno->desno = napravi_cvor(1);

71
73 /* pozivamo funkciju kojom proveravamo da li je stablo heap */
    heap_indikator = heap(koren);

75 /* i ispisujemo rezultat */
    if (heap_indikator == -1) {
77         printf("Zadato tablo nije heap\n");
    } else {
79         printf("Zadato stablo je heap!\n");
    }

81
83 /* Oslobadjamo memoriju zauzetu stablom. */
    oslobodi_stablo(&koren);

85 /* Završavamo sa programom */
    return 0;
87 }
```

Rešenje 4.27

Glava 5

Ispitni rokovi

5.1 Programiranje 2, praktični deo ispita, jun 2015.

Zadatak 5.1

Kao argument komandne linije zadaje se ime ulazne datoteke u kojoj se nalaze niske. U prvoj liniji datoteke nalazi se informacija o broju niski, a zatim u narednim linijama po jedna niska ne duža od 50 karaktera.

Napisati program u kojem se dinamički alocira memorija za zadati niz niski, a zatim se na standardnom izlazu u redosledu suprotnom od redosleda čitanja ispisuju sve niske koje počinju velikim slovom.

U slučaju pojave bilo kakve greške na standardnom izlazu ispisati vrednost -1 i prekinuti izvršavanje programa.

Test 1

```
Poziv: ./a.out ulaz.txtž
Sadraj datoteke ulaz.txt:
5
Programiranje
Matematika
12345
dInAmiCnArEc
Ispit
Izlaz:
Ispit
Matematika
Programiranje
```

Test 2

```
Poziv: ./a.out ulaz.txtž
Sadraj datoteke ulaz.txt:
2
maksimalano
poena
Izlaz:
```

Test 3

```
Poziv: ./a.out ulaz.txt
Problem: datoteka
ulaz.txt ne postoji
Izlaz:
-1
```

Test 4

```
Poziv: ./a.out
Izlaz:
-1
```

[Rešenje 5.1]

Zadatak 5.2

Data je biblioteka za rad sa binarnim pretraživačkim stablima čiji čvorovi sadrže cele brojeve. Napisati funkciju `int sumirajN (Cvor * koren, int n)` koja izračunava zbir svih čvorova koji se nalaze na n -tom nivou stabla (koren se nalazi na nultom nivou, njegova deca na prvom nivou i tako redom). Ispravnost napisane funkcije testirati na osnovu zadate `main` funkcije i biblioteke za rad sa pretraživačkim stablima.

Napisati program koji sa standardnog ulaza učitava najpre prirodan broj n , a potom i brojeve sve do pojave nule koje smešta u stablo i ispisuje rezultat pozivanja funkcije `prebrojN` za broj n i tako kreirano stablo. U slučaju greške na standardni izlaz za grešku ispisati `-1`.

Test 1

```
Ulaz:
2 8 10 3 6 14 13 7 4 0
Izlaz:
20
```

Test 2

```
Ulaz:
0 50 14 5 2 4 56 8 52 7 1 0
Izlaz:
50
```

[Rešenje 5.2]

Zadatak 5.3 Sa standardnog ulaza učitava se broj vrsta i broj kolona celobrojne matrice A , a zatim i elementi matrice A . Napisati program koji će ispisati indeks kolone u kojoj se nalazi najviše negativnih elemenata. Ukoliko postoji više takvih kolona, ispisati indeks prve kolone. Može se pretpostaviti da je broj vrsta i broj kolona manji od 50. U slučaju greške ispisati vrednost `-1` na standardni izlaz za greške.

<p><i>Test 1</i></p> <pre> Ulaz: 4 5 1 2 3 4 5 -1 2 -3 4 -5 -5 -4 -3 -2 1 -1 0 0 0 0 Izlaz: 0 </pre>	<p><i>Test 2</i></p> <pre> Ulaz: 2 3 0 0 -5 1 2 -4 Izlaz: 2 </pre>	<p><i>Test 3</i></p> <pre> Ulaz: -2 Izlaz (na stderr): -1 </pre>
--	--	--

[Rešenje 5.3]

5.2 Programiranje 2, praktični deo ispita, jul 2015.

Zadatak 5.4

Napisati program koji kao prvi argument komandne linije prima ime dokumenta u kome treba prebrojati sva pojavljivanja tražene niske (bez preklapanja) koja se navodi kao drugi argument komandne linije (iskoristiti funkciju standardne biblioteke `strstr`). U slučaju bilo kakve greške ispisati `-1` na standardni izlaz za greške. Pretpostaviti da linije datoteke neće biti duže od 127 karaktera. Potpis funkcije `strstr`:

```
char *strstr(const char *haystack, const char *needle);
```

Funkcija traži prvo pojavljivanje podniske `needle` u nisci `haystack`, i vraća pokazivač na početak podniske, ili `NULL` ako podniska nije pronađena.

<p><i>Test 1</i></p> <pre> Poziv: ./a.out ulaz.txt test ulaz.txt: Ovo je test primer. U njemu se rec test javlja vise puta. testtesttest Izlaz: 5 </pre>	<p><i>Test 2</i></p> <pre> Poziv: ./a.out Izlaz (na stderr): -1 </pre>
<p><i>Test 3</i></p> <pre> Poziv: ./a.out ulaz.txt foo ulaz.txt: (ne postoji) Izlaz (na stderr): -1 </pre>	<p><i>Test 4</i></p> <pre> Poziv: ./a.out ulaz.txt . ulaz.txt: (prazna) Izlaz: 0 </pre>

[Rešenje 5.4]

Zadatak 5.5 Jelena: Uključeno rešenje prethodnog zadatka. Dodati rešenje ovog zadatka. Na početku datoteke „trouglovi.txt” nalazi se broj trouglova čije su koordinate temena zapisane u nastavku datoteke. Napisati program koji učitva

5 Ispitni rokovi

trouglove, i ispisuje ih na standardni izlaz sortirane po površini opadajuće (koristiti Heronov obrazac: $P = \sqrt{s * (s - a) * (s - b) * (s - c)}$, gde je s poluobim trougla). U slučaju bilo kakve greške ispisati -1 na standardni izlaz za greške. Ne praviti nikave pretpostavke o broju trouglova u datoteci, i proveriti da li je datoteka ispravno zadata.

<p><i>Test 1</i></p> <pre> Datoteka: 4 0 0 0 1.2 1 0 0.3 0.3 0.5 0.5 0.9 1 -2 0 0 0 0 1 2 0 2 2 -1 -1 Izlaz: 2 0 2 2 -1 -1 -2 0 0 0 0 1 0 0 0 1.2 1 0 0.3 0.3 0.5 0.5 0.9 1</pre>	<p><i>Test 2</i></p> <pre> Datoteka: 3 1.2 3.2 1.1 4.3 Izlaz: -1</pre>
<p><i>Test 3</i></p> <pre> Datoteka: (nema datoteke) Izlaz: -1</pre>	<p><i>Test 4</i></p> <pre> Datoteka: 0 Izlaz:</pre>

[Rešenje 5.5]

Zadatak 5.6 Data je biblioteka za rad sa binarnim pretraživačkim stablima celih brojeba. Napisati funkciju

```
int f3(Cvor *koren, int n)
```

koja u datom stablu prebrojava čvorove na n -tom nivou, koji imaju tačno jednog potomka. Pretpostaviti da se koren nalazi na nivou 0. Ispravnost napisane funkcije testirati na osnovu zadate `main` funkcije i biblioteke za rad sa stablima.

<p><i>Test 1</i></p> <pre> Ulaz: 1 5 3 6 1 4 7 9 Izlaz: 1</pre>	<p><i>Test 2</i></p> <pre> Ulaz: 2 5 3 6 1 0 4 7 9 Izlaz: 2</pre>	<p><i>Test 3</i></p> <pre> Ulaz: 0 4 2 5 Izlaz: 0</pre>
<p><i>Test 4</i></p> <pre> Ulaz: 3 Izlaz: 0</pre>	<p><i>Test 5</i></p> <pre> Ulaz: -1 4 5 1 7 Izlaz: 0</pre>	

[Rešenje 5.6]

5.3 Rešenja

Rešenje 5.1

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include <ctype.h>
4  #define MAX 50
5
6  void greska()
7  {
8      printf("-1\n");
9      exit(EXIT_FAILURE);
10 }
11
12 int main(int argc, char *argv[])
13 {
14
15     FILE *ulaz;
16     char **linije;
17     int i, j, n;
18
19     /* Proveravamo argumente komandne linije. */
20     if (argc != 2) {
21         greska();
22     }
23
24     /* Otvaramo datoteku cije ime je navedeno kao argument
25        komandne linije neposredno nakon imena programa koji se
26        poziva. */
27     ulaz = fopen(argv[1], "r");
28     if (ulaz == NULL) {
29         greska();
30     }
31
32     /* Ucitavamo broj linija. */
33     fscanf(ulaz, "%d", &n);
34
35     /* Alociramo memoriju na osnovu ucitanog broja linija. */
36     linije = (char **) malloc(n * sizeof(char *));
37     if (linije == NULL) {
38         greska();
39     }
40     for (i = 0; i < n; i++) {
41         linije[i] = malloc(MAX * sizeof(char));
42         if (linije[i] == NULL) {
43             for (j = 0; j < i; j++) {
44                 free(linije[j]);
45             }
46             free(linije);
47         }
48     }
```

```
47     greska();
48     }
49 }

51 /* Ucitavamo svih n linija iz datoteke. */
52 for (i = 0; i < n; i++) {
53     fscanf(ulaz, "%s", linije[i]);
54 }
55
56 /* Ispisujemo u odgovarajucem poretку ucitane linije koje
57    zadovoljavaju kriterijum. */
58 for (i = n - 1; i >= 0; i--) {
59     if (isupper(linije[i][0])) {
60         printf("%s\n", linije[i]);
61     }
62 }
63
64 /* Oslobadjamo memoriju koju smo dinamički alocirali. */
65 for (i = 0; i < n; i++) {
66     free(linije[i]);
67 }
68
69 free(linije);
70
71 /* Zatvaramo datoteku. */
72 fclose(ulaz);
73
74 /* Završavamo sa programom. */
75 return 0;
76
77 }
```

Rešenje 5.2

```
1  #include <stdio.h>
2  #include "stabla.h"
3
4
5  int sumirajN (Cvor * koren, int n){
6      if(koren==NULL){
7          return 0;
8      }
9
10     if(n==0){
11         return koren->broj;
12     }
13
14     return sumirajN(koren->levo, n-1) + sumirajN(koren->desno, n-1);
15 }
16
```



```

18 int main(){
    Cvor* koren=NULL;
20     int n;
    int nivo;

22     /* Citamo vrednost nivoa */
24     scanf("%d", &nivo);

26

    while(1){

28         /* Citamo broj sa standardnog ulaza */
30         scanf("%d", &n);

32         /* Ukoliko je korisnik uneo 0, prekidamo dalje citanje. */
        if(n==0){
34             break;
        }

36         /* A ako nije, dodajemo procitani broj u stablo. */
38         dodaj_u_stablo(&koren, n);

40     }

42     /* Ispisujemo rezultat rada trazene funkcije */
    printf("%d\n", sumirajN(koren,nivo));

44     /* Oslobadjamo memoriju */
46     oslobodi_stablo(&koren);

48

    /* Prekidamo izvršavanje programa */
50     return 0;
}

```

```

1  #include <stdio.h>
   #include <stdlib.h>
3  #include "stabla.h"

5  Cvor* napravi_cvor(int b ) {
    Cvor* novi = (Cvor*) malloc(sizeof(Cvor));
7    if( novi == NULL)
        return NULL;

9

    /* Inicijalizacija polja novog Cvora */
11    novi->broj = b;
    novi->levo = NULL;
13    novi->desno = NULL;

15    return novi;
17 }

```

```

19 void oslobodi_stablo(Cvor** adresa_korena) {
20     /* Prazno stablo i nema sta da se oslobadja */
21     if( *adresa_korena == NULL)
22         return;
23
24     /* Rekurzivno oslobadjamo najpre levo, a onda i desno podstablo*/
25     if( (*adresa_korena)->levo )
26         oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->levo);
27     if( (*adresa_korena)->desno)
28         oslobodi_stablo(&(*adresa_korena)->desno);
29
30     free(*adresa_korena);
31     *adresa_korena =NULL;
32 }
33
34 void prover_i_alokaciju( Cvor* novi) {
35     if( novi == NULL) {
36         fprintf(stderr, "Malloc greska za nov cvor!\n");
37         exit(EXIT_FAILURE);
38     }
39 }
40
41 void dodaj_u_stablo(Cvor** adresa_korena, int broj) {
42     /* Postojece stablo je prazno*/
43     if( *adresa_korena == NULL){
44         Cvor* novi = napravi_cvor(broj);
45         prover_i_alokaciju(novi);
46         *adresa_korena = novi; /* Kreirani Cvor novi ce biti od
47             sada koren stabla*/
48         return;
49     }
50
51     /* Brojeve smestamo u uredjeno binarno stablo, pa
52     ako je broj koji ubacujemo manji od broja koji je u korenu */
53     if( broj < (*adresa_korena)->broj)
54         /* Dodajemo u levo podstablo */
55         dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->levo, broj);
56     /* Ako je broj manji ili jednak od broja koji je u korenu stabla,
57     dodajemo nov Cvor desno od korena */
58     else
59         dodaj_u_stablo(&(*adresa_korena)->desno, broj);
60 }
61
62 #ifndef __STABLA_H__
63 #define __STABLA_H__ 1
64
65 /* Struktura kojom se predstavlja Cvor stabla */
66 typedef struct dcvor{
67     int broj;
68     struct dcvor* levo, *desno;
69 }

```

```

8 } Cvor;

10 /* Funkcija alocira prostor za novi Cvor stabla, inicijalizuje polja
   strukture i vraća pokazivac na nov Cvor */
12 Cvor* napravi_cvor(int b );

14 /* Oslobadjamo dinamički alociran prostor za stablo
   * Nakon oslobadjanja se u pozivajućoj funkciji koren
16 * postavlja NULL, jer je stablo prazno */
void oslobodi_stablo(Cvor** adresa_korena);

18

20 /* Funkcija proverava da li je novi Cvor ispravno alociran,
   * i nakon toga prekida program */
22 void prover_i_alokaciju( Cvor* novi);

24

26 /* Funkcija dodaje nov Cvor u stablo i
   * azurira vrednost korena stabla u pozivajućoj funkciji.
   */
28 void dodaj_u_stablo(Cvor** adresa_korena, int broj);

30 #endif

```

Rešenje 5.3

```

#include <stdio.h>
2 #define MAX 50

4

int main()
6 {
    int m[MAX][MAX];
    int v, k;
    int i, j;
    int max_broj_negativnih, max_indeks_kolone;
    int broj_negativnih;

    /* Ucitavamo dimenzije matrice */
14 scanf("%d", &v);
    if (v < 0 || v > MAX) {
        fprintf(stderr, "-1\n");
16         return 0;
    }

20     scanf("%d", &k);
    if (k < 0 || k > MAX) {
        fprintf(stderr, "-1\n");
22         return 0;
    }

24 }

```

```
26  /* Ucitavamo elemente matrice */
    for (i = 0; i < v; i++) {
28      for (j = 0; j < k; j++) {
          scanf("%d", &m[i][j]);
30      }
    }

32
    /* Pronalazimo kolonu koja sadrzi najveći broj negativnih
34     elemenata */
    max_indeks_kolone = 0;

36
    max_broj_negativnih = 0;
38    for (i = 0; i < v; i++) {
        if (m[i][0] < 0) {
40            max_broj_negativnih++;
        }
42    }

44
    for (j = 0; j < k; j++) {
46        broj_negativnih = 0;
        for (i = 0; i < v; i++) {
48            if (m[i][j] < 0) {
                broj_negativnih++;
50            }
            if (broj_negativnih > max_broj_negativnih) {
52                max_indeks_kolone = j;
            }
54        }

56    }

58    /* Ispisujemo traženi rezultat */
    printf("%d\n", max_indeks_kolone);

60
    /* Završavamo program */
62    return 0;
}
```

Rešenje 5.4

```
1  #include <stdio.h>
    #include <stdlib.h>
3  #include <string.h>
    #define MAX 128

5
int main(int argc, char **argv)
7 {
    FILE *f;
9    int brojac = 0;
    char linija[MAX], *p;
```

```

11  if (argc != 3) {
13      fprintf(stderr, "-1\n");
14      exit(EXIT_FAILURE);
15  }

17  if ((f = fopen(argv[1], "r")) == NULL) {
18      fprintf(stderr, "-1\n");
19      exit(EXIT_FAILURE);
20  }

21  while (fgets(linija, MAX, f) != NULL) {
22      p = linija;
23      while (1) {
24          p = strstr(p, argv[2]);
25          if (p == NULL)
26              break;
27          brojac++;
28          p = p + strlen(argv[2]);
29      }
30  }

31  fclose(f);

32  printf("%d\n", brojac);

33  return 0;
34  }

```

Rešenje 5.5

```

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include <math.h>
4
5  typedef struct _trougao {
6      double xa, ya, xb, yb, xc, yc;
7  } trougao;
8
9  double duzina(double x1, double y1, double x2, double y2) {
10     return sqrt((x1 - x2) * (x1 - x2) + (y1 - y2) * (y1 - y2));
11 }
12
13 double povrsina(trougao t) {
14     double a = duzina(t.xb, t.yb, t.xc, t.yc);
15     double b = duzina(t.xa, t.ya, t.xc, t.yc);
16     double c = duzina(t.xa, t.ya, t.xb, t.yb);
17     double s = (a + b + c) / 2;
18     return sqrt(s * (s - a) * (s - b) * (s - c));
19 }
20

```

```
int poredi(const void *a, const void *b) {
22     trougao x = *(trougao*)a;
    trougao y = *(trougao*)b;
24     double xp = povrsina(x);
    double yp = povrsina(y);
26     if (xp < yp)
        return 1;
28     if (xp > yp)
        return -1;
30     return 0;
}

32
int main() {
34     FILE *f;
    int n, i;
36     trougao *niz;

38     if ((f = fopen("trouglovi.txt", "r")) == NULL) {
        fprintf(stderr, "-1\n");
40         exit(EXIT_FAILURE);
    }

42
    if (fscanf(f, "%d", &n) != 1) {
44         fprintf(stderr, "-1\n");
        exit(EXIT_FAILURE);
46     }

48     if ((niz = malloc(n * sizeof(trougao))) == NULL) {
        fprintf(stderr, "-1\n");
50         exit(EXIT_FAILURE);
    }

52
    for (i = 0; i < n; i++) {
54         if (fscanf(f, "%lf%lf%lf%lf%lf%lf",
            &niz[i].xa, &niz[i].ya,
56             &niz[i].xb, &niz[i].yb,
            &niz[i].xc, &niz[i].yc) != 6) {
58             fprintf(stderr, "-1\n");
            exit(EXIT_FAILURE);
60         }
    }

62
    qsort(niz, n, sizeof(trougao), &poredi);

64
    for (i = 0; i < n; i++)
66         printf("%g %g %g %g %g %g\n",
            niz[i].xa, niz[i].ya,
68             niz[i].xb, niz[i].yb,
            niz[i].xc, niz[i].yc);
70
    free(niz);
72     fclose(f);
}
```

```
74     return 0;
75 }

1  #include <stdio.h>
2  #include <stdlib.h>
3  #include "stabla.h"

5  Cvor *napravi_cvor(int broj)
6  {
7
8      /* Dinamicki kreiramo cvor */
9      Cvor *novi = (Cvor *) malloc(sizeof(Cvor));

11     /* U slucaju greske ... */
12     if (novi == NULL) {
13         fprintf(stderr, "-1\n");
14         exit(1);
15     }

17     /* Inicijalizacija */
18     novi->vrednost = broj;
19     novi->levi = NULL;
20     novi->desni = NULL;

21     /* Vracamo adresu novog cvora */
22     return novi;
23 }

25 void dodaj_u_stablo(Cvor **koren, int broj)
26 {
27
28     /* Izlaz iz rekurzije: ako je stablo bilo prazno,
29        novi koren je upravo novi cvor */
30     if (*koren == NULL) {
31         *koren = napravi_cvor(broj);
32         return;
33     }

34     /* Ako je stablo neprazno, i koren sadrzi manju vrednost
35        od datog broja, broj se umece u desno podstablo,
36        rekurzivnim pozivom */
37     if ((*koren)->vrednost < broj)
38         dodaj_u_stablo(&(*koren)->desni, broj);
39     /* Ako je stablo neprazno, i koren sadrzi vecu vrednost
40        od datog broja, broj se umece u levo podstablo,
41        rekurzivnim pozivom */
42     else if ((*koren)->vrednost > broj)
43         dodaj_u_stablo(&(*koren)->levi, broj);
44 }
45
46 }
```

```

49 void prikazi_stablo(Cvor * koren)
50 {
51     /* Izlaz iz rekurzije */
52     if (koren == NULL)
53         return;
54
55     prikazi_stablo(koren->levi);
56     printf("%d ", koren->vrednost);
57     prikazi_stablo(koren->desni);
58 }
59
60 Cvor* ucitaj_stablo() {
61     Cvor *koren = NULL;
62     int x;
63     while (scanf("%d", &x) == 1)
64         dodaj_u_stablo(&koren, x);
65     return koren;
66 }
67
68 void oslobodi_stablo(Cvor **koren)
69 {
70
71     /* Izlaz iz rekurzije */
72     if (*koren == NULL)
73         return;
74
75     oslobodi_stablo(&(*koren)->levi);
76     oslobodi_stablo(&(*koren)->desni);
77     free(*koren);
78
79     *koren = NULL;
80 }

```

```

1  #ifndef __STABLA_H__
2  #define __STABLA_H__ 1
3
4  /* Struktura koja predstavlja cvor stabla */
5  typedef struct cvor {
6      int vrednost; /* Vrednost koja se cuva */
7      struct cvor *levi; /* Pokazivac na levo podstablo */
8      struct cvor *desni; /* Pokazivac na desno podstablo */
9  } Cvor;
10
11 /* Pomocna funkcija za kreiranje cvora. Cvor se kreira
12  dinamicki, funkcijom malloc(). U slucaju greske program
13  se prekida i ispisuje se poruka o gresci. U slucaju
14  uspeha inicijalizuje se vrednost datim brojem, a pokazivaci
15  na podstabla se inicijalizuju na NULL. Funkcija vraća
16  adresu novokreiranog cvora */
17 Cvor *napravi_cvor(int broj);
18
19 /* Funkcija dodaje novi cvor u stablo sa datim korenom.

```



```

21     Ukoliko broj vec postoji u stablu, ne radi nista.
    Cvor se kreira funkcijom napravi_cvor(). */
void dodaj_u_stablo(Cvor **koren, int broj);
23
/* Funkcija prikazuje stablo s leva u desno (tj.
25 prikazuje elemente u rastucem poretku) */
void prikazi_stablo(Cvor * koren);
27
/* Funkcija ucitava stablo sa standardnog ulaza do kraja ulaza i
    vraca
29 pokazican na njegov koren */
Cvor* ucitaj_stablo();
31
/* Funkcija oslobadja prostor koji je alociran za
33 cvorove stabla. */
void oslobodi_stablo(Cvor **koren);
35
#endif

```

Rešenje 5.6

```

#include <stdio.h>
#include "stabla.h"
2
4 int f3(Cvor * koren, int n)
{
6     if (koren == NULL || n < 0)
        return 0;
8     if (n == 0) {
        if (koren->levi == NULL && koren->desni != NULL)
10         return 1;
        if (koren->levi != NULL && koren->desni == NULL)
12         return 1;
        return 0;
14     }
    return f3(koren->levi, n - 1) + f3(koren->desni, n - 1);
16 }

18 int main()
{
20     Cvor *koren;
    int n;
22
    scanf("%d", &n);
24     koren = ucitaj_stablo();

26     printf("%d\n", f3(koren, n));

28     oslobodi_stablo(&koren);

30     return 0;

```

5 Ispitni rokovi

}
